Ministry of Digital Governance
Digitally signed by Ministry of Digital Governance
Date: 2026.08.03 11:49:43 EEST
Reason:
Location: Athens

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
Α Π Ο Σ Π Α Σ Μ Α Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο Υ

Της από **31/07/2026 Τακτικής Συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ρόδου**

Αριθ. Πρακτικού: **24/31-07-2026** Αριθ. Απόφασης: **201/2026**

Στη Ρόδο σήμερα την **31η Ιουλίου** ημέρα **Παρασκευή** και ώρα **19:00 το Δημοτικό Συμβούλιο** συνήλθε σε **Τακτική Συνεδρίαση** με **μικτό τρόπο** (Δια ζώσης στην αίθουσα συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου και με τηλεδιάσκεψη μέσω της εφαρμογής Zoom), **παρουσία του Δημάρχου Ρόδου κ. Αλέξανδρου Βασιλείου Α. Κολιάδη**.

Το Δημοτικό Συμβούλιο συνεκλήθη με την αρ.πρωτ. **2/49409/27.07.2026** έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου κ. Κυριάκου Κασάπη, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 121, 122, 124 και 126 του Ν.5314/2026 (ΦΕΚ Α' 103/2026), η οποία δημοσιεύθηκε και κοινοποιήθηκε νομότυπα σε όλους τους Δημοτικούς Συμβούλους.

ΠΑΡΟΝΤΕΣ:

1. ΒΑΓΙΑΝΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	**20.** ΤΣΟΥΒΑΛΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ - **Αντιδήμαρχος**
2. ΒΑΓΙΑΝΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ - **(Συμμετοχή με τηλεδιάσκεψη)**	**21.** ΤΣΟΥΛΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ – **Αντιδήμαρχος**
3. ΒΑΡΕΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	**22.** ΧΑΛΚΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ – **Αντιδήμαρχος**
4. ΓΙΑΝΝΕΛΗ ΣΤΑΜΑΤΙΑ - **Αντιδήμαρχος**	**23.** ΧΑΤΖΗΚΑΛΗΜΕΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
5. ΘΩΜΑΤΟΣ ΜΙΧΑΗΛ - **Αντιδήμαρχος**	**24.** ΚΑΜΠΟΥΡΑΚΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ - **Επικεφαλής παράταξης «ΜΕ ΔΥΝΑΜΗ ΓΙΑ ΤΗ ΡΟΔΟ»**
6. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ – **Αντιδήμαρχος**	**25.** ΔΡΑΚΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ - **(Συμμετοχή με τηλεδιάσκεψη)**
7. ΚΑΡΑΤΖΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ **Αντιδήμαρχος**	**26.** ΚΑΡΙΚΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ - **Αντιπρόεδρος Δ.Σ.** - **(Συμμετοχή με τηλεδιάσκεψη)**
8. ΚΑΣΑΠΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ - **Πρόεδρος Δ.Σ.**	**27.** ΚΟΡΔΙΝΑΣ ΜΙΧΑΗΛ
9. ΚΩΣΤΑΣ ΘΩΜΑΣ - **Αντιδήμαρχος**	**28.** ΣΠΑΝΟΣ – ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
10. ΛΑΜΠΗΣ ΧΡΥΣΟΒΑΛΑΝΤΗΣ	**29.** ΣΤΑΜΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
11. ΜΕΝΕΓΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ – **Αντιδήμαρχος**- **(Συμμετοχή με τηλεδιάσκεψη)**	**30.** ΤΣΙΚΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ - **(Συμμετοχή με τηλεδιάσκεψη)**

12. ΜΗΤΣΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ – **Αντιδήμαρχος**	**31.** ΦΛΕΒΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ - **(Συμμετοχή με τηλεδιάσκεψη)**
13. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΑΒΒΙΝΑ - **Αντιδήμαρχος**	**32.** ΠΟΤΣΟΣ ΚΑΛΕΤΟΣ - **Επικεφαλής παράταξης «ΛΑΙΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΡΟΔΟΥ»**
14. ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΗΣ ΣΤΕΡΓΟΣ	**33.** ΑΦΕΝΤΟΥΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ - **Ανεξάρτητος Δημοτικός Σύμβουλος**
15. ΠΑΤΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - **Αντιδήμαρχος**	**34.** ΖΑΝΕΤΤΟΥΛΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ - **Ανεξάρτητος Δημοτικός Σύμβουλος**
16. ΠΑΥΛΑΚΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	**35.** ΚΑΜΠΟΥΡΗΣ ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ - **Ανεξάρτητος Δημοτικός Σύμβουλος**
17. ΠΑΥΛΟΥΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ - **Αντιδήμαρχος**	**36.** ΚΑΤΣΟΓΡΙΔΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ - **Ανεξάρτητος Δημοτικός Σύμβουλος** – **(Συμμετοχή με τηλεδιάσκεψη)**
18. ΣΩΤΡΙΛΛΗΣ ΘΩΜΑΣ - **Αντιδήμαρχος**	**37.** ΜΑΝΔΡΑΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ- **Ανεξάρτητος Δημοτικός Σύμβουλος**
19. ΤΟΠΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ **Αντιδήμαρχος**	**38.** ΣΤΑΓΚΑ ΣΤΕΦΑΝΙΑ – **Ανεξάρτητη Δημοτική Σύμβουλος**

ΑΠΟΝΤΕΣ:

1. ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ - **Αντιδήμαρχος**	**4.** ΓΕΡΟΝΙΚΟΛΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ - **Επικεφαλής παράταξης «ΑΡΧΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ για το νησί μας» - Γραμματέας Δ.Σ.**
2. ΠΛΥΓΚΟΣ ΜΙΧΑΗΛ – ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	**5.** ΣΑΡΙΚΑΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ - **Ανεξάρτητος Δημοτικός Σύμβουλος**
3. ΚΙΑΧΑΓΙΑ – ΜΑΓΙΟΓΛΟΥ ΤΣΑΜΠΙΚΑ	

Αφού διαπιστώθηκε ότι υπάρχει νόμιμη απαρτία, καθόσον επί σαράντα τριών (43) Δημοτικών Συμβούλων παρίστανται οι **τριάντα οκτώ** (**38**), ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου κ. Κυριάκος Κασάπης κήρυξε την έναρξη της Συνεδρίασης.

ΘΕΜΑ 1ο: Έγκριση του 1ου παραδοτέου «Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου» στο πλαίσιο της εκπόνησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου Δήμου Ρόδου.

Τέθηκε υπόψη των μελών του σώματος η με α/α 46575/24-07-2026 εισήγηση της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Οργάνωσης, της εφαρμογής των εισηγήσεων του Δήμου Ρόδου, η οποία έχει ως εξής:

Θέμα: Υποβολή σχεδίου της Α’ Φάσης «Στρατηγικός Σχεδιασμός» του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ρόδου.

Η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού προβλέπεται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που διέπει την οργάνωση και λειτουργία των δήμων, όπως αυτό αποτυπώνεται στον ν. 5314/2026 (Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης). Ο Επιχειρησιακός Προγραμματισμός αποτελεί βασικό εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού, προγραμματισμού δράσεων και παρακολούθησης της αναπτυξιακής και διοικητικής λειτουργίας των δήμων, με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Η εφαρμογή του εξειδικεύεται με προεδρικά διατάγματα, κανονιστικές πράξεις, υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους του Υπουργείου Εσωτερικών, οι οποίες ρυθμίζουν τη δομή, το περιεχόμενο, τις διαδικασίες κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Σύμφωνα και με τον «Οδηγό Κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος ΟΤΑ α΄ βαθμού», που εκδόθηκε από την ΕΕΤΑΑ σε συνεργασία με το ΥΠΕΣ, οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των ΟΤΑ, να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό τους.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου περιλαμβάνει :

Α) στρατηγικές επιλογές,

Β) επιχειρησιακό σχέδιο και

Γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Το επισυναπτόμενο κείμενο, αποτελεί το Στρατηγικό Σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Για την διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ακολουθήθηκαν τα προτεινόμενα βήματα του “Οδηγού κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος ΟΤΑ α΄ βαθμού” της Ε.Ε.Τ.Α.Α., προσαρμοσμένα στο υφιστάμενο ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Αναλυτικά, το προγραμματικό κείμενο κάθε επιχειρησιακού προγράμματος αποτελεί το προϊόν μιας διαδικασίας, η οποία οργανώνεται στα ακόλουθα βήματα:

ΒΗΜΑ 1ο : Προετοιμασία και Οργάνωση.

ΒΗΜΑ 2ο : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης.

ΒΗΜΑ 3ο : Καθορισμός του οράματος και της στρατηγικής του Δήμου – Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου.

ΒΗΜΑ 4ο: Συνεργασία με Όμορους Δήμους και την Περιφέρεια.

ΒΗΜΑ 5ο : Έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου και διαδικασίες διαβούλευσης.

ΒΗΜΑ 6ο : Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου.

ΒΗΜΑ 7ο : 5ετής Προγραμματισμός των Δράσεων & Οικονομικός Προγραμματισμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

ΒΗΜΑ 8ο : Προσδιορισμός δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης.

ΒΗΜΑ 9ο : Έγκριση Επιχειρησιακού Προγράμματος & Τελικές ενέργειες.

Σκοπός του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου Ρόδου είναι η διαμόρφωση ενός συνεκτικού πλαισίου πολιτικών και προτεραιοτήτων που θα καθοδηγήσει την

αναπτυξιακή και διοικητική πορεία του Δήμου κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός αποτελεί το βασικό εργαλείο για την εξειδίκευση του οράματος της Δημοτικής Αρχής σε συγκεκριμένους Στρατηγικούς Άξονες, Μέτρα και Στόχους, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, τις ιδιαιτερότητες της νησιωτικότητας, τις εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές κατευθύνσεις, καθώς και τις δυνατότητες και προοπτικές του Δήμου.

Η στρατηγική του Δήμου εστιάζει στη διαμόρφωση ενός ανθρώπινου, ψηφιακού και ανθεκτικού Δήμου, με έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, στον βιώσιμο τουρισμό, στην ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας, στον πολιτισμό, στην αναβάθμιση των υποδομών και στον εκσυγχρονισμό της διοικητικής λειτουργίας.

Παράλληλα, ο Στρατηγικός Σχεδιασμός αποσκοπεί στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου, μέσω της αναδιοργάνωσης των υπηρεσιών, της αξιοποίησης των ψηφιακών τεχνολογιών, της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού, της αποτελεσματικής διαχείρισης των οικονομικών πόρων και της αξιοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων, ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική υλοποίηση των αναπτυξιακών πολιτικών και η ποιοτική εξυπηρέτηση των πολιτών.

Το Δημοτικό Συμβούλιο ψηφίζει το σχέδιο στρατηγικού σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το εγκεκριμένο από το Δημοτικό Συμβούλιο κείμενο στρατηγικού σχεδιασμού, δημοσιοποιείται για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά τη διάρκεια της δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις, εγγράφως ή ηλεκτρονικά (παρ.4 του άρθρου 2 του Π.Δ. 185/2007 όπως αναριθμήθηκε με την παρ.2 και αντικαταστάθηκε με την παρ.4 του άρθρου 2 του Π.Δ.89/2011).

Για την υποβοήθηση της υπηρεσίας στην σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ρόδου, πραγματοποιήθηκε ανάθεση σε εξωτερικό συνεργάτη με τίτλο «Υποστήριξη υπηρεσιών για την εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου Δήμου Ρόδου». Κατόπιν διαδικασιών, ανάδοχος αναδείχθηκε η εταιρεία «KEVIS CONSULTING ΙΚΕ» με την με μοναδικό κωδικό ΑΔΑΜ 25SYMV018281140 – 30/12/2025 σύμβαση. Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων του, ο ανάδοχος κατόπιν διεργασιών, υπέβαλε το σχέδιο της Α’ Φάσης «Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου» του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου το οποίο απεστάλη στις υπηρεσίες για την υποβολή παρατηρήσεων. Ύστερα από τις παρατηρήσεις των υπηρεσιών και της διοίκησης έγινε οριστικοποίηση του σχεδίου.

Η στρατηγική αρχιτεκτονική του Επιχειρησιακού Προγράμματος οργανώνεται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ και διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) Στρατηγικούς Άξονες, οι οποίοι καλύπτουν οριζόντια το σύνολο των τομέων δημοτικής πολιτικής.

Κάθε Στρατηγικός Άξονας εξειδικεύεται σε Μέτρα και Επιχειρησιακούς Στόχους, διαμορφώνοντας μια ιεραρχημένη δομή προγραμματισμού:

Άξονας → Μέτρο → Στόχος → Δράση

Η δομή αυτή διασφαλίζει:

- ✓ τη θεματική συνοχή του σχεδιασμού,
- ✓ τη δυνατότητα αντιστοίχισης με συγκεκριμένα έργα και δράσεις,
- ✓ τη σύνδεση με χρηματοδοτικά εργαλεία,
- ✓ τη συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης.

Η διάρθρωση των Στρατηγικών Αξόνων είναι λειτουργικά συμβατή με τις αρμοδιότητες του Δήμου, όπως αυτές αποτυπώνονται στον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, επιτρέποντας την ευθυγράμμιση στρατηγικού σχεδιασμού και διοικητικής εφαρμογής.

Στρατηγικοί Άξονες

Α/Α Άξονα	Άξονας
1	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ
2	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
3	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
4	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Άξονας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Ο Άξονας 1 αποτελεί τον βασικό πυλώνα της βιώσιμης ανάπτυξης του Δήμου Ρόδου. Η νησιωτική φυσιογνωμία, η έντονη τουριστική δραστηριότητα, η εκτεταμένη ακτογραμμή και η ύπαρξη σημαντικών φυσικών οικοσυστημάτων δημιουργούν αυξημένες περιβαλλοντικές και χωρικές απαιτήσεις, οι οποίες καθιστούν αναγκαία τη συστηματική θωράκιση και αναβάθμιση του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος.
Στο πλαίσιο αυτό, ο Άξονας περιλαμβάνει πολιτικές που αφορούν:

- την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος,
- τη διαχείριση αποβλήτων και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας,
- τη βιώσιμη διαχείριση υδατικών πόρων και βασικών υποδομών,
- την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών κινδύνων,
- την ενεργειακή αναβάθμιση και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή,
- την αναβάθμιση του δημόσιου χώρου,
- τη βιώσιμη κινητικότητα και τη βελτίωση της καθημερινότητας.

Στις ακόλουθες υποενότητες παρουσιάζεται αναλυτικά η διάρθρωση κάθε Στρατηγικού Άξονα σε Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους.
Ο Άξονας 1 συγκροτεί τη θεμελιώδη προϋπόθεση για τη διατήρηση της ελκυστικότητας του νησιού ως τόπου κατοικίας και διεθνούς τουριστικού προορισμού.

Άξονας 2 : Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

Ο Άξονας 2 εκφράζει τη δέσμευση του Δήμου για κοινωνική συνοχή και ισόρροπη ανάπτυξη. Στόχος του είναι η ενίσχυση της ποιότητας ζωής μέσω ολοκληρωμένων κοινωνικών, εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και αθλητικών πολιτικών.
Περιλαμβάνει παρεμβάσεις που αφορούν:

- τη στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων,
- την ενίσχυση κοινωνικών δομών και υπηρεσιών,
- την αναβάθμιση σχολικών και εκπαιδευτικών υποδομών,
- την ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας,
- την ανάπτυξη αθλητικών εγκαταστάσεων και δράσεων μαζικής άθλησης,
- την προώθηση δράσεων πρόληψης και δημόσιας υγείας.

Ο Άξονας αποσκοπεί στη μείωση κοινωνικών ανισοτήτων και στην ενίσχυση της συνοχής μεταξύ αστικού κέντρου και τοπικών κοινοτήτων.

Άξονας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Ο Άξονας 3 αφορά την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και τη δημιουργία βιώσιμων συνθηκών απασχόλησης. Η Ρόδος, ως διεθνώς αναγνωρισμένος τουριστικός προορισμός, καλείται να ενισχύσει την ανθεκτικότητα και τη διαφοροποίηση του αναπτυξιακού της μοντέλου.
Οι παρεμβάσεις του Άξονα εστιάζουν:

- στην ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος,
- στη διασύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό, το περιβάλλον και τον πρωτογενή τομέα,
- στη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας,
- στην προώθηση της καινοτομίας και της ψηφιακής οικονομίας,
- στη δημιουργία και διατήρηση θέσεων εργασίας.

Η στρατηγική του Άξονα αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός βιώσιμου, εξωστρεφούς και ανθεκτικού οικονομικού περιβάλλοντος.

Άξονας 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Ο Άξονας 4 αφορά την οργανωτική και οικονομική ενδυνάμωση του Δήμου. Η επιτυχής υλοποίηση των στρατηγικών παρεμβάσεων των προηγούμενων Αξόνων προϋποθέτει αποτελεσματικές διοικητικές δομές, σύγχρονες διαδικασίες και υγιή δημοσιονομική διαχείριση.
Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται παρεμβάσεις που αφορούν:

- τον εκσυγχρονισμό των διοικητικών δομών,
- τον ψηφιακό μετασχηματισμό των υπηρεσιών,
- την απλοποίηση διαδικασιών,
- την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας,
- τη βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης,
- την αύξηση της ικανότητας διεκδίκησης και απορρόφησης χρηματοδοτήσεων.

Ο Άξονας λειτουργεί οριζόντια και αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για τη συνολική επιτυχία του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
Η διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε τέσσερις Στρατηγικούς Άξονες διασφαλίζει τη συνοχή, τη λειτουργικότητα και τη διοικητική εφαρμοσιμότητα του συνολικού σχεδιασμού. Οι Άξονες δεν λειτουργούν αποσπασματικά, αλλά αλληλοσυμπληρώνονται, συγκροτώντας ένα ενιαίο πλαίσιο πολιτικής που συνδέει το περιβάλλον, την κοινωνία, την οικονομία και τη διοίκηση.

Κατόπιν των ανωτέρω σας υποβάλλουμε το σχέδιο της Α’ Φάσης «Στρατηγικός Σχεδιασμός» του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ρόδου.

Κατόπιν των ανωτέρω, εισηγούμαστε στο Δημοτικό Συμβούλιο:

1. Την έγκριση του σχεδίου της Α΄ Φάσης «Στρατηγικός Σχεδιασμός» του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου για την προγραμματική περίοδο 2024–2028, όπως αυτό επισυνάπτεται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας εισήγησης.

2. Τη θέση του εγκεκριμένου Στρατηγικού Σχεδιασμού σε δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, με ανάρτησή του στην ιστοσελίδα του Δήμου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο (2) εβδομάδων και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, προκειμένου να υποβληθούν προτάσεις και παρατηρήσεις από πολίτες, φορείς και συλλογικούς εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας.

3. Την εξουσιοδότηση της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Οργάνωσης για την ολοκλήρωση των προβλεπόμενων διαδικασιών διαβούλευσης, την αξιολόγηση των

υποβληθεισών προτάσεων και την προώθηση της επόμενης φάσης κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Το Δημοτικό Συμβούλιο αφού έλαβε υπόψη του:

- Την με α/α 46575/24-07-2026 εισήγηση της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Οργάνωσης, της εφαρμογής των εισηγήσεων του Δήμου Ρόδου,
- Το σχέδιο της Α' Φάσης «Στρατηγικός Σχεδιασμός» του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ρόδου όπως αυτό υποβλήθηκε από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Οργάνωσης,
- Τις διατάξεις των άρθρων 120, 128 και 129 του Ν.5314/2026 (ΦΕΚ Α' 103/2026),
- Την τοποθέτηση του κ. Λουκά Μουστάκα Προϊσταμένου Διεύθυνσης Προγραμματισμού & Οργάνωσης, όπως αναλυτικά περιγράφεται στο απομαγνητοφωνημένο πρακτικό της Συνεδρίασης,
- Την τοποθέτηση των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου όπως αναλυτικά περιγράφεται στο απομαγνητοφωνημένο πρακτικό της Συνεδρίασης,
- Τη δήλωση του Επικεφαλής της Παράταξης «ΛΑΙΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΡΟΔΟΥ» κ. Καλετού Πότσου ότι ψηφίζει «**ΚΑΤΑ**» στο συγκεκριμένο θέμα,
- Τη δήλωση της δημοτικής συμβούλου κας Στεφανίας Στάγκα ότι ψηφίζει **«ΠΑΡΩΝ»** στο συγκεκριμένο θέμα,
- Με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του Σώματος, ήτοι επί τριάντα επτά (37) παρόντων μελών στο συγκεκριμένο θέμα, ψήφισαν **«ΥΠΕΡ»** οι τριάντα έξι (36).

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ κατά πλειοψηφία

1. Εγκρίνει το σχέδιο της Α΄ Φάσης «Στρατηγικός Σχεδιασμός» του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου για την προγραμματική περίοδο 2024–2028, όπως αυτό επισυνάπτεται κατωτέρω.

2. Εγκρίνει τη θέση του εγκεκριμένου Στρατηγικού Σχεδιασμού σε δημόσια διαβούλευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, με ανάρτησή του στην ιστοσελίδα του Δήμου για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο (2) εβδομάδων και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, προκειμένου να υποβληθούν προτάσεις και παρατηρήσεις από πολίτες, φορείς και συλλογικούς εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας.

3. Εξουσιοδοτείται η Διεύθυνση Προγραμματισμού και Οργάνωσης για την ολοκλήρωση των προβλεπόμενων διαδικασιών διαβούλευσης, την αξιολόγηση των υποβληθεισών προτάσεων και την προώθηση της επόμενης φάσης κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ρόδου 2024-2028

Περιεχόμενα

Πίνακας Περιεχομένων Εικόνων.....

1. Εισαγωγή.....

1.1 Θεσμικό Πλαίσιο .....
1.2 Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος .....
1.3 Διασύνδεση του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τον Ετήσιο Προγραμματισμό, το Τεχνικό Πρόγραμμα και τον Προϋπολογισμό .....
2. Μεθοδολογία κατάρτισης επιχειρησιακών προγραμμάτων ΟΤΑ.....
3. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης Δήμου Ρόδου.....

3.1 Περιβαλλοντικά Χαρακτηριστικά Δήμου Ρόδου .....
3.2 Περιοχές NATURA 2000 .....
3.3 Γεωμορφολογικά Χαρακτηριστικά Δήμου Ρόδου .....
3.3.1 Γεωγραφική Θέση και Έκταση.....
3.3.2 Τοπογραφία και Μορφολογία Εδάφους.....
3.3.3 Γεωλογική Σύσταση και Εδαφικά Χαρακτηριστικά .....
3.3.4 Σεισμικότητα και Γεωτεκτονικό Πλαίσιο.....
3.3.5 Υδρογραφικό Δίκτυο .....
3.3.6 Φυσικό Τοπίο και Γεωμορφολογικοί Σχηματισμοί .....
3.3.7 Συμπεράσματα .....
3.4 Μετεωρολογικά Χαρακτηριστικά Δήμου Ρόδου .....
3.4.1 Κλιματικός Τύπος .....
3.4.2 Θερμοκρασιακά Χαρακτηριστικά.....
3.4.3 Βροχοπτώσεις και Υδατικό Ισοζύγιο .....
3.4.4 Ανεμολογικά Χαρακτηριστικά .....
3.4.5 Ηλιοφάνεια και Υγρασία .....
3.4.6 Ακραία Καιρικά Φαινόμενα.....
3.4.7 Τάσεις Κλιματικής Αλλαγής.....
3.5 Ιστορικά και Πολιτισμικά Χαρακτηριστικά Δήμου Ρόδου.....
3.5.1 Στρατηγική Ιστορική Εξέλιξη .....
3.5.2 Πυλώνες Πολιτιστικής Ταυτότητας .....
3.5.3 Πολιτισμός και Τοπική Ανάπτυξη.....
3.5.4 Στρατηγικές Προκλήσεις.....
3.5.5 Πολιτιστική Ταυτότητα και Στρατηγικός Σχεδιασμός .....
3.6 Χωρική Οργάνωση, Χρήσεις Γης και Οικιστική Ανάπτυξη Δήμου Ρόδου.....
3.6.1 Χωρική Οργάνωση Δήμου Ρόδου.....
3.6.2 Χρήσεις Γης.....
3.6.3 Οικιστική Ανάπτυξη.....
3.6.4 Πολεοδομικός Σχεδιασμός.....
3.6.5 Συμπεράσματα & Προοπτικες για τον Δήμο Ρόδου.....
4. Κοινωνικά και Δημογραφικά Χαρακτηριστικά Δήμου Ρόδου .....

4.1 Πληθυσμιακή Εξέλιξη του Δήμου Ρόδου (1991–2021) .....
4.1.1 Πληθυσμιακή Σύνθεση κατά Φύλο και Ηλικιακή Ομάδα .....
4.1.2 Δημογραφικοί δείκτες και ερμηνεία .....
4.1.3 Συνολική αποτίμηση δημογραφικής δομής Δήμου Ρόδου και σύνδεση με τον επιχειρησιακό σχεδιασμό .....
4.2 Εκπαίδευση, Απασχόληση και Κοινωνικά Χαρακτηριστικά Πληθυσμού Δήμου Ρόδου .....
4.2.1 Εκπαίδευση και Μορφωτικό Επίπεδο Δήμου Ρόδου .....
4.2.2 Γενική Κατάσταση Απασχόλησης .....
4.2.3 Απασχόληση και Επαγγελματική Δραστηριότητα .....
4.2.4 Τομεακή Διάρθρωση της Απασχόλησης .....
4.2.5 Ανεργία και Χαρακτηριστικά Ανέργων Δήμου Ρόδου .....
4.2.6 Νοικοκυριά και Οικογενειακή Δομή .....
4.2.7 Ευάλωτες και Κοινωνικά Ευπαθείς Ομάδες .....
4.2.8 Συνολική Αποτίμηση Εκπαίδευσης, Απασχόλησης και Κοινωνικών Χαρακτηριστικών .....
4.3 Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Πρόνοια .....
4.3.1 Δομές Κοινωνικής Προστασίας .....
4.3.2 Υγειονομικές Υπηρεσίες Δήμου Ρόδου .....
4.3.3 Δομές Παιδικής και Οικογενειακής Προστασίας .....
4.3.4 Συνολική Αποτίμηση .....
4.4 Οικονομία και Επιχειρηματικότητα Δήμου Ρόδου .....
4.4.1 Τομεακή Διάρθρωση της Οικονομίας .....
4.4.2 Επιχειρηματική Δραστηριότητα .....
4.4.3 Τουριστική Οικονομία .....
4.4.4 Παραγωγική Βάση .....
4.4.5 Αγορά Εργασίας .....
4.4.6 Συμπεράσματα .....
4.5 Τουρισμός .....
4.5.1 Τουριστική Κίνηση και Διεθνής Θέση Προορισμού .....
4.5.2 Τουριστική Υποδομή και Χωρική Κατανομή .....
4.5.3 Οικονομική Συμβολή και Διασυνδέσεις .....
4.5.4 Εποχικότητα και Λειτουργία του Τουριστικού Συστήματος .....
4.5.5 Μοντέλο Τουριστικής Ανάπτυξης .....
4.5.6 Αγορά Εργασίας και Τουρισμός .....
4.5.7 Πίεση σε Υποδομές και Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις .....
4.5.8 Τάσεις και Προοπτικές .....
4.5.9 Συμπεράσματα .....
5. Βασικές Υποδομές Δήμου Ρόδου .....
5.1 Σχολικές Υποδομές Δήμου Ρόδου .....
5.1.1 Ανάλυση ανά Βαθμίδα Εκπαίδευσης .....

5.1.2 Συμπεράσματα και Προοπτικές
5.2 Αθλητικές Υποδομές Δήμου Ρόδου
5.2.1 Αποτύπωση και λειτουργική διάρθρωση των αθλητικών εγκαταστάσεων
5.2.2 Λειτουργική ανάλυση του δικτύου αθλητικών υποδομών
5.2.3 Συμβολή των υποδομών στην τοπική ανάπτυξη
5.3 Πολιτιστικές Υποδομές και Δραστηριότητες Δήμου Ρόδου
5.3.1 Αποτύπωση πολιτιστικών υποδομών
5.3.2 Λειτουργία των Πολιτιστικών Υποδομών και Πολιτιστικές Δραστηριότητες
5.3.3 Συνολική αποτίμηση
5.4 Υποδομές Μεταφορών και Προσβασιμότητας
5.4.1 Οδικό Δίκτυο και Κυκλοφορία
5.4.2 Αεροπορικές Υποδομές (Διεθνής Αερολιμένας Ρόδου «Διαγόρας»)
5.4.3 Λιμενικές Υποδομές και Θαλάσσιες Μεταφορές
5.4.4 Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα (ΣΒΑΚ)
5.4.5 Συμπεράσματα
5.5 Βασικές Τεχνικές και Δικτυακές Υποδομές
5.5.1 Υποδομές Ύδρευσης
5.5.2 Υποδομές Αποχέτευσης και Επεξεργασίας Λυμάτων
5.5.3 Ενεργειακές Υποδομές
5.5.4 Ψηφιακές Υποδομές και Τηλεπικοινωνίες
5.5.5 Συνολική Αξιολόγηση Τεχνικών Υποδομων
6. Οργανωτική Δομή του Δήμου Ρόδου
6.1 Υπηρεσίες Υπαγόμενες Απευθείας στον Δήμαρχο
6.2 Υπηρεσίες Υπαγόμενες στην Γενική Διεύθυνση
6.2.1 Γενικός Διευθυντής
6.2.2 Ενότητα Β: Επιτελκές Υπηρεσίες
6.2.3 Ενότητα Γ: Υπηρεσίες Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης
6.2.4 Ενότητα Δ: Υπηρεσίες Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής
6.2.5 Ενότητα Ε: Υπηρεσίες Υποστήριξης
6.2.6 Ενότητα ΣΤ: Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού
6.3 Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες Δήμου Ρόδου
6.3.1 Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες ανά Δημοτική Ενότητα
6.3.2 Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες ανά Ομάδα Δημοτικών Ενοτήτων
7. Χρηματοοικονομική Ανάλυση Δήμου Ρόδου
7.1 Οικονομική Διαχείριση Δήμου Ρόδου
7.2 Προϋπολογισμός του Δήμου Ρόδου
7.3 Ανάλυση Εσόδων Οικονομικού Έτους 2025
7.4 Ανάλυση Δαπανών Οικονομικού Έτους 2025
7.5 Ανάλυση Εσόδων Οικονομικού Έτους 2026
7.6 Ανάλυση Δαπανών Οικονομικού Έτους 2026
8. SWOT ANALYSIS

8.1 SWOT ANALYSIS Εσωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου .....
8.2 SWOT Analysis Εξωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου .....
8.3 Σύνθεση Συμπερασμάτων SWOT Ανάλυσης και Στρατηγικές Κατευθύνσεις .....
9. Στρατηγικές Επιλογές Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ρόδου .....
9.1 Στρατηγικό Όραμα .....
9.2 Αρχές και Αξίες του Στρατηγικού Σχεδιασμού .....
9.3 Στρατηγικές Επιλογές και Άξονες Προτεραιότητας .....
9.4 Στρατηγικοί Άξονες .....
9.4.1 Άξονας 1 – Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής .....
9.4.2 Άξονας 2 : Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός .....
9.4.3 Άξονας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση .....
9.4.4 Άξονας 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου 144
10. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ .....
10.1 Βασικές Πηγές Χρηματοδότησης των ΟΤΑ και του Δήμου .....
10.1.1 Ίδιοι Πόροι Δήμου .....
10.1.2 Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) .....
10.1.3 Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) .....
10.1.4 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021–2027 .....
10.1.5 Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) .....
10.1.6 Ευρωπαϊκά Προγράμματα Άμεσης Διαχείρισης .....
10.1.7 Χρηματοδοτικά Εργαλεία και Δανεισμός .....
10.1.8 Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) .....
10.1.9 Ειδικά Εθνικά Προγράμματα ΟΤΑ (σε φάση μετάβασης) .....
10.1.10 Συμπεράσματα και Χρηματοδοτική Στρατηγική του Δήμου .....
10.2 Σύνδεση των Χρηματοδοτικών Εργαλείων με τους Στρατηγικούς Άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος .....
10.2.1 Σύνδεση με τον Άξονα 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής .....
10.2.2 Σύνδεση με τον Άξονα 2: Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός .....
10.2.3 Σύνδεση με τον Άξονα 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση .....
10.2.4 Σύνδεση με τον Άξονα 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου .....
10.2.5 Συνολική Ερμηνεία της Χρηματοδοτικής Σύνδεσης των Αξόνων .....
10.2.6 Συμπεράσματα και Χρηματοδοτική Στρατηγική των Στρατηγικών Αξόνων .....
10.3 Βασικές Κατευθύνσεις για την Αποτελεσματική Αξιοποίηση των Χρηματοδοτικών Εργαλείων .....
10.4 Συμπεράσματα και Κατευθύνσεις Χρηματοδοτικής Πολιτικής .....
Παράρτημα Ι: Διαδικασίες Δημόσιας Διαβούλευσης .....
Παράρτημα ΙΙ: Ανακοίνωση Δημόσιας Διαβούλευσης για τον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος .....
Παράρτημα ΙΙΙ: Ερωτηματολόγιο Ανοικτής Δημόσιας Διαβούλευσης για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα .....

Πίνακας Περιεχομένων Πινάκων

Πίνακας 1:Περιοχές Natura 2000 Δήμου Ρόδου (Πηγή:Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΕΑ), Δίκτυο Natura 2000).....

Πίνακας 2:Συνοπτικά Μετεωρολογικά Χαρακτηριστικά Νήσου Ρόδου:Πηγή (Επεξεργασία Στοιχείων από ΕΜΥ, Copernicus Climate Change Service και Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών .....

Πίνακας 3:Βασικά Πολιτιστικά Τοπόσημα και Στρατηγική Σημασία τους για το Δήμο Ρόδου .....

Πίνακας 4:Πληθυσμιακή Εξέλιξη Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφές ΕΛΣΤΑΤ 1991-2021) .....

Πίνακας 5:Μόνιμος Πληθυσμός Δήμου Ρόδου ανα Ηλικία και Φύλο (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021) .....

Πίνακας 6: Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Ρόδου ανά Μορφωτικο Επίπεδο (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021).....

Πίνακας 7:Κατάσταση Ασχολίας Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021).....

Πίνακας 8:Κατανομή Απασχολούμενων κατά Επαγγελματική Κατηγορία (Πηγή: Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021) ….

Πίνακας 9:Κατανομή Απασχολούμενων κατά Θέση στην Εργασία (Πηγή:ΕΛΣΤΑΤ 2021).....

Πίνακας 10:Απασχολούμενοι ανά Τομέα Οικονομικής Δραστηριόρτητας Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021).....

Πίνακας 11:Άνεργοι Δήμου Ρόδου κατά Επαγγελματική Κατηγορία (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021).....

Πίνακας 12:Κατάσταση Ανεργίας στο Δήμο Ρόδου κατά Εκπαιδευτικό Επίπεδο (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021).....

Πίνακας 13: Κατανομή των ιδιωτικών νοικοκυριών και των μελών τους κατά μέγεθος νοικοκυριού στον Δήμο Ρόδου (2021) (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021) .....

Πίνακας 14:Κατανομή Νοικοκυριών Δήμου Ρόδου κατά Τύπο Οικογενειακού Πυρήνα (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021).....

Πίνακας 15:Ευάλωτα Νοικοκυριά Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021) .....

Πίνακας 16:Δομές Κοινωνικής Προστασίας Δήμου Ρόδου.....

Πίνακας 17:Υγειονομικές Υποδομες Δήμου Ρόδου .....

Πίνακας 18:Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Δήμου Ρόδου.....

Πίνακας 19:Δομές Βοήθεια στο σπίτι Δήμου Ρόδου .....

Πίνακας 20: Δομές Υποστήριξης Δήμου Ρόδου .....

Πίνακας 21:Σχολικές Μονάδες Δήμου Ρόδου.....

Πίνακας 22:Νηπιαγωγεία Δήμου Ρόδου (Πηγή:https//www.dipe.dod.sch.gr).....

Πίνακας 23:Δημοτικά Σχολεία Δήμου Ρόδου (Πηγή:https//www.dipe.dod.sch.gr).....

Πίνακας 24:Γυμνάσια & Λύκεια Δήμου Ρόδου (Πηγή:https//www.dipe.dod.sch.gr) .....

Πίνακας 25:Αθλητικές Εγκαταστάσεις Δήμου Ρόδου (Πηγή:https://www.rhodes.gr/athlitismos) .....

Πίνακας 26:Πολιτιστικές Υποδομές Δήμου Ρόδου (Πηγή:Δήμος Ρόδου).....

Πίνακας 27: Βασικές Πολιτιστικές Δραστηριότητες Δήμου Ρόδου (Πηγή:Δήμος Ρόδου Διευθύνσεις Πολιτισμού και Παιδείας & Νέας Γενιάς).....

Πίνακας 28:Διάρθρωση Εσόδων Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2025 (Πηγή:Δήμος Ρόδου) .....

Πίνακας 29:Ποσοστιάια Κατανομή Εσόδων Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2025 (Πηγή:Δήμος Ρόδου).....

Πίνακας 30:Διάρθρωση Δαπανών Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2025 (Πηγή:Δήμος Ρόδου) .....

Πίνακας 31:Ποσοστιάια Κατανομή Δαπανών Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2025 (Πηγή:Δήμος Ρόδου) ....

Πίνακας 32:Συνολικά Έσοδα Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2026 (Πηγή:Δήμος Ρόδου).....

Πίνακας 33:Σύνολο Εξόδων Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2026 (Πηγή:Δήμος Ρόδου) .....

Πίνακας 34:SWOT Analysis Εσωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου.....

Πίνακας 35:SWOT Analysis Εξωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου .....

Πίνακας 36:Άξονας 1 Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....

Πίνακας 37:Άξονας 2 Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Εκπαίδευση, Πολιτισμός και Αθλητισμός .....

Πίνακας 38:Άξονας 3 Τοπική Οικονομία και Απασχόληση .....

Πίνακας 39:Άξονας 4 Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου .....

Πίνακας Περιεχομένων Εικόνων

Εικόνα 1: Σκοποί Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....

Εικόνα 2: Διασύνδεση Επιχειρηματικών Προγραμμάτων ΟΤΑ με Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, Τεχνικό Πρόγραμμα και Προϋπολογισμό .....

Εικόνα 3:Μεθοδολογία Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ.....

Εικόνα 4:Δορυφορική Απεικόνιση της Νήσου Ρόδου (Πηγή:Copernicus Sentinel-2 Sattelite Imagery, European Space Agency) .....

Εικόνα 5:Κοιλάδα των Πεταλούδων.....

Εικόνα 6:Κάστρο Μεγάλου Μαγίστρου .....

Εικόνα 7:Διάρθρωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου Ρόδου - Από το Όραμα στην Επιχειρησιακή Υλοποίηση .....

1. Εισαγωγή

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των Δήμων στην Ελλάδα συνιστούν ένα ολοκληρωμένο εργαλείο στρατηγικού προγραμματισμού και διοίκησης της τοπικής ανάπτυξης. Μέσω αυτών, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαμορφώνουν ένα οργανωμένο πλαίσιο σχεδιασμού, στο οποίο αποτυπώνονται οι βασικές προτεραιότητες, οι δράσεις και τα έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν σε έναν συγκεκριμένο πολυετή χρονικό ορίζοντα. Η κατάρτισή τους βασίζεται σε μια συστηματική διαδικασία ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης, αξιολόγησης των διαθέσιμων πόρων και καθορισμού των αναπτυξιακών κατευθύνσεων, με σκοπό την αποτελεσματική ανταπόκριση στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Ο θεσμός των επιχειρησιακών προγραμμάτων εισάγει μια σύγχρονη προσέγγιση στη διοίκηση των δήμων, καθώς προωθεί τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό και την οργανωμένη διαχείριση των παρεμβάσεων σε τοπικό επίπεδο. Παράλληλα, διασφαλίζει ότι οι δημοτικές πολιτικές διαμορφώνονται σε συνάρτηση τόσο με τις προτεραιότητες της τοπικής κοινωνίας όσο και με τις κατευθύνσεις των εθνικών και ευρωπαϊκών αναπτυξιακών πολιτικών.

Κεντρικός σκοπός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι η προώθηση μιας ισόρροπης και βιώσιμης αναπτυξιακής πορείας για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η προσέγγιση αυτή συνδυάζει την οικονομική αποδοτικότητα, την κοινωνική συνοχή και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, επιδιώκοντας τη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών και την ενίσχυση της λειτουργικότητας των δημοτικών υπηρεσιών. Μέσα από τον ολοκληρωμένο αυτό σχεδιασμό επιδιώκεται η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και η ορθολογική αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών και διοικητικών πόρων.

Στο πλαίσιο αυτό, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει την αναλυτική αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου, την ανάδειξη των βασικών προκλήσεων και δυνατοτήτων ανάπτυξης, καθώς και τη διατύπωση ενός σαφούς οράματος για τη μελλοντική πορεία της περιοχής. Παράλληλα, προσδιορίζονται οι βασικοί στρατηγικοί άξονες, τα επιμέρους μέτρα και οι στόχοι, καθώς και οι δράσεις που θα υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου.

Η διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος στηρίζεται στη συνεργασία των υπηρεσιών του Δήμου, των νομικών του προσώπων και των λοιπών τοπικών φορέων. Παράλληλα, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, μέσω διαδικασιών διαβούλευσης που επιτρέπουν την καταγραφή απόψεων, αναγκών και προτάσεων των πολιτών και των συλλογικών φορέων της περιοχής.

Εξίσου σημαντική είναι η σύνδεση του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τα υπόλοιπα εργαλεία προγραμματισμού και οικονομικής διαχείρισης του Δήμου, όπως το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, το Τεχνικό Πρόγραμμα και ο ετήσιος Προϋπολογισμός. Η διασύνδεση αυτή διασφαλίζει τη συνέπεια μεταξύ στρατηγικού σχεδιασμού και υλοποίησης πολιτικών, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα της διοίκησης και τη διαφάνεια στη διαχείριση των δημοτικών πόρων.

Παράλληλα, στο σύγχρονο πλαίσιο λειτουργίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα καλούνται να ενσωματώνουν οριζόντια ζητήματα που επηρεάζουν την ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η προώθηση της κοινωνικής ένταξης, η ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για την αναβάθμιση των δημοτικών υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο αυτό, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ρόδου για την περίοδο 2024–2028 αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου και ρεαλιστικού πλαισίου ανάπτυξης για το νησί. Ο σχεδιασμός του λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, τη σημασία της Ρόδου ως διεθνούς τουριστικού προορισμού, καθώς και τις ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων. Η στρατηγική του προγράμματος βασίζεται στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Δήμου και στην αξιοποίηση των ευκαιριών που προκύπτουν από τη νέα προγραμματική περίοδο και τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία, με γνώμονα τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, της συμμετοχικότητας και της διαφάνειας στη δημόσια διοίκηση.

Συνολικά, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ρόδου αποτελεί το βασικό εργαλείο στρατηγικού προγραμματισμού και διοίκησης του Δήμου για την επόμενη δημοτική περίοδο. Μέσω του προγράμματος αυτού καθορίζονται οι βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες, οι στρατηγικές κατευθύνσεις και οι δράσεις που θα υλοποιηθούν με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη του νησιού και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και των επισκεπτών.
Στις επόμενες ενότητες παρουσιάζεται αναλυτικά το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τον επιχειρησιακό σχεδιασμό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση του παρόντος προγράμματος.

1.1 Θεσμικό Πλαίσιο

Ο στρατηγικός και επιχειρησιακός προγραμματισμός των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελεί βασικό εργαλείο άσκησης των αρμοδιοτήτων τους και συνδέεται άμεσα με τον αναπτυξιακό σχεδιασμό, τον οικονομικό προγραμματισμό και την αξιολόγηση των δημοτικών πολιτικών. Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την κατάρτιση και εφαρμογή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των δήμων έχει διαμορφωθεί διαχρονικά μέσω νομοθετικών και κανονιστικών παρεμβάσεων.
Η θεμελίωση του θεσμού πραγματοποιήθηκε με τον ν. 3463/2006 (Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων), ο οποίος καθιέρωσε την υποχρέωση των δήμων να αναπτύσσουν συστηματικές διαδικασίες προγραμματισμού για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και τη βελτίωση της διοικητικής τους λειτουργίας.
Στη συνέχεια, ο ν. 3852/2010 («Πρόγραμμα Καλλικράτης») αναμόρφωσε συνολικά το σύστημα διοίκησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ενίσχυσε τον ρόλο του επιχειρησιακού προγραμματισμού. Σύμφωνα με το άρθρο 266 του ν. 3852/2010, ο μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός των δήμων υλοποιείται μέσω Επιχειρησιακού Προγράμματος, το οποίο εξειδικεύεται σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης και συνδέεται με το Τεχνικό Πρόγραμμα και τον ετήσιο προϋπολογισμό του δήμου.
Η εξειδίκευση της δομής, του περιεχομένου και της διαδικασίας κατάρτισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων πραγματοποιήθηκε με το π.δ. 185/2007, όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 89/2011, καθώς και με τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους του Υπουργείου Εσωτερικών, οι οποίες καθορίζουν τη μεθοδολογία σχεδιασμού, τις διαδικασίες διαβούλευσης, την παρακολούθηση της υλοποίησης και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.
Ιδιαίτερη σημασία έχει ο ν. 4555/2018 («Κλεισθένης Ι»), ο οποίος τροποποίησε το άρθρο 266 του ν. 3852/2010 και επανακαθόρισε τον σκοπό και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, τα προγράμματα περιλαμβάνουν στρατηγικές επιλογές, επιχειρησιακό σχέδιο και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης, ενώ ενισχύεται η συμμετοχή των πολιτών και η αξιοποίηση διαδικασιών δημόσιας διαβούλευσης.
Περαιτέρω, ο ν. 5056/2023 εισήγαγε νέο πλαίσιο οργάνωσης και διακυβέρνησης των ΟΤΑ, ενισχύοντας τη σύνδεση του προγραμματισμού με τη στοχοθεσία, την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και τα συστήματα διοικητικής παρακολούθησης.
Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 312 του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης ν. 5314/2026, οι δήμοι δύνανται να καταρτίζουν Πενταετές Σχέδιο Δράσεων, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσεων. Το σχέδιο αυτό συνδέεται με τις αρμοδιότητες του δήμου, λαμβάνει υπόψη τον εθνικό και περιφερειακό αναπτυξιακό σχεδιασμό, τίθεται σε δημόσια διαβούλευση και περιλαμβάνει δείκτες μέτρησης και αξιολόγησης των επιδόσεων.
Η υλοποίηση των έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που προβλέπονται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα πραγματοποιείται σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων, ενώ η οικονομική διαχείριση και ο προϋπολογισμός του δήμου οφείλουν να εναρμονίζονται με τις προτεραιότητες και τις δράσεις του επιχειρησιακού σχεδιασμού.
Στο πλαίσιο αυτό, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ρόδου αποτελεί το βασικό εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου, μέσω του οποίου προσδιορίζονται οι αναπτυξιακές

προτεραιότητες, οι στόχοι και οι δράσεις της δημοτικής αρχής, σε συνάρτηση με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, τις εθνικές πολιτικές και τις διαθέσιμες πηγές χρηματοδότησης.

1.2 Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Ο σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) είναι πολυδιάστατος και αφορά τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου σχεδιασμού, οργάνωσης και υλοποίησης των δημοτικών πολιτικών σε τοπικό επίπεδο. Μέσω του επιχειρησιακού σχεδιασμού οι δήμοι αποκτούν ένα συνεκτικό εργαλείο προγραμματισμού, το οποίο επιτρέπει την ιεράρχηση των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων, τον συντονισμό των παρεμβάσεων και την αποτελεσματική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.
Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός οργανωμένου συστήματος διοίκησης και ανάπτυξης, το οποίο βασίζεται στη συστηματική ανάλυση των αναγκών της τοπικής κοινωνίας, στην αξιολόγηση των διαθέσιμων δυνατοτήτων και στη χάραξη συγκεκριμένων στρατηγικών κατευθύνσεων για την επόμενη δημοτική περίοδο.
Στο πλαίσιο αυτό, ο σκοπός του επιχειρησιακού προγράμματος εξειδικεύεται στους ακόλουθους βασικούς τομείς:

1. Στρατηγικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα συμβάλλει στον καθορισμό των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του Δήμου. Μέσα από τη διαδικασία του στρατηγικού σχεδιασμού προσδιορίζεται το όραμα και η αναπτυξιακή κατεύθυνση της τοπικής κοινωνίας, λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές ανάγκες των πολιτών, τις δυνατότητες της τοπικής οικονομίας και τις κατευθύνσεις των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

2. Συντονισμός Δράσεων

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα λειτουργεί ως βασικό εργαλείο συντονισμού των δράσεων και των παρεμβάσεων του Δήμου. Μέσω αυτού επιδιώκεται η διασφάλιση της συνοχής μεταξύ των δημοτικών υπηρεσιών, των νομικών προσώπων και των λοιπών φορέων που δραστηριοποιούνται σε τοπικό επίπεδο, ώστε οι παρεμβάσεις να υλοποιούνται με ενιαία στρατηγική κατεύθυνση και με τη μέγιστη δυνατή αποτελεσματικότητα.

3. Οικονομικός Προγραμματισμός

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα συνδέεται άμεσα με τον οικονομικό προγραμματισμό του Δήμου, καθώς επιτρέπει την αντιστοίχιση των στρατηγικών στόχων με τους διαθέσιμους οικονομικούς πόρους. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η ρεαλιστικότητα και η βιωσιμότητα των προγραμματισμένων δράσεων, ενώ παράλληλα διευκολύνεται η αξιοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων.

4. Αποτελεσματικότητα και Αποδοτικότητα

Η εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδιασμού συμβάλλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της λειτουργίας του Δήμου. Μέσα από τον καθορισμό σαφών στόχων, την ανάπτυξη δεικτών απόδοσης και την παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων, ενισχύεται η διοικητική ικανότητα των υπηρεσιών και προωθείται η συνεχής αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

5. Διαφάνεια και Λογοδοσία

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ενισχύει τη διαφάνεια στη λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης και προάγει τη λογοδοσία της δημοτικής διοίκησης απέναντι στους πολίτες. Μέσω της δημοσιοποίησης των στόχων και των δράσεων του Δήμου, καθώς και μέσω διαδικασιών

διαβούλευσης με την τοπική κοινωνία, οι δημότες έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται και να παρακολουθούν την πορεία υλοποίησης των δημοτικών πολιτικών.

6. Προσαρμοστικότητα σε Εξωτερικές Συνθήκες

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα διαμορφώνεται με τρόπο που επιτρέπει την ευελιξία και την προσαρμογή του στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές συνθήκες. Μέσω των διαδικασιών παρακολούθησης και επικαιροποίησης, δίνεται η δυνατότητα αναθεώρησης των δράσεων και προσαρμογής των στόχων, ώστε το πρόγραμμα να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις νέες ανάγκες και προκλήσεις που ενδέχεται να προκύψουν.
Συνολικά, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί ένα ολοκληρωμένο εργαλείο στρατηγικής διοίκησης και τοπικής ανάπτυξης, το οποίο ενισχύει τη λειτουργική αποτελεσματικότητα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και συμβάλλει στην καλύτερη ανταπόκριση του Δήμου στις ανάγκες των πολιτών.

Εικόνα 1: Σκοποί Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

1.3 Διασύνδεση του Επιχειρησιακού Προγράμματος με τον Ετήσιο Προγραμματισμό, το Τεχνικό Πρόγραμμα και τον Προϋπολογισμό

Η αποτελεσματική υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος προϋποθέτει τη στενή διασύνδεσή του με τα βασικά εργαλεία προγραμματισμού και οικονομικής διαχείρισης του Δήμου, δηλαδή το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, το Τεχνικό Πρόγραμμα και τον ετήσιο Προϋπολογισμό. Η σύνδεση αυτή διασφαλίζει τη συνοχή μεταξύ του στρατηγικού σχεδιασμού και της πρακτικής εφαρμογής των δημοτικών πολιτικών, επιτρέποντας στον Δήμο να λειτουργεί με συνέπεια, αποτελεσματικότητα και διαφάνεια.

Η ενιαία λειτουργία των παραπάνω εργαλείων συμβάλλει στην ορθολογική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, στον καλύτερο συντονισμό των υπηρεσιών και στη συστηματική παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων που προβλέπονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

- ***Επιχειρησιακό Πρόγραμμα***

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί το βασικό εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου. Στο πλαίσιο αυτό καθορίζονται το αναπτυξιακό όραμα, οι στρατηγικές κατευθύνσεις και οι βασικοί στόχοι της δημοτικής αρχής. Μέσα από τη διάρθρωσή του σε Στρατηγικούς Άξονες, Μέτρα και Δράσεις, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα οργανώνει και κατευθύνει το σύνολο των παρεμβάσεων του Δήμου, με στόχο την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και την αναβάθμιση των δημοτικών υπηρεσιών. Αποτελεί, επομένως, το βασικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται και συντονίζονται όλες οι επιμέρους δράσεις και πρωτοβουλίες της δημοτικής διοίκησης.

- ***Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης***

Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης αποτελεί την ετήσια εξειδίκευση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Μέσω αυτού προσδιορίζονται οι συγκεκριμένες δράσεις και ενέργειες που πρόκειται να υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια κάθε έτους από τις υπηρεσίες του Δήμου και τα νομικά του πρόσωπα. Το πρόγραμμα αυτό καταρτίζεται σε συνάρτηση με τις διαθέσιμες οικονομικές πιστώσεις και τους ανθρώπινους πόρους του Δήμου, επιτρέποντας την ρεαλιστική υλοποίηση των προγραμματισμένων παρεμβάσεων. Παράλληλα, διευκολύνει τη διαδικασία παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των δράσεων και συμβάλλει στον ετήσιο απολογισμό της δημοτικής δραστηριότητας.

- ***Τεχνικό Πρόγραμμα***

Το Τεχνικό Πρόγραμμα αποτελεί το βασικό εργαλείο προγραμματισμού των έργων και των επενδυτικών παρεμβάσεων του Δήμου. Στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού εντάσσονται έργα υποδομών, μελέτες, τεχνικές παρεμβάσεις και προμήθειες που συμβάλλουν στην αναπτυξιακή πορεία της περιοχής. Η κατάρτισή του βασίζεται στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, στις εισηγήσεις των αρμόδιων υπηρεσιών και στις διαθέσιμες δυνατότητες χρηματοδότησης από εθνικούς, περιφερειακούς ή ευρωπαϊκούς πόρους. Το Τεχνικό Πρόγραμμα λειτουργεί ως βασικός μηχανισμός υλοποίησης των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων που αποτυπώνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

- ***Προϋπολογισμός***

Ο ετήσιος Προϋπολογισμός του Δήμου αποτελεί το βασικό οικονομικό εργαλείο υλοποίησης των δράσεων που προβλέπονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Μέσω αυτού προσδιορίζονται τα έσοδα και οι δαπάνες που απαιτούνται για την υλοποίηση του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και του Τεχνικού Προγράμματος. Η κατανομή των οικονομικών πόρων πραγματοποιείται με βάση τις στρατηγικές προτεραιότητες της δημοτικής πολιτικής, διασφαλίζοντας την οικονομική σταθερότητα του Δήμου και τη συνετή διαχείριση των δημοτικών πόρων.
Συνολικά, η διασύνδεση μεταξύ του Επιχειρησιακού Προγράμματος, του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, του Τεχνικού Προγράμματος και του Προϋπολογισμού αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία του Δήμου. Ο συντονισμένος αυτός σχεδιασμός επιτρέπει την καλύτερη οργάνωση των δημοτικών παρεμβάσεων, την αποδοτική αξιοποίηση των οικονομικών

πόρων και τη συνεχή παρακολούθηση της πορείας υλοποίησης των στόχων της δημοτικής πολιτικής, προς όφελος της τοπικής κοινωνίας και της αναπτυξιακής προοπτικής του Δήμου Ρόδου.

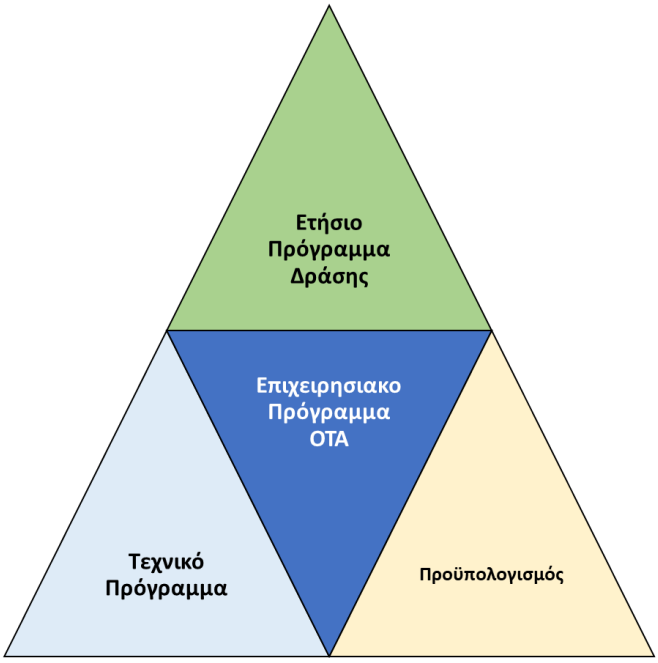

Εικόνα 2: Διασύνδεση Επιχειρηματικών Προγραμμάτων ΟΤΑ με Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, Τεχνικό Πρόγραμμα και Προϋπολογισμό

2. Μεθοδολογία κατάρτισης επιχειρησιακών προγραμμάτων ΟΤΑ

Η μεθοδολογία κατάρτισης ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία στρατηγικού σχεδιασμού που βασίζεται σε οργανωμένη μεθοδολογική προσέγγιση, συμμετοχικό σχεδιασμό και τεκμηριωμένη ανάλυση δεδομένων. Η εκπόνηση ενός τέτοιου προγράμματος περιλαμβάνει διαδοχικά στάδια τα οποία διασφαλίζουν τη συνοχή, τη ρεαλιστικότητα και την αποτελεσματικότητα του συνολικού σχεδιασμού.
Η διαδικασία αυτή συνδυάζει την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, τη διαμόρφωση στρατηγικών επιλογών και τον προγραμματισμό συγκεκριμένων δράσεων, με στόχο τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου ανάπτυξης για την τοπική κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται τα βασικά στάδια της μεθοδολογίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου.

➢ *Προετοιμασία και Οργάνωση της Διαδικασίας*

Η αρχική φάση αφορά την οργάνωση της διαδικασίας σχεδιασμού και τη διαμόρφωση του κατάλληλου πλαισίου για την εκπόνηση του προγράμματος. Στο στάδιο αυτό καθορίζεται η ομάδα συντονισμού, προσδιορίζονται οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και διαμορφώνεται το χρονοδιάγραμμα εργασιών. Παράλληλα πραγματοποιείται η συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων και δεδομένων, ενώ επιλέγονται τα εργαλεία τεκμηρίωσης και ανάλυσης που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διαδικασία σχεδιασμού.

➢ *Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης*

Η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης αποτελεί βασικό στάδιο της διαδικασίας, καθώς περιλαμβάνει τη συστηματική αποτύπωση της σημερινής εικόνας του Δήμου σε κοινωνικό, οικονομικό, θεσμικό, περιβαλλοντικό και τεχνικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό αξιοποιούνται ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα, στατιστικά στοιχεία και πληροφορίες που προέρχονται από τις

υπηρεσίες του Δήμου, από εθνικούς φορείς όπως η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) και η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), καθώς και από σχετικές μελέτες και έρευνες.
Η διαδικασία αυτή επιτρέπει την αναγνώριση των ισχυρών και αδύναμων σημείων του Δήμου, καθώς και των ευκαιριών και απειλών που προκύπτουν από το εξωτερικό περιβάλλον.

- ***Διαμόρφωση Στρατηγικού Πλαισίου***

Με βάση τα συμπεράσματα της προηγούμενης φάσης διαμορφώνεται το στρατηγικό πλαίσιο του Δήμου. Στο πλαίσιο αυτό προσδιορίζονται η αποστολή και το όραμα της δημοτικής αρχής, καθώς και οι βασικές αξίες που καθορίζουν τη λειτουργία και την ταυτότητα του Δήμου. Η στρατηγική αυτή αποτυπώνεται σε συγκεκριμένους στρατηγικούς άξονες ανάπτυξης, οι οποίοι εκφράζουν τις βασικές κατευθύνσεις πολιτικής για τα επόμενα χρόνια και ανταποκρίνονται στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.

- **Καθορισμός Στόχων και Δράσεων**

Για κάθε στρατηγικό άξονα καθορίζονται συγκεκριμένοι στόχοι, οι οποίοι διαμορφώνονται σύμφωνα με τις αρχές SMART (Specific, Measurable, Achievable, Realistic, Time-bound). Οι στόχοι αυτοί εξειδικεύονται περαιτέρω σε μέτρα και δράσεις που καλύπτουν κρίσιμους τομείς της τοπικής ανάπτυξης, όπως οι υποδομές, η κοινωνική πολιτική, η περιβαλλοντική προστασία, η παιδεία, ο πολιτισμός, ο τουρισμός και η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων.
Η σαφής σύνδεση μεταξύ στρατηγικών στόχων και επιμέρους δράσεων διασφαλίζει τη συνοχή και τη λειτουργικότητα του συνολικού σχεδιασμού.

- ***Προγραμματισμός και Κατανομή Πόρων***

Η υλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων προϋποθέτει την ορθολογική κατανομή των διαθέσιμων πόρων. Στο στάδιο αυτό εξετάζονται οι οικονομικοί, ανθρώπινοι και τεχνικοί πόροι που απαιτούνται για την εφαρμογή του προγράμματος. Παράλληλα αναλύονται οι δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων, όπως το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, τα προγράμματα του ΕΣΠΑ και άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία.
Η διαδικασία αυτή διασφαλίζει τη βιωσιμότητα και τη ρεαλιστικότητα των προγραμματισμένων παρεμβάσεων.

- ***Συμμετοχικός Σχεδιασμός και Διαβούλευση***

Η κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος βασίζεται σε διαδικασίες συμμετοχικού σχεδιασμού, οι οποίες ενισχύουν τη διαφάνεια και τη δημοκρατική νομιμοποίηση του προγράμματος. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιούνται διαδικασίες διαβούλευσης με πολίτες, τοπικούς φορείς, επαγγελματικούς συλλόγους και κοινωνικούς οργανισμούς.
Η συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας συμβάλλει στην καταγραφή αναγκών, στη διαμόρφωση προτάσεων και στη βελτίωση της ποιότητας του τελικού σχεδιασμού.

- ***Σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος***

Μετά την ολοκλήρωση των προηγούμενων σταδίων συντάσσεται το τελικό κείμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το έγγραφο περιλαμβάνει την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, το στρατηγικό πλαίσιο, τους άξονες ανάπτυξης, τους στόχους, τα μέτρα, τις δράσεις, καθώς και τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.
Στη συνέχεια το πρόγραμμα υποβάλλεται προς έγκριση στα αρμόδια συλλογικά όργανα του Δήμου και δημοσιοποιείται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες.

- ***Υλοποίηση και Παρακολούθηση***

Η φάση υλοποίησης αφορά την εφαρμογή των δράσεων που περιλαμβάνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Για κάθε δράση ορίζονται υπεύθυνες υπηρεσίες, χρονοδιαγράμματα και δείκτες παρακολούθησης. Η πρόοδος των δράσεων παρακολουθείται σε τακτική βάση μέσω εκθέσεων και αξιολογήσεων, ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή υλοποίηση των στόχων του προγράμματος.

- ***Αξιολόγηση και Αναθεώρηση***

Η περιοδική αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτελεί βασικό στοιχείο της διαδικασίας σχεδιασμού. Μέσω της αξιολόγησης εξετάζεται ο βαθμός επίτευξης των στόχων, η αποτελεσματικότητα των δράσεων και η αποδοτικότητα των χρησιμοποιούμενων πόρων.
Σε περιπτώσεις σημαντικών αλλαγών στο κοινωνικό ή οικονομικό περιβάλλον, το πρόγραμμα μπορεί να επικαιροποιηθεί ή να αναθεωρηθεί ώστε να ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες.

- ***Διαφάνεια και Λογοδοσία***

Καθ' όλη τη διάρκεια της κατάρτισης και υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος εφαρμόζονται διαδικασίες διαφάνειας και λογοδοσίας. Οι βασικές αποφάσεις, τα αποτελέσματα των δράσεων και η διάθεση των οικονομικών πόρων δημοσιοποιούνται, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τη δημοτική διοίκηση και προάγοντας τη συμμετοχική δημοκρατία.

- ***Συνεργασία με άλλους Δήμους και την Περιφέρεια***

Η ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους δήμους και με την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την υλοποίηση ολοκληρωμένων αναπτυξιακών πολιτικών. Μέσω διαδημοτικών συνεργασιών και κοινών πρωτοβουλιών δημιουργούνται συνέργειες που επιτρέπουν την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και την υλοποίηση έργων ευρύτερης κλίμακας.
Οι συνεργασίες αυτές μπορεί να αφορούν τον κοινό σχεδιασμό πολιτικών, την υλοποίηση έργων υποδομών, τη διαχείριση φυσικών πόρων, την τουριστική ανάπτυξη και την αντιμετώπιση ζητημάτων πολιτικής προστασίας. Παράλληλα, η συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά δίκτυα πόλεων συμβάλλει στη μεταφορά τεχνογνωσίας και στην αξιοποίηση καινοτόμων πρακτικών.
Η μεθοδολογία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου για την περίοδο 2024–2028 βασίζεται σε μια ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη διαδικασία σχεδιασμού, η οποία συνδυάζει την ανάλυση δεδομένων, τη στρατηγική προσέγγιση και τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας. Μέσα από τα διαδοχικά στάδια προετοιμασίας, ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης, διαμόρφωσης στρατηγικού πλαισίου, προγραμματισμού δράσεων, υλοποίησης και αξιολόγησης, διαμορφώνεται ένα συνεκτικό και λειτουργικό πλαίσιο προγραμματισμού. Το πλαίσιο αυτό συμβάλλει στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διοίκησης του Δήμου, στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

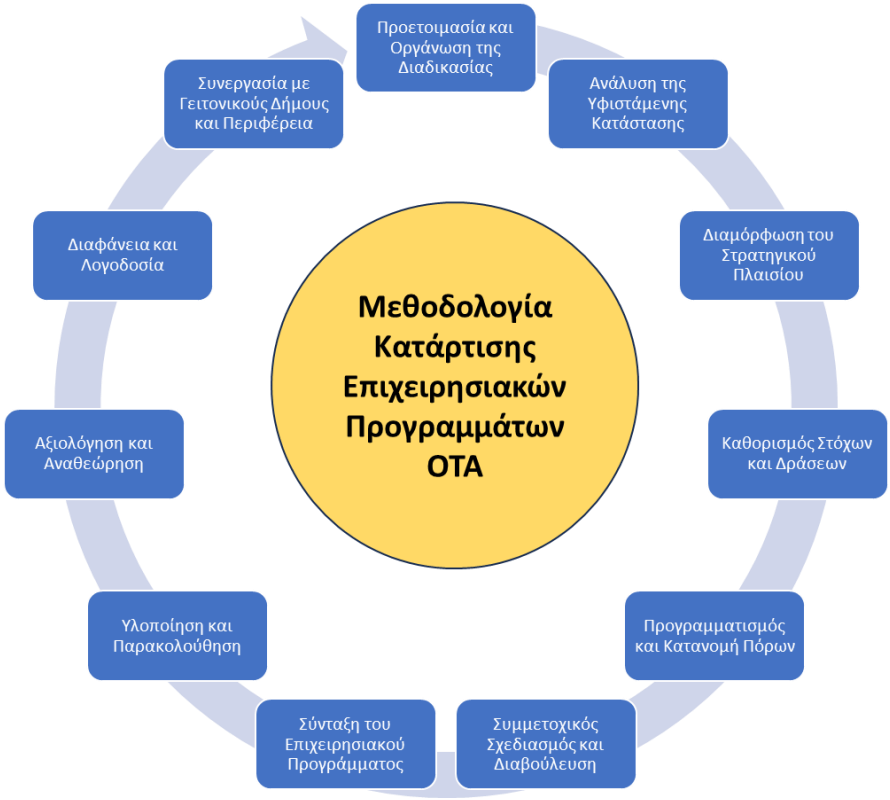

Εικόνα 3:Μεθοδολογία Κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ

3. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης Δήμου Ρόδου

Η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης αποτελεί βασικό στάδιο για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου, καθώς παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα των χαρακτηριστικών, των δυνατοτήτων και των προκλήσεων που διαμορφώνουν το αναπτυξιακό περιβάλλον της περιοχής. Μέσα από τη συστηματική καταγραφή και αξιολόγηση των βασικών παραμέτρων που επηρεάζουν τη λειτουργία του Δήμου, δημιουργείται η απαραίτητη βάση για τον σχεδιασμό ρεαλιστικών και αποτελεσματικών στρατηγικών παρεμβάσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα ενότητα αποτυπώνει τα βασικά γεωγραφικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά, οικονομικά και διοικητικά χαρακτηριστικά του Δήμου Ρόδου. Παράλληλα, παρουσιάζονται οι βασικές υποδομές και οι λειτουργίες που υποστηρίζουν την καθημερινότητα των κατοίκων και την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Η ανάλυση βασίζεται σε επίσημα στατιστικά στοιχεία, δεδομένα από υπηρεσίες του Δήμου και πληροφορίες από αρμόδιους δημόσιους φορείς και οργανισμούς.

Η διερεύνηση των χαρακτηριστικών αυτών δεν περιορίζεται μόνο στην περιγραφική παρουσίαση των δεδομένων, αλλά στοχεύει και στην ανάδειξη των βασικών τάσεων και παραμέτρων που επηρεάζουν την αναπτυξιακή πορεία της περιοχής. Μέσα από την ανάλυση αυτή αναδεικνύονται τόσο τα συγκριτικά πλεονεκτήματα όσο και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο Δήμος Ρόδου, τα οποία λαμβάνονται υπόψη στον σχεδιασμό των στρατηγικών επιλογών της επόμενης προγραμματικής περιόδου.

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης αποτελούν βασικό υπόβαθρο για τη διαμόρφωση της SWOT ανάλυσης και για τον καθορισμό των στρατηγικών αξόνων του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι ο σχεδιασμός των πολιτικών και δράσεων του Δήμου βασίζεται σε πραγματικά δεδομένα και ανταποκρίνεται στις ανάγκες και στις ιδιαιτερότητες της περιοχής.

3.1 Περιβαλλοντικά Χαρακτηριστικά Δήμου Ρόδου

Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζουν τη λειτουργία και την αναπτυξιακή πορεία ενός Δήμου, καθώς συνδέεται άμεσα με την ποιότητα ζωής των κατοίκων, τη διαχείριση των φυσικών πόρων και τη διαμόρφωση της τοπικής οικονομίας. Η κατανόηση των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών μιας περιοχής επιτρέπει την ανάδειξη των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων, αλλά και την αναγνώριση των προκλήσεων που σχετίζονται με την προστασία και τη βιώσιμη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος.
Ο Δήμος Ρόδου βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο του Αιγαίου Πελάγους και αποτελεί τον μεγαλύτερο δήμο της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Η γεωγραφική του θέση στο σταυροδρόμι μεταξύ Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής, σε συνδυασμό με τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά του νησιού, διαμορφώνει ένα σύνθετο και ιδιαίτερα σημαντικό οικολογικό σύστημα. Η ποικιλία των τοπίων και των φυσικών οικοσυστημάτων που απαντώνται στο νησί καθιστά τη Ρόδο έναν χώρο με υψηλή περιβαλλοντική αξία και σημαντική βιοποικιλότητα.
Το φυσικό περιβάλλον της Ρόδου χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλία μορφολογικών και οικολογικών στοιχείων, τα οποία περιλαμβάνουν ορεινές και ημιορεινές περιοχές, πεδινές εκτάσεις, δασικά οικοσυστήματα, υγροτοπικές περιοχές και εκτεταμένες παράκτιες ζώνες. Η μορφολογία του νησιού, σε συνδυασμό με το μεσογειακό κλίμα και τη γεωγραφική του θέση, δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για την ανάπτυξη πλούσιας χλωρίδας και πανίδας, καθώς και για τη διατήρηση σημαντικών φυσικών οικοτόπων.
Η ύπαρξη εκτεταμένων φυσικών περιοχών υψηλής οικολογικής αξίας καθιστά τη Ρόδο έναν σημαντικό πυρήνα διατήρησης της βιοποικιλότητας στο Νότιο Αιγαίο. Παράλληλα, το φυσικό περιβάλλον του νησιού συνδέεται άμεσα με την τοπική οικονομία, ιδιαίτερα με την τουριστική δραστηριότητα, η οποία αποτελεί βασικό πυλώνα ανάπτυξης της περιοχής. Η προστασία και η ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων αποτελούν συνεπώς βασικές προϋποθέσεις για τη διατήρηση της ελκυστικότητας του νησιού ως διεθνούς τουριστικού προορισμού.
Ωστόσο, η έντονη τουριστική δραστηριότητα, η οικιστική ανάπτυξη και η αυξημένη αξιοποίηση των φυσικών πόρων δημιουργούν σημαντικές περιβαλλοντικές πιέσεις. Ζητήματα όπως η διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία των παράκτιων οικοσυστημάτων, η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και η διατήρηση της βιοποικιλότητας αποτελούν βασικές προκλήσεις για τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

3.2 Περιοχές NATURA 2000

Ιδιαίτερη σημασία για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος του Δήμου Ρόδου έχουν οι περιοχές που εντάσσονται στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, το οποίο έχει ως βασικό στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία σημαντικών οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και πανίδας. Οι περιοχές αυτές αποτελούν βασικούς πυρήνες περιβαλλοντικής προστασίας και συμβάλλουν στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας του νησιού.
Στον Δήμο Ρόδου έχουν καταγραφεί οι ακόλουθες περιοχές του δικτύου Natura 2000:

Πίνακας 1:Περιοχές Natura 2000 Δήμου Ρόδου (Πηγή:Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΕΑ), Δίκτυο Natura 2000)

Περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Ρόδου (Πηγή:Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΕΑ), Δίκτυο Natura 2000)		
Κωδικός Περιοχής	**Ονομασία Περιοχής**	**Τύπος Προστασίας**
GR4210002	Προφήτης Ηλίας	**SCI (ΤΚΣ)**
GR4210006	Κοιλάδα Πεταλούδων	**SCI (ΤΚΣ)**
GR4210020	Ακραμίτης, Αρμενιστής, Ατάβυρος	**SPA (ΖΕΠ)**
GR4210022	Απολλάκια	**SCI (ΤΚΣ)**
GR4210028	Προφήτης Ηλίας, Επτά Πηγές, Πεταλούδες	**SPA (ΖΕΠ)**
GR4210029	Ακραμίτης, Αρμενιστής, Ατάβυρος & Θαλάσσια Ζώνη	**SCI (ΤΚΣ)**

GR4210031	Θαλάσσια Περιοχή Νότιας Ρόδου	**SCI (ΤΚΣ)**

Οι περιοχές αυτές περιλαμβάνουν σημαντικά ορεινά οικοσυστήματα, δασικές εκτάσεις, υγροτοπικές περιοχές και παράκτιες ζώνες, οι οποίες φιλοξενούν σημαντικό αριθμό ειδών χλωρίδας και πανίδας. Ιδιαίτερη σημασία έχουν περιοχές όπως ο Προφήτης Ηλίας, η Κοιλάδα των Πεταλούδων, καθώς και τα ορεινά οικοσυστήματα του Αταβύρου, τα οποία αποτελούν σημαντικούς πυρήνες διατήρησης της βιοποικιλότητας του νησιού.
Οι προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000 που εντοπίζονται στη νήσο Ρόδο παρουσιάζονται στον ακόλουθο χάρτη.

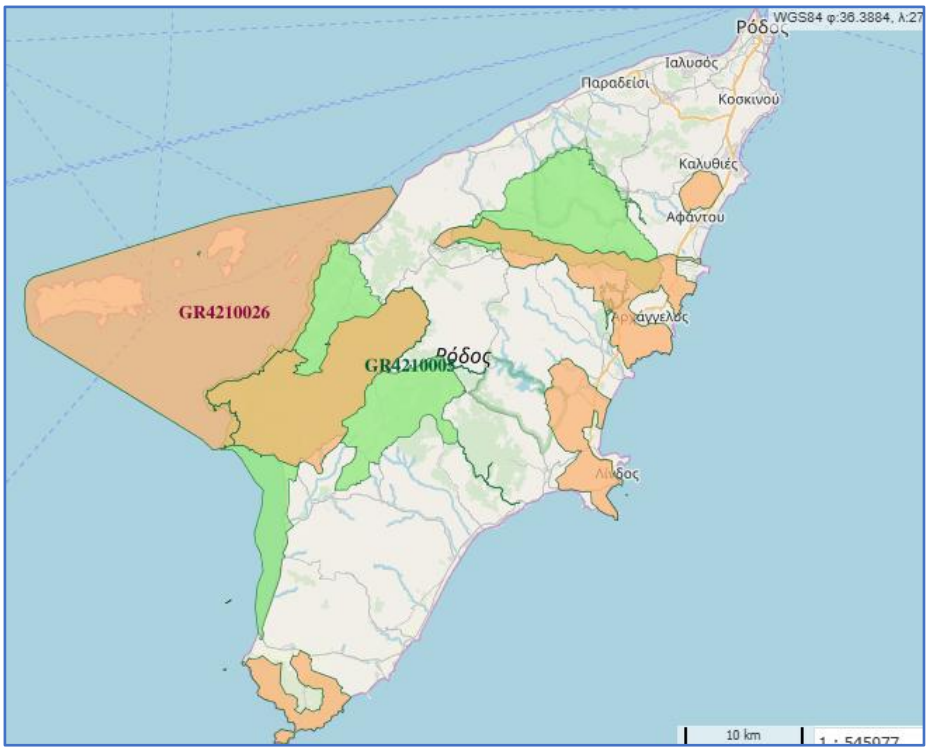

Χάρτης 1:Περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 στη νήσο Ρόδο (Πηγή:Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), Γεωπύλη Περιβαλλοντικών Χαρτών, mapsp.ypen.grortal

Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες προστασίας:
SCI – Sites of Community Importance (Τόποι Κοινοτικής Σημασίας), που προστατεύονται για τους φυσικούς οικοτόπους και τα είδη χλωρίδας και πανίδας.
SPA – Special Protection Areas (Ζώνες Ειδικής Προστασίας), που προστατεύονται ειδικά για τη διατήρηση των άγριων πτηνών.
Σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρείται επικάλυψη περιοχών με διαφορετικό καθεστώς προστασίας, γεγονός που αντανακλά τη μεγάλη οικολογική αξία των οικοσυστημάτων της Ρόδου. Η ύπαρξη των περιοχών αυτών ενισχύει τη σημασία της περιβαλλοντικής διαχείρισης και της προστασίας της φυσικής κληρονομιάς του νησιού, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μορφών ήπιου και βιώσιμου τουρισμού.
Η αποτύπωση των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών του Δήμου Ρόδου συμβάλλει στην κατανόηση του φυσικού πλαισίου μέσα στο οποίο αναπτύσσεται η τοπική κοινωνία και οικονομία και αποτελεί σημαντική βάση για τον σχεδιασμό πολιτικών που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

3.3 Γεωμορφολογικά Χαρακτηριστικά Δήμου Ρόδου

Η αποτύπωση των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών ενός Δήμου αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για τον συνολικό σχεδιασμό του αναπτυξιακού του προσανατολισμού. Η φυσική διαμόρφωση

του εδάφους, οι μορφές του αναγλύφου, η γεωλογική σύσταση και η υδρογραφία επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό πλήθος τομέων πολιτικής και προγραμματισμού. Δεν πρόκειται απλώς για μια γεωγραφική περιγραφή, αλλά για βασική τεκμηρίωση που καθοδηγεί αποφάσεις σχετικά με τις υποδομές, την προστασία του περιβάλλοντος, τη χωροταξική οργάνωση, την αγροτική ανάπτυξη, την τουριστική αξιοποίηση και την πολιτική προστασία.

Η κατανόηση της μορφολογίας του εδάφους είναι απαραίτητη για τον σχεδιασμό του οδικού δικτύου, την επιλογή θέσεων για την κατασκευή τεχνικών έργων ή την πρόβλεψη κινδύνων διάβρωσης, κατολισθήσεων και πλημμυρικών φαινομένων. Παράλληλα, η γεωλογική σύσταση επηρεάζει τη διαθεσιμότητα φυσικών πόρων, τη γεωργική αξιοποίηση των εδαφών και τη σταθερότητα των κατασκευών.

Εξίσου σημαντική είναι η γνώση της υδρογραφίας, η οποία επηρεάζει τη διαχείριση των υδάτινων πόρων και τις παρεμβάσεις σε τομείς όπως η ύδρευση, η άρδευση και η αντιπλημμυρική προστασία. Επιπλέον, τα ιδιαίτερα φυσικά τοπία —ορεινοί όγκοι, ακτογραμμές, φαράγγια και παράκτιοι σχηματισμοί— αποτελούν σημαντικά αναπτυξιακά κεφάλαια, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο ενός βιώσιμου και ποιοτικού τουριστικού μοντέλου.

Η συστηματική καταγραφή των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών του Δήμου Ρόδου παρέχει το απαραίτητο υπόβαθρο για την ολοκληρωμένη αποτύπωση των δυνατοτήτων και των περιορισμών της περιοχής και αποτελεί βασικό εργαλείο για έναν επιχειρησιακό σχεδιασμό που ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες του τόπου. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα βασίζονται σε διαθέσιμα επιστημονικά δεδομένα και σε πληροφορίες από θεσμικούς φορείς, όπως η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), το Γεωδυναμικό Ινστιτούτο του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών, το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ) και δημοσιευμένες γεωλογικές και γεωμορφολογικές μελέτες για την ευρύτερη περιοχή του νοτιοανατολικού Αιγαίου.

3.3.1 Γεωγραφική Θέση και Έκταση

Ο Δήμος Ρόδου καλύπτει το σύνολο της νήσου Ρόδου, η οποία αποτελεί το μεγαλύτερο νησί των Δωδεκανήσων και ένα από τα σημαντικότερα νησιά της Ελλάδας. Με συνολική έκταση περίπου 1.401 km², η Ρόδος αποτελεί το τέταρτο μεγαλύτερο νησί της χώρας, μετά την Κρήτη, την Εύβοια και τη Λέσβο.

Η γεωγραφική της θέση στο νοτιοανατολικό Αιγαίο, στο ανατολικό άκρο του ελληνικού νησιωτικού χώρου και σε μικρή απόσταση από τα παράλια της Μικράς Ασίας, της προσδίδει ιδιαίτερη γεωστρατηγική σημασία. Παράλληλα, η θέση αυτή την καθιστά σημαντικό κόμβο τουρισμού, πολιτισμού και μεταφορών στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού της ΕΛΣΤΑΤ (2021), ο πληθυσμός του Δήμου Ρόδου ανέρχεται σε 125.113 κατοίκους, γεγονός που τον καθιστά έναν από τους μεγαλύτερους πληθυσμιακά δήμους της χώρας. Η ενιαία διοικητική οργάνωση του νησιού διευκολύνει τη διοικητική διαχείριση, ωστόσο η έντονη γεωμορφολογική διαφοροποίηση μεταξύ των επιμέρους περιοχών απαιτεί διαφοροποιημένες προσεγγίσεις στον χωρικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό.

Εικόνα 4:Δορυφορική Απεικόνιση της Νήσου Ρόδου (Πηγή:Copernicus Sentinel-2 Sattelite Imagery, European Space Agency)

3.3.2 Τοπογραφία και Μορφολογία Εδάφους

Η Ρόδος παρουσιάζει ιδιαίτερα πλούσιο και διαφοροποιημένο ανάγλυφο, το οποίο χαρακτηρίζεται από την αντίθεση μεταξύ του ορεινού κεντρικού και δυτικού τμήματος και των πεδινών παράκτιων ζωνών. Το ορεινό σύστημα του νησιού εκτείνεται κυρίως στο κεντρικό και δυτικό τμήμα, σχηματίζοντας τη βασική «ραχοκοκαλιά» της Ρόδου.
Η υψηλότερη κορυφή του νησιού είναι ο Αττάβυρος, με υψόμετρο περίπου 1.215 μέτρα, αποτελώντας παράλληλα την υψηλότερη κορυφή των Δωδεκανήσων. Ο ορεινός αυτός όγκος αποτελείται κυρίως από ασβεστολιθικά πετρώματα και χαρακτηρίζεται από έντονες κλίσεις και περιορισμένη βλάστηση στα υψηλότερα υψόμετρα.
Σημαντικοί ορεινοί σχηματισμοί είναι επίσης ο Προφήτης Ηλίας (798 μ.), ο οποίος διακρίνεται για τα εκτεταμένα δάση πεύκου και κυπαρισσιού, καθώς και ο Ακραμίτης (823 μ.) στο νοτιοδυτικό τμήμα του νησιού.
Οι κυριότερες πεδινές περιοχές εντοπίζονται κυρίως κοντά στις ακτές και αποτελούν σημαντικές ζώνες αγροτικής δραστηριότητας και οικιστικής ανάπτυξης, όπως η πεδιάδα της Ιαλυσού και της Κρεμαστής, η πεδιάδα της Λάρδου και του Γενναδίου, καθώς και η λεκάνη της Κατταβιάς στο νότιο τμήμα του νησιού.

3.3.3 Γεωλογική Σύσταση και Εδαφικά Χαρακτηριστικά

Η γεωλογική δομή της Ρόδου είναι ιδιαίτερα σύνθετη και συνδέεται με τη γεωτεκτονική εξέλιξη του Ελληνικού Τόξου. Το νησί σχηματίστηκε από τη σύγκλιση της Αφρικανικής και της Ευρασιατικής λιθοσφαιρικής πλάκας και αποτελεί ένα σύνθετο γεωλογικό σύστημα διαφορετικών γεωτεκτονικών ενοτήτων.
Μεταξύ των σημαντικότερων γεωτεκτονικών ενοτήτων περιλαμβάνονται η Ενότητα Ατταβύρου, η Ενότητα Αρχαγγέλου και η Ενότητα Λαέρμων, όπου απαντώνται και οφιολιθικά πετρώματα προερχόμενα από τον αρχαίο ωκεάνιο φλοιό της Τηθύος.
Τα κυριότερα πετρώματα που απαντώνται στο νησί είναι οι ασβεστόλιθοι, οι οποίοι σχηματίζουν τους βασικούς ορεινούς όγκους και ευνοούν την ανάπτυξη καρστικών σχηματισμών, ο φλύσχης, καθώς και διάφορα οφιολιθικά πετρώματα. Στις πεδινές περιοχές εμφανίζονται νεότερα ιζήματα,

όπως άμμους, κροκάλες και αργιλικά υλικά, τα οποία συνδέονται με τις πιο εύφορες καλλιεργήσιμες εκτάσεις του νησιού.

3.3.4 Σεισμικότητα και Γεωτεκτονικό Πλαίσιο

Η Ρόδος βρίσκεται στο ανατολικό άκρο του Ελληνικού Τόξου και κατατάσσεται στις πλέον σεισμογενείς περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου. Σύμφωνα με τον Ελληνικό Αντισεισμικό Κανονισμό, η περιοχή εντάσσεται στη Ζώνη ΙΙΙ σεισμικής επικινδυνότητας, η οποία αποτελεί την υψηλότερη κατηγορία σεισμικού κινδύνου στην Ελλάδα.
Η σεισμικότητα της περιοχής συνδέεται με τη σύγκλιση της Αφρικανικής λιθοσφαιρικής πλάκας με την Ευρασιατική, κατά την οποία η πρώτη καταβυθίζεται κάτω από τη μικροπλάκα του Αιγαίου. Σημαντικό ρόλο στο γεωτεκτονικό αυτό πλαίσιο διαδραματίζει η Ελληνική Τάφρος, η οποία εκτείνεται νότια της Ρόδου.
Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την εμφάνιση τόσο επιφανειακών όσο και ενδιάμεσου βάθους σεισμών, οι οποίοι συχνά γίνονται αισθητοί σε μεγάλη γεωγραφική έκταση. Η ιστορική σεισμικότητα της Ρόδου είναι έντονη, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τον σεισμό του 226 π.Χ., ο οποίος σύμφωνα με ιστορικές πηγές οδήγησε στην κατάρρευση του Κολοσσού της Ρόδου.

3.3.5 Υδρογραφικό Δίκτυο

Το υδρογραφικό δίκτυο της Ρόδου αποτελείται κυρίως από χείμαρρους και ρέματα εποχιακής ροής, τα οποία ενεργοποιούνται κυρίως κατά τη χειμερινή περίοδο. Παρά την απουσία μεγάλων ποταμών, η παρουσία σημαντικών υπόγειων υδροφορέων και τεχνητών υδρολογικών έργων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαχείριση των υδάτινων πόρων του νησιού.
Ο σημαντικότερος χείμαρρος είναι ο Γαδουράς, ο οποίος εκβάλλει στην ανατολική πλευρά του νησιού και φιλοξενεί το Φράγμα Γαδουρά, ένα από τα μεγαλύτερα έργα υδροδότησης της Ρόδου. Άλλοι σημαντικοί χείμαρροι είναι ο Λουτάνης και ο Πελεμόνης, ενώ μικρότερα ρέματα εμφανίζονται στις περιοχές Κρεμαστής και Παραδεισίου.
Ιδιαίτερη σημασία έχουν επίσης το Φράγμα Απολακκιάς, που χρησιμοποιείται κυρίως για αρδευτικούς σκοπούς, καθώς και οι φυσικές πηγές του νησιού, όπως οι Επτά Πηγές και οι ιαματικές πηγές Καλλιθέας.

3.3.6 Φυσικό Τοπίο και Γεωμορφολογικοί Σχηματισμοί

Η Ρόδος διαθέτει σημαντικούς γεωμορφολογικούς σχηματισμούς που αποτελούν ιδιαίτερα φυσικά τοπία μεγάλης περιβαλλοντικής και τουριστικής αξίας.
Ένα από τα πιο χαρακτηριστικά γεωμορφολογικά φαινόμενα είναι το Πρασονήσι, στο νότιο άκρο του νησιού, όπου εμφανίζεται ένας σχηματισμός τύπου tombolo, δηλαδή μια στενή λωρίδα άμμου που ενώνει την κύρια ξηρά με μια μικρή νησίδα.
Σημαντικό φυσικό οικοσύστημα αποτελεί επίσης η Κοιλάδα των Πεταλούδων, μια κατάφυτη ρεματιά με μικροκλίμα που ευνοεί την παρουσία μεγάλων πληθυσμών της πεταλούδας Panaxia quadripunctaria.
Στο νησί εντοπίζονται ακόμη φαράγγια και σπηλαιολογικοί σχηματισμοί, όπως το φαράγγι του Μάκαρη και το σπήλαιο Κουμέλλου, που αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα καρστικής διάβρωσης.

Εικόνα 5:Κοιλάδα των Πεταλούδων

3.3.7 Συμπεράσματα

Η γεωμορφολογία της Ρόδου, με την έντονη εναλλαγή ορεινών όγκων, πεδινών εκτάσεων, καρστικών σχηματισμών και ιδιαίτερων παράκτιων γεωμορφών, δημιουργεί ένα σύνθετο φυσικό περιβάλλον με σημαντικές δυνατότητες αλλά και προκλήσεις για τον χωρικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό.
Η κατανόηση των γεωλογικών, υδρολογικών και μορφολογικών χαρακτηριστικών του νησιού αποτελεί βασική προϋπόθεση για τον σχεδιασμό πολιτικών που αφορούν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, την πρόληψη φυσικών κινδύνων, την ανάπτυξη υποδομών και την ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων. Η συστηματική αξιοποίηση της γεωμορφολογικής γνώσης αποτελεί βασική προϋπόθεση για τον ορθολογικό χωρικό σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών που σχετίζονται με την πολιτική προστασία, τη διαχείριση φυσικών πόρων, την ανάπτυξη υποδομών και την ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος του Δήμου Ρόδου.

3.4 Μετεωρολογικά Χαρακτηριστικά Δήμου Ρόδου

Τα μετεωρολογικά χαρακτηριστικά της νήσου Ρόδου αποτελούν καθοριστικό παράγοντα για τη διαμόρφωση των φυσικών, περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών συνθηκών του Δήμου. Το κλίμα επηρεάζει άμεσα κρίσιμους τομείς, όπως η διαχείριση των υδατικών πόρων, η πολιτική προστασία, η αγροτική παραγωγή, καθώς και η τουριστική δραστηριότητα, η οποία αποτελεί βασικό πυλώνα της τοπικής οικονομίας.
Η ανάλυση που ακολουθεί βασίζεται σε διαθέσιμα δεδομένα από την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ), το Copernicus Climate Change Service και το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών.

3.4.1 Κλιματικός Τύπος

Η Ρόδος εντάσσεται στον τύπο του καθαρού Μεσογειακού κλίματος (Csa κατά Köppen-Geiger), το οποίο χαρακτηρίζεται από έντονη εποχικότητα, με ήπιους και σχετικά υγρούς χειμώνες και παρατεταμένα, θερμά και άνυδρα καλοκαίρια. Η νησιωτικότητα και η επίδραση της θάλασσας λειτουργούν ρυθμιστικά ως προς τις θερμοκρασιακές διακυμάνσεις, διαμορφώνοντας ευνοϊκές κλιματικές συνθήκες καθ’ όλη τη διάρκεια του έτους.

3.4.2 Θερμοκρασιακά Χαρακτηριστικά

Η μέση ετήσια θερμοκρασία της νήσου κυμαίνεται περίπου μεταξύ 19°C και 20°C, κατατάσσοντας τη Ρόδο μεταξύ των θερμότερων περιοχών της Ελλάδας.
Κατά τη χειμερινή περίοδο (Δεκέμβριος – Φεβρουάριος), οι θερμοκρασίες παραμένουν ήπιες, με μέσες μέγιστες τιμές περί τους 15°C και ελάχιστες σπάνια κάτω από 8–9°C, ενώ τα φαινόμενα παγετού είναι εξαιρετικά περιορισμένα, κυρίως σε ορεινές περιοχές.
Κατά τη θερινή περίοδο (Ιούνιος – Αύγουστος), οι μέσες μέγιστες θερμοκρασίες κυμαίνονται μεταξύ 30°C και 33°C, ενώ κατά περιόδους παρατηρούνται επεισόδια καύσωνα με θερμοκρασίες που υπερβαίνουν τους 40°C. Η θαλάσσια αύρα συμβάλλει στον μετριασμό των θερμοκρασιών στις παράκτιες περιοχές, χωρίς ωστόσο να αναιρεί την έντονη θερμική επιβάρυνση.
Για την πληρέστερη αποτύπωση των θερμοκρασιακών συνθηκών που επικρατούν στη νήσο Ρόδο, παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα οι μέσες μηνιαίες τιμές θερμοκρασίας, οι οποίες αναδεικνύουν τη χαρακτηριστική εποχική διακύμανση του μεσογειακού κλίματος της περιοχής.

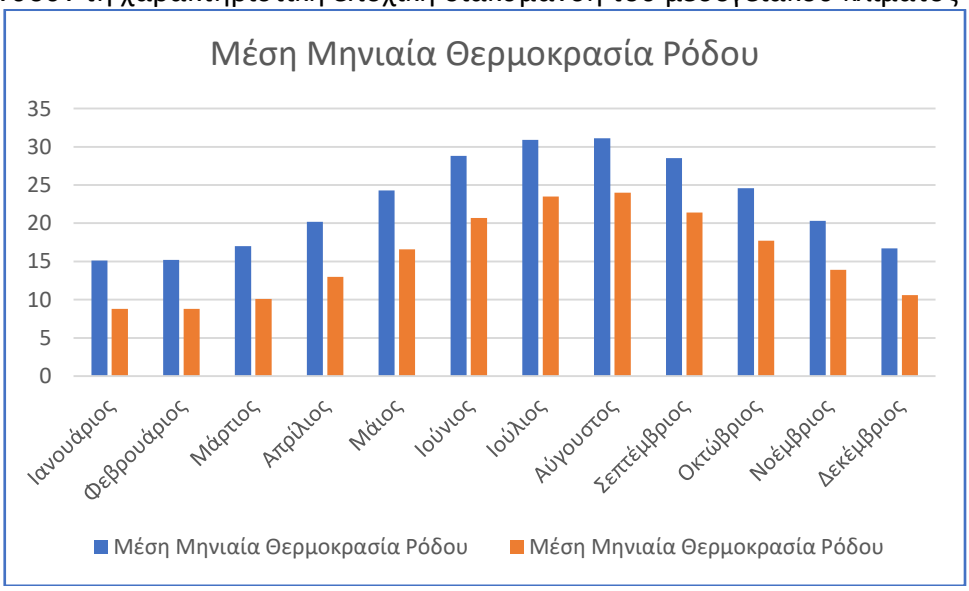

Διάγραμμα 1:Μέση Μηνιαία Θερμοκρασία Ρόδου (Πηγή:ΕΜΥ)

3.4.3 Βροχοπτώσεις και Υδατικό Ισοζύγιο

Η μέση ετήσια βροχόπτωση ανέρχεται περίπου στα 700 mm, παρουσιάζοντας έντονη εποχική κατανομή.
Η υγρή περίοδος εκτείνεται από τον Νοέμβριο έως τον Μάρτιο, κατά την οποία καταγράφεται το μεγαλύτερο ποσοστό των ετήσιων κατακρημνισμάτων, συχνά υπό μορφή έντονων βροχοπτώσεων και καταιγίδων.
Αντίθετα, η ξηρή περίοδος (Μάιος – Σεπτέμβριος) χαρακτηρίζεται από παρατεταμένη ανομβρία, με τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο να εμφανίζουν σχεδόν μηδενικά επίπεδα βροχόπτωσης. Η έντονη αυτή εποχικότητα επηρεάζει άμεσα το υδατικό ισοζύγιο του νησιού και ενισχύει την ανάγκη για ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων.

3.4.4 Ανεμολογικά Χαρακτηριστικά

Το ανεμολογικό καθεστώς της Ρόδου διαμορφώνεται κυρίως από την επικράτηση βορειοδυτικών ανέμων.
Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι **ετησίες άνεμοι (μελτέμια)**, οι οποίοι επικρατούν κατά τους θερινούς μήνες (Ιούνιος – Σεπτέμβριος) με εντάσεις που φθάνουν τα 5 έως 7 μποφόρ. Τα μελτέμια συμβάλλουν στον δροσισμό της ατμόσφαιρας και στη βελτίωση των συνθηκών θερμικής άνεσης,

ωστόσο ταυτόχρονα αυξάνουν σημαντικά τον κίνδυνο εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών, καθώς και τις δυσκολίες στις θαλάσσιες και παράκτιες δραστηριότητες, ιδιαίτερα στη δυτική πλευρά του νησιού.

3.4.5 Ηλιοφάνεια και Υγρασία

Η Ρόδος παρουσιάζει εξαιρετικά υψηλά επίπεδα ηλιοφάνειας, που υπερβαίνουν τις 3.000 ώρες ετησίως, γεγονός που την καθιστά μία από τις πιο ηλιόλουστες περιοχές της Ευρώπης. Η υψηλή ηλιοφάνεια ενισχύει την τουριστική δραστηριότητα και δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες αξιοποίησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ιδίως ηλιακής.
Η σχετική υγρασία κυμαίνεται κατά μέσο όρο μεταξύ 65% και 70%, παρουσιάζοντας περιορισμένες διακυμάνσεις λόγω της θαλάσσιας επίδρασης. Κατά τις περιόδους υψηλών θερμοκρασιών, η υγρασία επιτείνει την αίσθηση δυσφορίας.

3.4.6 Ακραία Καιρικά Φαινόμενα

Τα τελευταία έτη παρατηρείται αυξημένη συχνότητα εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων, τα οποία επηρεάζουν την ασφάλεια και την ανθεκτικότητα του Δήμου.
Συγκεκριμένα:

- **Καύσωνες**, με αυξημένη ένταση και διάρκεια
- **Παρατεταμένες περίοδοι ξηρασίας,** που επιβαρύνουν τους υδατικούς πόρους
- **Έντονες βροχοπτώσεις μικρής διάρκειας,** ιδιαίτερα κατά τους φθινοπωρινούς μήνες, οι οποίες προκαλούν πλημμυρικά φαινόμενα λόγω της έντονης ραγδαιότητας

3.4.7 Τάσεις Κλιματικής Αλλαγής

Σύμφωνα με διεθνείς και ευρωπαϊκές εκθέσεις, η περιοχή του Νοτίου Αιγαίου αναμένεται να επηρεαστεί σημαντικά από την κλιματική αλλαγή.

Οι βασικές τάσεις περιλαμβάνουν:

- **Αύξηση της μέσης θερμοκρασίας** κατά 1,5°C – 2,5°C έως τα μέσα του αιώνα
- **Μείωση των ετήσιων βροχοπτώσεων** και ενίσχυση της ανομβρίας
- **Αύξηση της έντασης των ακραίων φαινομένων**
- **Άνοδο της στάθμης της θάλασσας**, με επιπτώσεις στις παράκτιες ζώνες και στις τουριστικές υποδομές

Οι εξελίξεις αυτές καθιστούν αναγκαία την ενσωμάτωση μέτρων προσαρμογής και ανθεκτικότητας στον στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου.

Συνοψίζοντας τα βασικά μετεωρολογικά δεδομένα που χαρακτηρίζουν τη νήσο Ρόδο, στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται συγκεντρωτικά οι κύριες κλιματικές παράμετροι της περιοχής, οι οποίες επηρεάζουν άμεσα τον χωρικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό του Δήμου.

Πίνακας 2:Συνοπτικά Μετεωρολογικά Χαρακτηριστικά Νήσου Ρόδου:Πηγή (Επεξεργασία Στοιχείων από ΕΜΥ, Copernicus Climate Change Service και Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών

Συνοπτικά Μετεωρολογικά Χαρακτηριστικά νήσου Ρόδου	
Παράμετρος	**Τιμή / Περιγραφή**
Κλιματικός τύπος	**Μεσογειακό κλίμα (Csa – Köppen)**
Μέση ετήσια θερμοκρασία	**19–20°C**
Μέση ετήσια βροχόπτωση	**~700 mm**
Υγρή περίοδος	**Νοέμβριος – Μάρτιος**
Ξηρή περίοδος	**Μάιος – Σεπτέμβριος**
Επικρατούντες άνεμοι	**Βορειοδυτικοί (ΒΔ)**
Μελτέμια (ετησίες)	**5–7 μποφόρ (Ιούνιος – Σεπτέμβριος)**
Μέση ετήσια ηλιοφάνεια	**>3.000 ώρες**
Σχετική υγρασία	**65% – 70%**

Τα ανωτέρω μετεωρολογικά χαρακτηριστικά συνδέονται άμεσα με κρίσιμους δείκτες παρακολούθησης **(Key Performance Indicators – KPIs)**, οι οποίοι δύνανται να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο του επιχειρησιακού σχεδιασμού του Δήμου. Ενδεικτικά, η συχνότητα εμφάνισης καυσώνων, η διάρκεια των περιόδων ανομβρίας, η ένταση των ανέμων κατά τη θερινή περίοδο και η αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας αποτελούν παραμέτρους που μπορούν να παρακολουθούνται συστηματικά, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση στοχευμένων πολιτικών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας του Δήμου.

Τα μετεωρολογικά χαρακτηριστικά της Ρόδου συνθέτουν ένα ιδιαίτερα ευνοϊκό κλιματικό περιβάλλον, το οποίο στηρίζει την τουριστική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής. Ωστόσο, η έντονη εποχικότητα των βροχοπτώσεων, η αυξημένη συχνότητα ακραίων φαινομένων και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής αναδεικνύουν την ανάγκη για ολοκληρωμένο σχεδιασμό διαχείρισης φυσικών πόρων και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας του Δήμου.

3.5 Ιστορικά και Πολιτισμικά Χαρακτηριστικά Δήμου Ρόδου

Η ανάλυση της ιστορικής και πολιτισμικής ταυτότητας του Δήμου Ρόδου δεν περιορίζεται σε μία απλή καταγραφή ιστορικών γεγονότων, αλλά αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την κατανόηση του αναπτυξιακού προφίλ της περιοχής και τον προσδιορισμό των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων.

Η Ρόδος διαθέτει μια πολυστρωματική ιστορική διαδρομή και ένα εξαιρετικά πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα, τα οποία συνθέτουν μια ισχυρή ταυτότητα με διεθνή αναγνωρισιμότητα. Η ταυτότητα αυτή συνιστά βασικό πυλώνα για τον σχεδιασμό οριζόντιων πολιτικών που συνδέουν τον πολιτισμό με τον τουρισμό, το περιβάλλον και την τοπική οικονομία, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης του Δήμου.

3.5.1 Στρατηγική Ιστορική Εξέλιξη

Η ιστορική εξέλιξη της Ρόδου χαρακτηρίζεται από τη διαχρονική της θέση ως κομβικού γεωστρατηγικού και εμπορικού κέντρου στην Ανατολική Μεσόγειο, λειτουργώντας ως σύνδεσμος μεταξύ Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής.

Κατά την αρχαιότητα, η ίδρυση της πόλης της Ρόδου το 408 π.Χ., μέσω της συνένωσης των τριών ισχυρών πόλεων-κρατών Ιαλυσού, Καμείρου και Λίνδου, οδήγησε στη δημιουργία ενός σημαντικού ναυτικού και εμπορικού κέντρου. Η περίοδος αυτή άφησε ως παρακαταθήκη το ιπποδάμειο πολεοδομικό σύστημα και τον «Νόμο Ροδίων Ναυτικό», που επηρέασε το ναυτικό δίκαιο σε ολόκληρη τη Μεσόγειο.

Κατά την περίοδο της Ιπποτοκρατίας, το νησί απέκτησε έντονο δυτικοευρωπαϊκό χαρακτήρα, με την κατασκευή εκτεταμένων οχυρωματικών έργων και μνημείων, μετατρέποντας τη Ρόδο σε ένα από τα σημαντικότερα οχυρά της Χριστιανοσύνης στην Ανατολή.

Η Οθωμανική περίοδος εισήγαγε νέα πολιτισμικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία, ενισχύοντας τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της πόλης, μέσω της συνύπαρξης διαφορετικών θρησκευτικών και κοινωνικών ομάδων.

Κατά τη νεότερη περίοδο, η Ιταλοκρατία επηρέασε καθοριστικά την πολεοδομική οργάνωση της νέας πόλης, ενώ μετά την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου στην Ελλάδα το 1948, η Ρόδος γνώρισε έντονη τουριστική ανάπτυξη, που διαμόρφωσε τη σύγχρονη οικονομική της φυσιογνωμία.

3.5.2 Πυλώνες Πολιτιστικής Ταυτότητας

Η πολιτιστική ταυτότητα της Ρόδου συγκροτείται από ένα εκτεταμένο και πολυδιάστατο σύνολο μνημείων, υποδομών και πολιτιστικών πόρων, οι οποίοι αποτελούν βασικό στοιχείο του αναπτυξιακού της δυναμικού.

Κεντρική θέση κατέχει η Μεσαιωνική Πόλη της Ρόδου, η οποία έχει ενταχθεί στον Κατάλογο Μνημείων Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Πρόκειται για έναν μοναδικό ζωντανό οικισμό, όπου η ανάγκη προστασίας του μνημειακού αποθέματος συνυπάρχει με την καθημερινή ζωή των κατοίκων και την έντονη τουριστική δραστηριότητα.

Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζουν επίσης οι εμβληματικοί αρχαιολογικοί χώροι, όπως η Ακρόπολη της Λίνδου, η Αρχαία Κάμειρος και ο λόφος του Φιλερήμου, οι οποίοι συγκεντρώνουν σημαντικό αριθμό επισκεπτών και αποτελούν βασικούς πόλους πολιτιστικού τουρισμού.

Παράλληλα, η Ρόδος διαθέτει σημαντικές πολιτιστικές υποδομές, όπως το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου, το Μουσείο Νεοελληνικής Τέχνης Δήμου Ρόδου και το Διεθνές Κέντρο Συγγραφέων και Μεταφραστών, τα οποία συμβάλλουν στη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η πολιτιστική υποδομή της Ρόδου αποτυπώνεται συνοπτικά στον ακόλουθο πίνακα, όπου καταγράφονται οι βασικοί πολιτιστικοί πόροι του Δήμου και η στρατηγική τους σημασία για την τοπική ανάπτυξη.

Πίνακας 3:Βασικά Πολιτιστικά Τοπόσημα και Στρατηγική Σημασία τους για το Δήμο Ρόδου

Βασικά Πολιτιστικά Τοπόσημα και Στρατηγική Σημασία Δήμου Ρόδου			
Κατηγορία	**Χώρος/Μνημείο**	**Περιγραφή**	**Στρατηγική Σημασία**
Μνημείο UNESCO	Μεσαιωνική Πόλη Ρόδου	Ζωντανός οικισμός μεσαιωνικής αρχιτεκτονικής	Διεθνής αναγνωρισιμότητα – βασικός τουριστικός πόλος
Αρχαιολογικός Χώρος	Ακρόπολη Λίνδου	Εμβληματικός χώρος υψηλής επισκεψιμότητας	Ενίσχυση πολιτιστικού τουρισμού
Αρχαιολογικός Χώρος	Αρχαία Κάμειρος	Οργανωμένη αρχαία πόλη	Εκπαιδευτικός και τουριστικός πόρος
Θρησκευτικός/Ιστορικός	Φιλέρημος	Μνημειακός λόφος με ιστορική συνέχεια	Ανάπτυξη θρησκευτικού τουρισμού
Μουσείο	Αρχαιολογικό Μουσείο	Νοσοκομείο Ιπποτών	Ανάδειξη ιστορικής συνέχειας
Μνημείο	Παλάτι Μεγάλου Μαγίστρου	Εμβληματικό μεσαιωνικό κτίριο	Πολιτιστική ταυτότητα & branding
Πολιτιστική Υποδομή	Μουσείο Νεοελληνικής Τέχνης Δήμου Ρόδου	Συλλογή νεοελληνικής τέχνης	Ενίσχυση σύγχρονου πολιτισμού
Πολιτιστική Δομή	Διεθνές Κέντρο Συγγραφέων	Διεθνείς πολιτιστικές δράσεις	Πολιτιστική εξωστρέφεια

3.5.3 Πολιτισμός και Τοπική Ανάπτυξη

Ο πολιτισμός αποτελεί βασικό αναπτυξιακό πόρο για τον Δήμο Ρόδου, με άμεση σύνδεση με την τουριστική δραστηριότητα και την τοπική οικονομία.
Η στρατηγική μετάβαση από το παραδοσιακό μοντέλο «ήλιος και θάλασσα» προς ένα πολυθεματικό μοντέλο τουρισμού, που ενσωματώνει πολιτιστικές διαδρομές και εμπειρίες, μπορεί να συμβάλει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και στην προσέλκυση επισκεπτών υψηλότερου επιπέδου.
Παράλληλα, η ανάπτυξη μορφών βιωματικού τουρισμού, όπως ο αγροτουρισμός και η ανάδειξη της τοπικής χειροτεχνίας, ενισχύει την άυλη πολιτιστική κληρονομιά και δημιουργεί προστιθέμενη αξία για τα τοπικά προϊόντα και τις υπηρεσίες.

3.5.4 Στρατηγικές Προκλήσεις

Η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ρόδου συνοδεύεται από σημαντικές προκλήσεις που πρέπει να ληφθούν υπόψη στον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
Η έντονη τουριστική δραστηριότητα ασκεί πιέσεις στη χρήση γης και στη λειτουργία της Μεσαιωνικής Πόλης, οδηγώντας σε αλλοίωση του χαρακτήρα της και φθορά των μνημείων.
Παράλληλα, αναδεικνύεται η ανάγκη για αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και έξυπνων συστημάτων διαχείρισης επισκεπτών, με στόχο τη βιώσιμη λειτουργία των πολιτιστικών χώρων.
Ιδιαίτερη σημασία έχει επίσης η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, ιδίως σε παραθαλάσσια μνημεία που απειλούνται από τη διάβρωση και την άνοδο της στάθμης της θάλασσας.

3.5.5 Πολιτιστική Ταυτότητα και Στρατηγικός Σχεδιασμός

Η ενσωμάτωση της πολιτιστικής ταυτότητας στον στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου Ρόδου συμβάλλει καθοριστικά στην επίτευξη των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης.
Η αξιοποίηση και επανάχρηση υφιστάμενων κτιρίων και υποδομών για πολιτιστικούς σκοπούς ενισχύει τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και αναβαθμίζει το αστικό περιβάλλον.
Παράλληλα, ο πολιτισμός λειτουργεί ως εργαλείο ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής και της συμμετοχής των πολιτών, ενδυναμώνοντας το τοπικό αίσθημα ταυτότητας.
Τέλος, η ενίσχυση της διεθνούς εικόνας της Ρόδου ως πολιτιστικού προορισμού δημιουργεί προϋποθέσεις για την προσέλκυση χρηματοδοτικών πόρων και επενδύσεων, ενισχύοντας τη θέση του Δήμου στον εθνικό και ευρωπαϊκό αναπτυξιακό χάρτη.

Εικόνα 6:Κάστρο Μεγάλου Μαγίστρου

3.6 Χωρική Οργάνωση, Χρήσεις Γης και Οικιστική Ανάπτυξη Δήμου Ρόδου

Η χωρική οργάνωση, η διάρθρωση των χρήσεων γης και οι τάσεις οικιστικής ανάπτυξης αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την κατανόηση της λειτουργίας και της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας του Δήμου Ρόδου. Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα αυτό επιτρέπει την ανάδειξη των βασικών χαρακτηριστικών του χωρικού συστήματος, των πιέσεων που ασκούνται στον χώρο, καθώς και των ιδιαιτεροτήτων που προκύπτουν από τον νησιωτικό χαρακτήρα του Δήμου.

Ο Δήμος Ρόδου παρουσιάζει ένα σύνθετο και δυναμικό πρότυπο ανάπτυξης, στο οποίο συνυπάρχουν αστικά, ημιαστικά και αγροτικά στοιχεία, ενώ η έντονη τουριστική δραστηριότητα επηρεάζει καθοριστικά τη διάρθρωση των χρήσεων γης και την εξέλιξη των οικιστικών περιοχών. Παράλληλα, η ύπαρξη σημαντικών πολιτιστικών και περιβαλλοντικών πόρων, σε συνδυασμό με την ανάγκη προστασίας τους, επιβάλλει περιορισμούς και ειδικές ρυθμίσεις στον χωρικό σχεδιασμό.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα ενότητα αποσκοπεί στην αναλυτική παρουσίαση της χωρικής οργάνωσης του Δήμου, της κατανομής των χρήσεων γης, των βασικών τάσεων οικιστικής ανάπτυξης και του ισχύοντος πολεοδομικού καθεστώτος, αναδεικνύοντας τα στοιχεία που επηρεάζουν τη λειτουργία και τη μελλοντική εξέλιξη του χώρου.

3.6.1 Χωρική Οργάνωση Δήμου Ρόδου

Η χωρική οργάνωση του Δήμου Ρόδου διαμορφώνεται στη βάση ενός πολυκεντρικού αναπτυξιακού προτύπου, με κυρίαρχο πόλο την πόλη της Ρόδου, η οποία συγκεντρώνει τις βασικές διοικητικές, οικονομικές, εμπορικές και πολιτιστικές λειτουργίες. Η πόλη αποτελεί το κύριο κέντρο εξυπηρέτησης του συνόλου του νησιού, λειτουργώντας ως κόμβος υπηρεσιών και

δραστηριοτήτων, ενώ ταυτόχρονα επηρεάζεται από σημαντικούς περιορισμούς που σχετίζονται με την ύπαρξη εκτεταμένων αρχαιολογικών ζωνών και περιοχών προστασίας.
Περιμετρικά του αστικού κέντρου αναπτύσσεται ένα πλέγμα οικισμών με συμπληρωματικό ρόλο, το οποίο συγκροτεί ένα δυναμικό περιαστικό σύστημα. Οικισμοί όπως οι Καλυθιές και το Παραδείσι συγκεντρώνουν σημαντικό μέρος της μόνιμης κατοικίας και εξυπηρετούν λειτουργίες που σχετίζονται με τον τουρισμό και τις μεταφορές, αξιοποιώντας τη γεωγραφική τους θέση και τη σύνδεσή τους με βασικά δίκτυα.
Παράλληλα, αναπτύσσονται δευτερεύοντες πόλοι σε επιμέρους γεωγραφικές ενότητες του νησιού. Στο δυτικό τμήμα, η Σορωνή λειτουργεί ως τοπικό κέντρο με οργανωμένη πολεοδομική δομή και εφαρμοσμένα εργαλεία σχεδιασμού, ενώ στο ανατολικό τμήμα καταγράφεται έντονη γραμμική ανάπτυξη κατά μήκος του άξονα Μάσαρη – Κάλαθος – Χαράκι, όπου συνδυάζονται τουριστικές και οικιστικές δραστηριότητες.
Στη νότια Ρόδο, περιοχές όπως η Απολακκιά διατηρούν κυρίως αγροτικό και περιβαλλοντικό χαρακτήρα, αποτελώντας σημαντικές ενότητες παραγωγικής δραστηριότητας και φυσικού αποθέματος. Η χωρική αυτή διαφοροποίηση μεταξύ παράκτιων και ενδοχώρας αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του Δήμου, ενώ η ανάπτυξη εμφανίζει έντονη συγκέντρωση κατά μήκος των παραλιακών ζωνών και των βασικών αξόνων μετακίνησης.

3.6.2 Χρήσεις Γης

Η κατανομή των χρήσεων γης στον Δήμο Ρόδου αντανακλά το κυρίαρχο αναπτυξιακό πρότυπο του νησιού, με έντονη συγκέντρωση δραστηριοτήτων στις παράκτιες περιοχές και διαφοροποίηση μεταξύ των επιμέρους γεωγραφικών ενοτήτων. Οι χρήσεις κατοικίας αναπτύσσονται κυρίως εντός των θεσμοθετημένων ορίων των οικισμών, όπου διαμορφώνονται οργανωμένες ζώνες γενικής κατοικίας με παράλληλη ανάπτυξη τοπικών λειτουργιών εξυπηρέτησης.
Η τουριστική χρήση αποτελεί τον βασικό άξονα οικονομικής δραστηριότητας και τον κύριο παράγοντα διαμόρφωσης του χώρου, με υψηλή συγκέντρωση τουριστικών εγκαταστάσεων στο παράκτιο μέτωπο. Η ανάπτυξη αυτή συνοδεύεται από ειδικούς όρους δόμησης και κανονιστικές ρυθμίσεις, οι οποίες διαφοροποιούνται ανά περιοχή. Ενδεικτικά, στην περιοχή του Χαρακίου προβλέπεται συνδυασμός χρήσεων γενικής κατοικίας και τουρισμού (ΦΕΚ 421 Δ/1999), ενώ στην Απολακκιά εφαρμόζονται ειδικοί όροι για την ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων, με ελάχιστες απαιτήσεις αρτιότητας και προσώπου σε κοινόχρηστο χώρο (ΦΕΚ 590 Δ/1997).
Παράλληλα, σημαντικές εκτάσεις του Δήμου εντάσσονται σε καθεστώς προστασίας, είτε λόγω της παρουσίας αρχαιολογικών χώρων είτε λόγω της ανάγκης διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ενδεικτικά, στην Απολακκιά έχουν οριοθετηθεί αρχαιολογικοί χώροι με ειδικούς περιορισμούς χρήσεων (ΦΕΚ 183 ΑΑΠ/2013), ενώ σε περιοχές όπως η Μάσαρη έχουν θεσμοθετηθεί ζώνες προστασίας πολιτιστικού χαρακτήρα (ΦΕΚ 129 Δ/1999).
Η αγροτική γη καταλαμβάνει σημαντικό μέρος της ενδοχώρας, κυρίως στο νότιο και δυτικό τμήμα του νησιού, διατηρώντας τον παραγωγικό χαρακτήρα της περιοχής. Ωστόσο, καταγράφονται πιέσεις από τη διάχυτη εκτός σχεδίου δόμηση και την επέκταση τουριστικών δραστηριοτήτων, γεγονός που επηρεάζει τη συνοχή και τη βιωσιμότητα του αγροτικού χώρου.

3.6.3 Οικιστική Ανάπτυξη

Η οικιστική ανάπτυξη στον Δήμο Ρόδου παρουσιάζει έντονη δυναμική, η οποία συνδέεται άμεσα με την τουριστική δραστηριότητα και τη ζήτηση για κατοικία σε περιοχές υψηλής ελκυστικότητας. Παρατηρείται αυξημένη πίεση για επεκτάσεις οικισμών, καθώς και για την ένταξη υφιστάμενων διάσπαρτων ή άτυπων αναπτύξεων στο πολεοδομικό σχέδιο.

Η ανάπτυξη αυτή διαφοροποιείται σημαντικά ανά περιοχή, με τις παράκτιες ζώνες να συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος της νέας δόμησης, λόγω της εγγύτητας σε τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές. Αντίθετα, στην ενδοχώρα διατηρείται σε μεγαλύτερο βαθμό ο παραδοσιακός χαρακτήρας των οικισμών, με χαμηλότερη ένταση ανάπτυξης.
Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη διατήρηση της μορφολογικής φυσιογνωμίας των οικισμών, ιδίως σε περιοχές με τουριστικό και πολιτιστικό ενδιαφέρον. Σε οικισμούς όπως το Χαράκι εφαρμόζονται ειδικοί όροι δόμησης που περιορίζουν τη μορφή και τα χαρακτηριστικά των κατασκευών, διασφαλίζοντας τη συμβατότητα των νέων παρεμβάσεων με το υφιστάμενο δομημένο περιβάλλον.
Η έντονη εποχικότητα που χαρακτηρίζει τον Δήμο επηρεάζει καθοριστικά την οικιστική ανάπτυξη, οδηγώντας σε αυξημένες ανάγκες υποδομών και υπηρεσιών κατά την τουριστική περίοδο, ενώ κατά τους χειμερινούς μήνες παρατηρείται σημαντική υποαξιοποίηση των ίδιων υποδομών. Το φαινόμενο αυτό δημιουργεί προκλήσεις ως προς τη βιωσιμότητα και τον ορθολογικό σχεδιασμό των οικιστικών περιοχών.

3.6.4 Πολεοδομικός Σχεδιασμός

Ο πολεοδομικός σχεδιασμός του Δήμου Ρόδου βασίζεται σε ένα σύνθετο και πολυεπίπεδο σύστημα θεσμοθετημένων εργαλείων, το οποίο περιλαμβάνει Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης, πολεοδομικές μελέτες οικισμών και πράξεις εφαρμογής. Το σύστημα αυτό αντανακλά τη σταδιακή εξέλιξη του χωρικού σχεδιασμού στο νησί και τη διαχρονική ανάγκη ρύθμισης της ανάπτυξης.
Η ύπαρξη πολλαπλών σχεδιαστικών εργαλείων, τα οποία έχουν εκπονηθεί σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, δημιουργεί ένα μωσαϊκό κανονιστικών ρυθμίσεων, το οποίο σε ορισμένες περιπτώσεις εμφανίζει διαφοροποιήσεις και ασυνέχειες. Σε περιοχές όπως η Σορωνή, όπου έχουν προχωρήσει διαδικασίες όπως η πράξη εφαρμογής, διαπιστώνεται υψηλότερος βαθμός ωριμότητας του σχεδιασμού, ενώ σε άλλες περιοχές αναδεικνύεται η ανάγκη επικαιροποίησης.
Καθοριστικής σημασίας για το μέλλον του Δήμου αποτελεί η εκπόνηση του Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου, το οποίο αναμένεται να ενοποιήσει τα επιμέρους καθεστώτα δόμησης και να διαμορφώσει ένα συνεκτικό και σύγχρονο πλαίσιο χωρικής ανάπτυξης. Το εργαλείο αυτό θα συμβάλει στη βελτίωση της λειτουργικότητας του χώρου και στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των αναπτυξιακών πιέσεων.

3.6.5 Συμπεράσματα & Προοπτικες για τον Δήμο Ρόδου

Η ανάλυση της χωρικής οργάνωσης, των χρήσεων γης και της οικιστικής ανάπτυξης στον Δήμο Ρόδου αναδεικνύει ένα δυναμικό αλλά και σύνθετο πρότυπο ανάπτυξης, στο οποίο κυριαρχεί η παράκτια συγκέντρωση δραστηριοτήτων και η έντονη τουριστική πίεση. Οι παράκτιες ζώνες, και ιδίως οι βασικοί τουριστικοί άξονες, συγκεντρώνουν σημαντικό μέρος των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων, δημιουργώντας αυξημένες απαιτήσεις σε υποδομές και υπηρεσίες.
Παράλληλα, διαπιστώνονται ανισορροπίες μεταξύ των επιμέρους περιοχών του Δήμου, τόσο ως προς την ένταση της ανάπτυξης όσο και ως προς το επίπεδο πολεοδομικής οργάνωσης. Η διαφοροποίηση αυτή επηρεάζει τη συνοχή του χωρικού συστήματος και τη λειτουργικότητα των επιμέρους ενοτήτων.
Η πίεση που ασκείται στην αγροτική γη και στις περιοχές προστασίας, σε συνδυασμό με τη διάχυτη εκτός σχεδίου δόμηση, αποτελεί σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει τη βιωσιμότητα του χωρικού μοντέλου. Παράλληλα, η ύπαρξη πολλαπλών και ετερογενών εργαλείων σχεδιασμού αναδεικνύει την ανάγκη για ενοποίηση και εκσυγχρονισμό του πολεοδομικού πλαισίου.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις επηρεάζουν άμεσα τη διαμόρφωση της αναπτυξιακής πολιτικής του Δήμου Ρόδου, αναδεικνύοντας την ανάγκη για ισόρροπη χωρική ανάπτυξη, προστασία των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και ενίσχυση της ανθεκτικότητας του νησιωτικού χώρου απέναντι στις πιέσεις της τουριστικής δραστηριότητας.

4. Κοινωνικά και Δημογραφικά Χαρακτηριστικά Δήμου Ρόδου

Η ανάλυση των κοινωνικών και δημογραφικών χαρακτηριστικών του Δήμου Ρόδου αποτελεί βασικό πυλώνα για την κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης και τη διαμόρφωση ενός τεκμηριωμένου και ρεαλιστικού επιχειρησιακού σχεδιασμού. Τα δημογραφικά δεδομένα αποτυπώνουν τη δυναμική του πληθυσμού, τις τάσεις εξέλιξής του και τη σύνθεσή του, παρέχοντας κρίσιμες πληροφορίες για τον προγραμματισμό πολιτικών σε τομείς όπως η κοινωνική συνοχή, η εκπαίδευση, η υγεία και η απασχόληση.

Η μελέτη των πληθυσμιακών μεταβολών, της κατανομής κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα, καθώς και των επιμέρους κοινωνικών χαρακτηριστικών, συμβάλλει στην αποτύπωση των αναγκών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο Δήμος. Παράλληλα, επιτρέπει την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του πληθυσμού, τα οποία επηρεάζουν άμεσα τη λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών και τον σχεδιασμό παρεμβάσεων σε τοπικό επίπεδο.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η αξιοποίηση των στοιχείων των απογραφών πληθυσμού της ΕΛΣΤΑΤ, τα οποία παρέχουν αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα σε βάθος χρόνου. Μέσω της διαχρονικής ανάλυσης των στοιχείων αυτών, καθίσταται δυνατή η ανάδειξη των βασικών δημογραφικών τάσεων του Δήμου Ρόδου, όπως η πληθυσμιακή εξέλιξη, η ηλικιακή διάρθρωση και οι μεταβολές στη σύνθεση του πληθυσμού.

Η παρούσα ενότητα οργανώνεται σε επιμέρους υποενότητες, στις οποίες παρουσιάζονται αναλυτικά τα πληθυσμιακά δεδομένα, η κατανομή του πληθυσμού ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα, το μορφωτικό επίπεδο, καθώς και στοιχεία που αφορούν την απασχόληση και τις κοινωνικά ευάλωτες ομάδες. Η συστηματική αποτύπωση των στοιχείων αυτών συνιστά απαραίτητη βάση για την κατανόηση του κοινωνικού προφίλ του Δήμου και την υποστήριξη του στρατηγικού του σχεδιασμού.

4.1 Πληθυσμιακή Εξέλιξη του Δήμου Ρόδου (1991–2021)

Η ανάλυση της πληθυσμιακής εξέλιξης αποτελεί βασικό εργαλείο για την κατανόηση της δημογραφικής δυναμικής ενός Δήμου και, κατ’ επέκταση, για τον ορθολογικό σχεδιασμό των δημοτικών πολιτικών και παρεμβάσεων. Η διαχρονική μεταβολή του πληθυσμού συνδέεται άμεσα με τη ζήτηση για υποδομές, κοινωνικές και διοικητικές υπηρεσίες, εκπαιδευτικές και υγειονομικές δομές, καθώς και με τις ανάγκες χωρικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού. Στην περίπτωση του Δήμου Ρόδου, η εξέταση των πληθυσμιακών δεδομένων αποκτά ιδιαίτερη σημασία, δεδομένου ότι πρόκειται για έναν ισχυρό νησιωτικό δήμο με έντονη τουριστική δραστηριότητα, υψηλή λειτουργική επιβάρυνση κατά τους θερινούς μήνες και σημαντικό ρόλο στο περιφερειακό αναπτυξιακό σύστημα της Νοτίου Αιγαίου.

Για την αποτύπωση της πληθυσμιακής εξέλιξης αξιοποιούνται τα στοιχεία των απογραφών της ΕΛΣΤΑΤ για τα έτη 1991, 2001, 2011 και 2021. Για το 1991 και το 2001, η σύγκριση βασίζεται στην ανασύνθεση του πληθυσμού της περιοχής που αντιστοιχεί στον σημερινό Καλλικρατικό Δήμο Ρόδου, μέσω αθροιστικής αποτύπωσης των τότε επιμέρους ΟΤΑ που σήμερα συγκροτούν τον ενιαίο Δήμο. Για το 2011 και το 2021 χρησιμοποιούνται τα επίσημα στοιχεία του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Ρόδου, όπως αυτά αποτυπώνονται στην απογραφή.

Πίνακας 4:Πληθυσμιακή Εξέλιξη Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφές ΕΛΣΤΑΤ 1991-2021)

Πληθυσμιακή Εξέλιξη του Δήμου Ρόδου (1991–2021) με βάση τις Απογραφές της ΕΛΣΤΑΤ και τις Διοικητικές Μεταβολές (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ)			
Έτος Απογραφής	**Πληθυσμός Δήμου Ρόδου**	**Ποσοστιαία Μεταβολή**	**Παρατηρήσεις**
1991	101.348	-	Πριν την εφαρμογή του «Καποδίστρια». Ο πληθυσμός προκύπτει από το σύνολο των ΟΤΑ της Επαρχίας Ρόδου που αντιστοιχούν στον σημερινό Δήμο.
2001	115.334	13,80%	Μετά την εφαρμογή του «Καποδίστρια» (ν. 2539/1997). Ο πληθυσμός αφορά το σύνολο των συνενωμένων δήμων της νήσου Ρόδου (προ-Καλλικρατική διάρθρωση).
2011	115.490	0,14%	Μετά την εφαρμογή του «Καλλικράτη» (ν. 3852/2010). Συγκρότηση ενιαίου Δήμου Ρόδου από τη συνένωση όλων των ΟΤΑ του νησιού.
2021	125.112	8,33%	Πρώτη απογραφή μετά τον «Κλεισθένη» (ν. 4555/2018). Καταγράφεται σημαντική αύξηση πληθυσμού, ενισχύοντας τη δημογραφική δυναμική του Δήμου.

Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι ο Δήμος Ρόδου εμφανίζει συνολικά αυξητική πληθυσμιακή πορεία κατά την περίοδο 1991–2021. Ειδικότερα, ο πληθυσμός αυξήθηκε από 101.348 κατοίκους το 1991 σε 125.112 κατοίκους το 2021, δηλαδή κατά 23.764 κατοίκους σε απόλυτους όρους, που αντιστοιχούν σε συνολική μεταβολή της τάξης του 23,45%. Η εξέλιξη αυτή διαφοροποιεί τον Δήμο Ρόδου από πολλές άλλες περιοχές της χώρας, οι οποίες κατά τις τελευταίες δεκαετίες παρουσίασαν τάσεις στασιμότητας ή και υποχώρησης του πληθυσμού.

Κατά τη δεκαετία 1991–2001 καταγράφεται η σημαντικότερη πληθυσμιακή αύξηση, τόσο σε απόλυτα όσο και σε σχετικά μεγέθη. Η μεταβολή αυτή, ύψους 13.986 κατοίκων ή 13,80%, αποτυπώνει περίοδο έντονης πληθυσμιακής ενίσχυσης, η οποία μπορεί να συνδεθεί με τη διεύρυνση της οικονομικής δραστηριότητας στο νησί, και ιδίως με την ενίσχυση του τουριστικού τομέα, την ανάπτυξη των υπηρεσιών, την αστική επέκταση και τη γενικότερη ελκυστικότητα της Ρόδου ως τόπου κατοικίας και απασχόλησης. Η περίοδος αυτή συμπίπτει με τη σταδιακή ενδυνάμωση του παραγωγικού ρόλου της Ρόδου στο περιφερειακό και εθνικό τουριστικό σύστημα, γεγονός που ευνόησε τη συγκράτηση και προσέλκυση πληθυσμού.

Αντιθέτως, κατά τη δεκαετία 2001–2011 η πληθυσμιακή μεταβολή εμφανίζεται σχεδόν στάσιμη. Η αύξηση περιορίζεται σε μόλις 156 κατοίκους, ήτοι 0,14%, γεγονός που υποδηλώνει φάση σχετικής σταθεροποίησης του πληθυσμού. Η εικόνα αυτή μπορεί να ερμηνευθεί ως αποτέλεσμα ωρίμανσης της προηγούμενης αναπτυξιακής φάσης, αλλά και ως ένδειξη ότι ο Δήμος εισέρχεται σε μία περίοδο κατά την οποία η δημογραφική ανάπτυξη δεν συνεχίζεται με την ίδια ένταση όπως κατά την προηγούμενη δεκαετία. Παρά ταύτα, η διατήρηση θετικού προσήμου, έστω και

οριακά, υποδεικνύει ότι ο Δήμος Ρόδου διατήρησε την πληθυσμιακή του βάση σε μία περίοδο όπου σε άλλες περιοχές της χώρας οι τάσεις στασιμότητας ήταν ήδη εντονότερες.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξέλιξη της περιόδου 2011–2021, κατά την οποία ο Δήμος Ρόδου καταγράφει νέα αισθητή αύξηση του πληθυσμού, κατά 9.622 κατοίκους ή 8,33%. Η μεταβολή αυτή αποκτά αυξημένη σημασία, εφόσον σημειώνεται σε μία δεκαετία που χαρακτηρίζεται σε εθνικό επίπεδο από δημογραφική κόπωση, γήρανση του πληθυσμού, περιορισμένη φυσική αύξηση και, σε πολλές περιπτώσεις, πληθυσμιακή υποχώρηση. Η θετική πορεία της Ρόδου αναδεικνύει την ιδιαίτερη αναπτυξιακή και λειτουργική βαρύτητα του Δήμου, καθώς και την ικανότητά του να διατηρεί ή και να ενισχύει τη δημογραφική του βάση μέσα σε ένα ευρύτερα δυσμενές εθνικό πλαίσιο.

Η πληθυσμιακή αυτή ανθεκτικότητα συνδέεται σε σημαντικό βαθμό με τη δομή της τοπικής οικονομίας. Ο τουρισμός, οι συναφείς υπηρεσίες, το εμπόριο, οι μεταφορές και η συνολική λειτουργία της Ρόδου ως περιφερειακού διοικητικού, οικονομικού και συγκοινωνιακού κέντρου δημιουργούν ένα πλέγμα δραστηριοτήτων που στηρίζει την απασχόληση και καθιστά το νησί ελκυστικό ως τόπο μόνιμης εγκατάστασης. Παράλληλα, η Ρόδος δεν αποτελεί απλώς έναν τουριστικό προορισμό υψηλής εποχικής έντασης, αλλά και έναν ισχυρό οικιστικό και διοικητικό πόλο, ικανό να συγκεντρώνει πληθυσμό και δραστηριότητες σε διαρκή βάση.

Ωστόσο, η ερμηνεία των πληθυσμιακών δεδομένων του Δήμου Ρόδου δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στον μόνιμο πληθυσμό. Η εποχική υπερσυγκέντρωση επισκεπτών κατά τους θερινούς μήνες αυξάνει σημαντικά τον λειτουργικό πληθυσμό του νησιού, ασκώντας πρόσθετη πίεση σε δίκτυα, υποδομές, φυσικούς πόρους και υπηρεσίες καθαριότητας, ύδρευσης, αποχέτευσης, κυκλοφορίας και πολιτικής προστασίας. Ως εκ τούτου, ακόμη και όταν τα στοιχεία μόνιμου πληθυσμού καταγράφουν συγκρατημένη ή μέτρια αύξηση, οι πραγματικές ανάγκες σχεδιασμού του Δήμου είναι ποιοτικά και ποσοτικά πολύ μεγαλύτερες. Η διάκριση ανάμεσα στον μόνιμο και στον λειτουργικό πληθυσμό αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την κατανόηση της πραγματικής επιβάρυνσης που δέχεται ο Δήμος και επηρεάζει αποφασιστικά την αξιολόγηση των αναγκών του.

Συνολικά, η πληθυσμιακή εξέλιξη του Δήμου Ρόδου κατά την περίοδο 1991–2021 αναδεικνύει έναν Δήμο με διαχρονική δημογραφική ενίσχυση, σημαντική αναπτυξιακή ανθεκτικότητα και ισχυρή ελκυστικότητα ως τόπο κατοικίας και απασχόλησης. Η θετική αυτή πορεία συνιστά σημαντικό αναπτυξιακό πλεονέκτημα, καθώς συνδέεται με τη διατήρηση ενεργού πληθυσμιακής βάσης, με αυξημένες δυνατότητες οικονομικής δραστηριοποίησης και με ενίσχυση της θέσης του Δήμου στο νησιωτικό και περιφερειακό σύστημα. Ταυτόχρονα, όμως, συνεπάγεται αυξημένες απαιτήσεις ως προς τον σχεδιασμό και τη διαχείριση των δημοτικών πολιτικών, ιδίως σε ένα περιβάλλον έντονης εποχικότητας, περιβαλλοντικής πίεσης και σύνθετων αναγκών βιώσιμης ανάπτυξης. Επομένως, η δημογραφική φυσιογνωμία του Δήμου Ρόδου δεν αποτελεί απλώς στατιστικό δεδομένο, αλλά βασική παράμετρο πάνω στην οποία οφείλει να στηριχθεί ο επιχειρησιακός σχεδιασμός της περιόδου.

4.1.1 Πληθυσμιακή Σύνθεση κατά Φύλο και Ηλικιακή Ομάδα

Η ανάλυση της ηλικιακής και φυλετικής σύνθεσης του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου αποτελεί βασικό εργαλείο για την κατανόηση της δημογραφικής δυναμικής και των αναπτυξιακών προοπτικών της περιοχής. Η ηλικιακή διάρθρωση επηρεάζει άμεσα την αγορά εργασίας, τη ζήτηση για εκπαιδευτικές και υγειονομικές υπηρεσίες, καθώς και τον σχεδιασμό κοινωνικών πολιτικών, ενώ η κατανομή κατά φύλο συνδέεται με ζητήματα κοινωνικής συνοχής και ισότητας.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Ρόδου, σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2021 της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), κατανεμημένος ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο.

Πίνακας 5:Μόνιμος Πληθυσμός Δήμου Ρόδου ανα Ηλικία και Φύλο (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Μόνιμος πληθυσμός Δήμου Ρόδου κατά ηλικιακή ομάδα και φύλο (Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)			
Ηλικιακή Ομάδα	**Άρρενες**	**Θήλεις**	**Σύνολο**
0–9	6.510	6.086	12.596
10–19	7.177	6.704	13.881
20–29	7.208	6.606	13.814
30–39	8.488	8.645	17.133
40–49	10.187	9.982	20.169
50–59	8.398	8.685	17.083
60–69	6.487	6.876	13.363
70–79	5.404	5.762	11.166
80+	2.596	3.323	5.919
Σύνολο	**62.455**	**62.669**	**125.124**

Για την πληρέστερη κατανόηση της δημογραφικής δομής, ακολουθεί η γραφική απεικόνιση της ηλικιακής πυραμίδας, η οποία αποτυπώνει τη σχετική κατανομή του πληθυσμού μεταξύ ανδρών και γυναικών στις επιμέρους ηλικιακές ομάδες.

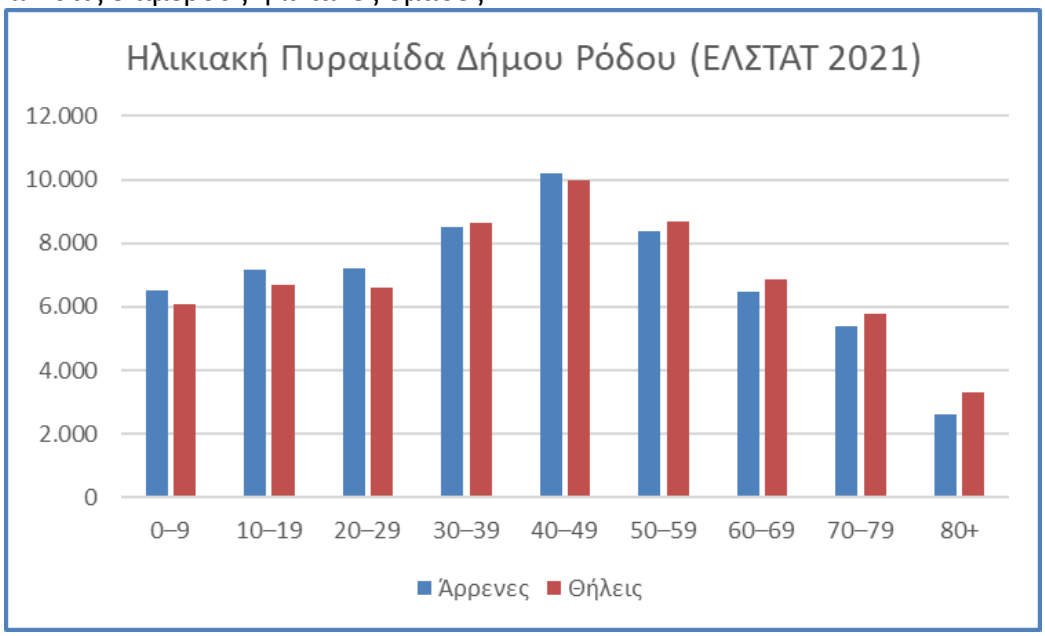

Διάγραμμα 2:Ηλικιακή Πυραμίδα Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι ο πληθυσμός του Δήμου Ρόδου παρουσιάζει έντονη συγκέντρωση στις παραγωγικές ηλικίες (30–59 ετών), οι οποίες αποτελούν τον βασικό πυρήνα της οικονομικά ενεργής ομάδας. Ιδιαίτερα αυξημένες εμφανίζονται οι ηλικιακές ομάδες 40–49 και 50–59 ετών, γεγονός που υποδηλώνει ότι σημαντικό μέρος του πληθυσμού βρίσκεται σε ώριμη φάση επαγγελματικής δραστηριότητας.
Η ηλικιακή ομάδα 0–19 ετών παρουσιάζει επίσης σημαντικά μεγέθη, γεγονός που καταδεικνύει την ύπαρξη νεότερου πληθυσμού και δημιουργεί προϋποθέσεις ανανέωσης του εργατικού δυναμικού στο μέλλον. Ωστόσο, η σχετική της συμμετοχή δεν υπερτερεί έναντι των μεσαίων ηλικιών, στοιχείο που υποδηλώνει σταδιακή μετατόπιση προς μεγαλύτερες ηλικίες.
Παράλληλα, οι ηλικιακές ομάδες άνω των 60 ετών εμφανίζουν σημαντική παρουσία, με ιδιαίτερη αύξηση στις ομάδες 70–79 και 80+, γεγονός που αναδεικνύει την τάση δημογραφικής γήρανσης. Η εξέλιξη αυτή είναι σύμφωνη με τις γενικότερες δημογραφικές τάσεις σε εθνικό επίπεδο και σχετίζεται με τη μείωση της γεννητικότητας και την αύξηση του προσδόκιμου ζωής.
Η κατανομή του πληθυσμού κατά φύλο εμφανίζει γενικά ισορροπημένη εικόνα στις περισσότερες ηλικιακές ομάδες. Στις νεότερες και παραγωγικές ηλικίες (0–59 ετών) παρατηρείται σχετική ισοκατανομή μεταξύ ανδρών και γυναικών, γεγονός που συνάδει με τα γενικά δημογραφικά πρότυπα.
Ωστόσο, στις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες (60 ετών και άνω) καταγράφεται σταδιακή υπεροχή του γυναικείου πληθυσμού, η οποία γίνεται πιο έντονη στις ηλικίες 70+ και 80+. Το φαινόμενο αυτό αποδίδεται στη μεγαλύτερη προσδόκιμη διάρκεια ζωής των γυναικών και αποτελεί χαρακτηριστικό της δημογραφικής εξέλιξης τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο.
Η συνολική μορφή της ηλικιακής πυραμίδας του Δήμου Ρόδου μπορεί να χαρακτηριστεί ως μεταβατική, με στοιχεία τόσο δυναμικού όσο και γηράσκοντος πληθυσμού. Από τη μία πλευρά, η ισχυρή παρουσία των παραγωγικών ηλικιών αποτελεί θετικό στοιχείο για την οικονομική ανάπτυξη, καθώς διασφαλίζει τη διαθεσιμότητα ανθρώπινου δυναμικού. Από την άλλη, η αυξανόμενη συμμετοχή των ηλικιωμένων δημιουργεί αυξημένες ανάγκες σε υπηρεσίες υγείας, φροντίδας και κοινωνικής προστασίας.
Η διατήρηση ισορροπίας μεταξύ των ηλικιακών ομάδων αναδεικνύεται ως κρίσιμο ζήτημα για τη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου, καθώς η περαιτέρω γήρανση του πληθυσμού ενδέχεται να επηρεάσει τη σχέση μεταξύ ενεργού και εξαρτώμενου πληθυσμού.
Η ανάλυση της ηλικιακής και φυλετικής διάρθρωσης του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου οδηγεί στα ακόλουθα βασικά συμπεράσματα:

- Υπάρχει ισχυρή συγκέντρωση πληθυσμού στις παραγωγικές ηλικίες, γεγονός που αποτελεί σημαντικό αναπτυξιακό πλεονέκτημα.
- Διαπιστώνεται σταδιακή ενίσχυση των μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων, στοιχείο που υποδηλώνει τάσεις δημογραφικής γήρανσης.
- Παρατηρείται ισορροπία μεταξύ ανδρών και γυναικών, με σαφή υπεροχή των γυναικών στις ηλικίες άνω των 60 ετών.
- Η δημογραφική εξέλιξη δημιουργεί αυξημένες ανάγκες για πολιτικές που αφορούν την υγεία, την κοινωνική φροντίδα και την ενεργό γήρανση.

Τα παραπάνω ευρήματα καθιστούν αναγκαία την ενσωμάτωση δημογραφικών παραμέτρων στον στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου, με στόχο τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, την ενίσχυση της απασχόλησης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

4.1.2 Δημογραφικοί δείκτες και ερμηνεία

Η απλή καταγραφή της ηλικιακής διάρθρωσης του πληθυσμού δεν επαρκεί για την πλήρη κατανόηση της δημογραφικής πραγματικότητας. Για τον λόγο αυτό, χρησιμοποιούνται εξειδικευμένοι δημογραφικοί δείκτες, οι οποίοι επιτρέπουν τη συγκριτική αξιολόγηση των ηλικιακών ομάδων και αναδεικνύουν κρίσιμες τάσεις που επηρεάζουν τον σχεδιασμό των πολιτικών του Δήμου.

Οι δείκτες που ακολουθούν υπολογίζονται με βάση τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2021 της ΕΛΣΤΑΤ και αποτυπώνουν τη σχέση μεταξύ νεανικού, παραγωγικού και ηλικιωμένου πληθυσμού.

- **Κατανομή πληθυσμού σε βασικές ηλικιακές ομάδες (2021)**

Η ομαδοποίηση του πληθυσμού σε βασικές ηλικιακές κατηγορίες επιτρέπει τη σαφή αποτύπωση της λειτουργικής του διάρθρωσης:

- ***Νεανικός πληθυσμός (0–19 ετών)*:** 26.478 άτομα
- ***Παραγωγικές ηλικίες (20–59 ετών)*:** 68.187 άτομα
- ***Ηλικιωμένος πληθυσμός (60+ ετών)*:** 30.447 άτομα

Η συγκεκριμένη κατανομή αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη των δημογραφικών δεικτών που ακολουθούν.

- **Δείκτης Γήρανσης**

Ο δείκτης γήρανσης εκφράζει τη σχέση μεταξύ του ηλικιωμένου πληθυσμού και του νεανικού πληθυσμού και χρησιμοποιείται για να αποτυπώσει τον βαθμό δημογραφικής ανανέωσης μιας περιοχής.

Τιμή δείκτη Γήρανσης: 115%

Η τιμή αυτή σημαίνει ότι για κάθε 100 νέους αντιστοιχούν 115 άτομα ηλικίας άνω των 60 ετών.

Η υπεροχή του ηλικιωμένου πληθυσμού έναντι του νεανικού αποτελεί σαφή ένδειξη δημογραφικής γήρανσης. Το φαινόμενο αυτό υποδηλώνει ότι η φυσική ανανέωση του πληθυσμού δεν είναι επαρκής, γεγονός που μακροπρόθεσμα μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του συνολικού πληθυσμού και σε μεταβολή της ηλικιακής δομής προς μεγαλύτερες ηλικίες.

Η συγκεκριμένη εξέλιξη αυξάνει τη σημασία πολιτικών που σχετίζονται με την υποστήριξη της οικογένειας και την ενίσχυση της γεννητικότητας, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί αυξημένες ανάγκες για υπηρεσίες υγείας και φροντίδας.

- **Δείκτης Εξάρτησης**

Ο δείκτης εξάρτησης αποτυπώνει την αναλογία του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού (νέοι και ηλικιωμένοι) προς τον παραγωγικό πληθυσμό και αποτελεί κρίσιμο μέγεθος για την εκτίμηση της κοινωνικής και οικονομικής επιβάρυνσης.

Τιμή δείκτη Εξάρτησης: 83%

Αυτό σημαίνει ότι για κάθε 100 άτομα παραγωγικής ηλικίας αντιστοιχούν 83 άτομα που εξαρτώνται από αυτά.

Η σχετικά υψηλή τιμή του δείκτη καταδεικνύει αυξημένη επιβάρυνση του ενεργού πληθυσμού, τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Ο παραγωγικός πληθυσμός καλείται να στηρίξει ένα σημαντικό ποσοστό εξαρτώμενων ομάδων, γεγονός που επηρεάζει τη βιωσιμότητα των κοινωνικών και ασφαλιστικών δομών.

Η εξέλιξη αυτή καθιστά αναγκαία την ενίσχυση της απασχόλησης και της παραγωγικότητας, καθώς και την ανάπτυξη πολιτικών κοινωνικής προστασίας που δεν επιβαρύνουν υπέρμετρα τον ενεργό πληθυσμό.

- **Δείκτης Νεανικότητας**

Ο δείκτης νεανικότητας εκφράζει το ποσοστό του νεανικού πληθυσμού στο σύνολο και χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της δυναμικής ανανέωσης της κοινωνίας.

Τιμή δείκτη Νεανικότητας: 21,2%

Το ποσοστό αυτό δείχνει ότι περίπου το ένα πέμπτο του πληθυσμού βρίσκεται σε νεαρές ηλικίες. Αν και η παρουσία νεανικού πληθυσμού είναι σημαντική, δεν είναι επαρκώς υψηλή ώστε να αντισταθμίσει τη γήρανση.
Αναδεικνύεται η ανάγκη ενίσχυσης πολιτικών που στοχεύουν στη συγκράτηση των νέων, ιδιαίτερα μέσω της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και της στέγασης.

- **Δείκτης Τρίτης Ηλικίας**

Ο δείκτης αυτός αποτυπώνει τη συμμετοχή του ηλικιωμένου πληθυσμού στο σύνολο.
Τιμή δείκτη Τρίτης Ηλικίας: 24,3%
Σχεδόν ένας στους τέσσερις κατοίκους ανήκει σε ηλικίες άνω των 60 ετών, γεγονός που επιβεβαιώνει τη σημαντική παρουσία της τρίτης ηλικίας στον Δήμο.
Η αυξημένη συμμετοχή των ηλικιωμένων απαιτεί την ενίσχυση δομών υγείας, πρόνοιας και υποστήριξης, καθώς και την ανάπτυξη πολιτικών ενεργού γήρανσης.

- **Δείκτης Αντικατάστασης**

Ο δείκτης αντικατάστασης συγκρίνει τις ηλικίες εισόδου στην αγορά εργασίας με τις ηλικίες εξόδου και αποτελεί βασικό εργαλείο για την εκτίμηση της μελλοντικής επάρκειας του εργατικού δυναμικού.

Τιμή δείκτη Αντικατάστασης: 1,03

Η τιμή κοντά στη μονάδα υποδηλώνει ότι η ανανέωση του εργατικού δυναμικού είναι οριακή. Οι νεότερες ηλικίες επαρκούν μόλις για να αντικαταστήσουν εκείνες που αποχωρούν.
Η ισορροπία αυτή είναι εύθραυστη και μπορεί εύκολα να διαταραχθεί, ιδιαίτερα σε συνθήκες μετανάστευσης ή μείωσης γεννήσεων. Συνεπώς, απαιτείται στρατηγική ενίσχυσης της τοπικής απασχόλησης και προσέλκυσης νέων.

4.1.3 Συνολική αποτίμηση δημογραφικής δομής Δήμου Ρόδου και σύνδεση με τον επιχειρησιακό σχεδιασμό

Η συνολική αποτίμηση των δημογραφικών χαρακτηριστικών του Δήμου Ρόδου αναδεικνύει έναν Δήμο με ιδιαίτερη δημογραφική φυσιογνωμία, η οποία δεν μπορεί να ερμηνευθεί αποκομμένα από τα ειδικά αναπτυξιακά, χωρικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά του νησιού. Η πληθυσμιακή εξέλιξη της τελευταίας τριακονταετίας, η ηλικιακή και φυλετική διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού, καθώς και οι επιμέρους δημογραφικοί δείκτες, συγκροτούν μια σύνθετη εικόνα, στην οποία συνυπάρχουν αφενός στοιχεία δημογραφικής ανθεκτικότητας και αφετέρου σαφείς ενδείξεις μετάβασης προς ένα περισσότερο ώριμο και σταδιακά γηράσκον πληθυσμιακό πρότυπο.
Καταρχάς, η διαχρονική αύξηση του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου κατά την περίοδο 1991–2021 συνιστά ένα ιδιαίτερα σημαντικό εύρημα, το οποίο διαφοροποιεί τον Δήμο από πολλές άλλες περιοχές της χώρας όπου καταγράφονται φαινόμενα στασιμότητας ή και υποχώρησης του πληθυσμού. Η εξέλιξη αυτή δεν αποτελεί απλώς μια ποσοτική μεταβολή, αλλά αποτυπώνει βαθύτερες λειτουργίες της τοπικής κοινωνίας και οικονομίας. Η Ρόδος, ως ισχυρός νησιωτικός πόλος με έντονη τουριστική δραστηριότητα, διατηρεί την ικανότητα να συγκρατεί πληθυσμό, να παράγει θέσεις εργασίας και να λειτουργεί ως διοικητικό, οικονομικό και κοινωνικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής. Η διατήρηση αυτής της δημογραφικής δυναμικής αποτελεί σαφές αναπτυξιακό πλεονέκτημα, το οποίο ενισχύει τη θέση του Δήμου στο περιφερειακό σύστημα της Νοτίου Αιγαίου.
Την ίδια στιγμή, όμως, η εσωτερική σύνθεση του πληθυσμού δείχνει ότι η θετική διαχρονική πορεία δεν ταυτίζεται με απουσία δημογραφικών προκλήσεων. Η κατανομή του πληθυσμού ανά ηλικιακή ομάδα αποκαλύπτει ότι ο Δήμος Ρόδου διαθέτει ισχυρή παρουσία παραγωγικών ηλικιών, στοιχείο ιδιαίτερα κρίσιμο για τη λειτουργία της τοπικής οικονομίας. Οι ηλικίες αυτές αποτελούν

τον βασικό κορμό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και στηρίζουν όχι μόνο τον τουριστικό τομέα, αλλά και το εμπόριο, τις υπηρεσίες, τις μεταφορές, τη διοίκηση και γενικότερα το πλέγμα δραστηριοτήτων που συνθέτουν τη λειτουργική φυσιογνωμία του Δήμου. Η ύπαρξη αυτού του πληθυσμιακού αποθέματος προσδίδει στον Δήμο σημαντική αναπτυξιακή ανθεκτικότητα και δημιουργεί προϋποθέσεις για τη στήριξη ενός παραγωγικού μοντέλου που υπερβαίνει τα στενά όρια της εποχικής οικονομικής δραστηριότητας.

Ωστόσο, παρά την ισχυρή παρουσία των παραγωγικών ηλικιών, οι δείκτες γήρανσης, εξάρτησης και συμμετοχής της τρίτης ηλικίας καταδεικνύουν ότι ο Δήμος Ρόδου ακολουθεί, έστω και με σχετική καθυστέρηση ή ηπιότερη ένταση, τη γενικότερη δημογραφική τάση της χώρας προς γήρανση του πληθυσμού. Η υπεροχή των ηλικιωμένων έναντι του νεανικού πληθυσμού, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη συμμετοχή των ηλικιών άνω των 60 ετών στο συνολικό πληθυσμό, συνιστά ένα σαφές μήνυμα ότι η σημερινή δημογραφική ισορροπία δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένη σε βάθος χρόνου. Το φαινόμενο αυτό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία αν ληφθεί υπόψη ότι η ανανέωση του εργατικού δυναμικού εμφανίζεται οριακή, γεγονός που υποδηλώνει ότι η διατήρηση της παραγωγικής βάσης του Δήμου εξαρτάται όχι μόνο από τις φυσικές δημογραφικές τάσεις, αλλά και από την ικανότητα της περιοχής να παραμένει ελκυστική για τους νέους, τα νοικοκυριά και τον ενεργό πληθυσμό.

Η δημογραφική αυτή εικόνα έχει πολλαπλές και διατομεακές συνέπειες. Πρώτον, επηρεάζει άμεσα τη ζήτηση κοινωνικών υπηρεσιών και δομών φροντίδας. Η αύξηση της συμμετοχής των μεγαλύτερων ηλικιών συνεπάγεται αυξημένες απαιτήσεις σε υπηρεσίες υγείας, πρόνοιας, κατ' οίκον υποστήριξης, προσβασιμότητας και γενικότερα σε παρεμβάσεις που βελτιώνουν τις συνθήκες διαβίωσης της τρίτης ηλικίας. Δεύτερον, επηρεάζει τον σχεδιασμό των εκπαιδευτικών και νεανικών πολιτικών, καθώς το μέγεθος και η δυναμική των νεότερων ηλικιακών ομάδων αποτελούν κρίσιμο δείκτη για τον προγραμματισμό σχολικών, αθλητικών, πολιτιστικών και υποστηρικτικών δομών. Τρίτον, σχετίζεται με τη λειτουργία της αγοράς εργασίας και τη μελλοντική διαθεσιμότητα ανθρώπινου δυναμικού, ιδίως σε έναν Δήμο όπου η οικονομική δραστηριότητα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την παροχή υπηρεσιών, την ποιότητα της εξυπηρέτησης και την ικανότητα κάλυψης εποχικών αλλά και σταθερών αναγκών απασχόλησης.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποκτά το γεγονός ότι η δημογραφική πραγματικότητα του Δήμου Ρόδου δεν εξαντλείται στον μόνιμο πληθυσμό. Σε αντίθεση με πολλούς άλλους δήμους της χώρας, ο Δήμος Ρόδου καλείται να σχεδιάζει και να λειτουργεί υπό συνθήκες έντονης εποχικής επιβάρυνσης, καθώς ο πραγματικός λειτουργικός πληθυσμός του νησιού κατά την τουριστική περίοδο αυξάνεται κατακόρυφα. Το στοιχείο αυτό προσδίδει ιδιαίτερη πολυπλοκότητα στη δημογραφική ανάλυση και στη διοικητική διαχείριση, διότι οι ανάγκες σε υποδομές, καθαριότητα, ύδρευση, αποχέτευση, κυκλοφορία, περιβαλλοντική διαχείριση, υγειονομική εξυπηρέτηση και πολιτική προστασία υπερβαίνουν σημαντικά εκείνες που θα προέκυπταν από τη θεώρηση μόνο του μόνιμου πληθυσμού. Συνεπώς, η δημογραφική ανάλυση του Δήμου Ρόδου οφείλει να διαβάζεται πάντοτε μέσα από το πρίσμα της νησιωτικότητας και της εποχικότητας, καθώς τα δύο αυτά χαρακτηριστικά μεταβάλλουν ουσιωδώς το πραγματικό πεδίο άσκησης των δημοτικών αρμοδιοτήτων.

Επιπλέον, η φυλετική κατανομή του πληθυσμού, αν και εμφανίζει γενικά ισορροπημένη εικόνα, ιδίως στις παραγωγικές ηλικίες, επιβεβαιώνει και αυτή ορισμένες δομικές τάσεις, όπως η μεγαλύτερη παρουσία γυναικών στις μεγαλύτερες ηλικίες. Το στοιχείο αυτό δεν έχει μόνο δημογραφική σημασία, αλλά συνδέεται με τον σχεδιασμό εξειδικευμένων πολιτικών σε επίπεδο κοινωνικής μέριμνας, δημόσιας υγείας και υποστήριξης ευάλωτων ομάδων. Με άλλα λόγια, η δημογραφική διάρθρωση δεν είναι ουδέτερο στατιστικό υπόβαθρο, αλλά μεταφράζεται σε διαφοροποιημένες ανάγκες ανά κατηγορία πληθυσμού, τις οποίες ο Δήμος καλείται να αναγνωρίσει και να ενσωματώσει στον σχεδιασμό του.

Συνολικά, η εικόνα που προκύπτει για τον Δήμο Ρόδου είναι εκείνη ενός Δήμου με ισχυρή πληθυσμιακή βάση, σημαντική παρουσία ενεργού πληθυσμού και αυξημένη αναπτυξιακή δυναμική, αλλά ταυτόχρονα με σαφείς ενδείξεις δημογραφικής ωρίμανσης και σταδιακής γήρανσης. Η διαπίστωση αυτή έχει καίρια σημασία, διότι υποδεικνύει ότι ο μελλοντικός

σχεδιασμός δεν μπορεί να περιοριστεί σε μια στατική αποτύπωση της σημερινής κατάστασης, αλλά οφείλει να λάβει υπόψη τις τάσεις που ήδη διαμορφώνονται. Η ανάγκη διατήρησης της δημογραφικής ισορροπίας, ενίσχυσης της παρουσίας των νεότερων ηλικιών, διασφάλισης της κοινωνικής συνοχής και προσαρμογής των δομών του Δήμου στις ανάγκες ενός πληθυσμού με αυξανόμενη διαφοροποίηση καθίσταται κομβική για τη βιώσιμη αναπτυξιακή προοπτική της Ρόδου.

Υπό το πρίσμα αυτό, τα δημογραφικά δεδομένα δεν αποτελούν ένα αυτοτελές ή περιγραφικό μέρος της ανάλυσης υφιστάμενης κατάστασης, αλλά μια κρίσιμη βάση τεκμηρίωσης για το σύνολο του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Η κατανόηση της πληθυσμιακής δομής επηρεάζει άμεσα την ιεράρχηση αναγκών, τον προσδιορισμό προτεραιοτήτων και τη στόχευση των παρεμβάσεων σε τομείς όπως η κοινωνική πολιτική, η υγεία, η παιδεία, η απασχόληση, οι βασικές υποδομές, η οργάνωση του οικιστικού χώρου και η ποιότητα ζωής. Ιδίως για έναν νησιωτικό Δήμο με αυξημένη λειτουργική επιβάρυνση και σύνθετη αναπτυξιακή φυσιογνωμία, η δημογραφική διάσταση λειτουργεί ως βασικός άξονας αναφοράς για την κατασκευή ενός ρεαλιστικού και ταυτόχρονα φιλόδοξου στρατηγικού σχεδιασμού.

Με αυτή την έννοια, η δημογραφική ανάλυση του Δήμου Ρόδου προετοιμάζει ουσιαστικά το έδαφος για τις επόμενες ενότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Τα ευρήματα που προκύπτουν συνδέονται άμεσα με την εξέταση των κοινωνικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού, της απασχόλησης, του μορφωτικού επιπέδου, των οικονομικών δραστηριοτήτων, αλλά και των αναγκών σε κοινωνικές και τεχνικές υποδομές. Παράλληλα, τροφοδοτούν τη μετέπειτα SWOT ανάλυση και, τελικά, τη διαμόρφωση των στρατηγικών αξόνων και των στόχων του Δήμου, αφού αποκαλύπτουν με σαφήνεια τόσο τα υφιστάμενα πλεονεκτήματα όσο και τις κρίσιμες προκλήσεις της περιοχής.

Στο πλαίσιο αυτό, η περαιτέρω διερεύνηση των κοινωνικών, εκπαιδευτικών και οικονομικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου καθίσταται αναγκαία, προκειμένου να αποτυπωθούν πληρέστερα οι ανάγκες, οι δυνατότητες και οι αναπτυξιακές προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο.

Επομένως, η δημογραφική εικόνα του Δήμου Ρόδου δεν πρέπει να εκλαμβάνεται απλώς ως αποτύπωση του παρόντος, αλλά ως καθοριστικός παράγοντας που επηρεάζει τη μελλοντική τροχιά του Δήμου. Η αξιολόγηση των τάσεων αυτών και η ουσιαστική ενσωμάτωσή τους στον επιχειρησιακό σχεδιασμό αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για τη διαμόρφωση ενός συνεκτικού, τεκμηριωμένου και αποτελεσματικού αναπτυξιακού πλαισίου.

4.2 Εκπαίδευση, Απασχόληση και Κοινωνικά Χαρακτηριστικά Πληθυσμού Δήμου Ρόδου

Η ανάλυση των χαρακτηριστικών του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου Ρόδου αποτελεί θεμελιώδη άξονα για τον σχεδιασμό ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το επίπεδο εκπαίδευσης, η συμμετοχή στην αγορά εργασίας, η επαγγελματική διάρθρωση, τα ποσοστά ανεργίας, καθώς και η δομή των νοικοκυριών και των κοινωνικών ομάδων, συνθέτουν ένα πολυδιάστατο πλαίσιο που επηρεάζει άμεσα τη βιωσιμότητα της τοπικής ανάπτυξης, την κοινωνική συνοχή και την ικανότητα του Δήμου να υλοποιήσει στοχευμένες πολιτικές.

Στο παρόν κεφάλαιο επιχειρείται μια ολοκληρωμένη αποτύπωση των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου, με αξιοποίηση των πλέον πρόσφατων διαθέσιμων στοιχείων της Απογραφής Πληθυσμού – Κατοικιών 2021 της ΕΛΣΤΑΤ. Η προσέγγιση που ακολουθείται δεν περιορίζεται στην παράθεση στατιστικών δεδομένων, αλλά εστιάζει στην ερμηνεία των τάσεων και στη σύνδεσή τους με τις αναπτυξιακές δυνατότητες και προκλήσεις του Δήμου.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της ενότητας θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν:

- Το **μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού**, με έμφαση στη διαγενεακή εξέλιξη, στις διαφοροποιήσεις μεταξύ ηλικιακών ομάδων και στη δυναμική του ανθρώπινου κεφαλαίου.

Η ανάλυση θα υποστηριχθεί από πίνακες κατανομής πληθυσμού ανά εκπαιδευτική βαθμίδα και αντίστοιχα γραφήματα που θα αναδεικνύουν τις βασικές τάσεις.

- Η **γενική κατάσταση απασχόλησης**, μέσω της αποτύπωσης του οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού, της σχέσης απασχολουμένων και ανέργων, καθώς και της εσωτερικής διάρθρωσης των μη ενεργών ομάδων. Τα δεδομένα θα παρουσιαστούν σε συγκεντρωτικούς πίνακες και διαγράμματα κατανομής.
- Η **επαγγελματική διάρθρωση του πληθυσμού**, με ανάλυση των κυριότερων επαγγελματικών κατηγοριών και της θέσης στην εργασία (μισθωτοί, αυτοαπασχολούμενοι κ.λπ.), προκειμένου να αποτυπωθεί η φυσιογνωμία της τοπικής αγοράς εργασίας.
- Η **κατανομή της απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας** (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής), η οποία αποτελεί κρίσιμο δείκτη για τον προσδιορισμό του παραγωγικού μοντέλου του Δήμου και της εξάρτησής του από συγκεκριμένους κλάδους, όπως ο τουρισμός.
- Τα **χαρακτηριστικά της ανεργίας**, τόσο ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης όσο και ως προς την επαγγελματική και κοινωνική της διάσταση, με στόχο την κατανόηση των ομάδων που πλήττονται περισσότερο και των διαρθρωτικών αιτίων του φαινομένου.
- Η **δομή των νοικοκυριών και των οικογενειακών μορφών**, ως βασικός δείκτης κοινωνικής οργάνωσης και εν δυνάμει ευαλωτότητας, με ανάλυση του μεγέθους των νοικοκυριών και των τύπων οικογενειακού πυρήνα.

Η παρουσίαση των παραπάνω στοιχείων θα συνοδεύεται από κατάλληλους **πίνακες και γραφήματα**, τα οποία δεν λειτουργούν απλώς ως απεικονίσεις δεδομένων, αλλά ως εργαλεία κατανόησης των τάσεων που διαμορφώνουν τη σημερινή εικόνα του Δήμου Ρόδου.

Η σημασία της ανάλυσης αυτής για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι καθοριστική. Τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού:

- καθορίζουν τη **διαθεσιμότητα και την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού**,
- επηρεάζουν άμεσα τις ανάγκες σε **εκπαιδευτικές, κοινωνικές και αναπτυξιακές υποδομές**,
- διαμορφώνουν το πλαίσιο για την **ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας**,
- και αποτελούν τη βάση για τον σχεδιασμό πολιτικών που προάγουν την **κοινωνική συνοχή και την ισόρροπη ανάπτυξη**.

Ιδιαίτερα για έναν Δήμο με τα χαρακτηριστικά της Ρόδου — έντονη τουριστική δραστηριότητα, εποχικότητα στην απασχόληση και σημαντικές ενδοδημοτικές διαφοροποιήσεις — η κατανόηση των κοινωνικοοικονομικών δεδομένων του πληθυσμού αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη μετάβαση σε ένα πιο ανθεκτικό, διαφοροποιημένο και βιώσιμο αναπτυξιακό μοντέλο.

Η ανάλυση που ακολουθεί φιλοδοξεί να αποτελέσει όχι απλώς μια περιγραφική καταγραφή, αλλά ένα ουσιαστικό εργαλείο τεκμηρίωσης, πάνω στο οποίο θα στηριχθεί ο σχεδιασμός των αξόνων, των μέτρων και των δράσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου για την επόμενη προγραμματική περίοδο.

4.2.1 Εκπαίδευση και Μορφωτικό Επίπεδο Δήμου Ρόδου

Η αποτύπωση του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την κατανόηση της ποιότητας και των δυνατοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής. Η εκπαίδευση συνδέεται άμεσα με την απασχολησιμότητα, την παραγωγικότητα, την

ικανότητα προσαρμογής σε νέες οικονομικές συνθήκες και τη συμμετοχή των πολιτών στην κοινωνική και οικονομική ζωή.
Στο πλαίσιο της παρούσας ενότητας παρουσιάζεται η κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου ανά επίπεδο εκπαίδευσης, βάσει των στοιχείων της Απογραφής Πληθυσμού 2021 της ΕΛΣΤΑΤ. Παράλληλα, η ανάλυση εστιάζει στις διαφοροποιήσεις μεταξύ εκπαιδευτικών βαθμίδων, προκειμένου να αναδειχθούν τα βασικά χαρακτηριστικά του ανθρώπινου κεφαλαίου του Δήμου.
Τα δεδομένα που ακολουθούν παρουσιάζονται σε συγκεντρωτικό πίνακα, ο οποίος αποτυπώνει τόσο τα απόλυτα μεγέθη όσο και τη σχετική συμμετοχή κάθε εκπαιδευτικής κατηγορίας στο σύνολο του πληθυσμού. Η ερμηνεία των στοιχείων αυτών επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων που συνδέονται άμεσα με τον σχεδιασμό πολιτικών στους τομείς της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της κατάρτισης και της κοινωνικής συνοχής.

Πίνακας 6: Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Ρόδου ανά Μορφωτικο Επίπεδο (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Ρόδου ανά Μορφωτικό Επίπεδο (Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)		
Εκπαιδευτικό Επίπεδο	**Πληθυσμός**	**Ποσοστό (%)**
Δεν έχουν φοιτήσει σε σχολείο	1.628	1,28%
Έως Δημοτικό (χωρίς απολυτήριο)	9.437	7,44%
Δημοτικό Σχολείο	29.734	23,46%
Γυμνάσιο	16.397	12,94%
Λύκειο	31.902	25,17%
Μεταδευτεροβάθμια Εκπαίδευση (ΙΕΚ κ.λπ.)	7.841	6,19%
Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ)	22.614	17,85%
Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό	3.012	2,38%
Μη κατατασσόμενοι	4.258	3,36%
Σύνολο	**126.823**	**100%**

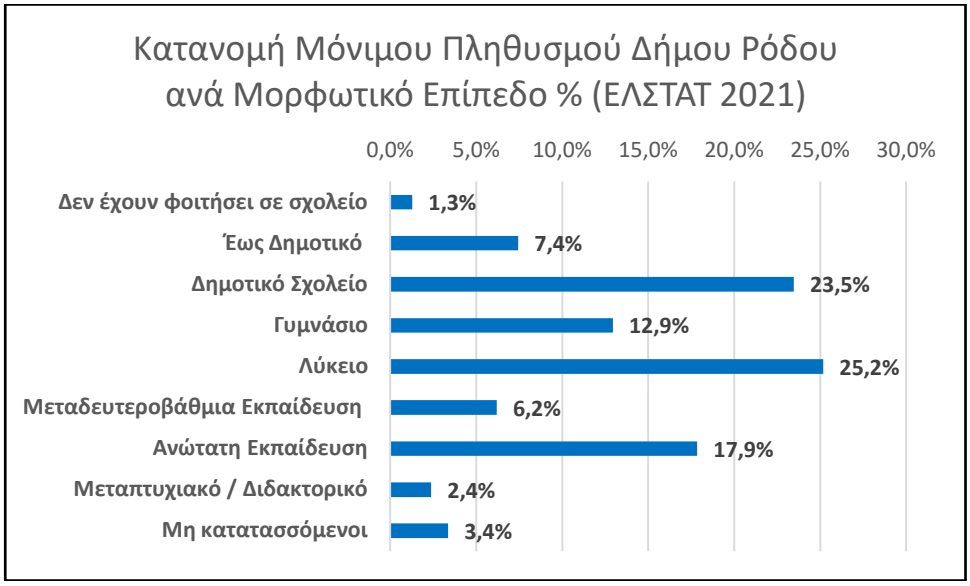

Διάγραμμα 3:Ποσοστιαία Κατανομή Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Ρόδου ανά Μορφωτικό Επίπεδο (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Η κατανομή του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου ανά μορφωτικό επίπεδο αποτυπώνει μια σύνθετη εικόνα, η οποία συνδυάζει στοιχεία εκπαιδευτικής αναβάθμισης με την παράλληλη διατήρηση σημαντικών ποσοστών χαμηλής εκπαίδευσης.

Καταρχάς, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού συγκεντρώνεται στις βαθμίδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με το 25,2% να διαθέτει απολυτήριο Λυκείου και ένα επιπλέον 12,9% να έχει ολοκληρώσει το Γυμνάσιο. Η συγκέντρωση αυτή υποδηλώνει ότι ένα σημαντικό τμήμα του ανθρώπινου δυναμικού διαθέτει βασικά εκπαιδευτικά εφόδια, χωρίς ωστόσο να έχει προχωρήσει σε ανώτερα επίπεδα εξειδίκευσης.

Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει η ομάδα των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι ανέρχονται συνολικά σε περίπου 20% του πληθυσμού (ΑΕΙ και μεταπτυχιακές σπουδές). Το ποσοστό αυτό αποτελεί θετική ένδειξη για την ύπαρξη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στον Δήμο Ρόδου, το οποίο μπορεί να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως ο ποιοτικός τουρισμός, οι υπηρεσίες, η εκπαίδευση και η καινοτομία.

Ωστόσο, παράλληλα καταγράφεται ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό πολιτών με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, σχεδόν το ένα τρίτο του πληθυσμού (περίπου 32%) διαθέτει εκπαίδευση επιπέδου Δημοτικού ή χαμηλότερη, συμπεριλαμβανομένων όσων δεν ολοκλήρωσαν καν την πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Το στοιχείο αυτό αποτελεί κρίσιμο δείκτη κοινωνικής και αναπτυξιακής πρόκλησης, καθώς συνδέεται με περιορισμένες επαγγελματικές δυνατότητες, αυξημένο κίνδυνο ανεργίας και μειωμένη προσαρμοστικότητα σε ένα μεταβαλλόμενο οικονομικό περιβάλλον.

Επιπλέον, το σχετικά περιορισμένο ποσοστό μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (6,19%) υποδηλώνει πιθανή αδυναμία του τοπικού συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης να καλύψει αποτελεσματικά τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, ιδιαίτερα σε τεχνικά και επαγγελματικά πεδία που είναι κρίσιμα για την οικονομία της Ρόδου.

Η εικόνα του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού έχει άμεσες και ουσιαστικές επιπτώσεις στον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου.

Αφενός, η ύπαρξη σημαντικού ποσοστού πτυχιούχων δημιουργεί τις προϋποθέσεις για:

- ανάπτυξη δραστηριοτήτων έντασης γνώσης,
- ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας,
- αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος προς πιο εξειδικευμένες μορφές.

Αφετέρου, το υψηλό ποσοστό χαμηλά μορφωμένων πολιτών καθιστά αναγκαία:

- την ενίσχυση των προγραμμάτων **δια βίου μάθησης και κατάρτισης**,

- την ανάπτυξη δράσεων **ψηφιακής εκπαίδευσης**,
- την εφαρμογή πολιτικών **κοινωνικής ένταξης και επανένταξης στην αγορά εργασίας**.

Παράλληλα, η ανάγκη ενίσχυσης της μεταδευτεροβάθμιας και επαγγελματικής εκπαίδευσης καθίσταται κρίσιμη, ιδιαίτερα σε τομείς που συνδέονται με τις βασικές παραγωγικές δραστηριότητες του Δήμου, όπως ο τουρισμός, η εστίαση, οι τεχνικές ειδικότητες και οι υπηρεσίες.

Συνολικά, η εκπαιδευτική δομή του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου αναδεικνύει την ανάγκη για μια **διπλή στρατηγική**:

- από τη μία πλευρά, αξιοποίηση του ήδη υπάρχοντος εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού,
- και από την άλλη, αναβάθμιση των δεξιοτήτων των λιγότερο μορφωμένων ομάδων.

Η ισορροπία αυτή αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διαμόρφωση ενός βιώσιμου και ανθεκτικού αναπτυξιακού μοντέλου για τον Δήμο.

4.2.2 Γενική Κατάσταση Απασχόλησης

Η ανάλυση της κατάστασης ασχολίας του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου συνιστά θεμελιώδη παράμετρο για την κατανόηση της παραγωγικής του δομής και της λειτουργίας της τοπικής οικονομίας. Η διάκριση μεταξύ οικονομικά ενεργού και μη ενεργού πληθυσμού δεν αποτελεί απλώς μια στατιστική κατηγοριοποίηση, αλλά αποτυπώνει τον βαθμό συμμετοχής των κατοίκων στην οικονομική δραστηριότητα, τη σχέση μεταξύ παραγωγικού και εξαρτώμενου πληθυσμού, καθώς και τα διαθέσιμα αποθέματα ανθρώπινου δυναμικού που μπορούν να υποστηρίξουν την αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου.
Για έναν νησιωτικό Δήμο με τα χαρακτηριστικά της Ρόδου — έντονη τουριστική δραστηριότητα, εποχικότητα στην απασχόληση και σημαντική εξάρτηση από τον τριτογενή τομέα — η αποτύπωση της κατάστασης ασχολίας αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Τα δεδομένα της απασχόλησης δεν αντανακλούν μόνο τη σημερινή εικόνα της αγοράς εργασίας, αλλά συνδέονται άμεσα με τη βιωσιμότητα του παραγωγικού μοντέλου, τη λειτουργική επιβάρυνση των δημοτικών υπηρεσιών και τη δυνατότητα του Δήμου να διατηρεί κοινωνική συνοχή σε ένα δυναμικό και μεταβαλλόμενο περιβάλλον.
Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Ρόδου κατά κατάσταση ασχολίας, σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2021 της ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 7:Κατάσταση Ασχολίας Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Κατάσταση Ασχολίας Μόνιμου Πληθυσμού Δήμου Ρόδου (ΕΛΣΤΑΤ 2021)					
Κατάσταση Ασχολίας	**Σύνολο**	**Άρρενες**		**Θήλεις**	
		Πλήθος	**%**	**Πλήθος**	**%**
Οικονομικά Ενεργοί	**60.953**	**33.374**	**54,75%**	**27.579**	**42,75%**
Απασχολούμενοι	54.956	30.134	54,83%	24.822	45,16%
Άνεργοι	5.997	3.240	54,02%	2.757	45,97%
Οικονομικά Μη Ενεργοί	**64.159**	**29.359**	**45,76%**	**34.800**	**54,24%**

Μαθητές - Σπουδαστές	11112	5.568	50,10%	5.544	49,90%
Συνταξιούχοι	23.687	11.978	50,56%	11.709	49,43%
Λοιποί (Οικιακά, εισοδηματίες κ.λπ.)	29.360	11.813	40,24%	17.547	59,77%
Γενικό Σύνολο (15 ετών και άνω)	**125.112**	**62.733**	**50,14%**	**62.379**	**49,85%**

Η αποτύπωση των στοιχείων αναδεικνύει μια σύνθετη εικόνα ως προς τη διάρθρωση του μόνιμου πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω σε σχέση με την οικονομική δραστηριότητα. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Ρόδου ανέρχεται σε 60.953 άτομα και αντιστοιχεί στο 48,7% του συνόλου, ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός αριθμεί 64.159 άτομα και διαμορφώνεται στο 51,3%. Η οριακή υπεροχή του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού καταδεικνύει ότι περισσότεροι από τους μισούς κατοίκους ηλικίας 15 ετών και άνω δεν συμμετέχουν, κατά τον χρόνο της Απογραφής, στην αγορά εργασίας.

Εντός του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, οι απασχολούμενοι ανέρχονται σε 54.956 άτομα και αντιστοιχούν στο 43,9% του συνολικού πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω, ενώ οι άνεργοι αριθμούν 5.997 άτομα και αντιστοιχούν στο 4,8%. Ως ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, οι απασχολούμενοι αποτελούν το 90,2%, ενώ οι άνεργοι το 9,8%. Τα στοιχεία αποτυπώνουν σημαντικό βαθμό απορρόφησης του διαθέσιμου εργατικού δυναμικού, χωρίς ωστόσο να αναιρούν τις επιμέρους διαρθρωτικές και εποχικές προκλήσεις της τοπικής αγοράς εργασίας.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εσωτερική διάρθρωση του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού. Οι μαθητές και σπουδαστές ανέρχονται σε 11.112 άτομα και αποτελούν το 8,9% του συνολικού πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω. Αν εξεταστούν αποκλειστικά ως μέρος του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού, το ποσοστό τους διαμορφώνεται στο 17,3%.

Οι συνταξιούχοι ανέρχονται σε 23.687 άτομα, αντιπροσωπεύοντας το 18,9% του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω και το 36,9% του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού. Το μέγεθος της συγκεκριμένης κατηγορίας καταδεικνύει τη σημαντική παρουσία των συνταξιούχων στον πληθυσμό του Δήμου και συνάδει με τις ευρύτερες δημογραφικές τάσεις γήρανσης που καταγράφονται στην περιοχή.

Η κατηγορία των λοιπών οικονομικά μη ενεργών, η οποία περιλαμβάνει άτομα που ασχολούνται με τα οικιακά, εισοδηματίες και άλλες συναφείς κατηγορίες, αριθμεί 29.360 άτομα. Αντιστοιχεί στο 23,5% του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω και στο 45,8% του συνόλου των οικονομικά μη ενεργών, αποτελώντας τη μεγαλύτερη επιμέρους κατηγορία τους.

Στην κατηγορία αυτή παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση ως προς το φύλο, καθώς οι γυναίκες ανέρχονται σε 17.547 και αποτελούν το 59,8% της κατηγορίας, έναντι 11.813 ανδρών, οι οποίοι αντιστοιχούν στο 40,2%. Η διαφοροποίηση αυτή υποδεικνύει ότι οι γυναίκες εμφανίζουν αυξημένη παρουσία μεταξύ των λοιπών οικονομικά μη ενεργών. Η εικόνα αυτή ενδέχεται να συνδέεται, μεταξύ άλλων, με την ανάληψη υποχρεώσεων οικιακής εργασίας και οικογενειακής φροντίδας, χωρίς ωστόσο η συγκεκριμένη κατηγορία να επιτρέπει την πλήρη αποσαφήνιση των επιμέρους αιτιών οικονομικής αδράνειας.

Η διαφοροποίηση μεταξύ των δύο φύλων είναι εμφανής και στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Από το σύνολο των ανδρών ηλικίας 15 ετών και άνω, οικονομικά ενεργό είναι περίπου το 53,2%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στις γυναίκες διαμορφώνεται περίπου στο 44,2%. Τα στοιχεία καταδεικνύουν χαμηλότερη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και αναδεικνύουν την ανάγκη διερεύνησης των παραγόντων που περιορίζουν την οικονομική τους δραστηριοποίηση.

Συνολικά, η κατάσταση ασχολίας στον Δήμο Ρόδου χαρακτηρίζεται από υψηλή αναλογία απασχολουμένων στο εσωτερικό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, αλλά και από οριακή υπεροχή του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού. Η σημαντική παρουσία συνταξιούχων και λοιπών μη ενεργών ομάδων, σε συνδυασμό με τις έμφυλες διαφοροποιήσεις στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας, δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις σε επίπεδο κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής.
Τα δεδομένα αυτά αποκτούν ιδιαίτερη σημασία υπό το πρίσμα της νησιωτικότητας και της έντονης εποχικότητας που χαρακτηρίζουν τη Ρόδο. Η λειτουργία της τοπικής οικονομίας δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τον μόνιμο πληθυσμό, αλλά επηρεάζεται σημαντικά από την αύξηση του λειτουργικού πληθυσμού και της οικονομικής δραστηριότητας κατά την τουριστική περίοδο. Κατά συνέπεια, οι ανάγκες σε εργατικό δυναμικό, υποδομές και υπηρεσίες μπορεί να υπερβαίνουν σημαντικά εκείνες που αποτυπώνονται στα στοιχεία του μόνιμου πληθυσμού.
Η ανάλυση της κατάστασης ασχολίας αναδεικνύει, επομένως, τόσο τις δυνατότητες όσο και τους περιορισμούς της τοπικής αγοράς εργασίας. Η υψηλή αναλογία απασχολουμένων μεταξύ των οικονομικά ενεργών αποτελεί θετικό στοιχείο, ενώ η αυξημένη παρουσία οικονομικά μη ενεργών ομάδων, οι διαφοροποιήσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών και η εποχική διάρθρωση της οικονομίας συνιστούν κρίσιμες παραμέτρους για τον σχεδιασμό των δημοτικών πολιτικών.
Η κατανόηση των χαρακτηριστικών αυτών δεν αποτελεί απλώς περιγραφική καταγραφή της αγοράς εργασίας, αλλά ουσιαστική βάση για τη διαμόρφωση ενός τεκμηριωμένου και ρεαλιστικού επιχειρησιακού σχεδιασμού. Η ενίσχυση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, η καλύτερη αξιοποίηση του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού και η προσαρμογή των τοπικών πολιτικών στις ιδιαιτερότητες της νησιωτικότητας και της εποχικότητας αποτελούν βασικές παραμέτρους για τη βιώσιμη αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου Ρόδου.

4.2.3 Απασχόληση και Επαγγελματική Δραστηριότητα

Η ανάλυση της επαγγελματικής διάρθρωσης του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου αποτελεί κρίσιμο εργαλείο για την κατανόηση της δομής και της λειτουργίας της τοπικής αγοράς εργασίας. Μέσα από την εξέταση των επαγγελματικών κατηγοριών και της θέσης στην εργασία αναδεικνύονται το επίπεδο εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού, η κατανομή του μεταξύ διαφορετικών μορφών απασχόλησης, καθώς και βασικά χαρακτηριστικά του παραγωγικού μοντέλου του Δήμου.
Ιδίως στην περίπτωση της Ρόδου, η ανάλυση αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς η τοπική οικονομία χαρακτηρίζεται από έντονο προσανατολισμό προς τον τριτογενή τομέα και ειδικότερα προς τον τουρισμό. Η επαγγελματική διάρθρωση δεν αποτυπώνει μόνο τη σημερινή εικόνα της απασχόλησης, αλλά συνδέεται και με τη βιωσιμότητα του παραγωγικού προτύπου, την ποιότητα της απασχόλησης, τη σταθερότητα των εισοδημάτων και την ανθεκτικότητα της τοπικής οικονομίας απέναντι σε εξωγενείς διακυμάνσεις.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή των απασχολουμένων του Δήμου Ρόδου κατά επαγγελματική κατηγορία, σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού–Κατοικιών 2021 της ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 8:Κατανομή Απασχολούμενων κατά Επαγγελματική Κατηγορία (Πηγή: Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Κατανομή απασχολουμένων κατά επαγγελματική κατηγορία (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)				
Επαγγελματική κατηγορία	**Άρρενες**	**Θήλεις**	**Σύνολο**	**%**
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	1.868	828	2.698	4,91%

Επαγγελματίες	3.108	3.765	6.869	12,50%
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	1.827	1.589	3.420	6,22%
Υπάλληλοι γραφείου	2.601	3.542	6.140	11,17%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	9.469	9.577	19.044	34,65%
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	1.016	389	1.407	2,56%
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	4.232	379	4.614	8,40%
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	2.834	187	3.023	5,50%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες	3.078	4.666	7.740	14,08%
Σύνολο απασχολουμένων	**30.035**	**24.924**	**54.956**	**100,00%**

Η ανάλυση των στοιχείων αναδεικνύει με σαφήνεια τη φυσιογνωμία της τοπικής αγοράς εργασίας του Δήμου Ρόδου. Κυρίαρχη επαγγελματική κατηγορία αποτελούν οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και οι πωλητές, οι οποίοι ανέρχονται σε 19.044 άτομα και αντιστοιχούν στο 34,7% του συνόλου των απασχολουμένων. Η υψηλή αυτή συγκέντρωση συνάδει με τον έντονο προσανατολισμό της τοπικής οικονομίας προς τον τουρισμό, το εμπόριο και τις συναφείς δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών.

Ακολουθούν οι ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες, οι οποίοι αντιστοιχούν στο 14,1% των απασχολουμένων, οι επαγγελματίες με ποσοστό 12,5% και οι υπάλληλοι γραφείου με ποσοστό 11,2%. Η παρουσία αυτών των κατηγοριών αποτυπώνει μια αγορά εργασίας με σύνθετο χαρακτήρα. Από τη μία πλευρά, καταγράφεται σημαντικό τμήμα εργατικού δυναμικού σε επαγγέλματα περιορισμένης ή μέσης εξειδίκευσης, τα οποία μπορεί να συνδέονται με υποστηρικτικές και εποχικές δραστηριότητες. Από την άλλη πλευρά, παρατηρείται η ύπαρξη αξιόλογου επιστημονικού και διοικητικού δυναμικού, το οποίο σχετίζεται με τομείς όπως η εκπαίδευση, η υγεία, η δημόσια διοίκηση και οι εξειδικευμένες υπηρεσίες.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η κατανομή κατά φύλο στις επιμέρους επαγγελματικές κατηγορίες. Στην κατηγορία των επαγγελματιών οι γυναίκες ανέρχονται σε 3.765, έναντι 3.108 ανδρών, ενώ στους υπαλλήλους γραφείου οι γυναίκες ανέρχονται σε 3.542, έναντι 2.601 ανδρών. Αυξημένη είναι επίσης η γυναικεία παρουσία στους ανειδίκευτους εργάτες, χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες.

Αντίθετα, στους ειδικευμένους τεχνίτες και στα συναφή επαγγέλματα καταγράφεται σαφής υπεροχή των ανδρών, οι οποίοι ανέρχονται σε 4.232, έναντι 379 γυναικών. Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζεται στους χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού, όπου καταγράφονται 2.834 άνδρες και 187 γυναίκες. Οι διαφοροποιήσεις αυτές αποτυπώνουν τη διατήρηση διακριτών προτύπων συμμετοχής των δύο φύλων σε συγκεκριμένες επαγγελματικές κατηγορίες.

Περιορισμένη εμφανίζεται η παρουσία των ειδικευμένων γεωργών, κτηνοτρόφων, δασοκόμων και αλιέων, οι οποίοι ανέρχονται σε 1.407 άτομα και αντιστοιχούν στο 2,6% των απασχολουμένων. Το στοιχείο αυτό καταδεικνύει τη σχετικά μικρή βαρύτητα των συγκεκριμένων επαγγελμάτων στη συνολική επαγγελματική διάρθρωση του Δήμου και την επικράτηση ενός παραγωγικού μοντέλου προσανατολισμένου κυρίως στις υπηρεσίες.

Η εικόνα της τοπικής αγοράς εργασίας συμπληρώνεται από την εξέταση της θέσης των απασχολουμένων στην εργασία, δηλαδή από τη διάκρισή τους σε μισθωτούς, αυτοαπασχολουμένους και λοιπές μορφές απασχόλησης.

Πίνακας 9:Κατανομή Απασχολούμενων κατά Θέση στην Εργασία (Πηγή:ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Κατανομή Απασχολούμενων κατά Θέση στην Εργασία (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)				
Θέση στην εργασία	**Άρρενες**	**Θήλεις**	**Σύνολο**	**%**
Μισθωτοί ή ημερομίσθιοι	22.932	21.415	44.345	80,69%
Αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό	3.909	2.097	6.009	10,93%
Αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό	2.959	1.211	4.172	7,59%
Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση	170	157	330	0,60%
Μέλη συνεταιρισμού παραγωγών	3	3	7	0%
Άλλη περίπτωση	59	39	95	0,17%
Σύνολο απασχολουμένων	**30.035**	**24.924**	**54.956**	**100,00%**

Σημείωση: Λόγω της εφαρμογής μεθόδων προστασίας του στατιστικού απορρήτου από την ΕΛΣΤΑΤ, ενδέχεται να παρατηρούνται πολύ μικρές αποκλίσεις μεταξύ των αθροισμάτων των επιμέρους κατηγοριών και των δημοσιευμένων συνόλων. Τα στοιχεία παρατίθενται όπως ακριβώς δημοσιεύονται στους επίσημους πίνακες.

Η ανάλυση της θέσης στην εργασία καταδεικνύει ότι οι μισθωτοί και ημερομίσθιοι αποτελούν τη συντριπτική πλειονότητα των απασχολουμένων του Δήμου Ρόδου. Συγκεκριμένα, ανέρχονται σε 44.345 άτομα και αντιστοιχούν στο 80,69% του συνόλου. Επομένως, περισσότερα από οκτώ στα δέκα απασχολούμενα άτομα εργάζονται με καθεστώς εξαρτημένης εργασίας.

Η μεγάλη βαρύτητα της μισθωτής εργασίας στη συνολική απασχόληση καταδεικνύει ότι η εξαρτημένη εργασία αποτελεί την κυρίαρχη μορφή απασχόλησης στον Δήμο. Παράλληλα, λόγω της σημαντικής παρουσίας του τουρισμού και των συναφών υπηρεσιών στην τοπική οικονομία, η μισθωτή απασχόληση επηρεάζεται από την εποχικότητα και τις διακυμάνσεις της τουριστικής ζήτησης.

Οι αυτοαπασχολούμενοι χωρίς προσωπικό ανέρχονται σε 6.009 άτομα και αντιστοιχούν στο 10,93% των απασχολουμένων, ενώ οι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό αριθμούν 4.172 άτομα και αντιστοιχούν στο 7,59%. Συνολικά, οι δύο κατηγορίες αυτοαπασχολουμένων συγκεντρώνουν 10.181 άτομα και καλύπτουν περίπου το 18,5% της συνολικής απασχόλησης.

Η μεγαλύτερη συμμετοχή των αυτοαπασχολουμένων χωρίς προσωπικό, σε σύγκριση με εκείνους που απασχολούν προσωπικό, υποδηλώνει ότι σημαντικό μέρος της τοπικής επιχειρηματικής δραστηριότητας αναπτύσσεται σε ατομική ή μικρή κλίμακα. Το χαρακτηριστικό αυτό συνδέεται με την παρουσία ελεύθερων επαγγελματιών, ατομικών επιχειρήσεων και μικρών οικογενειακών μονάδων, οι οποίες αποτελούν σημαντικό τμήμα της οικονομικής δραστηριότητας του Δήμου.

Οι βοηθοί σε οικογενειακές επιχειρήσεις αντιστοιχούν μόλις στο 0,60% των απασχολουμένων, ενώ ιδιαίτερα περιορισμένη είναι η συμμετοχή των μελών συνεταιρισμών παραγωγών και των ατόμων που κατατάσσονται στην κατηγορία «Άλλη περίπτωση».

Συνολικά, η επαγγελματική διάρθρωση του Δήμου Ρόδου αναδεικνύει ένα παραγωγικό μοντέλο έντονα προσανατολισμένο στις υπηρεσίες, με υψηλή συγκέντρωση σε επαγγέλματα παροχής υπηρεσιών και πωλήσεων και με κυρίαρχη μορφή απασχόλησης τη μισθωτή εργασία. Η δομή αυτή, αν και συμβάλλει σημαντικά στην οικονομική δραστηριότητα και στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού, δημιουργεί ταυτόχρονα συνθήκες εξάρτησης από έναν περιορισμένο αριθμό οικονομικών δραστηριοτήτων και αυξάνει την έκθεση της τοπικής οικονομίας σε εξωγενείς διακυμάνσεις και μεταβολές της διεθνούς τουριστικής ζήτησης.

Η ύπαρξη επιστημονικού και διοικητικού δυναμικού, καθώς και η σημαντική παρουσία των αυτοαπασχολουμένων, αποτελούν θετικά στοιχεία, τα οποία δημιουργούν προϋποθέσεις για την ανάπτυξη υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας.

Ωστόσο, η περιορισμένη παρουσία των αγροτικών επαγγελμάτων, η σημαντική συγκέντρωση σε επαγγέλματα περιορισμένης εξειδίκευσης και η επίδραση της εποχικότητας αναδεικνύουν την ανάγκη ενίσχυσης της διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας και αναβάθμισης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού.

Η κατανόηση της επαγγελματικής διάρθρωσης και της θέσης των απασχολουμένων στην εργασία αποτελεί κρίσιμη βάση για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό της συγκεκριμένης περιόδου, καθώς επηρεάζει άμεσα τον σχεδιασμό πολιτικών απασχόλησης, επαγγελματικής κατάρτισης, ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και βελτίωσης της ποιότητας της εργασίας. Σε ένα περιβάλλον έντονης νησιωτικότητας και εποχικότητας, η διαμόρφωση ενός περισσότερο ανθεκτικού και διαφοροποιημένου παραγωγικού μοντέλου αναδεικνύεται ως καθοριστικός παράγοντας για τη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Ρόδου.

4.2.4 Τομεακή Διάρθρωση της Απασχόλησης

Η κατανομή της απασχόλησης κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας αποτελεί έναν από τους πλέον κρίσιμους δείκτες για την κατανόηση του παραγωγικού προτύπου ενός Δήμου, καθώς αποτυπώνει τον τρόπο με τον οποίο κατανέμεται το ανθρώπινο δυναμικό μεταξύ των βασικών πυλώνων της οικονομίας. Η διάκριση μεταξύ πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα επιτρέπει την ανάδειξη των κυρίαρχων παραγωγικών δραστηριοτήτων, του βαθμού διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας, αλλά και των δομικών εξαρτήσεων που επηρεάζουν τη σταθερότητα, την ανθεκτικότητα και τις αναπτυξιακές προοπτικές της περιοχής.
Στην περίπτωση του Δήμου Ρόδου, η ανάλυση της τομεακής διάρθρωσης της απασχόλησης αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς πρόκειται για έναν νησιωτικό Δήμο με έντονα χαρακτηριστικά τουριστικής εξειδίκευσης, υψηλή εποχικότητα και αυξημένη λειτουργική εξάρτηση από δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών.
Η εξέταση των στοιχείων της απασχόλησης ανά τομέα παραγωγής δεν αφορά μόνο τη σημερινή εικόνα της τοπικής αγοράς εργασίας, αλλά συμβάλλει και στην κατανόηση των βαθύτερων χαρακτηριστικών της οικονομικής οργάνωσης του Δήμου. Μέσα από τη συγκεκριμένη προσέγγιση καθίσταται δυνατό να εκτιμηθεί σε ποιον βαθμό η οικονομία της Ρόδου στηρίζεται σε έναν κυρίαρχο τομέα, ποια είναι η θέση των παραδοσιακών παραγωγικών δραστηριοτήτων και κατά πόσο υπάρχουν περιθώρια ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων κλάδων.

Η πληροφορία αυτή είναι καθοριστική για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, καθώς η τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης επηρεάζει άμεσα τη φυσιογνωμία της τοπικής ανάπτυξης, τις ανάγκες σε υποδομές, τη χωρική οργάνωση και τη συνολική ανθεκτικότητα της δημοτικής οικονομίας απέναντι σε εξωτερικές διακυμάνσεις.
Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή των απασχολουμένων του Δήμου Ρόδου ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού–Κατοικιών 2021.

Πίνακας 10:Απασχολούμενοι ανά Τομέα Οικονομικής Δραστηριόρτητας Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Απασχολούμενοι ανά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας (ΕΛΣΤΑΤ 2021)			
Τομέας παραγωγής	**Απασχολούμενοι (άτομα)**	**Ποσοστό**	**Κυρίαρχες δραστηριότητες**
Πρωτογενής τομέας	1.232	2,24%	Γεωργία, κτηνοτροφία, μελισσοκομία, αλιεία
Δευτερογενής τομέας	5.278	9,60%	Κατασκευές, μεταποίηση, ενέργεια
Τριτογενής τομέας	48.451	88,16%	Τουρισμός, εμπόριο, εστίαση, μεταφορές, δημόσια διοίκηση και λοιπές υπηρεσίες
Σύνολο	**54.956**	**100,00%**	

Η εικόνα που προκύπτει από τα στοιχεία είναι ιδιαίτερα σαφής και αναδεικνύει τον κυρίαρχο ρόλο του τριτογενούς τομέα στην οικονομική ζωή του Δήμου Ρόδου. Συγκεκριμένα, ο τριτογενής τομέας συγκεντρώνει 48.451 απασχολουμένους και αντιστοιχεί στο 88,16% της συνολικής απασχόλησης. Κατά συνέπεια, σχεδόν εννέα στους δέκα απασχολουμένους του Δήμου δραστηριοποιούνται στον τομέα των υπηρεσιών.

Η έκταση αυτής της συγκέντρωσης επιβεβαιώνει ότι η οικονομία της Ρόδου είναι κατεξοχήν οικονομία υπηρεσιών, με βασικούς άξονες τον τουρισμό, το εμπόριο, τις μεταφορές, την εστίαση, τις δραστηριότητες φιλοξενίας, καθώς και ένα ευρύτερο πλέγμα υποστηρικτικών, κοινωνικών και διοικητικών υπηρεσιών. Η συγκεκριμένη διάρθρωση είναι συμβατή με τον ρόλο της Ρόδου ως διεθνούς τουριστικού προορισμού και ως διοικητικού και οικονομικού κέντρου της ευρύτερης νησιωτικής περιοχής.

Παράλληλα, η ιδιαίτερα υψηλή συμμετοχή του τριτογενούς τομέα καταδεικνύει και τον αυξημένο βαθμό εξάρτησης της τοπικής οικονομίας από δραστηριότητες που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την παροχή υπηρεσιών και, ειδικότερα, με την τουριστική δραστηριότητα.

Η κυριαρχία του τριτογενούς τομέα δεν αποτελεί απλώς ένα ποσοτικό χαρακτηριστικό, αλλά προσδιορίζει ουσιαστικά τη συνολική φυσιογνωμία της τοπικής αγοράς εργασίας. Η μεγάλη συγκέντρωση της απασχόλησης στις υπηρεσίες σημαίνει ότι το ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου

κατευθύνεται κατά κύριο λόγο σε δραστηριότητες εξυπηρέτησης, εμπορίου, διοίκησης, τουρισμού, εστίασης και μεταφορών.

Το χαρακτηριστικό αυτό ενισχύει τη δυναμική της Ρόδου ως αναπτυξιακού πόλου του Νοτίου Αιγαίου και ως τόπου συγκέντρωσης οικονομικής δραστηριότητας. Ταυτόχρονα, όμως, σημαίνει ότι σημαντικό μέρος της τοπικής απασχόλησης παραμένει συνδεδεμένο με τη σταθερότητα και την ένταση της τουριστικής και εμπορικής κίνησης και, επομένως, περισσότερο εκτεθειμένο σε διακυμάνσεις που δεν ελέγχονται αποκλειστικά σε τοπικό επίπεδο.
Σε αντίθεση με την κυρίαρχη θέση του τριτογενούς τομέα, ο δευτερογενής τομέας εμφανίζει σαφώς περιορισμένη παρουσία, καθώς συγκεντρώνει 5.278 απασχολουμένους και αντιστοιχεί στο 9,60% της συνολικής απασχόλησης. Το ποσοστό αυτό καταδεικνύει ότι λιγότεροι από ένας στους δέκα απασχολουμένους δραστηριοποιούνται σε κλάδους όπως οι κατασκευές, η μεταποίηση, η παραγωγή και διανομή ενέργειας και οι λοιπές τεχνικές δραστηριότητες.
Η συμμετοχή του δευτερογενούς τομέα υποδηλώνει την ύπαρξη ενός διακριτού, αλλά περιορισμένου, παραγωγικού πυλώνα, ο οποίος καλύπτει σημαντικές ανάγκες της τοπικής οικονομίας. Ιδιαίτερα οι κατασκευαστικές και τεχνικές δραστηριότητες συνδέονται με τη συντήρηση, την αναβάθμιση και την επέκταση ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων, κατοικιών, επαγγελματικών χώρων και συνοδών υποδομών.
Με αυτή την έννοια, σημαντικό τμήμα του δευτερογενούς τομέα λειτουργεί υποστηρικτικά προς τον τριτογενή τομέα και ιδιαίτερα προς την τουριστική και οικιστική ανάπτυξη. Η περιορισμένη συνολική συμμετοχή του στη διάρθρωση της απασχόλησης δείχνει ότι δεν έχει αναπτυχθεί σε βαθμό ικανό να λειτουργήσει ως ισόρροπος, αυτόνομος πόλος παραγωγικής διαφοροποίησης απέναντι στην κυριαρχία των υπηρεσιών.
Ο πρωτογενής τομέας συγκεντρώνει 1.232 απασχολουμένους και αντιστοιχεί μόλις στο 2,24% της συνολικής απασχόλησης. Το ποσοστό αυτό καταδεικνύει την ιδιαίτερα περιορισμένη θέση της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της μελισσοκομίας, της δασοκομίας και της αλιείας στη σημερινή οικονομική διάρθρωση του Δήμου Ρόδου.
Η περιορισμένη συμμετοχή του πρωτογενούς τομέα έχει ιδιαίτερη αναλυτική σημασία, δεδομένου ότι η Ρόδος διαθέτει σημαντική έκταση, διαφοροποιημένα φυσικά χαρακτηριστικά και παράδοση σε αγροτικές και αλιευτικές δραστηριότητες. Η σημερινή κατανομή της απασχόλησης αποτυπώνει, ωστόσο, τη σαφή μετατόπιση του ανθρώπινου δυναμικού προς τις υπηρεσίες και ιδιαίτερα προς τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό.
Η περιορισμένη παρουσία του πρωτογενούς τομέα δεν έχει μόνο οικονομική, αλλά και χωρική και κοινωνική διάσταση. Οι αγροτικές και αλιευτικές δραστηριότητες διατηρούν μεγαλύτερη σημασία σε συγκεκριμένες περιοχές της ενδοχώρας και σε επιμέρους παράκτιες ζώνες, χωρίς όμως να καταλαμβάνουν αντίστοιχα σημαντική θέση στο σύνολο της απασχόλησης του Δήμου.
Κατά συνέπεια, η τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης αντανακλά και ενδοδημοτικές διαφοροποιήσεις ως προς τη γεωγραφική κατανομή της οικονομικής δραστηριότητας και τις αναπτυξιακές δυνατότητες των επιμέρους περιοχών του Δήμου.
Η ανάλυση των τριών παραγωγικών τομέων οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο Δήμος Ρόδου διαθέτει μια ισχυρή, αλλά έντονα προσανατολισμένη προς τις υπηρεσίες, οικονομική βάση. Η κυριαρχία του τριτογενούς τομέα αποτελεί αναπτυξιακό πλεονέκτημα, υπό την έννοια ότι στηρίζει υψηλή οικονομική δραστηριότητα, σημαντικό αριθμό θέσεων εργασίας και ισχυρή διασύνδεση με την εθνική και τη διεθνή αγορά υπηρεσιών.
Την ίδια στιγμή, όμως, η υπερσυγκέντρωση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα συνιστά και βασικό χαρακτηριστικό ευπάθειας, καθώς περιορίζει τη δυνατότητα της τοπικής οικονομίας να απορροφά κραδασμούς μέσω της εσωτερικής ανακατανομής της παραγωγικής δραστηριότητας. Όταν η απασχόληση εξαρτάται τόσο έντονα από έναν κυρίαρχο τομέα, αυξάνεται η έκθεση σε εξωγενείς παράγοντες, όπως οι μεταβολές στις τουριστικές ροές, στις καταναλωτικές συμπεριφορές, στο κόστος μεταφορών και στις διεθνείς οικονομικές συνθήκες.
Από την άλλη πλευρά, η χαμηλή συμμετοχή του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα αποτυπώνει περιορισμένο βαθμό παραγωγικής διαφοροποίησης. Η εικόνα αυτή δεν πρέπει να

ερμηνεύεται μόνο ως αποτέλεσμα της τουριστικής εξειδίκευσης του Δήμου, αλλά και ως παράμετρος που επηρεάζει τη μακροχρόνια ανθεκτικότητα της τοπικής οικονομίας.
Μια οικονομία που βασίζεται σε τόσο μεγάλο βαθμό στις υπηρεσίες μπορεί να εμφανίζει υψηλή δυναμική σε περιόδους ευνοϊκών συνθηκών, αλλά είναι πιθανό να παρουσιάζει μεγαλύτερη αστάθεια όταν οι συνθήκες αυτές μεταβάλλονται. Στην περίπτωση της Ρόδου, το ζήτημα αυτό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία εξαιτίας της νησιωτικότητας και της έντονης εποχικότητας, οι οποίες ενισχύουν τη σημασία της τουριστικής δραστηριότητας και τις συνέπειες κάθε σημαντικής διακύμανσής της.
Συνολικά, η τομεακή διάρθρωση της απασχόλησης στον Δήμο Ρόδου επιβεβαιώνει ότι πρόκειται για έναν Δήμο με σαφώς τριτογενή οικονομικό χαρακτήρα, πολύ υψηλή συγκέντρωση της απασχόλησης στις υπηρεσίες και περιορισμένη παρουσία των λοιπών παραγωγικών τομέων. Η εικόνα αυτή ερμηνεύεται από τον ρόλο της Ρόδου ως κορυφαίου τουριστικού προορισμού και ως διοικητικού και εμπορικού κέντρου της περιοχής, αλλά ταυτόχρονα αναδεικνύει τις προκλήσεις μιας οικονομίας με περιορισμένη εσωτερική διαφοροποίηση.
Η αποτύπωση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, καθώς επηρεάζει άμεσα την κατανόηση των δυνατοτήτων και των περιορισμών του τοπικού παραγωγικού συστήματος, τη φύση και την εποχικότητα της απασχόλησης, τη χωρική συγκέντρωση των οικονομικών λειτουργιών και, τελικά τη συνολική αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου.

4.2.5 Ανεργία και Χαρακτηριστικά Ανέργων Δήμου Ρόδου

Η ανεργία στον Δήμο Ρόδου συνιστά ένα σύνθετο και πολυπαραγοντικό φαινόμενο, το οποίο δεν περιορίζεται σε μια απλή ποσοτική αποτύπωση του αριθμού των ανέργων, αλλά συνδέεται άμεσα με τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της τοπικής οικονομίας, τη φύση της απασχόλησης και τη δυναμική της αγοράς εργασίας. Η έντονη εξάρτηση από τον τριτογενή τομέα και ιδιαίτερα από την τουριστική δραστηριότητα, σε συνδυασμό με την εποχικότητα που τη χαρακτηρίζει, διαμορφώνει ένα περιβάλλον στο οποίο η ανεργία εμφανίζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, τόσο ως προς τη διάρκεια όσο και ως προς τη σύνθεσή της. Παράλληλα, η αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού και των απαιτήσεων της τοπικής αγοράς εργασίας επηρεάζει σημαντικά τη δυνατότητα απορρόφησης των ανέργων, ιδίως σε περιόδους χαμηλής οικονομικής δραστηριότητας.
Η ανάλυση των ανέργων κατά επαγγελματική κατηγορία, καθώς και κατά επίπεδο εκπαίδευσης, επιτρέπει την πληρέστερη κατανόηση των ομάδων του πληθυσμού που πλήττονται περισσότερο, καθώς και των εσωτερικών διαφοροποιήσεων που χαρακτηρίζουν το φαινόμενο της ανεργίας στον Δήμο Ρόδου. Μέσα από τη συγκεκριμένη προσέγγιση καθίσταται δυνατό να αναδειχθούν όχι μόνο οι ποσοτικές διαστάσεις της ανεργίας, αλλά και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της, τα οποία συνδέονται με τη δομή της τοπικής οικονομίας και τη λειτουργία της αγοράς εργασίας.
Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή των ανέργων του Δήμου Ρόδου κατά επαγγελματική κατηγορία πριν την ανεργία, σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2021.

Πίνακας 11:Άνεργοι Δήμου Ρόδου κατά Επαγγελματική Κατηγορία (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Άνεργοι Δήμου Ρόδου κατά Επαγγελματική Κατηγορία (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)		
Επαγγελματική Κατηγορία (πριν την ανεργία)	**Πλήθος Ανέργων**	**Ποσοστό (%)**
Νέοι άνεργοι (αναζητούν εργασία για 1η φορά)	1.636	27,30%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	1.514	25,30%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες	808	13,50%
Υπάλληλοι γραφείου	545	9,10%
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	525	8,80%

Επαγγελματίες	374	6,20%
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	183	3,10%
Λοιπές κατηγορίες (Στελέχη, Γεωργοί, Χειριστές μηχανημάτων)	409	6,70%
Σύνολο	**5.994**	**100,00%**

Η επεξεργασία των στοιχείων αναδεικνύει κατ' αρχάς την ιδιαίτερα υψηλή συμμετοχή των νέων ανέργων, οι οποίοι αναζητούν εργασία για πρώτη φορά και αντιστοιχούν στο 27,3% του συνόλου. Το ποσοστό αυτό αποτελεί ένδειξη δυσκολίας ένταξης των νέων στην αγορά εργασίας και υποδηλώνει ότι ένα σημαντικό τμήμα του νεανικού πληθυσμού δεν καταφέρνει να απορροφηθεί άμεσα μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του. Η εξέλιξη αυτή επηρεάζει τη συνολική δυναμική του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, καθώς η καθυστερημένη ή ασταθής είσοδος στην αγορά εργασίας μπορεί να οδηγήσει σε αποδυνάμωση των επαγγελματικών προοπτικών και σε τάσεις μετακίνησης προς άλλες περιοχές.

Παράλληλα, ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει το γεγονός ότι το 25,3% των ανέργων προέρχεται από επαγγέλματα που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών και τις πωλήσεις, δηλαδή από τον κυρίαρχο τομέα της τοπικής οικονομίας. Η διαπίστωση αυτή αναδεικνύει την έντονη εποχικότητα που χαρακτηρίζει την απασχόληση στον Δήμο Ρόδου, καθώς μεγάλος αριθμός εργαζομένων σε τουριστικές και συναφείς δραστηριότητες αντιμετωπίζει περιόδους ανεργίας εκτός της τουριστικής περιόδου. Κατά συνέπεια, η ανεργία δεν αποτελεί μόνο ένδειξη έλλειψης θέσεων εργασίας, αλλά και αποτέλεσμα της περιοδικότητας που διέπει τη λειτουργία της τοπικής οικονομίας.

Σημαντική είναι επίσης η παρουσία ανέργων που προέρχονται από ανειδίκευτες ή χαμηλής εξειδίκευσης εργασίες, οι οποίοι αντιστοιχούν σε ποσοστό 13,6%. Η κατηγορία αυτή συνδέεται με θέσεις εργασίας που χαρακτηρίζονται από χαμηλή σταθερότητα και περιορισμένες απαιτήσεις δεξιοτήτων, γεγονός που καθιστά τους εργαζομένους περισσότερο ευάλωτους σε απώλεια εργασίας. Ταυτόχρονα, η παρουσία ανέργων από κατηγορίες όπως οι υπάλληλοι γραφείου και οι τεχνίτες καταδεικνύει ότι η ανεργία διαχέεται σε διαφορετικά επίπεδα επαγγελματικής εξειδίκευσης και δεν περιορίζεται μόνο στα χαμηλότερα στρώματα της αγοράς εργασίας.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή των ανέργων του Δήμου Ρόδου κατά επίπεδο εκπαίδευσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής 2021.

Πίνακας 12:Κατάσταση Ανεργίας στο Δήμο Ρόδου κατά Εκπαιδευτικό Επίπεδο (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Εκπαιδευτικό Επίπεδο και Χαρακτηριστικά Ανεργίας Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)		
Επίπεδο Εκπαίδευσης Ανέργων	**Άτομα**	**Ποσοστό (%)**
Απολυτήριο Λυκείου / Εξαταξίου Γυμνασίου	2.227	37,10%
Πτυχίο Πανεπιστημίου / Μεταπτυχιακό	1.289	21,50%
Πτυχίο ΙΕΚ / Κολεγίου	728	12,10%
Απολυτήριο Δημοτικού / Γυμνασίου	1.625	27,10%
Σύνολο Ανέργων	**5.994**	**100%**
**Ειδική Κατηγορία: Νέοι Άνεργοι*	*1.636*	*27,3% του συνόλου*

Η εξέταση της ανεργίας με βάση το επίπεδο εκπαίδευσης αποκαλύπτει κρίσιμες διαστάσεις του φαινομένου. Η μεγαλύτερη ομάδα ανέργων αποτελείται από αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι αντιστοιχούν στο 37,1% του συνόλου, γεγονός που υποδηλώνει αυξημένες

δυσκολίες ένταξης στην αγορά εργασίας για άτομα με μεσαίο επίπεδο δεξιοτήτων και έντονο ανταγωνισμό για θέσεις χαμηλής και μεσαίας εξειδίκευσης.
Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και το ποσοστό των ανέργων με ανώτατη εκπαίδευση, το οποίο ανέρχεται στο 21,5%. Η παρουσία σημαντικού αριθμού πτυχιούχων μεταξύ των ανέργων καταδεικνύει ότι η τοπική αγορά εργασίας δεν είναι σε θέση να απορροφήσει πλήρως το διαθέσιμο επιστημονικό δυναμικό. Η διαπίστωση αυτή συνδέεται με τη δομή της οικονομίας του Δήμου, όπου κυριαρχούν επαγγέλματα που δεν απαιτούν υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης, γεγονός που οδηγεί είτε σε ανεργία είτε σε υποαπασχόληση των ατόμων με υψηλότερα προσόντα.
Παράλληλα, η παρουσία ανέργων με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης, όπως απόφοιτοι γυμνασίου ή δημοτικού, αναδεικνύει ότι η ανεργία επηρεάζει το σύνολο σχεδόν του εκπαιδευτικού φάσματος, με διαφορετική ένταση και διαφορετικά χαρακτηριστικά σε κάθε κατηγορία. Η διαφοροποίηση αυτή επιβεβαιώνει ότι η ανεργία στον Δήμο Ρόδου δεν αποτελεί ένα ομοιογενές φαινόμενο, αλλά εμφανίζει έντονη εσωτερική πολυπλοκότητα.
Συνολικά, η εικόνα της ανεργίας στον Δήμο Ρόδου αναδεικνύει ότι πρόκειται για ένα φαινόμενο με έντονα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά, το οποίο επηρεάζεται τόσο από τη φύση της τοπικής οικονομίας όσο και από τη σύνθεση του ανθρώπινου δυναμικού. Η υψηλή συμμετοχή νέων ανέργων, η σημαντική παρουσία εργαζομένων από τον τομέα των υπηρεσιών και η ύπαρξη ανέργων σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης καταδεικνύουν ότι η ανεργία δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένες ομάδες, αλλά διαπερνά οριζόντια την τοπική κοινωνία.
Η αποτύπωση αυτή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η ανεργία στον Δήμο Ρόδου δεν αποτελεί μόνο ποσοτικό μέγεθος, αλλά συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία της αγοράς εργασίας, την εποχικότητα της απασχόλησης και την αντιστοίχιση δεξιοτήτων και διαθέσιμων θέσεων. Ως εκ τούτου, η κατανόηση των χαρακτηριστικών της είναι καθοριστική για την αποτύπωση των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών της περιοχής και για τη συνολική εκτίμηση της αναπτυξιακής της φυσιογνωμίας.

4.2.6 Νοικοκυριά και Οικογενειακή Δομή

Η ανάλυση της σύνθεσης των νοικοκυριών και της οικογενειακής δομής αποτελεί βασικό εργαλείο για την κατανόηση των κοινωνικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου, καθώς αποτυπώνει τον τρόπο οργάνωσης της καθημερινής ζωής, τις συνθήκες διαβίωσης και τις ανάγκες που διαμορφώνονται σε επίπεδο κοινωνικής φροντίδας και συνοχής.
Το μέγεθος των νοικοκυριών και ο τύπος του οικογενειακού πυρήνα συνδέονται με δημογραφικές και κοινωνικές εξελίξεις, όπως η γήρανση του πληθυσμού, η μεταβολή των προτύπων συμβίωσης, η μείωση του μεγέθους των οικογενειών και η παρουσία μονογονεϊκών ή άλλων μορφών νοικοκυριού. Παράλληλα, επηρεάζουν τη ζήτηση για κοινωνικές υπηρεσίες, δομές φροντίδας, κατοικία και υποστηρικτικές πολιτικές, καθιστώντας την εξέτασή τους ιδιαίτερα σημαντική στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
Σύμφωνα με την Απογραφή Πληθυσμού–Κατοικιών 2021, ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Ρόδου ανέρχεται σε 125.113 κατοίκους. Από αυτούς, 121.978 άτομα καταγράφονται ως μέλη ιδιωτικών νοικοκυριών στους σχετικούς πίνακες της ΕΛΣΤΑΤ. Συνεπώς, το συγκεκριμένο μέγεθος δεν πρέπει να ταυτίζεται με τον συνολικό μόνιμο πληθυσμό του Δήμου.
Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή των ιδιωτικών νοικοκυριών του Δήμου Ρόδου κατά αριθμό μελών, σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού–Κατοικιών 2021.

Πίνακας 13: Κατανομή των ιδιωτικών νοικοκυριών και των μελών τους κατά μέγεθος νοικοκυριού στον Δήμο Ρόδου (2021) (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Κατανομή των ιδιωτικών νοικοκυριών και των μελών τους κατά μέγεθος νοικοκυριού στον Δήμο Ρόδου (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)		
Μέγεθος νοικοκυριού	**Πλήθος νοικοκυριών**	**Μέλη νοικοκυριών**
1 άτομο	13.280	13.280
2 άτομα	13.040	26.078
3 άτομα	9.574	28.719
4 άτομα	8.521	34.067
5 ή περισσότερα άτομα	3.635	19.841
Σύνολο	**48.043**	**121.978**

Στον Δήμο Ρόδου καταγράφονται συνολικά **48.043 ιδιωτικά νοικοκυριά**, στα οποία διαμένουν **121.978 άτομα**. Το μέσο μέγεθος των ιδιωτικών νοικοκυριών διαμορφώνεται σε περίπου **2,54 άτομα ανά νοικοκυριό**.

Η κατανομή των στοιχείων αναδεικνύει την έντονη παρουσία των μικρών νοικοκυριών. Τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά ανέρχονται σε 13.280 και αντιστοιχούν στο **27,64%** του συνόλου, ενώ τα διμελή νοικοκυριά ανέρχονται σε 13.040 και αντιστοιχούν στο **27,14%**.

Συνολικά, τα νοικοκυριά ενός ή δύο ατόμων αποτελούν το **54,78%** του συνόλου. Επομένως, περισσότερα από τα μισά ιδιωτικά νοικοκυριά του Δήμου Ρόδου αποτελούνται από ένα ή δύο άτομα.

Η σημαντική παρουσία των μονοπρόσωπων νοικοκυριών μπορεί να συνδέεται τόσο με άτομα μεγαλύτερης ηλικίας που διαμένουν μόνα όσο και με νεότερα άτομα που διαμένουν αυτοτελώς. Αντίστοιχα, τα διμελή νοικοκυριά μπορεί να περιλαμβάνουν ζευγάρια χωρίς παιδιά, ηλικιωμένα ζευγάρια, μονογονεϊκές οικογένειες με ένα παιδί και άλλες μορφές συμβίωσης δύο ατόμων.

Τα τριμελή νοικοκυριά ανέρχονται σε 9.574 και αντιστοιχούν στο 19,93% του συνόλου, ενώ σε αυτά διαμένουν 28.719 άτομα. Τα νοικοκυριά τεσσάρων ατόμων ανέρχονται σε 8.521, αποτελούν το 17,74% του συνόλου και περιλαμβάνουν 34.067 μέλη.

Τα νοικοκυριά πέντε ή περισσότερων ατόμων παρουσιάζουν σαφώς μικρότερη συμμετοχή, καθώς ανέρχονται σε 3.635 και αντιστοιχούν στο **7,57%** του συνόλου. Ωστόσο, σε αυτά διαμένουν συνολικά 19.841 άτομα, στοιχείο που καταδεικνύει τη σημαντική πληθυσμιακή βαρύτητα των μεγαλύτερων νοικοκυριών παρά τον σχετικά περιορισμένο αριθμό τους.

Συνολικά, τα νοικοκυριά τεσσάρων ή περισσότερων ατόμων αντιστοιχούν περίπου στο **25,30%** του συνόλου των ιδιωτικών νοικοκυριών. Η εικόνα αυτή καταδεικνύει ότι, παρότι τα μεσαία και μεγαλύτερα νοικοκυριά διατηρούν σημαντική παρουσία, η κοινωνική και στεγαστική πραγματικότητα του Δήμου χαρακτηρίζεται κυρίως από μικρές οικιακές μονάδες.

Το στοιχείο αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τον σχεδιασμό πολιτικών στέγασης, κοινωνικής φροντίδας και υποστήριξης ατόμων που διαμένουν μόνα, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για ηλικιωμένους ή άλλες ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή των ιδιωτικών νοικοκυριών του Δήμου Ρόδου σύμφωνα με τον τύπο του οικογενειακού πυρήνα, καθώς και ο αριθμός των μελών που διαμένουν σε κάθε κατηγορία.

Πίνακας 14:Κατανομή Νοικοκυριών Δήμου Ρόδου κατά Τύπο Οικογενειακού Πυρήνα (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Νοικοκυριά κατά Τύπο Οικογενειακού Πυρήνα 2021)			**(Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ**
Τύπος νοικοκυριού και οικογενειακού πυρήνα	**Πλήθος νοικοκυριών**	**Αριθμός μελών**	**Ποσοστό**
Παντρεμένα ή συμβιούντα ζευγάρια χωρίς παιδιά	9.594	20.014	19,97%
Παντρεμένα ή συμβιούντα ζευγάρια με παιδιά	17.456	65.847	36,33%
Μόνοι γονείς	5.309	13.646	11,05%
Νοικοκυριά με δύο ή περισσότερους οικογενειακούς πυρήνες	1.183	6.544	2,46%
Νοικοκυριά χωρίς οικογενειακό πυρήνα	14.496	15.928	30,17%
Σύνολο	**48.043**	**121.978**	**100%**

Τα νοικοκυριά που περιλαμβάνουν έναν οικογενειακό πυρήνα ανέρχονται συνολικά σε 32.359 και αντιστοιχούν στο 67,35% του συνόλου των ιδιωτικών νοικοκυριών. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει παντρεμένα ή συμβιούντα ζευγάρια με ή χωρίς παιδιά, καθώς και οικογένειες μόνων γονέων.

Τα παντρεμένα ή συμβιούντα ζευγάρια με παιδιά αποτελούν τη μεγαλύτερη επιμέρους οικογενειακή κατηγορία, με 17.456 νοικοκυριά, 65.847 μέλη και ποσοστό 36,33% επί του συνόλου των ιδιωτικών νοικοκυριών. Μεταξύ των νοικοκυριών που διαθέτουν έναν οικογενειακό πυρήνα, η συγκεκριμένη κατηγορία αντιστοιχεί περίπου στο 53,94%.

Τα παντρεμένα ή συμβιούντα ζευγάρια χωρίς παιδιά ανέρχονται σε 9.594 νοικοκυριά, στα οποία διαμένουν 20.014 άτομα. Η κατηγορία αυτή αντιστοιχεί στο 19,97% του συνόλου των ιδιωτικών νοικοκυριών και στο 29,65% των νοικοκυριών με έναν οικογενειακό πυρήνα.

Οι οικογένειες μόνων γονέων ανέρχονται σε 5.309 νοικοκυριά και περιλαμβάνουν 13.646 μέλη. Αντιστοιχούν στο 11,05% του συνόλου των ιδιωτικών νοικοκυριών και στο 16,41% των νοικοκυριών με έναν οικογενειακό πυρήνα.

Η συγκεκριμένη κατηγορία παρουσιάζει ιδιαίτερη σημασία για τον κοινωνικό σχεδιασμό, καθώς η φροντίδα και η οικονομική υποστήριξη των παιδιών συγκεντρώνονται σε έναν γονέα, γεγονός που μπορεί να δημιουργεί αυξημένες ανάγκες κοινωνικής, οικονομικής και εργασιακής υποστήριξης. Ο διαθέσιμος πίνακας της ΕΛΣΤΑΤ δεν διαχωρίζει τους μόνους γονείς ανά φύλο και, επομένως, δεν είναι δυνατή η ασφαλής εξαγωγή συμπερασμάτων για τη συμμετοχή μόνων μητέρων και μόνων πατέρων.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η παρουσία των νοικοκυριών χωρίς οικογενειακό πυρήνα, τα οποία ανέρχονται σε 14.496, περιλαμβάνουν 15.928 μέλη και αντιστοιχούν στο 30,17% του συνόλου. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά, καθώς και νοικοκυριά περισσότερων ατόμων τα οποία δεν συνδέονται μεταξύ τους με σχέση που να συγκροτεί οικογενειακό πυρήνα.

Τέλος, τα νοικοκυριά με δύο ή περισσότερους οικογενειακούς πυρήνες ανέρχονται σε 1.183, περιλαμβάνουν συνολικά 6.544 μέλη και αντιστοιχούν στο 2,46% του συνόλου. Παρότι η αριθμητική τους συμμετοχή είναι περιορισμένη, η παρουσία τους αποτυπώνει μορφές διευρυμένης ή σύνθετης οικογενειακής συμβίωσης.

Συνολικά, η διάρθρωση των νοικοκυριών και των οικογενειακών πυρήνων στον Δήμο Ρόδου παρουσιάζει ένα σύνθετο κοινωνικό τοπίο. Από τη μία πλευρά, τα ζευγάρια με παιδιά

εξακολουθούν να αποτελούν τη μεγαλύτερη επιμέρους οικογενειακή κατηγορία. Από την άλλη πλευρά, περισσότερα από τα μισά ιδιωτικά νοικοκυριά αποτελούνται από ένα ή δύο άτομα, ενώ περίπου τρία στα δέκα δεν περιλαμβάνουν οικογενειακό πυρήνα.
Η ταυτόχρονη παρουσία οικογενειών με παιδιά, μονογονεϊκών οικογενειών, ζευγαριών χωρίς παιδιά και σημαντικού αριθμού μονοπρόσωπων ή μη οικογενειακών νοικοκυριών δημιουργεί διαφοροποιημένες ανάγκες ως προς τη στέγαση, την κοινωνική φροντίδα, τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και την υποστήριξη ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων.
Η κατανόηση αυτών των χαρακτηριστικών αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την αποτύπωση της υφιστάμενης κοινωνικής κατάστασης και για τον σχεδιασμό παρεμβάσεων προσαρμοσμένων στις πραγματικές ανάγκες των νοικοκυριών του Δήμου Ρόδου.

4.2.7 Ευάλωτες και Κοινωνικά Ευπαθείς Ομάδες

Η αποτύπωση των ευάλωτων και κοινωνικά ευπαθών ομάδων στον Δήμο Ρόδου αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την κατανόηση της κοινωνικής συνοχής και των ανισοτήτων που διαμορφώνονται σε τοπικό επίπεδο. Η έννοια της κοινωνικής ευαλωτότητας δεν περιορίζεται αποκλειστικά σε περιπτώσεις ακραίας φτώχειας, αλλά αφορά ένα ευρύτερο σύνολο πληθυσμιακών ομάδων οι οποίες, λόγω της θέσης τους στην αγορά εργασίας, της οικογενειακής τους κατάστασης, του μορφωτικού τους επιπέδου ή της ηλικίας τους, εμφανίζουν αυξημένο κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού. Στην περίπτωση του Δήμου Ρόδου, η ανάλυση των ευάλωτων ομάδων αποκτά ιδιαίτερη σημασία, καθώς τα χαρακτηριστικά της τοπικής οικονομίας, και ιδίως η έντονη εξάρτηση από τον τουρισμό και η εποχικότητα της απασχόλησης, δημιουργούν συνθήκες διαφοροποιημένης κοινωνικής έκθεσης σε κινδύνους.
Η προσέγγιση της κοινωνικής ευπάθειας στον Δήμο Ρόδου βασίζεται στη σύνθεση των δεδομένων που έχουν ήδη αναλυθεί στις προηγούμενες ενότητες, ιδίως ως προς την ανεργία, τη δομή των νοικοκυριών, το επίπεδο εκπαίδευσης και τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Μέσα από τη συνδυαστική εξέταση των στοιχείων αυτών καθίσταται δυνατό να εντοπιστούν οι βασικές κατηγορίες πληθυσμού που εμφανίζουν αυξημένη πιθανότητα κοινωνικής και οικονομικής επισφάλειας, καθώς και οι παράγοντες που ενισχύουν ή αναπαράγουν την ευαλωτότητα.
Στον ακόλουθο πίνακα αποτυπώνονται συγκεντρωτικά βασικές κατηγορίες πληθυσμού που εμφανίζουν χαρακτηριστικά ευαλωτότητας στον Δήμο Ρόδου, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της Απογραφής 2021.

Πίνακας 15:Ευάλωτα Νοικοκυριά Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)

Κοινωνική Διάρθρωση και Οικογενειακή Ευαλωτότητα Δήμου Ρόδου (Πηγή:Απογραφή ΕΛΣΤΑΤ 2021)		
Κατηγορία Ευαλωτότητας	**Πλήθος**	**Χαρακτηριστικά**
Μονοπρόσωπα Νοικοκυριά	13.250	Άτομα που διαβιούν μόνα
Ηλικιωμένοι (75+) Μη Ενεργοί	10.422	Κίνδυνος κοινωνικής απομόνωσης
Μονογονεϊκές Οικογένειες (Σύνολο)	5.853	Πυρήνες με έναν γονέα
Μόνη Μητέρα	4.712	80,5% των μονογονεϊκών πυρήνων
Μόνος Πατέρας	1.141	19,5% των μονογονεϊκών πυρήνων
Παιδιά σε Μονογονεϊκές Οικογένειες	6.574	Εξαρτώμενα μέλη

Η ανάλυση των στοιχείων καταδεικνύει ότι μία από τις βασικότερες κατηγορίες ευαλωτότητας αφορά τα μονοπρόσωπα νοικοκυριά, τα οποία εμφανίζουν σημαντική παρουσία στον Δήμο. Η τάση αυτή, η οποία έχει ήδη αναδειχθεί στην ανάλυση της οικογενειακής δομής, συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τη δημογραφική γήρανση και την αύξηση των ηλικιωμένων που διαβιούν μόνοι. Η ηλικιακή ομάδα των ατόμων άνω των 75 ετών, μεγάλο μέρος της οποίας ανήκει στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, εμφανίζει αυξημένο κίνδυνο κοινωνικής απομόνωσης, περιορισμένη πρόσβαση σε υποστηρικτικά δίκτυα και μεγαλύτερη εξάρτηση από εξωτερικές υπηρεσίες φροντίδας. Η συγκεκριμένη ομάδα συγκεντρώνει χαρακτηριστικά που ενισχύουν την κοινωνική ευπάθεια, καθώς συνδυάζει την ηλικιακή επιβάρυνση με τη μοναχική διαβίωση και τη χαμηλή συμμετοχή στην παραγωγική διαδικασία.

Ιδιαίτερη βαρύτητα παρουσιάζει επίσης η κατηγορία των μονογονεϊκών οικογενειών, οι οποίες αποτελούν σημαντικό ποσοστό του συνόλου των οικογενειακών πυρήνων στον Δήμο. Η πλειονότητα αυτών αφορά οικογένειες με επικεφαλής τη μητέρα, γεγονός που αναδεικνύει την έντονη έμφυλη διάσταση της κοινωνικής ευπάθειας. Οι μονογονεϊκές οικογένειες συγκεντρώνουν πολλαπλούς παράγοντες πίεσης, καθώς η ευθύνη ανατροφής των παιδιών, η οικονομική διαχείριση και η συμμετοχή στην αγορά εργασίας συγκεντρώνονται σε ένα μόνο άτομο. Η ύπαρξη σημαντικού αριθμού παιδιών που μεγαλώνουν σε τέτοιες δομές εντείνει τη σημασία της κατηγορίας αυτής, καθώς η ευαλωτότητα δεν περιορίζεται στον ενήλικο γονέα, αλλά επεκτείνεται και στα εξαρτώμενα μέλη του νοικοκυριού.

Παράλληλα, η κοινωνική ευπάθεια στον Δήμο Ρόδου συνδέεται άμεσα με τη θέση των ατόμων στην αγορά εργασίας και με τις μορφές οικονομικής εξάρτησης που διαμορφώνονται στο τοπικό επίπεδο. Όπως έχει ήδη αναδειχθεί στην προηγούμενη ανάλυση της ανεργίας, συγκεκριμένες κατηγορίες πληθυσμού εμφανίζουν αυξημένη πιθανότητα παραμονής εκτός απασχόλησης ή ένταξης σε επισφαλείς μορφές εργασίας. Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζουν οι νέοι που δυσκολεύονται να ενταχθούν για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας, καθώς και τα άτομα με χαμηλότερο ή μεσαίο μορφωτικό επίπεδο, τα οποία αντιμετωπίζουν μεγαλύτερη έκθεση σε εργασιακή αστάθεια και περιορισμένες δυνατότητες επαγγελματικής ανέλιξης.

Σημαντική είναι επίσης η διάσταση του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού, ο οποίος αποτελεί ιδιαίτερα μεγάλο τμήμα του συνολικού πληθυσμού του Δήμου Ρόδου. Πέραν των μαθητών και των συνταξιούχων, η κατηγορία των ατόμων που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας λόγω οικιακών υποχρεώσεων ή άλλων λόγων περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό γυναικών, γεγονός που ενισχύει την έμφυλη διάσταση της κοινωνικής ανισότητας. Η παραμονή ενός μεγάλου μέρους του πληθυσμού εκτός της παραγωγικής διαδικασίας περιορίζει τις δυνατότητες οικονομικής αυτονόμησης και αυξάνει την εξάρτηση από οικογενειακά ή κοινωνικά δίκτυα υποστήριξης.

Εξίσου σημαντικός παράγοντας ενίσχυσης της κοινωνικής ευπάθειας είναι η εποχικότητα της τοπικής οικονομίας. Η έντονη εξάρτηση από τον τουριστικό τομέα συνεπάγεται ότι σημαντικό τμήμα των εργαζομένων, ιδίως σε επαγγέλματα που σχετίζονται με τις υπηρεσίες, τις πωλήσεις και τις εποχικές δραστηριότητες, αντιμετωπίζει περιόδους ανεργίας ή υποαπασχόλησης κατά τους χειμερινούς μήνες. Η εναλλαγή μεταξύ περιόδων απασχόλησης και ανεργίας δημιουργεί συνθήκες εισοδηματικής αστάθειας και δυσκολία προγραμματισμού για τα νοικοκυριά, ενισχύοντας τον κίνδυνο κοινωνικής επισφάλειας για συγκεκριμένες επαγγελματικές και οικογενειακές κατηγορίες.

Συνολικά, η κοινωνική ευπάθεια στον Δήμο Ρόδου δεν αποτελεί ένα μονοδιάστατο φαινόμενο, αλλά προκύπτει από τη συνδυασμένη επίδραση δημογραφικών, οικονομικών και κοινωνικών παραγόντων. Οι ηλικιωμένοι που διαβιούν μόνοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες, τα άτομα με περιορισμένη ή ασταθή συμμετοχή στην αγορά εργασίας, καθώς και οι πληθυσμιακές ομάδες που επηρεάζονται εντονότερα από την εποχικότητα της τοπικής οικονομίας, συνθέτουν τις βασικές κατηγορίες πληθυσμού που εμφανίζουν αυξημένη έκθεση σε κοινωνικούς κινδύνους. Η κατανόηση της σύνθετης αυτής πραγματικότητας αποτελεί βασική προϋπόθεση για την αποτύπωση της κοινωνικής κατάστασης του Δήμου και για τη συνολική αξιολόγηση της αναπτυξιακής του φυσιογνωμίας.

4.2.8 Συνολική Αποτίμηση Εκπαίδευσης, Απασχόλησης και Κοινωνικών Χαρακτηριστικών

Η συνολική αποτύπωση των χαρακτηριστικών του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου, όπως προέκυψε από την ανάλυση της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της ανεργίας, της διάρθρωσης της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και της σύνθεσης των νοικοκυριών και των ευάλωτων ομάδων, αναδεικνύει ένα σύνθετο και πολυδιάστατο κοινωνικοοικονομικό προφίλ, το οποίο επηρεάζεται καθοριστικά από τη δομή της τοπικής οικονομίας και τις δημογραφικές εξελίξεις.

Ως προς το μορφωτικό επίπεδο, ο πληθυσμός του Δήμου εμφανίζει σημαντική παρουσία αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και αξιοσημείωτο ποσοστό πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, γεγονός που καταδεικνύει την ύπαρξη ανθρώπινου δυναμικού με δυνατότητες προσαρμογής και εξέλιξης. Ωστόσο, η κατανομή αυτή συνδέεται άμεσα με τις δυνατότητες απορρόφησης της τοπικής αγοράς εργασίας, η οποία χαρακτηρίζεται από περιορισμένη ζήτηση για εξειδικευμένες δεξιότητες.

Η ανάλυση της απασχόλησης και της τομεακής διάρθρωσης καταδεικνύει την έντονη κυριαρχία του τριτογενούς τομέα και ειδικότερα των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τον τουρισμό. Η εξάρτηση αυτή διαμορφώνει ένα πρότυπο οικονομικής λειτουργίας με αυξημένη εποχικότητα, το οποίο επηρεάζει άμεσα τη σταθερότητα της απασχόλησης και τη διάρκεια της εργασιακής ένταξης. Ως αποτέλεσμα, σημαντικό τμήμα του εργατικού δυναμικού βιώνει εναλλαγές μεταξύ περιόδων απασχόλησης και ανεργίας, γεγονός που ενισχύει την οικονομική αστάθεια σε επίπεδο νοικοκυριού.

Η ανεργία στον Δήμο Ρόδου εμφανίζει έντονα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά, τα οποία συνδέονται τόσο με τη φύση της τοπικής οικονομίας όσο και με την αντιστοίχιση μεταξύ προσόντων και διαθέσιμων θέσεων εργασίας. Η υψηλή συμμετοχή νέων ανέργων καταδεικνύει δυσκολίες ένταξης στην αγορά εργασίας, ενώ η παρουσία ανέργων σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης αναδεικνύει την πολυπλοκότητα του φαινομένου και την αδυναμία πλήρους αξιοποίησης του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού.

Παράλληλα, η ανάλυση της σύνθεσης των νοικοκυριών καταδεικνύει τη σταδιακή μετάβαση προς μικρότερα και περισσότερο διαφοροποιημένα σχήματα συμβίωσης. Η αυξημένη παρουσία μονοπρόσωπων νοικοκυριών και μικρών οικιακών μονάδων, σε συνδυασμό με τη σημαντική συμμετοχή ζευγαριών χωρίς παιδιά και τη διατήρηση της οικογένειας με παιδιά ως βασικού προτύπου, αποτυπώνει μια κοινωνία σε φάση μετασχηματισμού, όπου συνυπάρχουν παραδοσιακά και σύγχρονα χαρακτηριστικά.

Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει η παρουσία ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, όπως οι ηλικιωμένοι που διαβιούν μόνοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες και τα άτομα με περιορισμένη ή ασταθή συμμετοχή στην αγορά εργασίας. Οι ομάδες αυτές εμφανίζουν αυξημένη έκθεση σε κοινωνικούς και οικονομικούς κινδύνους, καθώς επηρεάζονται τόσο από τη δημογραφική γήρανση όσο και από τη δομή της τοπικής οικονομίας και την εποχικότητα της απασχόλησης.

Η εικόνα αυτή διαφοροποιείται και σε χωρικό επίπεδο εντός του Δήμου Ρόδου, καθώς οι αστικές και τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές εμφανίζουν υψηλότερη ένταση απασχόλησης αλλά και μεγαλύτερη εποχικότητα, ενώ οι πιο απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές χαρακτηρίζονται από περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης και εντονότερα φαινόμενα δημογραφικής γήρανσης. Οι διαφοροποιήσεις αυτές επηρεάζουν τη χωρική κατανομή της κοινωνικής ευπάθειας και αναδεικνύουν την ανάγκη κατανόησης των τοπικών ιδιαιτεροτήτων.

Ταυτόχρονα, τα παραπάνω χαρακτηριστικά συνδέονται άμεσα με τις δημογραφικές μεταβολές που καταγράφονται στον Δήμο, ιδίως ως προς τη γήρανση του πληθυσμού και τη μεταβολή του μεγέθους των νοικοκυριών, επηρεάζοντας τη διαμόρφωση των κοινωνικών και οικονομικών αναγκών σε μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Συνολικά, η ανάλυση των κοινωνικών και οικονομικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού του Δήμου Ρόδου αναδεικνύει μια οικονομία με έντονη εξάρτηση από συγκεκριμένους παραγωγικούς τομείς, ένα ανθρώπινο δυναμικό με διαφοροποιημένα επίπεδα δεξιοτήτων και μια κοινωνία που

υφίσταται σταδιακές αλλά ουσιαστικές μεταβολές στη δομή και στη λειτουργία της. Η συνύπαρξη στοιχείων δυναμισμού, όπως η παρουσία μορφωμένου ανθρώπινου δυναμικού και η έντονη οικονομική δραστηριότητα, με στοιχεία ευπάθειας, όπως η εποχικότητα, η ανεργία και η δημογραφική γήρανση, διαμορφώνει ένα σύνθετο πλαίσιο ανάπτυξης.
Η αποτύπωση αυτή αποτελεί κρίσιμη βάση τεκμηρίωσης για την επόμενη φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς συμβάλλει στον προσδιορισμό των βασικών δυνατών σημείων, των αδυναμιών και των προκλήσεων του Δήμου, στο πλαίσιο της ανάλυσης SWOT, καθώς και στη διαμόρφωση στοχευμένων παρεμβάσεων που θα ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες του τοπικού πληθυσμού.

4.3 Κοινωνική Πολιτική, Υγεία και Πρόνοια

Η κοινωνική πολιτική, η υγεία και η πρόνοια αποτελούν κρίσιμους πυλώνες της τοπικής διακυβέρνησης, ιδίως σε έναν νησιωτικό Δήμο με έντονα χαρακτηριστικά εποχικότητας και αυξημένες κοινωνικές και οικονομικές διαφοροποιήσεις, όπως ο Δήμος Ρόδου. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος καλείται να διασφαλίσει την κοινωνική συνοχή, να υποστηρίξει τις ευάλωτες και κοινωνικά ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού και να παρέχει ένα επαρκές δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών, το οποίο να ανταποκρίνεται τόσο σε σταθερές όσο και σε μεταβαλλόμενες ανάγκες.
Η ανάπτυξη και λειτουργία των κοινωνικών δομών του Δήμου συνδέεται άμεσα με τα δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά που παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες ενότητες, ιδίως ως προς τη γήρανση του πληθυσμού, τη διάρθρωση των νοικοκυριών, την ανεργία και τις μορφές επισφαλούς απασχόλησης. Οι παράγοντες αυτοί διαμορφώνουν ένα σύνθετο περιβάλλον κοινωνικών αναγκών, στο οποίο η τοπική αυτοδιοίκηση καλείται να παρέμβει μέσω ενός πολυεπίπεδου συστήματος υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας και φροντίδας.
Παράλληλα, η ιδιαιτερότητα της τοπικής οικονομίας, με την έντονη εξάρτηση από τον τουριστικό τομέα, δημιουργεί φαινόμενα εποχικής μεταβολής της ζήτησης κοινωνικών υπηρεσιών. Κατά τους χειμερινούς μήνες, σημαντικό τμήμα του πληθυσμού που απασχολείται στον τουρισμό εμφανίζει αυξημένες ανάγκες υποστήριξης, γεγονός που ασκεί πρόσθετη πίεση στις υφιστάμενες δομές κοινωνικής πολιτικής. Η διακύμανση αυτή ενισχύει τη σημασία της ευελιξίας και της προσαρμοστικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας σε τοπικό επίπεδο.
Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Ρόδου έχει αναπτύξει ένα εκτεταμένο δίκτυο κοινωνικών δομών και υπηρεσιών, το οποίο λειτουργεί με συνδυασμό πόρων από εθνικές και ευρωπαϊκές πηγές, καθώς και από ίδιους πόρους. Η παρούσα ενότητα αποτυπώνει τη διάρθρωση, τη λειτουργία και την εμβέλεια των βασικών κοινωνικών και υγειονομικών υποδομών του Δήμου, αναδεικνύοντας τον ρόλο τους στην κάλυψη των τοπικών κοινωνικών αναγκών και στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

4.3.1 Δομές Κοινωνικής Προστασίας

Ο Δήμος Ρόδου διαθέτει ένα πολυεπίπεδο και λειτουργικά διαφοροποιημένο δίκτυο δομών κοινωνικής προστασίας, το οποίο καλύπτει ένα ευρύ φάσμα αναγκών, από την πρωτοβάθμια κοινωνική φροντίδα και τη συμβουλευτική υποστήριξη έως την υλική ενίσχυση και την κατ' οίκον φροντίδα ευάλωτων ομάδων. Η ανάπτυξη των δομών αυτών αντανακλά την προσπάθεια του Δήμου να ανταποκριθεί τόσο στις διαχρονικές κοινωνικές ανάγκες όσο και στις νέες προκλήσεις που προκύπτουν από τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της περιοχής.
Στο πλαίσιο αυτό, το βασικό δίκτυο κοινωνικών δομών του Δήμου περιλαμβάνει τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Κέντρο Κοινότητας Δήμου Ρόδου (με Παράρτημα Ρομά)
- Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»
- Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ)
- Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ)

- Κοινωνικό Παντοπωλείο
- Κοινωνικό Φαρμακείο
- Δημοτική Κουζίνα / Συσσίτια
- Δομές υποστήριξης Ατόμων με Αναπηρία (σε συνεργασία με φορείς)

Πίνακας 16:Δομές Κοινωνικής Προστασίας Δήμου Ρόδου

Δομές Κοινωνικής Προστασίας Δήμου Ρόδου

Πηγή: Ιδία επεξεργασία βάσει στοιχείων Δήμου Ρόδου (Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας), Επιχειρησιακού Προγράμματος, απολογιστικών εκθέσεων και δεδομένων συγχρηματοδοτούμενων δράσεων (ΕΣΠΑ, ΤΕΒΑ)

Δομή	Αριθμός Δομών	Φορέας Λειτουργίας	Ωφελούμενοι / Δυναμικότητα	Πηγή Χρηματοδότησης
Κέντρο Κοινότητας (με Παράρτημα Ρομά)	1	Δήμος Ρόδου	άνω των 3500 ατόμων ετησίως	ΕΣΠΑ (ΕΚΤ)
Βοήθεια στο Σπίτι	10 (Δημοτικές Ενότητες)	Δήμος Ρόδου / ΑΜΚΕ	850-900 άτομα	ΚΑΠ / Τακτικός Προϋπολογισμός
ΚΑΠΗ	10	Δήμος Ρόδου	άνω των 2500 μελών	Ίδιοι Πόροι Δήμου
ΚΗΦΗ	1	ΑΜΚΕ Δήμου Ρόδου	15-20 άτομα ημερησίως	ΕΣΠΑ
Κοινωνικό Παντοπωλείο	1	Δήμος / Περιφέρεια	450-500 οικογένειες	ΕΣΠΑ
Κοινωνικό Φαρμακείο	1	Δήμος Ρόδου	περίπου 200 ωφελούμενοι	ΕΣΠΑ
Δημοτική Κουζίνα / Συσσίτια	1	Δήμος Ρόδου	άνω των 300 μερίδων ημερησίως	ΤΕΒΑ / Ίδιοι Πόροι / Δωρεές
Δομές ΑμεΑ (ΚΔΗΦ και λοιπές)	1+	ΜΚΟ / Συνεργαζόμενοι Φορείς	περιορισμένη δυναμικότητα	Μικτό σύστημα χρηματοδότησης

Το σύνολο των ανωτέρω δομών λειτουργεί υπό τον συντονισμό της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας, ενώ σημαντικό μέρος των υπηρεσιών υλοποιείται μέσω της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας του Δήμου, γεγονός που ενισχύει την ευελιξία και την επιχειρησιακή ικανότητα του συστήματος κοινωνικής προστασίας.

Το Κέντρο Κοινότητας αποτελεί τον βασικό κόμβο πρώτης υποδοχής και διασύνδεσης των πολιτών με το σύστημα κοινωνικής προστασίας, εξυπηρετώντας σημαντικό αριθμό αιτημάτων που σχετίζονται με επιδόματα, κοινωνικές παροχές και υπηρεσίες συμβουλευτικής. Η λειτουργία του μέσω συγχρηματοδοτούμενων πόρων αναδεικνύει τον καθοριστικό ρόλο των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων στη διατήρηση βασικών κοινωνικών υπηρεσιών.

Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», το οποίο καλύπτει το σύνολο σχεδόν των δημοτικών ενοτήτων και εξυπηρετεί μεγάλο αριθμό ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρία. Η ύπαρξη σταθερών ή αυξανόμενων αναγκών, σε συνδυασμό με τις ενδείξεις λιστών αναμονής, καταδεικνύει τη συνεχή πίεση που δέχεται η συγκεκριμένη υπηρεσία, ως αποτέλεσμα της δημογραφικής γήρανσης του πληθυσμού.

Τα ΚΑΠΗ, με σημαντικό αριθμό εγγεγραμμένων μελών και ευρεία γεωγραφική διασπορά, αποτελούν βασικό πυλώνα ενεργού γήρανσης και κοινωνικής ένταξης των ηλικιωμένων, ενώ το ΚΗΦΗ παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες ημερήσιας φροντίδας, ενισχύοντας τη στήριξη προς οικογένειες που δεν μπορούν να καλύψουν πλήρως τις ανάγκες φροντίδας.

Παράλληλα, οι δομές άμεσης υλικής ενίσχυσης, όπως το Κοινωνικό Παντοπωλείο, το Κοινωνικό Φαρμακείο και η Δημοτική Κουζίνα, συγκροτούν ένα κρίσιμο δίχτυ κοινωνικής ασφάλειας για τα οικονομικά ευάλωτα νοικοκυριά. Η αυξημένη ζήτηση που καταγράφεται τα τελευταία έτη, ιδίως μετά την ενεργειακή κρίση και τις φυσικές καταστροφές, αποτυπώνει την ενίσχυση των κοινωνικών πιέσεων και τη διεύρυνση του πληθυσμού που χρήζει υποστήριξης.
Η λειτουργία των δομών βασίζεται σε ένα μικτό χρηματοδοτικό σχήμα, στο οποίο συνυπάρχουν ευρωπαϊκοί πόροι και ίδιοι πόροι του Δήμου. Οι συγχρηματοδοτούμενες δομές εμφανίζουν υψηλό βαθμό εξάρτησης από τις προγραμματικές περιόδους, γεγονός που δημιουργεί προκλήσεις ως προς τη μακροχρόνια βιωσιμότητά τους, ενώ οι δομές που χρηματοδοτούνται από ίδιους πόρους παρουσιάζουν μεγαλύτερη σταθερότητα αλλά αυξημένες απαιτήσεις δημοσιονομικής κάλυψης.
Επιπλέον, η λειτουργία των κοινωνικών υπηρεσιών επηρεάζεται από την έντονη εποχικότητα της τοπικής οικονομίας. Κατά τους χειμερινούς μήνες, παρατηρείται αύξηση της ζήτησης κοινωνικής υποστήριξης από πληθυσμιακές ομάδες που απασχολούνται στον τουριστικό τομέα, δημιουργώντας μια κυκλική επιβάρυνση των δομών και ενισχύοντας την ανάγκη ευελιξίας και συμπληρωματικής χρηματοδότησης.
Συνολικά, το δίκτυο κοινωνικής προστασίας του Δήμου Ρόδου χαρακτηρίζεται από σημαντική έκταση και λειτουργική πολυμορφία, ωστόσο παρουσιάζει ενδείξεις αυξανόμενης πίεσης, γεγονός που συνδέεται τόσο με τη δημογραφική διάρθρωση όσο και με τις ιδιαίτερες οικονομικές συνθήκες της περιοχής.

4.3.2 Υγειονομικές Υπηρεσίες Δήμου Ρόδου

Οι υπηρεσίες υγείας στον Δήμο Ρόδου συγκροτούν ένα κρίσιμο σύστημα υποδομών και παροχών, το οποίο υπερβαίνει τα διοικητικά όρια του Δήμου και λειτουργεί ως βασικός υγειονομικός κόμβος για το σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Δωδεκανήσου. Η διάρθρωση του συστήματος βασίζεται σε ένα δίκτυο δευτεροβάθμιας και πρωτοβάθμιας φροντίδας, το οποίο περιλαμβάνει το Γενικό Νοσοκομείο Ρόδου, τα Κέντρα Υγείας, τα Περιφερειακά Ιατρεία και τον τομέα του ΕΚΑΒ.

Πίνακας 17: Υγειονομικές Υποδομες Δήμου Ρόδου

Υγειονομικές Υποδομές Δήμου Ρόδου			
Δομή	**Πλήθος / Δυναμικότητα**	**Περιοχή / Γεωγραφική Κάλυψη**	**Ρόλος / Σημειώσεις**
Γενικό Νοσοκομείο Ρόδου	360 οργανικές κλίνες	Πόλη Ρόδου (Άγιοι Απόστολοι)	Δευτεροβάθμιο - Περιφερειακός Κόμβος
Κέντρα Υγείας (ΚΥ)	3	Ρόδος (Αστικό), Αρχάγγελος, Έμπωνας	Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ)
Πολυδύναμα Περιφ. Ιατρεία	1 (Λίνδος)	Νότια Ρόδος	Ενισχυμένη ΠΦΥ σε τουριστική ζώνη
Περιφερειακά Ιατρεία (ΠΙ)	~25 (Εκτίμηση)	Σχεδόν σε κάθε Δημοτική Κοινότητα	Τοπική κάλυψη πληθυσμού
Τομέας ΕΚΑΒ Ρόδου	1 Κεντρική Βάση	Κάλυψη όλου του οδικού δικτύου	Διακομιδές & Επείγουσα Προνοσοκομειακή

Στον πυρήνα του συστήματος υγείας βρίσκεται το Γενικό Νοσοκομείο Ρόδου «Ανδρέας Παπανδρέου», το οποίο αποτελεί τη μοναδική δευτεροβάθμια δομή υγείας στην ευρύτερη περιοχή και διαθέτει σημαντική δυναμικότητα κλινών, καθώς και εξειδικευμένες μονάδες, όπως Μονάδα Εντατικής Θεραπείας και Μονάδα Τεχνητού Νεφρού. Ο ρόλος του Νοσοκομείου είναι διττός, καθώς αφενός εξυπηρετεί τον μόνιμο πληθυσμό του Δήμου και αφετέρου λειτουργεί ως κέντρο αναφοράς για τα νησιά της Δωδεκανήσου, υποδεχόμενο περιστατικά που διακομίζονται από μικρότερες νησιωτικές περιοχές.

Η λειτουργία του Νοσοκομείου, ωστόσο, επηρεάζεται από διαχρονικές ελλείψεις σε βασικές ιατρικές ειδικότητες, όπως παθολόγοι, αναισθησιολόγοι και ακτινολόγοι, γεγονός που περιορίζει την πλήρη αξιοποίηση των διαθέσιμων υποδομών. Οι ελλείψεις αυτές αποτυπώνονται και στη λειτουργία των χειρουργικών αιθουσών, καθώς σημαντικό μέρος της δυναμικότητας παραμένει ανενεργό, με αποτέλεσμα τη δημιουργία λιστών αναμονής για τακτικά χειρουργεία και την επιμήκυνση του χρόνου εξυπηρέτησης των ασθενών.
Συμπληρωματικά προς το Νοσοκομείο, το δίκτυο πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας διασφαλίζεται μέσω των Κέντρων Υγείας και των Περιφερειακών Ιατρείων, τα οποία καλύπτουν τόσο τις αστικές όσο και τις αγροτικές περιοχές του Δήμου. Τα Κέντρα Υγείας λειτουργούν ως βασικά σημεία παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας και αποσυμφόρησης του Νοσοκομείου, ενώ τα Περιφερειακά Ιατρεία παρέχουν βασικές υπηρεσίες υγείας σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων, ιδίως σε απομακρυσμένες περιοχές.
Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει η λειτουργία του ΕΚΑΒ, το οποίο καλύπτει το σύνολο του νησιού μέσω κεντρικής βάσης και εποχικά προσαρμοζόμενων σημείων ανάπτυξης, με στόχο τη μείωση του χρόνου ανταπόκρισης. Η λειτουργία του συστήματος επείγουσας προνοσοκομειακής φροντίδας επηρεάζεται από τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες του νησιού και την αυξημένη κυκλοφοριακή επιβάρυνση κατά την τουριστική περίοδο.
Η επίδραση της τουριστικής δραστηριότητας στο σύστημα υγείας είναι ιδιαίτερα έντονη, καθώς κατά τους θερινούς μήνες ο πληθυσμός ευθύνης αυξάνεται πολλαπλάσια, χωρίς αντίστοιχη ενίσχυση σε ανθρώπινο δυναμικό και υποδομές. Η αύξηση των περιστατικών, ιδίως στα Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών, σε συνδυασμό με την ανάγκη διαχείρισης περιστατικών επισκεπτών, δημιουργεί σημαντική πίεση στο σύστημα και επηρεάζει την ποιότητα και ταχύτητα παροχής υπηρεσιών προς τον μόνιμο πληθυσμό.
Παράλληλα, καταγράφονται γεωγραφικές ανισότητες ως προς την πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, με τις απομακρυσμένες περιοχές της Νότιας Ρόδου να εμφανίζουν μεγαλύτερους χρόνους πρόσβασης σε δευτεροβάθμιες υπηρεσίες. Η κάλυψη των περιοχών αυτών βασίζεται κυρίως σε αγροτικά ιατρεία και κινητές παρεμβάσεις, γεγονός που αναδεικνύει τις προκλήσεις της νησιωτικότητας και της χωρικής διασποράς του πληθυσμού.
Συνολικά, το σύστημα υγείας στον Δήμο Ρόδου χαρακτηρίζεται από ισχυρή κεντρική δομή και εκτεταμένο δίκτυο πρωτοβάθμιας φροντίδας, ωστόσο παρουσιάζει σημαντικές πιέσεις που σχετίζονται με τη στελέχωση, την εποχικότητα της ζήτησης και τις γεωγραφικές ιδιαιτερότητες της περιοχής.

4.3.3 Δομές Παιδικής και Οικογενειακής Προστασίας

Οι υπηρεσίες παιδικής και οικογενειακής προστασίας στον Δήμο Ρόδου συγκροτούν ένα ολοκληρωμένο σύστημα κοινωνικής φροντίδας, το οποίο στοχεύει στην υποστήριξη της οικογένειας, την ενίσχυση της ισότητας ευκαιριών και τη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης για το σύνολο του πληθυσμού. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες εκτείνονται από την προσχολική αγωγή και τη δημιουργική απασχόληση παιδιών έως τη φροντίδα ηλικιωμένων και ευάλωτων ομάδων, ενισχύοντας τη συνοχή του κοινωνικού ιστού του Δήμου.

❖ ***<u>Δομές Προσχολικής Αγωγής</u>***

Ο Δήμος Ρόδου διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο δημοτικών παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, το οποίο καλύπτει τόσο τον αστικό ιστό όσο και τις επιμέρους δημοτικές ενότητες, εξυπηρετώντας σημαντικό αριθμό παιδιών και συμβάλλοντας καθοριστικά στη στήριξη της εργαζόμενης οικογένειας.

Δημοτικοί Παιδικοί & Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Δήμου Ρόδου	
Ονομασία Σταθμού	**Περιοχή / Διεύθυνση**

Δημοτικοί Παιδικοί & Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Δήμου Ρόδου	
Ονομασία Σταθμού	**Περιοχή / Διεύθυνση**
Α' Δημοτικός Παιδικός Σταθμός	Αγίου Ιωάννη 54, Ρόδος
Β' Δημοτικός Παιδικός Σταθμός	Χρήστου Τσιγάντε, Ρόδος
Γ' Δημοτικός Παιδικός Σταθμός	Δημοκρατίας 12, Ρόδος
Δ' Δημοτικός Παιδικός Σταθμός	Τρεις, Ρόδος
Ε' Δημοτικός Παιδικός Σταθμός	Ροδιακή Έπαυλη, Ρόδος
ΣΤ' Δημοτικός Παιδικός Σταθμός	Παλαιό Νοσοκομείο, Ρόδος
Παιδικός Σταθμός Ιαλυσού	Ιαλυσός (Κέντρο)
Παιδικός Σταθμός Κρεμαστής	Κρεμαστή
Παιδικός Σταθμός Παραδεισίου	Παραδείσι
Παιδικός Σταθμός Παστίδας	Παστίδα
Παιδικός Σταθμός Σορωνής	Σορωνή
Παιδικός Σταθμός Αφάντου	Αφάντου
Παιδικός Σταθμός Λίνδου	Λάρδος

Η γεωγραφική κατανομή των δομών παρουσιάζει ικανοποιητική κάλυψη σε επίπεδο νησιού, με συγκέντρωση σημαντικού αριθμού σταθμών στην πόλη της Ρόδου και παράλληλη παρουσία σε βασικές δημοτικές ενότητες. Η συνολική δυναμικότητα επιτρέπει την εξυπηρέτηση μεγάλου αριθμού ωφελούμενων, ωστόσο καταγράφεται αυξημένη ζήτηση, ιδίως για βρεφικά τμήματα, γεγονός που οδηγεί στη δημιουργία λιστών αναμονής.

Η εικόνα αυτή αποτυπώνει την ανάγκη ενίσχυσης των υποδομών προσχολικής αγωγής, ιδίως σε περιοχές με αυξημένη πληθυσμιακή ή τουριστική πίεση, προκειμένου να διασφαλιστεί η καθολική πρόσβαση των παιδιών σε υπηρεσίες φροντίδας και αγωγής.

- ***<u>Δομές Δημιουργικής Απασχόλησης (ΚΔΑΠ & ΚΔΑΠ-ΜΕΑ)</u>***

Τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και τα ΚΔΑΠ-ΜΕΑ αποτελούν βασικό πυλώνα υποστήριξης της οικογένειας, παρέχοντας οργανωμένες παιδαγωγικές δραστηριότητες εκτός σχολικού ωραρίου και ενισχύοντας την κοινωνική ένταξη.

Πίνακας 18:Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Δήμου Ρόδου

Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Δήμου Ρόδου (ΚΔΑΠ & ΚΔΑΠ-ΜΕΑ)		
Δομή	**Περιοχή / Διεύθυνση**	**Σημείωση**
ΚΔΑΠ ΜΕΑ - ΕΣΤΙΑ	Αγίου Ιωάννη 54, Ρόδος	Πόλη Ρόδου
ΚΔΑΠ ΜΕΑ - ΠΕΤΑΛΟΥΔΩΝ	Κρεμαστή	Δημοτική Ενότητα
ΚΔΑΠ Αρχαγγέλου	Αρχάγγελος (Γυμνάσιο)	Δημοτική Ενότητα
ΚΔΑΠ Αφάντου	Αφάντου (Δημοτικό Σχολείο)	Δημοτική Ενότητα

ΚΔΑΠ Ιαλυσού	Ιαλυσός	Δημοτική Ενότητα
ΚΔΑΠ Νότιας Ρόδου	Γεννάδι	Δημοτική Ενότητα

Οι δομές παρουσιάζουν ικανοποιητική διασπορά σε βασικές περιοχές του Δήμου, καλύπτοντας τόσο τον αστικό όσο και τον ημιαστικό και αγροτικό χώρο. Η πλήρης χρηματοδότησή τους μέσω προγραμμάτων ΕΣΠΑ εξασφαλίζει τη λειτουργική τους βιωσιμότητα και διευκολύνει την πρόσβαση των ωφελούμενων.
Ιδιαίτερη σημασία έχει η λειτουργία των ΚΔΑΠ-ΜΕΑ, τα οποία συμβάλλουν ουσιαστικά στην κοινωνική ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρία, καλύπτοντας ένα κρίσιμο κενό σε επίπεδο τοπικών κοινωνικών υπηρεσιών.

- ***Δομές Κατ' Οίκον Φροντίδας («Βοήθεια στο Σπίτι»)***

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» αποτελεί μία από τις σημαντικότερες παρεμβάσεις κοινωνικής φροντίδας του Δήμου, παρέχοντας υπηρεσίες υποστήριξης σε ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία στο οικείο τους περιβάλλον.

Πίνακας 19:Δομές Βοήθεια στο σπίτι Δήμου Ρόδου

Δομές Βοήθεια στο σπίτι Δήμου Ρόδου			
Ονομασία Δομής	**Δημοτική Ενότητα**	**Περιοχή / Οικισμός**	**Διεύθυνση**
Βοήθεια στο Σπίτι Ρόδου	Ρόδου	Πόλη Ρόδου	Ερυθρού Σταυρού 11
Βοήθεια στο Σπίτι Ιαλυσού	Ιαλυσού	Ιαλυσός	Ιαλυσός
Βοήθεια στο Σπίτι Πεταλούδων	Πεταλούδων	Κρεμαστή	Κρεμαστή
Βοήθεια στο Σπίτι Αφάντου	Αφάντου	Αφάντου	Αφάντου
Βοήθεια στο Σπίτι Αρχαγγέλου	Αρχαγγέλου	Αρχάγγελος	Αρχάγγελος
Βοήθεια στο Σπίτι Λινδίων	Λινδίων	Λίνδος	Λίνδος
Βοήθεια στο Σπίτι Ν. Ρόδου	Νότιας Ρόδου	Γεννάδι	Γεννάδι
Βοήθεια στο Σπίτι Καλλιθέας	Καλλιθέας	Καλυθιές	Καλυθιές
Βοήθεια στο Σπίτι Καμείρου	Καμείρου	Σορωνή	Σορωνή
Βοήθεια στο Σπίτι Ατταβύρου	Ατταβύρου	Έμπωνας	Έμπωνας

Η γεωγραφική διασπορά των δομών διασφαλίζει την κάλυψη του συνόλου σχεδόν του νησιού, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή και συμβάλλοντας στην αποφυγή ιδρυματοποίησης των ωφελούμενων. Το πρόγραμμα εξυπηρετεί σημαντικό αριθμό πολιτών σε ετήσια βάση και λειτουργεί με μόνιμο πλέον προσωπικό, γεγονός που ενισχύει τη σταθερότητα και τη συνέχεια των παρεχόμενων υπηρεσιών.
Παρά τα θετικά στοιχεία, οι αυξημένες ανάγκες σε απομακρυσμένες περιοχές και η γήρανση του πληθυσμού δημιουργούν πρόσθετες πιέσεις στο σύστημα.

- ***Κοινωνικές Δομές Υποστήριξης***

Οι κοινωνικές δομές του Δήμου Ρόδου λειτουργούν ως βασικός μηχανισμός άμεσης υποστήριξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, καλύπτοντας ανάγκες διαβίωσης και κοινωνικής ένταξης.

Πίνακας 20: Δομές Υποστήριξης Δήμου Ρόδου

Κοινωνικές Δομές Υποστήριξης Δήμου Ρόδου				
Ονομασία Δομής	**Τύπος Δομής**	**Δημοτική Ενότητα**	**Περιοχή / Οικισμός**	**Διεύθυνση**
Κέντρο Κοινότητας Δήμου	Κοινωνική Δομή	Ρόδου	Πόλη Ρόδου	Αγίου Ιωάννη 54
Παράρτημα Ρομά	Κοινωνική Δομή	Ρόδου	Καρακόνερο	Καρακόνερο
Κοινωνικό Παντοπωλείο	Κοινωνική Δομή	Ρόδου	Πόλη Ρόδου	Ερυθρού Σταυρού 11
Κοινωνικό Φαρμακείο	Κοινωνική Δομή	Ρόδου	Πόλη Ρόδου	Ερυθρού Σταυρού 11
Δημοτικά Συσσίτια (ΚΑΕΔΗΡ)	Κοινωνική Δομή	Ρόδου	Πόλη Ρόδου	Ερυθρού Σταυρού 6
Συμβουλευτικό Κέντρο Γυναικών	Κοινωνική Δομή	Ρόδου	Πόλη Ρόδου	Ερυθρού Σταυρού 11
Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικών	Κοινωνική Δομή	Ρόδου	Απόρρητη	Απόρρητη

Οι δομές αυτές, όπως το Κέντρο Κοινότητας, το Κοινωνικό Παντοπωλείο και τα Δημοτικά Συσσίτια, αποτελούν σημεία πρώτης επαφής των πολιτών με το σύστημα πρόνοιας και διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διασύνδεση με κοινωνικά προγράμματα και επιδόματα.
Η ύπαρξη εξειδικευμένων δομών, όπως το Συμβουλευτικό Κέντρο και ο Ξενώνας Φιλοξενίας Γυναικών, ενισχύει την προστασία ευάλωτων ομάδων και συμβάλλει στην αντιμετώπιση κοινωνικών φαινομένων, όπως η έμφυλη βία.

4.3.4 Συνολική Αποτίμηση

Συνολικά, το σύστημα κοινωνικής πολιτικής, υγείας και πρόνοιας του Δήμου Ρόδου παρουσιάζει μια πολυεπίπεδη και σχετικά ολοκληρωμένη διάρθρωση δομών και υπηρεσιών, οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών αναγκών του πληθυσμού. Η ύπαρξη εκτεταμένου δικτύου δομών προσχολικής αγωγής, δημιουργικής απασχόλησης, κατ' οίκον φροντίδας και κοινωνικής υποστήριξης, σε συνδυασμό με τη λειτουργία κρίσιμων υγειονομικών υποδομών, συμβάλλει ουσιαστικά στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής και στην ενίσχυση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.
Παράλληλα, αναδεικνύονται σημαντικές προκλήσεις που σχετίζονται με την αυξημένη ζήτηση υπηρεσιών, τη χωρική διασπορά του πληθυσμού, τη δημογραφική γήρανση και τις ιδιαίτερες συνθήκες που διαμορφώνει η έντονη τουριστική δραστηριότητα στο νησί. Οι παράγοντες αυτοί επηρεάζουν τόσο τη λειτουργία των υφιστάμενων δομών όσο και την επάρκεια των παρεχόμενων υπηρεσιών, δημιουργώντας ανάγκες για συνεχή προσαρμογή και ενίσχυση του συστήματος.
Η συνολική εικόνα του κοινωνικού τομέα στον Δήμο Ρόδου καταδεικνύει τη σημασία της οργανωμένης και στοχευμένης παρέμβασης, με γνώμονα την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών στις υπηρεσίες, την ενίσχυση της τοπικής ανθεκτικότητας και τη διασφάλιση ενός συνεκτικού πλαισίου κοινωνικής προστασίας.

4.4 Οικονομία και Επιχειρηματικότητα Δήμου Ρόδου

Η οικονομική δομή του Δήμου Ρόδου χαρακτηρίζεται από έντονη συγκέντρωση δραστηριοτήτων στον τριτογενή τομέα και ιδιαίτερα στον τουρισμό, ο οποίος αποτελεί τον βασικό πυλώνα ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας. Η διαχρονική εξέλιξη των παραγωγικών τομέων καταδεικνύει μια σαφή μετατόπιση από τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα προς δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, με αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ενός μονοκεντρικού οικονομικού μοντέλου με υψηλό βαθμό εξάρτησης από εξωγενείς παράγοντες.

4.4.1 Τομεακή Διάρθρωση της Οικονομίας

Η ανάλυση της απασχόλησης στον Δήμο Ρόδου αποτυπώνει τη σαφή κυριαρχία του τριτογενούς τομέα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού–Κατοικιών 2021 της ΕΛΣΤΑΤ, στον τριτογενή τομέα απασχολούνται 48.451 άτομα, τα οποία αντιστοιχούν στο 88,16% της συνολικής απασχόλησης. Η υψηλή αυτή συγκέντρωση συνδέεται κυρίως με την έντονη τουριστική δραστηριότητα και με τις συναφείς υπηρεσίες φιλοξενίας, εστίασης, εμπορίου, μεταφορών και διοίκησης.

Ο δευτερογενής τομέας συγκεντρώνει 5.278 απασχολουμένους και αντιστοιχεί στο 9,60% της συνολικής απασχόλησης. Στον τομέα αυτό εντάσσονται δραστηριότητες όπως οι κατασκευές, η μεταποίηση, η παραγωγή και διανομή ενέργειας και οι λοιπές τεχνικές εργασίες. Στην περίπτωση της Ρόδου, σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων αυτών λειτουργεί υποστηρικτικά προς τον τουρισμό, την οικιστική ανάπτυξη και τη συντήρηση των σχετικών υποδομών.

Ο πρωτογενής τομέας παρουσιάζει ιδιαίτερα περιορισμένη συμμετοχή, καθώς συγκεντρώνει 1.232 απασχολουμένους και αντιστοιχεί στο 2,24% της συνολικής απασχόλησης. Το στοιχείο αυτό καταδεικνύει τη μικρή βαρύτητα της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της μελισσοκομίας, της δασοκομίας και της αλιείας στη σημερινή οικονομική διάρθρωση του Δήμου, σε σύγκριση με τις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών.

Η συνολική εικόνα καταδεικνύει έντονη ανισορροπία μεταξύ των παραγωγικών τομέων, με σαφή κυριαρχία των υπηρεσιών και περιορισμένη συμμετοχή του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα. Η διάρθρωση αυτή αντανακλά τον ισχυρό τουριστικό προσανατολισμό της τοπικής οικονομίας, αλλά ταυτόχρονα αυξάνει την εξάρτησή της από την πορεία της τουριστικής ζήτησης και από εξωγενείς οικονομικές διακυμάνσεις.

Κατά συνέπεια, η ενίσχυση της παραγωγικής διαφοροποίησης, η υποστήριξη των τοπικών επιχειρήσεων και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων με μεγαλύτερη διάρκεια μέσα στο έτος αποτελούν σημαντικές προϋποθέσεις για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας και της βιωσιμότητας της οικονομίας του Δήμου Ρόδου.

4.4.2 Επιχειρηματική Δραστηριότητα

Η επιχειρηματική βάση του Δήμου Ρόδου χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό ενεργών επιχειρήσεων, που εκτιμάται μεταξύ 14.500 και 16.000. Η κατανομή τους ανά κλάδο αναδεικνύει τη δομική εξάρτηση από δραστηριότητες που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό.

Ειδικότερα, το λιανικό εμπόριο συγκεντρώνει περίπου το 32% των επιχειρήσεων, ενώ οι δραστηριότητες καταλυμάτων και εστίασης αντιστοιχούν αθροιστικά σε ποσοστό περίπου 43%. Οι λοιπές υπηρεσίες καλύπτουν το υπόλοιπο 25%, διαμορφώνοντας ένα πολυδιάστατο αλλά έντονα υπηρεσιοκεντρικό επιχειρηματικό περιβάλλον.

Κυρίαρχο χαρακτηριστικό αποτελεί η επικράτηση πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων, οι οποίες υπερβαίνουν το 90% του συνόλου. Παράλληλα, σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων διατηρεί οικογενειακό χαρακτήρα, ιδιαίτερα στους κλάδους της εστίασης και του εμπορίου, γεγονός που επηρεάζει τόσο τη δομή της αγοράς όσο και τις δυνατότητες ανάπτυξης και εξωστρέφειας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει και η εποχικότητα της λειτουργίας των επιχειρήσεων, καθώς μεγάλο μέρος αυτών δραστηριοποιείται μόνο για διάστημα 6 έως 7 μηνών ετησίως, στοιχείο που επηρεάζει τη βιωσιμότητα και τη σταθερότητα του τοπικού οικονομικού συστήματος.

4.4.3 Τουριστική Οικονομία

Ο τουρισμός αποτελεί τον κυρίαρχο παράγοντα διαμόρφωσης της οικονομίας του Δήμου Ρόδου, με τις διεθνείς αφίξεις να ξεπερνούν τα 2,6 εκατομμύρια ετησίως, καταγράφοντας ιστορικά υψηλά επίπεδα. Η άμεση συμβολή του τουρισμού στο τοπικό προϊόν εκτιμάται ότι υπερβαίνει το 70%, ενώ η έμμεση επίδρασή του επεκτείνεται σε ένα ευρύ φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων.

Η εποχικότητα αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του τουριστικού μοντέλου, καθώς περίπου το 40% των αφίξεων συγκεντρώνεται στους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Η τουριστική περίοδος εκτείνεται κυρίως από τον Απρίλιο έως τον Οκτώβριο, ενώ κατά τους χειμερινούς μήνες καταγράφεται σημαντική υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας και της ρευστότητας.

Η έντονη αυτή συγκέντρωση της δραστηριότητας σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα δημιουργεί πιέσεις στις υποδομές κατά την αιχμή της περιόδου και ταυτόχρονα οδηγεί σε υποαξιοποίηση των πόρων κατά τους υπόλοιπους μήνες.

4.4.4 Παραγωγική Βάση

Η παραγωγική βάση του Δήμου Ρόδου εμφανίζει περιορισμένη διαφοροποίηση, με τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα να συμβάλλουν συνολικά λιγότερο από 15% στο τοπικό προϊόν.

Η μεταποιητική δραστηριότητα επικεντρώνεται κυρίως στην παραγωγή τοπικών προϊόντων, όπως το κρασί, το ελαιόλαδο και το μέλι, τα οποία απευθύνονται είτε στην τοπική κατανάλωση είτε στην τουριστική αγορά. Παράλληλα, ο κατασκευαστικός τομέας παρουσιάζει δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με την τουριστική ανάπτυξη, ιδίως μέσω της ανέγερσης και ανακαίνισης ξενοδοχειακών μονάδων.

Ωστόσο, ο πρωτογενής τομέας παρουσιάζει ενδείξεις στασιμότητας, οι οποίες αποδίδονται στην έλλειψη εργατικού δυναμικού και στο αυξημένο κόστος παραγωγής. Η συνολική εικόνα ενισχύει τη διαπίστωση ύπαρξης μιας οικονομίας με χαρακτηριστικά «μονοκαλλιέργειας» του τουρισμού, γεγονός που αυξάνει την ευπάθεια σε εξωτερικές διαταραχές.

4.4.5 Αγορά Εργασίας

Η αγορά εργασίας στον Δήμο Ρόδου επηρεάζεται καθοριστικά από τη δομή της τοπικής οικονομίας και την κυριαρχία του τουριστικού τομέα. Η μισθωτή απασχόληση συγκεντρώνεται κυρίως στον ξενοδοχειακό κλάδο, με έντονα χαρακτηριστικά εποχικότητας, ενώ η αυτοαπασχόληση παραμένει υψηλή στους τομείς του εμπορίου και των υπηρεσιών.

Εκτιμάται ότι περίπου το 65% των θέσεων εργασίας συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό, γεγονός που καθιστά την απασχόληση ιδιαίτερα ευάλωτη σε διακυμάνσεις της τουριστικής ζήτησης. Κατά τη θερινή περίοδο παρατηρείται σημαντική αύξηση της απασχόλησης, συνοδευόμενη από εισροή εργατικού δυναμικού από άλλες περιοχές, ενώ κατά τους χειμερινούς μήνες καταγράφεται αύξηση της ανεργίας.

Η έντονη εποχικότητα δημιουργεί διακυμάνσεις στο εισόδημα και περιορίζει τη σταθερότητα της αγοράς εργασίας, επηρεάζοντας συνολικά τη λειτουργία της τοπικής οικονομίας.

4.4.6 Συμπεράσματα

Η οικονομία του Δήμου Ρόδου παρουσιάζει υψηλό βαθμό ανάπτυξης, ο οποίος όμως στηρίζεται σε έναν κυρίαρχο τομέα, τον τουρισμό. Η έντονη συγκέντρωση δραστηριοτήτων στον τριτογενή τομέα, η περιορισμένη συμβολή των παραγωγικών τομέων και η έντονη εποχικότητα της απασχόλησης διαμορφώνουν ένα οικονομικό σύστημα με σημαντικές προοπτικές αλλά και εγγενείς αδυναμίες.

Η παρούσα εικόνα επηρεάζει καθοριστικά τον σχεδιασμό της αναπτυξιακής πολιτικής του Δήμου, καθώς αναδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της τοπικής οικονομίας, μέσω της διαφοροποίησης της παραγωγικής βάσης και της εξισορρόπησης της οικονομικής δραστηριότητας σε ετήσια βάση.

4.5 Τουρισμός

Ο τουρισμός αποτελεί τον κυρίαρχο αναπτυξιακό πυλώνα του Δήμου Ρόδου και διαμορφώνει σε καθοριστικό βαθμό τη δομή, τη λειτουργία και τις προοπτικές της τοπικής οικονομίας. Η ένταση της τουριστικής δραστηριότητας, η διεθνής απήχηση του προορισμού και η υψηλή συμμετοχή του κλάδου στο τοπικό προϊόν συνθέτουν ένα ισχυρό αλλά ταυτόχρονα ευαίσθητο οικονομικό σύστημα, το οποίο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από εξωγενείς παράγοντες και εποχικές διακυμάνσεις.

4.5.1 Τουριστική Κίνηση και Διεθνής Θέση Προορισμού

Η τουριστική κίνηση του Δήμου Ρόδου καταγράφει ιδιαίτερα υψηλές επιδόσεις, με τις διεθνείς αφίξεις μέσω του αεροδρομίου να ανέρχονται σε 2.628.000 το 2023 και να εκτιμάται ότι υπερβαίνουν τα 2.750.000 το 2024. Παράλληλα, η δραστηριότητα της κρουαζιέρας εμφανίζει σημαντική δυναμική, με περίπου 453.000 επιβάτες το 2023 και εκτιμώμενη αύξηση σε πάνω από 500.000 το 2024, καθώς και 371 προσεγγίσεις πλοίων.
Η μέση διάρκεια παραμονής κυμαίνεται μεταξύ 7,8 και 8,2 ημερών, γεγονός που υποδηλώνει υψηλό βαθμό ελκυστικότητας και σταθερότητας της τουριστικής ζήτησης. Η προέλευση των επισκεπτών παρουσιάζει σαφή διεθνοποίηση, με κυρίαρχες αγορές το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γερμανία, ενώ σημαντική παρουσία καταγράφουν η Πολωνία, οι σκανδιναβικές χώρες και το Ισραήλ.
Η συνολική εικόνα αναδεικνύει τη Ρόδο ως έναν από τους πλέον ισχυρούς και αναγνωρίσιμους διεθνείς τουριστικούς προορισμούς της χώρας.

4.5.2 Τουριστική Υποδομή και Χωρική Κατανομή

Η τουριστική υποδομή του Δήμου χαρακτηρίζεται από υψηλή δυναμικότητα και έντονη ποιοτική αναβάθμιση. Συγκεκριμένα, λειτουργούν περίπου 540 ξενοδοχειακές μονάδες με συνολική δυναμικότητα που προσεγγίζει τις 105.000 κλίνες.
Η κατανομή των κλινών καταδεικνύει σαφή προσανατολισμό προς ανώτερες κατηγορίες, καθώς το 42% αφορά μονάδες 5 αστέρων και το 35% μονάδες 4 αστέρων, ενώ οι χαμηλότερες κατηγορίες περιορίζονται στο 23%. Η εξέλιξη αυτή αποτυπώνει τη στρατηγική αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του προορισμού.
Παράλληλα, η ανάπτυξη της βραχυχρόνιας μίσθωσης είναι ιδιαίτερα έντονη, με εκτιμώμενο αριθμό 5.500 έως 6.200 ενεργών καταχωρήσεων, γεγονός που διαφοροποιεί τη δομή της προσφοράς και επηρεάζει την αγορά κατοικίας.
Χωρικά, περίπου το 65% της τουριστικής δυναμικότητας συγκεντρώνεται στις Δημοτικές Ενότητες Ρόδου, Καλλιθέας, Ιαλυσού και Λινδίων, δημιουργώντας ισχυρές τοπικές πιέσεις αλλά και ανισοκατανομή της ανάπτυξης.

4.5.3 Οικονομική Συμβολή και Διασυνδέσεις

Η συμβολή του τουρισμού στην τοπική οικονομία είναι καθοριστική, με εκτιμώμενη συμμετοχή που κυμαίνεται μεταξύ 75% και 80% του τοπικού προϊόντος, άμεσα και έμμεσα. Τα ετήσια τουριστικά έσοδα εκτιμάται ότι υπερβαίνουν τα 1,8 δισ. ευρώ, γεγονός που καταδεικνύει το μέγεθος της οικονομικής δραστηριότητας που παράγεται.
Ο τουρισμός λειτουργεί ως πολλαπλασιαστής για άλλους κλάδους, καθώς περίπου το 60% του κύκλου εργασιών του λιανικού εμπορίου συνδέεται με την τουριστική περίοδο, ενώ το 90% της δραστηριότητας της εστίασης στις τουριστικές περιοχές εξαρτάται άμεσα από τους επισκέπτες. Αντίστοιχα, το 80% της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας σχετίζεται με την ανάπτυξη ή ανακαίνιση τουριστικών υποδομών.
Η έντονη αυτή διασύνδεση ενισχύει τη συνολική οικονομική δραστηριότητα, αλλά ταυτόχρονα αυξάνει την εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από τη διακύμανση της τουριστικής ζήτησης.

4.5.4 Εποχικότητα και Λειτουργία του Τουριστικού Συστήματος

Η τουριστική δραστηριότητα χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό εποχικότητας, καθώς περίπου το 42% των ετήσιων αφίξεων συγκεντρώνεται στους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Η τουριστική περίοδος εκτείνεται από τον Απρίλιο έως τις αρχές Νοεμβρίου, ενώ κατά τη χειμερινή περίοδο, και ιδιαίτερα από τον Δεκέμβριο έως τον Φεβρουάριο, λειτουργεί λιγότερο από το 5% της συνολικής δυναμικότητας.
Ο υψηλός δείκτης εποχικότητας αποτυπώνεται και σε ποσοτικούς δείκτες συγκέντρωσης, γεγονός που επιβεβαιώνει τη σημαντική ανισοκατανομή της ζήτησης εντός του έτους. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί έντονες πιέσεις στις υποδομές κατά την περίοδο αιχμής, ενώ ταυτόχρονα οδηγεί σε υποαξιοποίηση των πόρων κατά τους υπόλοιπους μήνες.

4.5.5 Μοντέλο Τουριστικής Ανάπτυξης

Το τουριστικό μοντέλο της Ρόδου βασίζεται κυρίως στο πρότυπο «Ήλιος και Θάλασσα», με χαρακτηριστικά μαζικού τουρισμού. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η διείσδυση του μοντέλου all-inclusive, το οποίο εκτιμάται ότι αφορά περίπου το 60% των κλινών στις κατηγορίες 4 και 5 αστέρων.
Παράλληλα, καταγράφεται ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, αν και σε περιορισμένο βαθμό. Ο πολιτιστικός τουρισμός διαθέτει υψηλό δυναμικό, ιδίως λόγω της Μεσαιωνικής Πόλης (UNESCO), χωρίς όμως να έχει αξιοποιηθεί πλήρως. Ο θαλάσσιος τουρισμός παρουσιάζει αυξημένη ζήτηση, αλλά περιορίζεται από τις διαθέσιμες υποδομές, ενώ ο συνεδριακός τουρισμός συγκεντρώνεται κυρίως σε μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες.
Η συνολική εικόνα καταδεικνύει ένα μοντέλο με ισχυρή βάση αλλά περιορισμένη διαφοροποίηση.

4.5.6 Αγορά Εργασίας και Τουρισμός

Η αγορά εργασίας του Δήμου Ρόδου είναι άμεσα συνδεδεμένη με τον τουρισμό, καθώς εκτιμάται ότι περίπου 7 στους 10 εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα απασχολούνται σε δραστηριότητες που σχετίζονται με αυτόν.
Η απασχόληση χαρακτηρίζεται από έντονη εποχικότητα, με κυρίαρχες συμβάσεις διάρκειας περίπου έξι μηνών. Παράλληλα, καταγράφονται σημαντικές ελλείψεις εργατικού δυναμικού, οι οποίες εκτιμώνται μεταξύ 4.500 και 5.500 θέσεων ετησίως, οδηγώντας σε αυξημένη ανάγκη για εισαγόμενο εργατικό δυναμικό από τρίτες χώρες.
Η κατάσταση αυτή επηρεάζει τη λειτουργία των επιχειρήσεων και αναδεικνύει διαρθρωτικές αδυναμίες της αγοράς εργασίας.

4.5.7 Πίεση σε Υποδομές και Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις

Η ένταση της τουριστικής δραστηριότητας επιβαρύνει σημαντικά τις υποδομές και το φυσικό περιβάλλον. Η κατανάλωση νερού αυξάνεται έως και κατά 300% κατά τους θερινούς μήνες, ενώ η παραγωγή αστικών στερεών αποβλήτων υπερβαίνει τους 60.000 τόνους ετησίως, με έντονη εποχική αιχμή.
Παράλληλα, καταγράφονται φαινόμενα υπέρβασης των ορίων του ενεργειακού δικτύου κατά την περίοδο αιχμής, καθώς και σημαντική επιβάρυνση του οδικού δικτύου, ιδιαίτερα στον άξονα Ρόδου – Λίνδου.
Η πίεση αυτή καθιστά αναγκαία τη διαχείριση των φυσικών πόρων και την ενίσχυση των υποδομών.

4.5.8 Τάσεις και Προοπτικές

Οι προοπτικές του τουρισμού στη Ρόδο συνδέονται με την προσπάθεια μετάβασης σε ένα πιο βιώσιμο και διαφοροποιημένο μοντέλο ανάπτυξης. Η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου

αποτελεί βασικό στόχο, με πρωτοβουλίες προσέλκυσης ειδικών κατηγοριών επισκεπτών, όπως οι ψηφιακοί νομάδες και ο τουρισμός τρίτης ηλικίας.
Παράλληλα, αναπτύσσονται δράσεις βιωσιμότητας, όπως το πρόγραμμα «The Rhodes Co-Lab», που στοχεύει στη μετατροπή του νησιού σε πρότυπο βιώσιμου προορισμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται επίσης στον ψηφιακό μετασχηματισμό και στη διαχείριση των τουριστικών ροών μέσω έξυπνων εφαρμογών, καθώς και στην αναβάθμιση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος.

4.5.9 Συμπεράσματα

Ο τουρισμός στον Δήμο Ρόδου αποτελεί τον βασικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης, με ιδιαίτερα υψηλή συμβολή στο τοπικό προϊόν και ισχυρή διεθνή παρουσία. Η ένταση της τουριστικής δραστηριότητας, η αυξητική πορεία των αφίξεων και η σημαντική δυναμική της κρουαζιέρας επιβεβαιώνουν τον ρόλο της Ρόδου ως κορυφαίου τουριστικού προορισμού στην Ανατολική Μεσόγειο.
Η συμβολή της κρουαζιέρας στην τουριστική κίνηση ενισχύει περαιτέρω την εξωστρέφεια του προορισμού και δημιουργεί πρόσθετη οικονομική δραστηριότητα, κυρίως μέσω της ενίσχυσης του λιανικού εμπορίου, της εστίασης και των τοπικών υπηρεσιών. Η υψηλή ημερήσια επισκεψιμότητα που προκύπτει από τις αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας συμβάλλει στη διεύρυνση της τουριστικής κατανάλωσης και στη διασπορά των ωφελειών σε τμήματα της τοπικής οικονομίας που δεν συνδέονται άμεσα με τη διαμονή.
Ωστόσο, η συγκέντρωση μεγάλου αριθμού επισκεπτών σε περιορισμένο χρονικό διάστημα, ιδιαίτερα στο ιστορικό κέντρο και στη Μεσαιωνική Πόλη, δημιουργεί πρόσθετες πιέσεις στον αστικό χώρο. Η επιβάρυνση του οδικού δικτύου, η αύξηση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, η ένταση στη χρήση δημόσιων χώρων και η πίεση στις υποδομές αποτελούν βασικές προκλήσεις που συνδέονται με τη δραστηριότητα της κρουαζιέρας. Παράλληλα, τίθεται ζήτημα διατήρησης της ποιότητας της εμπειρίας τόσο για τους επισκέπτες όσο και για τους κατοίκους, ιδιαίτερα σε περιοχές υψηλής συγκέντρωσης.
Συνολικά, η τουριστική ανάπτυξη του Δήμου Ρόδου χαρακτηρίζεται από ισχυρή δυναμική αλλά και έντονη εξάρτηση από έναν κυρίαρχο κλάδο. Η υψηλή εποχικότητα, η συγκέντρωση δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένες γεωγραφικές ζώνες και οι πιέσεις στις υποδομές αναδεικνύουν την ανάγκη για πιο ισορροπημένη και βιώσιμη διαχείριση του τουριστικού φαινομένου.
Η ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τουριστικού συστήματος προϋποθέτει τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, τη βελτίωση της διαχείρισης των επισκεπτών, την αναβάθμιση των υποδομών και την υιοθέτηση πρακτικών βιώσιμης ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό, η ορθολογική αξιοποίηση της κρουαζιέρας, σε συνδυασμό με τη συνολική αναβάθμιση της τουριστικής εμπειρίας, αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας ζωής στον Δήμο Ρόδου.

5. <u>Βασικές Υποδομές Δήμου Ρόδου</u>

Οι βασικές υποδομές ενός Δήμου συνιστούν θεμελιώδη παράγοντα για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, της ποιότητας ζωής των πολιτών και της βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης. Στην περίπτωση του Δήμου Ρόδου, οι υποδομές αποκτούν ιδιαίτερη σημασία, καθώς καλούνται να εξυπηρετήσουν όχι μόνο τον μόνιμο πληθυσμό, αλλά και τις αυξημένες ανάγκες που προκύπτουν από την έντονη τουριστική δραστηριότητα και τη γεωγραφική διασπορά των οικισμών.
Η νησιωτικότητα, η εποχικότητα της οικονομικής δραστηριότητας και η χωρική ανισοκατανομή του πληθυσμού δημιουργούν σύνθετες απαιτήσεις ως προς τον σχεδιασμό, τη λειτουργία και τη συντήρηση των υποδομών. Ειδικότερα, η συγκέντρωση σημαντικού μέρους του πληθυσμού στο βόρειο τμήμα του νησιού, σε συνδυασμό με την ύπαρξη μικρότερων και συχνά απομακρυσμένων οικισμών στη νότια και ενδοχώρα, επηρεάζει άμεσα την επάρκεια και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο αυτό, το παρόν κεφάλαιο εξετάζει τις βασικές κατηγορίες υποδομών του Δήμου Ρόδου, με έμφαση στις σχολικές, αθλητικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις. Η ανάλυση βασίζεται σε διαθέσιμα διοικητικά και στατιστικά στοιχεία και αποσκοπεί στην αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, των βασικών χαρακτηριστικών και των λειτουργικών ιδιαιτεροτήτων κάθε κατηγορίας υποδομών.
Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην καταγραφή της χωρικής κατανομής, της δυναμικότητας και της κατάστασης των υποδομών, καθώς και στην ανάδειξη των πιέσεων που αυτές δέχονται, τόσο από δημογραφικούς παράγοντες όσο και από την έντονη εποχική μεταβολή του πληθυσμού. Η αποτύπωση αυτή αποτελεί κρίσιμη βάση για τον επόμενο σχεδιασμό και τη ιεράρχηση των αναγκών του Δήμου.

5.1 Σχολικές Υποδομές Δήμου Ρόδου

Οι σχολικές υποδομές αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους πυλώνες κοινωνικής πολιτικής και αναπτυξιακής προοπτικής ενός Δήμου, καθώς συνδέονται άμεσα με την εκπαίδευση, τη δημογραφική εξέλιξη και τη συνολική ποιότητα ζωής των κατοίκων. Στον Δήμο Ρόδου, το δίκτυο των σχολικών μονάδων παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, λόγω της γεωγραφικής έκτασης του νησιού, της έντονης τουριστικής δραστηριότητας και της διαφοροποίησης μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών.
Η κατανομή των σχολικών μονάδων αντανακλά σε μεγάλο βαθμό τη χωρική οργάνωση του πληθυσμού, με σημαντική συγκέντρωση στο βόρειο τμήμα του νησιού, όπου εντοπίζεται και η μεγαλύτερη αστική ανάπτυξη. Αντίθετα, στις νότιες και πιο απομακρυσμένες περιοχές παρατηρείται ύπαρξη μικρότερων και συχνά ολιγοθέσιων σχολικών μονάδων, γεγονός που επηρεάζει τη λειτουργικότητα και την αποδοτικότητα του εκπαιδευτικού δικτύου.
Παράλληλα, η εφαρμογή της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης, σε συνδυασμό με τις εποχικές μεταβολές του μαθητικού πληθυσμού λόγω τουρισμού, δημιουργεί πρόσθετες πιέσεις στο υφιστάμενο σύστημα σχολικών υποδομών. Οι συνθήκες αυτές καθιστούν αναγκαία τη συστηματική αποτύπωση και αξιολόγηση των διαθέσιμων υποδομών.

- **<u>Συγκεντρωτική αποτύπωση σχολικών μονάδων</u>**

Για την πληρέστερη κατανόηση της έκτασης και της δομής του σχολικού δικτύου, κρίνεται σκόπιμη η συνοπτική αποτύπωση του αριθμού των σχολικών μονάδων ανά βαθμίδα εκπαίδευσης. Η αποτύπωση αυτή επιτρέπει την εξαγωγή βασικών συμπερασμάτων ως προς την ένταση των υποδομών και τη σχετική βαρύτητα κάθε βαθμίδας στο σύνολο του Δήμου.

Πίνακας 21:Σχολικές Μονάδες Δήμου Ρόδου

Συνολικός αριθμός σχολικών μονάδων Δήμου Ρόδου	
Βαθμίδα Εκπαίδευσης	**Αριθμός Σχολικών Μονάδων**
Νηπιαγωγεία	55
Δημοτικά Σχολεία	55
Γυμνάσια	20
Λύκεια (ΓΕΛ & ΕΠΑΛ)	10
Ειδικές & λοιπές δομές (ΕΕΕΕΚ, ΕΚ, εσπερινά κ.λπ.)	9
Σύνολο	**149**

Η ανωτέρω κατανομή καταδεικνύει ότι το εκπαιδευτικό δίκτυο του Δήμου Ρόδου είναι εκτεταμένο και πολυεπίπεδο, με ισχυρή παρουσία τόσο στην προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση όσο και στη δευτεροβάθμια, γεγονός που συνεπάγεται αυξημένες απαιτήσεις σε επίπεδο διαχείρισης, συντήρησης και προγραμματισμού παρεμβάσεων.

5.1.1 Ανάλυση ανά Βαθμίδα Εκπαίδευσης

Προσχολική Εκπαίδευση (Νηπιαγωγεία)

Η προσχολική εκπαίδευση στον Δήμο Ρόδου παρουσιάζει ιδιαίτερη ανάπτυξη, τόσο σε επίπεδο αριθμού μονάδων όσο και σε επίπεδο γεωγραφικής κάλυψης. Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού νηπιαγωγείων στον αστικό ιστό της πόλης της Ρόδου αποτυπώνει τη συγκέντρωση του πληθυσμού και τη συνεπαγόμενη ζήτηση για δομές πρώιμης εκπαίδευσης, ενώ η παράλληλη παρουσία τους σε πλήθος οικισμών επιβεβαιώνει την ανάγκη διατήρησης της προσβασιμότητας σε τοπικό επίπεδο.

Η λειτουργία νηπιαγωγείων σε περιοχές όπως ο Αρχάγγελος, τα Αφάντου, οι Καλυθιές, η Κρεμαστή, το Παραδείσι, η Σορωνή, η Λίνδος, η Λάρδος, ο Έμπωνας και άλλοι οικισμοί αναδεικνύει τον ρόλο της προσχολικής εκπαίδευσης ως βασικής κοινωνικής υποδομής που υποστηρίζει την καθημερινότητα των οικογενειών και συμβάλλει στη συγκράτηση του πληθυσμού στις τοπικές κοινότητες.

Παράλληλα, η ύπαρξη ειδικής μονάδας προσχολικής εκπαίδευσης προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στη διάσταση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, επιβάλλοντας αυξημένες απαιτήσεις ως προς την καταλληλότητα των εγκαταστάσεων, την προσβασιμότητα και την εξειδικευμένη υποστήριξη.

Η ευρεία γεωγραφική διασπορά των νηπιαγωγείων, αν και εξυπηρετεί την αρχή της εγγύτητας, δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις για τον Δήμο, ιδίως ως προς τη συντήρηση των κτιρίων, τη διασφάλιση ενιαίων προδιαγραφών ποιότητας και την αποτελεσματική κατανομή των διαθέσιμων πόρων.

Ακολουθεί η αναλυτική καταγραφή των νηπιαγωγείων, όπως προκύπτει από τα διαθέσιμα στοιχεία:

Πίνακας 22:Νηπιαγωγεία Δήμου Ρόδου (Πηγή:https//www.dipe.dod.sch.gr)

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ		
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ		**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**
1	1ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ Ι. ΖΙΓΔΗ
2	2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ- ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΕΙΟ	ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 4
3	3ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ 42
4	4ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΚΙΣΘΙΝΙΟΥ 10
5	5ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 4
6	6ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 4
7	7ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΧΡ. ΤΣΙΓΑΝΤΕ
8	8ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΘΕΜ. ΣΟΦΟΥΛΗ-ΟΥΡΑΝΙΑΣ 2
9	9ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 4
10	10ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	Ν. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗ
11	11ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ ΒΡΟΥΧΟΥ 5
12	12ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 77

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ		
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ		**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**
13	14ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΒΕΝΕΤΟΚΛΕΩΝ 33
14	15ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΚΥΡΑ ΤΗΣ ΡΩ 40
15	16ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΑΝΔΡΕΑ ΜΟΣΧΟΒΗ 1
16	17ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΦΙΛ. ΓΙΑΜΑΛΗ
17	18ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ
18	19ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	Α ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ-Κ. ΒΑΡΝΑΛΗ
19	20ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΑΚΧΟΣ
20	21ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΒΕΡΓΙΝΑΣ
21	22ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ Ι. ΖΙΓΔΗ
22	ΕΙΔΙΚΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	Β.ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 77
23	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΠΟΛΛΩΝΩΝ	ΑΠΟΛΛΩΝΑ
24	1ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ
25	2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ
26	3ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ - ΑΓΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ
27	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΡΧΙΠΟΛΗΣ	ΑΡΧΙΠΟΛΗ
28	1ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΦΑΝΤΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
29	2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΦΑΝΤΟΥ	ΕΙΚΟΣΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 83
30	3ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΦΑΝΤΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
31	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ	ΓΕΝΝΑΔΙ
32	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΔΑΜΑΤΡΙΑΣ	ΔΑΜΑΤΡΙΑ
33	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΕΛΕΟΥΣΑΣ	ΕΛΕΟΥΣΑ
34	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΕΜΠΩΝΑ	ΕΜΠΩΝΑ
35	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΘΕΟΛΟΓΟΥ	ΘΕΟΛΟΓΟΣ
36	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΛΑΒΑΡΔΩΝ	ΚΑΛΑΒΑΡΔΑ
37	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΛΑΘΟΥ	ΚΑΛΑΘΟΣ
38	1ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΛΥΘΙΩΝ	ΚΑΛΥΘΙΕΣ
39	2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΛΥΘΙΩΝ	ΚΑΛΥΘΙΕΣ
40	3ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΑΛΥΘΙΩΝ	ΚΑΛΥΘΙΕΣ
41	1ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΡΕΜΑΣΤΗΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΥ 5
42	2ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΡΕΜΑΣΤΗΣ	ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΔΙΑΚΟΥ 5
43	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΡΗΤΗΝΙΑΣ	ΚΡΗΤΗΝΙΑ

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ		
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ		**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**
44	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΛΙΝΔΟΥ	ΛΙΝΔΟΣ
45	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΛΑΡΔΟΥ	ΛΑΡΔΟΣ
46	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΑΛΩΝΑΣ	ΜΑΛΩΝΑ
47	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΑΡΙΤΣΩΝ	ΜΑΡΙΤΣΑ
48	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΑΣΑΡΩΝ	ΜΑΣΑΡΗ
49	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΑΡΑΔΕΙΣΙΟΥ	Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 1
50	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΑΣΤΙΔΑΣ	ΠΑΣΤΙΔΑ
51	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΑΛΑΚΟΥ	ΣΑΛΑΚΟΣ
52	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΓΟΥΡΟΥ	Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ 5
53	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΣΟΡΩΝΗΣ	ΣΟΡΩΝΗ
54	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΦΑΝΩΝ	ΦΑΝΕΣ
55	ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΨΙΝΘΟΥ	ΨΙΝΘΟΣ

<u>Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Δημοτικά Σχολεία)</u>

Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση στον Δήμο Ρόδου συγκροτεί ένα εκτεταμένο και πολυκεντρικό δίκτυο, το οποίο αντανακλά την ανάγκη κάλυψης ενός ευρέος φάσματος πληθυσμιακών και χωρικών δεδομένων. Η συγκέντρωση σημαντικού αριθμού δημοτικών σχολείων στην πόλη της Ρόδου ενισχύει τον ρόλο της ως βασικού εκπαιδευτικού πυρήνα, ενώ η παρουσία ειδικών και πειραματικών σχολείων προσδίδει ποιοτικά χαρακτηριστικά διαφοροποίησης στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Ταυτόχρονα, η λειτουργία δημοτικών σχολείων σε περιφερειακές ενότητες, όπως η Ιαλυσός, ο Αρχάγγελος, τα Αφάντου, οι Καλυθιές, η Κρεμαστή, το Παραδείσι και η Σορωνή, αναδεικνύει τη διαμόρφωση δευτερευόντων εκπαιδευτικών πόλων, οι οποίοι εξυπηρετούν ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές. Η παρουσία σχολικών μονάδων ακόμη και σε μικρότερους οικισμούς υπογραμμίζει τη σημασία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής και ισόρροπης ανάπτυξης.

Η πολυτυπία των μονάδων (γενικής, ειδικής και πειραματικής εκπαίδευσης) δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις σε επίπεδο υποδομών, καθώς κάθε κατηγορία προϋποθέτει διαφορετικές τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές. Παράλληλα, η μεγάλη έκταση του δικτύου συνεπάγεται αυξημένες ανάγκες για συστηματική συντήρηση, ενεργειακή αναβάθμιση και συνεχή παρακολούθηση της καταλληλότητας των εγκαταστάσεων.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται η αναλυτική καταγραφή των δημοτικών σχολείων:

Πίνακας 23:Δημοτικά Σχολεία Δήμου Ρόδου (Πηγή:https//www.dipe.dod.sch.gr)

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ		
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ		**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**
1	1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ
2	2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΒΕΝΕΤΟΚΛΕΩΝ 33
3	3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 4
4	5ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 4
5	6ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΥΨΗΛΑΝΤΗ 42
6	7ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΑΜΑΡΑΝΤΟΥ 47
7	8ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΠΛ. ΙΩΑΝΝΗ ΖΙΓΔΗ (ΑΚΑΔΗΜΙΑ)
8	10ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΚΙΣΘΙΝΙΟΥ 10
9	11ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ 54
10	12ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 4
11	13ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΑΤΤΑΒΥΡΟΥ & ΑΚΡΑΜΙΤΟΥ
12	14ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ- ΑΣΤΙΚΗ	ΠΛ. ΜΙΧΑΗΛ ΒΡΟΥΧΟΥ 5
13	15ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 38
14	16ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΑΝΔΡΕΑ ΜΟΣΧΟΒΗ 1
15	17ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	Κ. ΒΑΡΝΑΛΗ 1
16	18ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΣ	Φ. ΓΙΑΜΑΛΗ
17	1ο ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	Β. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 77
18	ΕΙΔΙΚΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΠΛ. ΙΩΑΝΝΗ ΖΙΓΔΗ (ΑΚΑΔΗΜΙΑ)
19	ΕΙΔΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ - ΚΩΦΩΝ ΒΑΡΗΚΟΩΝ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 4
20	1ο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΠΛ. ΙΩΑΝΝΗ ΖΙΓΔΗ (ΑΚΑΔΗΜΙΑ)
21	2ο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΠΛ. ΙΩΑΝΝΗ ΖΙΓΔΗ (ΑΚΑΔΗΜΙΑ)
22	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΠΟΛΛΩΝΩΝ	ΑΠΟΛΛΩΝΑ
23	1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ
24	2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ
25	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΧΙΠΟΛΗΣ	ΑΡΧΙΠΟΛΗ
26	1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΦΑΝΤΟΥ	ΕΙΚΟΣΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 83
27	2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΦΑΝΤΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΑΦΑΝΤΟΥ
28	3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΦΑΝΤΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΑΦΑΝΤΟΥ
29	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ	ΓΕΝΝΑΔΙ
30	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΑΜΑΤΡΙΑΣ	ΔΑΜΑΤΡΙΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ		
31	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΔΙΜΥΛΙΑΣ	ΔΙΜΥΛΙΑ
32	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΜΠΩΝΑ	ΕΜΠΩΝΑΣ
33	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΟΛΟΓΟΥ	ΘΕΟΛΟΓΟΣ
34	1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΙΑΛΥΣΟΥ	ΠΑΡΟΔΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ- ΑΓ. ΙΩΑΝΝΟΥ
35	2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΙΑΛΥΣΟΥ	ΦΙΛΕΡΗΜΟΥ 8
36	3ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΙΑΛΥΣΟΥ - ΓΙΑΛΟΥΣΕΙΟ	ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΑΠ. ΡΟΔΙΟΥ
37	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΑΒΑΡΔΩΝ	ΚΑΛΑΒΑΡΔΑ
38	1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΥΘΙΩΝ - ΚΑΛΛΙΜΑΘΕΙΟ	ΚΑΛΥΘΙΩΝ- ΠΑΣΤΙΔΑΣ 8
39	2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΛΥΘΙΩΝ	ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 21
40	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΟΣΚΙΝΟΥ	ΚΟΣΚΙΝΟΥ
41	1ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΡΕΜΑΣΤΗΣ	ΠΑΡΟΔΟΣ ΙΚΑΡΩΝ 1
42	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΝΙΑΣ	ΚΡΗΤΗΝΙΑ
43	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΑΡΔΟΥ	ΛΑΡΔΟΣ
44	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΙΝΔΟΥ	ΛΙΝΔΟΣ
45	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΛΩΝΑΣ	ΜΑΛΩΝΑ
46	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΡΙΤΣΩΝ	ΜΑΡΙΤΣΑ
47	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΣΑΡΩΝ	ΜΑΣΑΡΗ
48	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΡΑΔΕΙΣΙΟΥ	Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
49	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΣΤΙΔΑΣ	ΠΑΣΤΙΔΑ
50	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΥΛΩΝΑ	ΠΥΛΩΝΑΣ
51	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΑΛΑΚΟΥ	ΣΑΛΑΚΟΣ
52	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΓΟΥΡΟΥ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ 5
53	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΣΟΡΩΝΗΣ	ΣΟΡΩΝΗ
54	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΑΝΩΝ- ΦΑΝΑΙΟ	ΦΑΝΕΣ
55	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΨΙΝΘΟΥ ΡΟΔΟΥ - ΣΙΒΥΝΘΕΙΟ	ΨΙΝΘΟΣ

<u>Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσια και Λύκεια)</u>

Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση στον Δήμο Ρόδου παρουσιάζει υψηλό βαθμό λειτουργικής πολυπλοκότητας, καθώς περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα εκπαιδευτικών δομών, όπως γενικά λύκεια, επαγγελματικά λύκεια, εσπερινά σχολεία, εργαστηριακά κέντρα και ειδικές μονάδες. Η συγκέντρωση σημαντικού αριθμού αυτών των δομών στην πόλη της Ρόδου υποδηλώνει τον ρόλο της ως κύριου εκπαιδευτικού και διοικητικού κέντρου.

Παράλληλα, η παρουσία γυμνασίων και λυκείων σε περιοχές όπως η Ιαλυσός, η Κρεμαστή, η Σορωνή, το Παραδείσι, τα Αφάντου και ο Αρχάγγελος εξασφαλίζει την αποκέντρωση της εκπαίδευσης και περιορίζει τις ανάγκες μετακίνησης των μαθητών, στοιχείο ιδιαίτερα σημαντικό για έναν νησιωτικό δήμο με μεγάλες αποστάσεις.

Η ύπαρξη επαγγελματικών και ειδικών δομών ενισχύει τη διαφοροποίηση του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά ταυτόχρονα αυξάνει τις απαιτήσεις σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής, εξοπλισμού και λειτουργικής οργάνωσης, καθώς οι μονάδες αυτές απαιτούν εξειδικευμένους χώρους και αυξημένη τεχνική υποστήριξη.
Ακολουθεί η αναλυτική παρουσίαση των σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης:

Πίνακας 24:Γυμνάσια & Λύκεια Δήμου Ρόδου (Πηγή:https//www.dipe.dod.sch.gr)

ΓΥΜΝΑΣΙΑ & ΛΥΚΕΙΑ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ		
ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΟΥ		**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ**
1	1ο ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ(ΕΚ) ΡΟΔΟΥ	ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΠΕΠΕΡ 1
2	1ο ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΕΠΑΛ ΡΟΔΟΥ	ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΠΕΠΠΕΡ 1
3	1ο ΗΜΕΡ ΓΕ.Λ. ΡΟΔΟΥ – ΒΕΝΕΤΟΚΛΕΙΟ	Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 11
4	1ο ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΚΟΜΝΗΝΩΝ 1
5	1ο ΗΜΕΡ ΕΠΑΛ ΡΟΔΟΥ	ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΠΕΠΕΡ 1
6	2ο ΓΕ.Λ. ΡΟΔΟΥ	ΒΕΝΕΤΟΚΛΕΩΝ 51
7	2ο Ε.Κ ΡΟΔΟΥ	ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ
8	2ο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΛΙΝΔΟΥ 121
9	3ο ΗΜΕΡ ΓΕ.Λ. ΡΟΔΟΥ	ΚΟΜΝΗΝΩΝ 1
10	3ο ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΟΔΟΥ – ΒΕΝΕΤΟΚΛΕΙΟ	ΚΩΝ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 11
11	4ο ΗΜΕΡ ΓΕ.Λ. ΡΟΔΟΥ	ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΟΝΗ
12	4ο ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΟΔΟΥ – ΚΑΖΟΥΛΛΕΙΟ	ΠΑΤΡ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ 58
13	5ο ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΟΔΟΥ – ΚΑΖΟΥΛΛΕΙΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟ	ΛΟΝΔΙΝΟΥ & ΜΟΣΧΑΣ
14	6ο ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΙΑΚΟΥ 56
15	7ο ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΤΡΙΔΗ 29
16	ΕΕΕΕΚ ΡΟΔΟΣ – ΕΕΕΕΚ ΡΟΔΟΥ	ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ 102Β
17	ΕΝΙΑΙΟ ΕΙΔΙΚΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ-ΛΥΚΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ ΒΡΟΥΧΟΥ 1
18	ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΕ.Λ. ΡΟΔΟΥ – ΒΕΝΕΤΟΚΛΕΙΟ	Κ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 11
19	ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΟΔΟΥ – ΒΕΝΕΤΟΚΛΕΙΟ	ΚΩΝ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ 11
20	ΜΟΥΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΟΔΟΥ – ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΡΟΔΟΥ	ΚΟΣΚΙΝΟΥ
21	ΠΡΟΤΥΠΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΡΟΔΟΥ Π.ΕΠΑ.Λ.	ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ
22	ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΙΑΛΥΣΟΥ ΡΟΔΟΥ – «ΚΑΛΛΙΠΑΤΕΙΡΑ»	ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
23	ΗΜΕΡ ΓΕ.Λ. ΙΑΛΥΣΟΥ ΡΟΔΟΥ	ΠΑΡΟΔΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
24	ΗΜΕΡ ΓΕ.Λ. ΚΡΕΜΑΣΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ 91

25	ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΡΕΜΑΣΤΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΠΕΡΙΓΙΑΛΕΝΗΣ 4
26	ΗΜΕΡ ΓΕ.Λ. ΣΟΡΩΝΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΣΟΡΩΝΗ ΡΟΔΟΥ
27	ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΟΡΩΝΗΣ ΡΟΔΟΥ	ΣΟΡΩΝΗ ΡΟΔΟΥ
28	ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΑΡΑΔΕΙΣΙΟΥ ΡΟΔΟΥ	ΛΕΩΦ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 104
29	ΗΜΕΡ ΕΠΑΛ ΠΑΡΑΔΕΙΣΙΟΥ ΡΟΔΟΥ	Ν. ΠΛΑΣΤΗΡΑ
30	ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ Λ.Τ. ΕΜΠΩΝΑ	ΕΜΠΩΝΑΣ
31	ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΛΥΘΙΩΝ ΡΟΔΟΥ	ΚΑΛΥΘΙΕΣ
32	ΗΜΕΡ ΓΕ.Λ. ΑΦΑΝΤΟΥ ΡΟΔΟΥ	ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 1 ΑΦΑΝΤΟΥ ΡΟΔΟΥ
33	ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΦΑΝΤΟΥ ΡΟΔΟΥ	ΑΦΑΝΤΟΥ ΡΟΔΟΥ
34	ΓΕ.Λ. ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΡΟΔΟΥ
35	ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ Λ.Τ. ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΡΟΔΟΥ
36	ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΡΟΔΟΥ
37	ΗΜΕΡ ΕΠΑ.Λ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ ΡΟΔΟΥ	ΠΛΑΤΕΙΑ ΗΡΩΩΝ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΡΟΔΟΥ
38	ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΑΣΑΡΩΝ ΡΟΔΟΥ	ΜΑΣΑΡΗ ΡΟΔΟΥ
39	ΗΜΕΡ ΓΥΜΝΑΣΙΟ Λ.Τ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ ΡΟΔΟΥ	ΓΕΝΝΑΔΙ ΡΟΔΟΥ

Συμπεράσματα και Προοπτικές

Η συνολική αποτύπωση των σχολικών εγκαταστάσεων του Δήμου Ρόδου αναδεικνύει ένα εκτεταμένο, πολυεπίπεδο και λειτουργικά σύνθετο δίκτυο εκπαιδευτικών υποδομών, το οποίο καλύπτει το σύνολο των βαθμίδων εκπαίδευσης και ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες γεωγραφικές και δημογραφικές συνθήκες ενός μεγάλου νησιωτικού Δήμου.

Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει η ποικιλία των σχολικών μονάδων που λειτουργούν εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου, καθώς πέραν των γενικών σχολείων περιλαμβάνονται ειδικές κατηγορίες εκπαιδευτικών δομών, όπως μουσικά σχολεία, επαγγελματικά λύκεια (ΕΠΑΛ), εργαστηριακά κέντρα, ειδικά σχολεία και δομές ειδικής αγωγής, καθώς και εσπερινές μονάδες εκπαίδευσης. Η ύπαρξη των δομών αυτών ενισχύει σημαντικά τον ρόλο του Δήμου ως περιφερειακού εκπαιδευτικού κόμβου, προσφέροντας διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές επιλογές και καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών και επαγγελματικών αναγκών.

Ταυτόχρονα, η έντονη χωρική διασπορά των σχολικών μονάδων, με παρουσία τόσο στον αστικό πυρήνα της πόλης της Ρόδου όσο και σε πληθώρα οικισμών της ενδοχώρας, συμβάλλει καθοριστικά στη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση. Η αποκεντρωμένη αυτή διάρθρωση ενισχύει την κοινωνική συνοχή και τη βιωσιμότητα των τοπικών κοινοτήτων, αλλά παράλληλα αυξάνει τις απαιτήσεις του Δήμου σε επίπεδο συντήρησης, ενεργειακής αναβάθμισης και λειτουργικής υποστήριξης των υποδομών.

Σημαντική παράμετρο αποτελεί και η δυναμική εξέλιξη του πληθυσμού και της οικιστικής ανάπτυξης, όπως αυτή αποτυπώνεται και στα στοιχεία πολεοδομικού σχεδιασμού που έχουν τεθεί υπό επεξεργασία. Η πρόβλεψη νέων σχολικών χώρων σε περιοχές με αυξημένη πληθυσμιακή πίεση, όπως ο Αρχάγγελος, οι Καλυθιές και άλλες αναπτυσσόμενες ζώνες, καταδεικνύει την ανάγκη προσαρμογής του σχολικού δικτύου στις σύγχρονες και μελλοντικές ανάγκες.

Επιπλέον, η έντονη εποχικότητα που χαρακτηρίζει τον Δήμο Ρόδου, λόγω του τουριστικού χαρακτήρα του, δημιουργεί πρόσθετες προκλήσεις στον σχεδιασμό και τη λειτουργία των σχολικών υποδομών, καθώς επηρεάζει έμμεσα τη δημογραφική κατανομή και τις ανάγκες των τοπικών κοινωνιών. Η παράμετρος αυτή καθιστά αναγκαία την υιοθέτηση ευέλικτων και προσαρμοστικών πολιτικών στον τομέα των εκπαιδευτικών υποδομών.

Συνολικά, το σχολικό δίκτυο του Δήμου Ρόδου δεν αποτελεί απλώς ένα σύνολο κτιριακών εγκαταστάσεων, αλλά έναν κρίσιμο πυλώνα κοινωνικής πολιτικής, αναπτυξιακού σχεδιασμού και χωρικής οργάνωσης. Η αποτελεσματική διαχείριση, αναβάθμιση και προσαρμογή των σχολικών υποδομών συνδέεται άμεσα με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, την ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τη διαμόρφωση ενός βιώσιμου και ισόρροπου αναπτυξιακού προτύπου για τον Δήμο.

5.2 Αθλητικές Υποδομές Δήμου Ρόδου

Οι αθλητικές υποδομές του Δήμου Ρόδου αποτελούν έναν εκτεταμένο και πολυεπίπεδο μηχανισμό υποστήριξης της άθλησης, της κοινωνικής συνοχής και της τοπικής ανάπτυξης, ο οποίος διαμορφώνεται τόσο από τη γεωγραφική ιδιαιτερότητα του νησιωτικού χώρου όσο και από τη λειτουργική ανάγκη εξυπηρέτησης ενός πληθυσμού κατανεμημένου σε πολλαπλές δημοτικές ενότητες. Στο πλαίσιο αυτό, οι εγκαταστάσεις δεν λειτουργούν αποσπασματικά, αλλά συγκροτούν ένα δίκτυο υποδομών με διαφοροποιημένο ρόλο και επίπεδο εξυπηρέτησης, το οποίο καλείται να καλύψει τόσο τις ανάγκες της καθημερινής άθλησης όσο και τη φιλοξενία οργανωμένων αθλητικών δραστηριοτήτων.
Η ανάπτυξη του δικτύου αυτού συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία των τοπικών αθλητικών σωματείων, την εξέλιξη των κοινωνικών αναγκών και τη σταδιακή υλοποίηση έργων αθλητικής υποδομής σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, γεγονός που εξηγεί και τη σημερινή διαφοροποίηση ως προς το μέγεθος, την ποιότητα και το επίπεδο εξοπλισμού των επιμέρους εγκαταστάσεων.

5.2.1 Αποτύπωση και λειτουργική διάρθρωση των αθλητικών εγκαταστάσεων

Το σύνολο των αθλητικών εγκαταστάσεων του Δήμου Ρόδου περιλαμβάνει στάδια, κλειστά γυμναστήρια και γήπεδα ποδοσφαίρου, τα οποία κατανέμονται σε όλες σχεδόν τις δημοτικές ενότητες, διαμορφώνοντας ένα δίκτυο με έντονη χωρική διασπορά και πολυκεντρική διάρθρωση. Στον πυρήνα του δικτύου εντάσσονται εγκαταστάσεις ευρύτερης εμβέλειας, όπως το Εθνικό Στάδιο Ρόδου, το Βοηθητικό Στάδιο Διαγόρα και το Αθλητικό Κέντρο Καρακόνερου «Καλλιπάτειρα», καθώς και τα κλειστά γυμναστήρια Βενετοκλείου, Καλλιθέας, Κρεμαστής και Ιαλυσού, τα οποία λειτουργούν ως βασικοί πόλοι συγκέντρωσης αθλητικών δραστηριοτήτων και φιλοξενίας διοργανώσεων.
Παράλληλα, αναπτύσσεται ένα εκτεταμένο δίκτυο τοπικών αθλητικών εγκαταστάσεων, κυρίως γηπέδων ποδοσφαίρου, το οποίο καλύπτει το σύνολο σχεδόν των τοπικών κοινοτήτων, όπως η Ιαλυσός, η Αφάντου, η Λίνδος, η Κρεμαστή, οι Καλυθιές, ο Αρχάγγελος, τα Κοσκινού, ο Έμπωνας, τα Μαριτσά, η Παστίδα, ο Θεολόγος, οι Φάνες, η Μαλώνα, ο Απόλλωνας, ο Άγιος Ισίδωρος και η Ψίνθος. Η κατανομή αυτή καταδεικνύει τη συστηματική προσπάθεια διασφάλισης πρόσβασης στον αθλητισμό σε όλη την έκταση του Δήμου, ανεξαρτήτως χωρικής θέσης.
Η συνολική εικόνα των αθλητικών υποδομών αποτυπώνεται συγκεντρωτικά στον ακόλουθο πίνακα, στον οποίο παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά των εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατηγορίας, της χωρητικότητας, του τύπου τάπητα και της γεωγραφικής τους κατανομής.

Πίνακας 25:Αθλητικές Εγκαταστάσεις Δήμου Ρόδου (Πηγή:https://www.rhodes.gr/athlitismos)

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ		
Ονομασία Εγκατάστασης	**Κατηγορία**	**Περιοχή**
Εθνικό Στάδιο Ρόδου	Στάδιο	Ρόδος
Βοηθητικό Στάδιο Διαγόρα	Στάδιο	Ρόδος
Καρακόνερο - Καλλιπάτειρα	Αθλητικό Κέντρο	Ρόδος

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ		
Ε.Α.Κ Αγίων Αποστόλων	Αθλητικό Κέντρο	Ρόδος
Βενετόκλειο	Κλειστό	Ρόδος
Καλλιθέας	Κλειστό	Καλλιθέα
Κρεμαστής	Κλειστό	Κρεμαστή
Ιαλυσού	Κλειστό	Ιαλυσός
Λίνδου	Γήπεδο	Λίνδος
Ιαλυσού (Οικονομίδειο)	Γήπεδο	Ιαλυσός
Αφάντου	Γήπεδο	Αφάντου
Αρχαγγέλου	Γήπεδο	Αρχάγγελος
Κοσκινού	Γήπεδο	Κοσκινού
Έμπωνας	Γήπεδο	Έμπωνας
Μαριτσών	Γήπεδο	Μαριτσά
Παστίδας	Γήπεδο	Παστίδα
Θεολόγου	Γήπεδο	Θεολόγος
Φανών	Γήπεδο	Φάνες
Μαλώνας	Γήπεδο	Μαλώνα
Απολλώνων	Γήπεδο	Απόλλωνας
Αγίου Ισιδώρου	Γήπεδο	Άγιος Ισίδωρος
Ψίνθου	Γήπεδο	Ψίνθος

Η συστηματική αποτύπωση των στοιχείων αυτών επιτρέπει τη συνολική κατανόηση της δομής και της λειτουργίας του δικτύου, αναδεικνύοντας τόσο την έκταση όσο και την εσωτερική διαφοροποίησή του.

5.2.2 Λειτουργική ανάλυση του δικτύου αθλητικών υποδομών

Η ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων καταδεικνύει ότι ο Δήμος Ρόδου διαθέτει ένα εκτεταμένο και λειτουργικά διαφοροποιημένο σύστημα αθλητικών υποδομών, το οποίο ανταποκρίνεται σε σημαντικό βαθμό στις ανάγκες του πληθυσμού. Η ευρεία γεωγραφική διασπορά των εγκαταστάσεων διασφαλίζει την προσβασιμότητα των πολιτών, ενισχύοντας την αποκεντρωμένη παροχή υπηρεσιών άθλησης και περιορίζοντας τις χωρικές ανισότητες μεταξύ των επιμέρους περιοχών.

Ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει η ύπαρξη διαφορετικών κατηγοριών γηπέδων (ενδεικτικά Α2, Β1 και Β2), καθώς και η συνύπαρξη φυσικού και συνθετικού χλοοτάπητα, στοιχεία που αντανακλούν διαφοροποίηση ως προς το επίπεδο αγωνιστικής χρήσης, τις απαιτήσεις συντήρησης και το βαθμό εκσυγχρονισμού των υποδομών. Παράλληλα, η διακύμανση της χωρητικότητας των εγκαταστάσεων, από μικρής κλίμακας γήπεδα τοπικής εμβέλειας έως μεγαλύτερες εγκαταστάσεις με αυξημένη δυνατότητα φιλοξενίας θεατών, υποδηλώνει την εξελικτική ανάπτυξη του δικτύου και την προσαρμογή του στις ανάγκες κάθε περιοχής.

Η ύπαρξη βασικών υποστηρικτικών υποδομών, όπως αποδυτήρια, ιατρεία και φωτισμός, ενισχύει τη λειτουργικότητα των εγκαταστάσεων και επιτρέπει τη διεξαγωγή οργανωμένων αθλητικών δραστηριοτήτων. Ωστόσο, η αποτύπωση αναδεικνύει ταυτόχρονα ανομοιογένεια ως προς το επίπεδο εξοπλισμού και την ποιότητα των υποδομών, γεγονός που συνδέεται με τη σταδιακή και μη ενιαία ανάπτυξη του δικτύου.

5.2.3 Συμβολή των υποδομών στην τοπική ανάπτυξη

Οι αθλητικές εγκαταστάσεις του Δήμου Ρόδου διαδραματίζουν πολλαπλό ρόλο, καθώς λειτουργούν όχι μόνο ως χώροι άθλησης, αλλά και ως βασικά σημεία κοινωνικής συνάθροισης και τοπικής δραστηριοποίησης. Σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων, τα γήπεδα ποδοσφαίρου αποτελούν συχνά τον κύριο πυρήνα συλλογικής ζωής, υποστηρίζοντας τη λειτουργία των αθλητικών σωματείων και ενισχύοντας τη συμμετοχή των νέων στον οργανωμένο αθλητισμό.
Παράλληλα, οι μεγαλύτερες εγκαταστάσεις προσφέρουν τη δυνατότητα φιλοξενίας αθλητικών διοργανώσεων ευρύτερης εμβέλειας, στοιχείο που ενισχύει τη διασύνδεση του αθλητισμού με τον τουρισμό και συμβάλλει στην αναβάθμιση της εξωστρέφειας του Δήμου. Η αξιοποίηση των υποδομών αυτών στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού δύναται να ενισχύσει περαιτέρω τον ρόλο του Δήμου ως προορισμού αθλητικών δραστηριοτήτων.
Η υφιστάμενη διάρθρωση των αθλητικών υποδομών του Δήμου Ρόδου συνθέτει ένα εκτεταμένο και πολυλειτουργικό δίκτυο, το οποίο υποστηρίζει αποτελεσματικά τόσο την καθημερινή άθληση των πολιτών όσο και τη λειτουργία του οργανωμένου αθλητισμού. Η περαιτέρω ενίσχυση της λειτουργικότητας, η βελτίωση της ποιότητας των εγκαταστάσεων και η ορθολογική αξιοποίησή τους συνιστούν κρίσιμους παράγοντες για την ενίσχυση της βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του αθλητικού τουρισμού, στο πλαίσιο ενός συνεκτικού και λειτουργικού αναπτυξιακού σχεδιασμού.

5.3 Πολιτιστικές Υποδομές και Δραστηριότητες Δήμου Ρόδου

Οι πολιτιστικές υποδομές και δραστηριότητες του Δήμου Ρόδου συνιστούν έναν από τους σημαντικότερους άξονες της τοπικής φυσιογνωμίας και της αναπτυξιακής του δυναμικής, καθώς συνδέονται άμεσα τόσο με την ιστορική και πολιτισμική ταυτότητα του νησιού όσο και με τη σύγχρονη λειτουργία του ως διοικητικού, τουριστικού και κοινωνικού κέντρου. Η Ρόδος διαθέτει ένα ιδιαίτερα ισχυρό πολιτιστικό απόθεμα, το οποίο περιλαμβάνει μνημεία διεθνούς ακτινοβολίας, οργανωμένες δημοτικές πολιτιστικές δομές και ένα ευρύ φάσμα πολιτιστικών δράσεων.
Η πολιτιστική δραστηριότητα αναπτύσσεται μέσα από ένα σύνθετο δίκτυο φορέων και υποδομών, στο οποίο ο Δήμος Ρόδου, μέσω των αρμόδιων Διευθύνσεών του, διαδραματίζει κεντρικό ρόλο, σε συνεργασία με τους λοιπούς πολιτιστικούς οργανισμούς. Το αποτέλεσμα είναι η διαμόρφωση ενός πολυεπίπεδου πολιτιστικού οικοσυστήματος με σημαντική τοπική και υπερτοπική εμβέλεια.

5.3.1 Αποτύπωση πολιτιστικών υποδομών

Οι πολιτιστικές υποδομές του Δήμου Ρόδου καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα λειτουργιών, το οποίο περιλαμβάνει μουσεία, θεατρικούς και εκθεσιακούς χώρους, βιβλιοθήκες, πολιτιστικά κέντρα, δομές πολιτιστικής επιμ'ορφωσης και χώρους φιλοξενίας εκδηλώσεων. Η πλειονότητα των υποδομών συγκεντρώνεται στον αστικό ιστό της πόλης της Ρόδου, γεγονός που ενισχύει τον ρόλο της ως βασικού πόλου, ενώ παράλληλα παρατηρείται παρουσία αντίστοιχων δομών και στις επιμέρους δημοτικές ενότητες.
Για την πληρέστερη αποτύπωση του πολιτιστικού δικτύου, οι βασικές υποδομές παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στον ακόλουθο πίνακα, κατηγοριοποιημένες ανά είδος και γεωγραφική αναφορά.

Πίνακας 26:Πολιτιστικές Υποδομές Δήμου Ρόδου (Πηγή:Δήμος Ρόδου)

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ			
Ονομασία Υποδομής	**Κατηγορία**	**Περιοχή / Δημοτική Ενότητα**	**Σύντομη περιγραφή**
Αρχαιολογικό Μουσείο Ρόδου	Μουσείο	Μεσαιωνική Πόλη Ρόδου	Στεγάζεται στο παλαιό Νοσοκομείο των Ιπποτών και φιλοξενεί αρχαιολογικές συλλογές από τη Μυκηναϊκή έως την Πρωτοχριστιανική περίοδο.
Μουσείο Νεοελληνικής Τέχνης Δήμου Ρόδου	Μουσείο Τέχνης	Πόλη Ρόδου / Μεσαιωνική Πόλη	Δημοτική μουσειακή δομή σε τέσσερα κτίρια με συλλογές νεοελληνικής τέχνης, περιοδικές εκθέσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα.
Εβραϊκό Μουσείο Ρόδου	Ιστορικό Μουσείο	Μεσαιωνική Πόλη Ρόδου	Χώρος τεκμηρίωσης της ιστορίας της εβραϊκής κοινότητας της Ρόδου.
Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου	Μουσείο – Ιστορικό Μνημείο	Μεσαιωνική Πόλη Ρόδου	Εμβληματικό μνημείο που λειτουργεί ως επισκέψιμος χώρος και τόπος πολιτιστικών εκδηλώσεων.
Δημοτικό Θέατρο Ρόδου	Θέατρο	Πόλη Ρόδου	Κεντρικός στεγασμένος χώρος για θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες και λοιπές πολιτιστικές διοργανώσεις.
Θέατρο Μεσαιωνικής Τάφρου «Μελίνα Μερκούρη»	Υπαίθριο Θέατρο	Μεσαιωνική Τάφρος, Ρόδος	Υπαίθριος χώρος πολιτιστικών εκδηλώσεων, κυρίως θερινής λειτουργίας.
Θερινό Κινηματοθέατρο «Ρόδον»	Κινηματοθέατρο	Πόλη Ρόδου	Υπαίθριος χώρος πολιτιστικών και κινηματογραφικών εκδηλώσεων θερινής περιόδου.
Κατάλυμα της Γαλλίας	Ιστορικό Κτήριο / Χώρος εκδηλώσεων	Μεσαιωνική Πόλη Ρόδου	Ιστορικός χώρος που χρησιμοποιείται για εκθέσεις, παρουσιάσεις και πολιτιστικές δράσεις.
Παναγία του Μπούργκου	Ιστορικός Χώρος / Ανοικτή Σκηνή	Μεσαιωνική Πόλη Ρόδου	Μνημειακός υπαίθριος χώρος που αξιοποιείται για μουσικές και θεατρικές εκδηλώσεις.
Πάρκο Ροδίνι – Αίθουσα Εκδηλώσεων	Ανοικτός Πολιτιστικός Χώρος	Πόλη Ρόδου	Χώρος πολιτιστικών και εκπαιδευτικών εκδηλώσεων σε φυσικό περιβάλλον.
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρόδου	Δημόσια Βιβλιοθήκη	Μεσαιωνική Πόλη Ρόδου	Βιβλιοθήκη με ψηφιακό κατάλογο και αρχειακό υλικό.
Διεθνές Κέντρο Συγγραφέων και Μεταφραστών Ρόδου	Πολιτιστικό Κέντρο	Πόλη Ρόδου	Εξειδικευμένη δημοτική δομή φιλοξενίας, λογοτεχνικής παραγωγής και πολιτιστικών προγραμμάτων.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΗΜΟΥ ΡΟΔΟΥ			
Δημοτικό Ωδείο Ρόδου	Εκπαιδευτική Δομή Πολιτισμού	Πόλη Ρόδου	Δημοτική δομή μουσικής εκπαίδευσης με καλλιτεχνική και εκπαιδευτική δραστηριότητα.
Δημοτική Σχολή Χορού "Έλλη Παρασκευά"	Εκπαιδευτική Δομή Πολιτισμού	Πόλη Ρόδου	Δημοτική δομή εκμάθησης κλασικού και σύγχρονου χορού
Καλλιτεχνικά Εργαστήρια	Εκπαιδευτική Δομή Πολιτισμού	Πόλη Ρόδου	Εργαστήρια ζωγραφικής, φωτογραφίας, θεάτρου και παραδοσιακού χορού για παιδιά και ενήλικες.
Υδροβιολογικός Σταθμός Ρόδου / Ενυδρείο	Επιστημονικός – Εκπαιδευτικός Χώρος	Πόλη Ρόδου	Χώρος με εκπαιδευτικό χαρακτήρα, ο οποίος φιλοξενεί και πολιτιστικές ή δράσεις.
Πολιτιστικά Κέντρα Δημοτικών Ενοτήτων	Τοπικές Πολιτιστικές Υποδομές	Δημοτικές Ενότητες Δήμου Ρόδου	Τοπικοί χώροι πολιτιστικής δραστηριότητας και φιλοξενίας εκδηλώσεων σε επίπεδο δημοτικής ενότητας.

Η καταγραφή αυτή αναδεικνύει την ποικιλία των πολιτιστικών υποδομών, καθώς και τη συνύπαρξη διαφορετικών φορέων διαχείρισης (δημοτικών, κρατικών και λοιπών), στοιχείο που ενισχύει τη συνολική πολιτιστική δυναμική της περιοχής αλλά ταυτόχρονα απαιτεί συντονισμό και συμπληρωματικότητα στον σχεδιασμό και την αξιοποίησή τους.

5.3.2 Λειτουργία των Πολιτιστικών Υποδομών και Πολιτιστικές Δραστηριότητες

Μετά την αποτύπωση των πολιτιστικών υποδομών, ιδιαίτερη σημασία παρουσιάζει ο τρόπος λειτουργίας και αξιοποίησής τους. Οι πολιτιστικές υποδομές του Δήμου Ρόδου υποστηρίζουν ένα ευρύ φάσμα πολιτιστικών, εκπαιδευτικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, καλύπτοντας τόσο τη διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς όσο και την παραγωγή σύγχρονου πολιτιστικού έργου.

Οι δημοτικές πολιτιστικές δομές, όπως το Μουσείο Νεοελληνικής Τέχνης, το Δημοτικό Θέατρο, το Δημοτικό Ωδείο και το Διεθνές Κέντρο Συγγραφέων και Μεταφραστών Ρόδου, σε συνδυασμό με τις λοιπές πολιτιστικές υποδομές, υποστηρίζουν την ανάπτυξη πολιτιστικών δράσεων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων, καλλιτεχνικών εργαστηρίων και συνεργασιών με εκπαιδευτικούς και πολιτιστικούς φορείς.

Παράλληλα, ο Δήμος Ρόδου αναπτύσσει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων, το οποίο περιλαμβάνει διεθνή και τοπικά φεστιβάλ, θεσμοθετημένες πολιτιστικές διοργανώσεις, θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, εικαστικές εκθέσεις και δράσεις πολιτιστικής εκπαίδευσης. Οι δράσεις αυτές αξιοποιούν τις υφιστάμενες πολιτιστικές υποδομές, ενισχύουν τη συμμετοχή των πολιτών, προβάλλουν την πολιτιστική ταυτότητα του Δήμου και συμβάλλουν στην πολιτιστική και τουριστική ανάπτυξη της Ρόδου.

Ιδιαίτερη σημασία έχουν διοργανώσεις, όπως το Μεσαιωνικό Φεστιβάλ Ρόδου, το Διεθνές Φεστιβάλ Μουσικής Ρόδου, το Διεθνές Φεστιβάλ «Ευρωπαϊκή Πολυφωνία», το Διεθνές Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού «Dance Laboratory Rhodes», καθώς και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στις δημοτικές ενότητες, οι οποίες ενισχύουν την αποκέντρωση της πολιτιστικής δραστηριότητας και τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών.

Οι βασικές πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις του Δήμου Ρόδου παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 27: Βασικές Πολιτιστικές Δραστηριότητες Δήμου Ρόδου (Πηγή:Δήμος Ρόδου Διευθύνσεις Πολιτισμού και Παιδείας & Νέας Γενιάς)

Βασικές πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις Δήμου Ρόδου				
Ονομασία Δράσης	**Κατηγορία**	**Χρονική Περίοδος**	**Χώρος Υλοποίησης**	**Σύντομη περιγραφή**
Μεσαιωνικό Φεστιβάλ Ρόδου	Φεστιβάλ	Ετήσιο (Φθινόπωρο)	Μεσαιωνική Πόλη & Τάφρος	Αναβιώσεις μεσαιωνικών δρώμενων, παρελάσεις, θεατρικές και μουσικές εκδηλώσεις, εργαστήρια και εκπαιδευτικές δράσεις, με στόχο την ανάδειξη της μεσαιωνικής πολιτιστικής κληρονομιάς της Ρόδου..
Διεθνές Φεστιβάλ Μουσικής Ρόδου	Φεστιβάλ	Ετήσιο	Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου	Διεθνής πολιτιστική διοργάνωση με συναυλίες κλασικής μουσικής και συμμετοχή διακεκριμένων Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών, που συμβάλλει στην προβολή της Ρόδου ως σημαντικού πολιτιστικού προορισμού.
Διεθνές Φεστιβάλ «Ευρωπαϊκή Πολυφωνία»	Φεστιβάλ	Ετήσιο	Μεσαιωνική Πόλη και κεντρικοί πολιτιστικοί χώροι του νησιού	Διεθνές πολυθεματικό φεστιβάλ που λειτουργεί ως γέφυρα πολιτιστικής συνεργασίας μεταξύ Ελλάδας και Γαλλίας, με συναυλίες, εργαστήρια, εικαστικές εκθέσεις, προβολές και λοιπές πολιτιστικές δράσεις, ενισχύοντας τη διεθνή εξωστρέφεια της Ρόδου.
Διεθνές Φεστιβάλ Σύγχρονου Χορού Ρόδου "Dance Laboratory Rhodes"	Φεστιβάλ	Ετήσιο	Επιλεγμένοι πολιτιστικοί χώροι του Δήμου Ρόδου	Διεθνές φεστιβάλ σύγχρονου χορού με παραστάσεις και παράλληλες καλλιτεχνικές δράσεις, που ενισχύει την πολιτιστική εξωστρέφεια του Δήμου
Ανθεστήρια Ρόδου	Τοπική πολιτιστική εκδήλωση	Ετήσιο	Κέντρο πόλεως Ρόδου	Πολιτιστική διοργάνωση με παρέλαση ανθοστόλιστων αρμάτων, συμμετοχή πολιτιστικών συλλόγων και καλλιτεχνικά δρώμενα, με στόχο τη διατήρηση του τοπικού εθίμου και την ενίσχυση της πολιτιστικής συμμετοχής.
Καρναβάλι Ρόδου, Νυχτερινό Καρναβάλι Παραδεισίου, Αρχαγγελίτικο Καρναβάλι, κ.α.	Τοπική πολιτιστική εκδήλωση	Ετήσιο	Κέντρο πόλεως Ρόδου και κοινότητες	Παρελάσεις αρμάτων και πεζοπόρων τμημάτων, συμμετοχή πολιτιστικών συλλόγων, μουσικοχορευτικά δρώμενα και δράσεις που ενισχύουν τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας και τη διατήρηση των τοπικών εθίμων.

Βασικές πολιτιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις Δήμου Ρόδου				
Διεθνές Φεστιβάλ Τζαζ Ρόδου και Νοτίου Αιγαίου (Rhodes & South Aegean International Jazz Festival)	Φεστιβάλ	Ετήσιο	Μεσαιωνική Πόλη	Διεθνές μουσικό φεστιβάλ τζαζ με συναυλίες και συμμετοχή Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών.
Rhodes Jazz Festival	Φεστιβάλ	Ετήσιο	Μεσαιωνική Πόλη	Συναυλίες τζαζ με συμμετοχή διεθνών και Ελλήνων καλλιτεχνών.
Φεστιβάλ Παραδοσιακών Χορών Κρεμαστής	Τοπικό Φεστιβάλ	Ετήσιο	Κρεμαστή	Συμμετοχή χορευτικών συγκροτημάτων και ανάδειξη **της παραδοσιακής πολιτιστικής κληρονομιάς.**
Φεστιβάλ Παστίδας «Καμάρεια»	Τοπικό Φεστιβάλ	Ετήσιο	Παστίδα	Πολιτιστικές εκδηλώσεις **με στόχο την ανάδειξη της τοπικής παράδοσης..**
Ευρωπαϊκή Γιορτή Μουσικής	Εκδήλωση	Ετήσια (Ιούνιος)	Πόλη Ρόδου	Συναυλίες και μουσικά δρώμενα σε δημόσιους χώρους της Πόλης.
Θεατρικές Παραστάσεις	Εκδηλώσεις	Ετήσιο πρόγραμμα	Δημοτικό Θέατρο, Θέατρο Μεσαιωνικής Τάφρου, Θερινό Κινηματοθέατρο "Ρόδον"	Στήριξη παραγωγών από τοπικές θεατρικές ομάδες και μετακλήσεις/φιλοξενία θεατρικών σχημάτων από όλη την Ελλάδα
Συναυλίες Δημοτικού Ωδείου	Εκδηλώσεις	Ετήσιο πρόγραμμα	Ποικίλοι χώροι	Συναυλίες μαθητών και μουσικών συνόλων.
Παρουσιάσεις βιβλίων & ποιητικές εκδηλώσεις	Πολιτιστικές δράσεις	Τακτικές	Βιβλιοθήκες / Μουσεία	Δράσεις φιλαναγνωσίας και λογοτεχνικής παραγωγής.
Εκδηλώσεις Ημέρας Μεσογείου	Θεματική δράση	Ετήσια	Πάρκο Ροδίνι	Πολιτιστικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις με μεσογειακή θεματολογία.
Εικαστικές εκθέσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα Μουσείου Νεοελληνικής Τέχνης	Εικαστικά, Εκπαιδευτικά	Συνεχή	Μουσείο	Εικαστικές εκθέσεις, Προγράμματα για τη μαθητική κοινότητα και συνεργασίες με εκπαιδευτικά ιδρύματα.
Δράσεις δημιουργικής γραφής (ΔΚΣΜΡ)	Εκπαιδευτικά	Τακτικές	ΔΚΣΜΡ	Εργαστήρια και λέσχες ανάγνωσης για ενήλικες.
Πολιτιστικές εκδηλώσεις δημοτικών ενοτήτων	Τοπικές δράσεις	Ετήσιες	Δημοτικές Ενότητες	Τοπικά φεστιβάλ και πολιτιστικές δράσεις σε επίπεδο κοινότητας.

Η αποτύπωση αυτή καταδεικνύει την ύπαρξη ενός ιδιαίτερα ενεργού πολιτιστικού πεδίου, στο οποίο συνυπάρχουν δράσεις διεθνούς εμβέλειας και τοπικές πρωτοβουλίες, ενισχύοντας τόσο την πολιτιστική ταυτότητα όσο και τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας.

5.3.3 Συνολική αποτίμηση

Η συνολική εικόνα των πολιτιστικών υποδομών και δραστηριοτήτων του Δήμου Ρόδου αναδεικνύει έναν δυναμικό και πολυδιάστατο πολιτιστικό τομέα, ο οποίος βασίζεται τόσο στην αξιοποίηση ενός σημαντικού ιστορικού και μνημειακού αποθέματος όσο και στην ανάπτυξη σύγχρονων μορφών καλλιτεχνικλης δημιουργίας και έκφρασης. Η συνύπαρξη υποδομών διαφορετικής κλίμακας και λειτουργίας, σε συνδυασμό με την έντονη πολιτιστική δραστηριότητα, δημιουργεί ένα ολοκληρωμένο πολιτιστικό σύστημα με σημαντική αναπτυξιακή δυναμική.
Ταυτόχρονα, η πολυπλοκότητα του συστήματος αυτού αναδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης του συντονισμού μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και της καλύτερης αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων, ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα και η αποτελεσματικότητα της πολιτιστικής πολιτικής του Δήμου.
Ο πολιτισμός στον Δήμο Ρόδου αποτελεί βασικό στοιχείο της ταυτότητάς του και σημαντικό παράγοντα κοινωνικής συνοχής και τοπικής ανάπτυξης. Η ύπαρξη εκτεταμένων πολιτιστικών υποδομών, σε συνδυασμό με ένα ενεργό και πολυδιάστατο πρόγραμμα δράσεων, δημιουργεί ένα ισχυρό πλαίσιο πολιτιστικής παρουσίας με τοπική, εθνική και διεθνή διάσταση.
Η περαιτέρω ενίσχυση του πολιτιστικού τομέα, μέσα από την αναβάθμιση των υποδομών, την ενίσχυση της προσβασιμότητας, τη διασύνδεση με την εκπαίδευση και τον τουρισμό και την ενδυνάμωση των τοπικών πολιτιστικών φορέων, μπορεί να συμβάλει καθοριστικά στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου και βιώσιμου αναπτυξιακού μοντέλου για τον Δήμο Ρόδου.

5.4 Υποδομές Μεταφορών και Προσβασιμότητας

Οι υποδομές μεταφορών και προσβασιμότητας αποτελούν κρίσιμο παράγοντα για τη συνολική λειτουργία, την αναπτυξιακή δυναμική και την ποιότητα ζωής στον Δήμο Ρόδου. Η γεωγραφική ιδιαιτερότητα της νησιωτικότητας, σε συνδυασμό με την εκτεταμένη χωρική διάρθρωση του Δήμου και τον έντονο τουριστικό χαρακτήρα, διαμορφώνουν ένα σύνθετο και απαιτητικό σύστημα μετακινήσεων, το οποίο καλείται να εξυπηρετήσει πολλαπλές και συχνά αντικρουόμενες ανάγκες.
Το οδικό δίκτυο, οι αεροπορικές και λιμενικές υποδομές, καθώς και το υπό διαμόρφωση Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ), συνθέτουν ένα ενιαίο πλέγμα μεταφορικών υποδομών, το οποίο καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη λειτουργικότητα του Δήμου και τη σύνδεσή του με το εθνικό και διεθνές περιβάλλον. Ιδιαίτερη σημασία έχει η ύπαρξη ισχυρών εξωγενών παραγόντων, όπως το αεροδρόμιο και το λιμάνι, οι οποίοι, παρότι δεν υπάγονται άμεσα στις αρμοδιότητες του Δήμου, επηρεάζουν καθοριστικά τη ζήτηση μετακινήσεων και τη λειτουργία του αστικού συστήματος.
Η παρούσα ενότητα αποτυπώνει την υφιστάμενη κατάσταση των βασικών υποδομών μεταφορών και αναδεικνύει τις κύριες πιέσεις, αλληλεπιδράσεις και ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν το σύστημα κινητικότητας του Δήμου Ρόδου, ως απαραίτητη βάση για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό της επόμενης περιόδου.

5.4.1 Οδικό Δίκτυο και Κυκλοφορία

Το οδικό δίκτυο του Δήμου Ρόδου αποτελεί τη βασική υποδομή εξυπηρέτησης των μετακινήσεων τόσο των κατοίκων όσο και των επισκεπτών, συγκεντρώνοντας ιδιαίτερα αυξημένες απαιτήσεις λόγω της νησιωτικότητας, της έντονης τουριστικής δραστηριότητας και της χωρικής διάρθρωσης του Δήμου. Χαρακτηρίζεται από γραμμική ανάπτυξη κατά τον άξονα βορρά–νότου, ο οποίος λειτουργεί ως κύρια ραχοκοκαλιά μετακινήσεων, εξυπηρετώντας ταυτόχρονα υπερτοπικές, τοπικές και τουριστικές ροές.
Η λειτουργική διάρθρωση του δικτύου περιλαμβάνει κύριους υπερτοπικούς άξονες που συνδέουν την πόλη της Ρόδου με τον Διεθνή Αερολιμένα «Διαγόρας» και τις νότιες δημοτικές ενότητες, επαρχιακό δίκτυο αρμοδιότητας της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου που εξυπηρετεί σημαντικό μέρος των καθημερινών μετακινήσεων, καθώς και εκτεταμένο δημοτικό δίκτυο, το οποίο σε μεγάλο βαθμό βασίζεται σε παλαιές χαράξεις με περιορισμένα γεωμετρικά χαρακτηριστικά. Η έλλειψη

εναλλακτικών διαδρομών και παρακαμπτηρίων αξόνων καθιστά το σύστημα ιδιαίτερα ευάλωτο σε συνθήκες αυξημένης κυκλοφορίας ή έκτακτων συμβάντων.
Η πόλη της Ρόδου λειτουργεί ως μονοκεντρικός πόλος μετακινήσεων, γεγονός που οδηγεί σε υψηλή συγκέντρωση κυκλοφορίας στο αστικό κέντρο και σε σημαντική διέλευση διαμπερούς κυκλοφορίας εντός του αστικού ιστού. Η συνύπαρξη διοικητικών, εμπορικών και τουριστικών χρήσεων, σε συνδυασμό με τη γειτνίαση του λιμανιού και της Μεσαιωνικής Πόλης, δημιουργεί αυξημένες πιέσεις και συγκρούσεις χρήσεων στον δημόσιο χώρο.
Το κυκλοφοριακό πρόβλημα εμφανίζει έντονη εποχικότητα, με σημαντική επιδείνωση κατά την τουριστική περίοδο (Ιούνιος – Σεπτέμβριος), όταν οι αυξημένες αφίξεις επισκεπτών επιβαρύνουν το ήδη κορεσμένο δίκτυο. Ο Δήμος Ρόδου έχει αναπτύξει υποδομές παρακολούθησης και διαχείρισης της κυκλοφορίας, όπως συστήματα καταγραφής ροής και πινακίδες μεταβλητών μηνυμάτων, τα οποία συμβάλλουν στην κατανόηση και διαχείριση των κυκλοφοριακών συνθηκών.
Παράλληλα, σημαντικό τμήμα του δημοτικού οδικού δικτύου παρουσιάζει τεχνικές ελλείψεις, όπως φθορές οδοστρώματος, ασυνέχεια πεζοδρομίων, ανεπαρκή σήμανση και περιορισμένες υποδομές οδικής ασφάλειας, ιδίως σε περιοχές εκτός του κεντρικού ιστού και σε συνδέσεις με αγροτικές και τουριστικές ζώνες.
Η στάθμευση αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιβάρυνσης της λειτουργίας του δικτύου, ιδιαίτερα στο κέντρο και στις τουριστικές περιοχές, όπου η έλλειψη οργανωμένων χώρων οδηγεί σε μείωση της κυκλοφοριακής ικανότητας των οδών και επιδείνωση των συνθηκών προσβασιμότητας.
Συνολικά, το οδικό δίκτυο του Δήμου Ρόδου καλείται να εξυπηρετήσει πολλαπλές και συχνά αντικρουόμενες λειτουργίες, δεχόμενο έντονες πιέσεις από την τουριστική δραστηριότητα και τη διαμπερή κυκλοφορία, γεγονός που αναδεικνύει τη σημασία του ως βασικού παράγοντα στην αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου.

5.4.2 Αεροπορικές Υποδομές (Διεθνής Αερολιμένας Ρόδου «Διαγόρας»)

Ο Διεθνής Αερολιμένας Ρόδου «Διαγόρας» αποτελεί υποδομή υπερτοπικής και διεθνούς σημασίας, διαδραματίζοντας καθοριστικό ρόλο στη συνδεσιμότητα του νησιού και στην ενίσχυση της τουριστικής και οικονομικής δραστηριότητας. Λειτουργεί ως κύρια πύλη εισόδου επισκεπτών, επηρεάζοντας άμεσα τον όγκο και τη χωρική κατανομή των μετακινήσεων εντός του Δήμου.
Η χωροθέτηση του αεροδρομίου εκτός του άμεσου αστικού κέντρου δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις οδικής προσβασιμότητας, με αποτέλεσμα τη συγκέντρωση σημαντικού όγκου μετακινήσεων σε συγκεκριμένους βασικούς άξονες που συνδέουν το αεροδρόμιο με την πόλη και τις τουριστικές περιοχές. Η εξάρτηση από οδικά μέσα μεταφοράς, όπως ιδιωτικά οχήματα, ταξί και τουριστικά λεωφορεία, ενισχύει περαιτέρω την πίεση στο οδικό δίκτυο.
Η αεροπορική κίνηση χαρακτηρίζεται από έντονη εποχικότητα και υψηλή συγκέντρωση αφίξεων και αναχωρήσεων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, γεγονός που προκαλεί αιχμές ζήτησης στο σύστημα μεταφορών. Οι επιπτώσεις αυτές εκδηλώνονται κυρίως με αυξημένη κυκλοφοριακή φόρτιση, πίεση στις πύλες εισόδου της πόλης και επιβάρυνση των υποδομών στάθμευσης.
Παρότι το αεροδρόμιο δεν αποτελεί διοικητική αρμοδιότητα του Δήμου Ρόδου, ο Δήμος καλείται να διαχειριστεί τις επιπτώσεις της λειτουργίας του στον αστικό χώρο, διασφαλίζοντας την ομαλή κυκλοφορία και την προσβασιμότητα. Ως εκ τούτου, το αεροδρόμιο συνιστά έναν κρίσιμο εξωγενή παράγοντα που επηρεάζει τη λειτουργία του συστήματος μεταφορών και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στον συνολικό σχεδιασμό.

5.4.3 Λιμενικές Υποδομές και Θαλάσσιες Μεταφορές

Το λιμάνι της Ρόδου αποτελεί βασική υποδομή εθνικής και υπερτοπικής σημασίας, εξυπηρετώντας την ακτοπλοϊκή σύνδεση του νησιού, τη διασύνδεση με τα λοιπά νησιά και τη σημαντική τουριστική δραστηριότητα, ιδίως μέσω της κρουαζιέρας. Λειτουργεί ως κύρια πύλη εισόδου επισκεπτών και ως κόμβος μετακινήσεων, επηρεάζοντας άμεσα τη λειτουργία του αστικού χώρου.

Η χωροθέτησή του σε άμεση επαφή με το ιστορικό και διοικητικό κέντρο της πόλης ενισχύει τη λειτουργική του σημασία, αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί έντονες πιέσεις στο οδικό δίκτυο και στον δημόσιο χώρο. Η συνύπαρξη τουριστικών, εμπορικών και διοικητικών δραστηριοτήτων στην ευρύτερη περιοχή επιτείνει τα προβλήματα συμφόρησης και χρήσης του χώρου.
Η δραστηριότητα της κρουαζιέρας χαρακτηρίζεται από μαζική και ταυτόχρονη άφιξη μεγάλου αριθμού επισκεπτών, γεγονός που οδηγεί σε αιχμιακή επιβάρυνση των υποδομών μετακίνησης και σε συγκέντρωση ροών προς το κέντρο της πόλης και τη Μεσαιωνική Πόλη. Οι επιπτώσεις αυτές εκδηλώνονται με αυξημένη κυκλοφορία, επιβάρυνση του παραλιακού μετώπου και δυσχέρεια στις μετακινήσεις των κατοίκων.
Η εξάρτηση από οδικά μέσα μεταφοράς για τη διαχείριση των ροών επιβατών, σε συνδυασμό με την περιορισμένη διασύνδεση με δημόσιες συγκοινωνίες, εντείνει τη μονοκεντρική πίεση στο αστικό κέντρο.
Παρά το γεγονός ότι το λιμάνι δεν υπάγεται άμεσα στη διοικητική αρμοδιότητα του Δήμου, οι επιπτώσεις της λειτουργίας του στον αστικό ιστό είναι άμεσες και σημαντικές. Ο Δήμος καλείται να διαχειριστεί ζητήματα κυκλοφορίας, δημόσιου χώρου και καθαριότητας, γεγονός που καθιστά το λιμάνι κρίσιμο παράγοντα στον επιχειρησιακό σχεδιασμό.

5.4.4 Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα (ΣΒΑΚ)

Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) του Δήμου Ρόδου αποτελεί βασικό εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού για την οργάνωση και διαχείριση των μετακινήσεων στο σύνολο της δημοτικής επικράτειας. Συνιστά θεσμικό πλαίσιο που συνδέει την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης με τον σχεδιασμό μελλοντικών παρεμβάσεων και αποτελεί προϋπόθεση για την πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία.
Η εκπόνηση του ΣΒΑΚ λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες του Δήμου Ρόδου, όπως η νησιωτικότητα, η μεγάλη χωρική έκταση, η έντονη τουριστική δραστηριότητα και η συνύπαρξη ιστορικών και σύγχρονων χρήσεων. Παράλληλα, εστιάζει στη διαχείριση των πιέσεων που ασκούνται στο σύστημα μεταφορών από τη λειτουργία του λιμανιού και του αεροδρομίου.
Στο πλαίσιο της διαδικασίας εκπόνησης, πραγματοποιείται καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και συλλογή στοιχείων, ενώ δίνεται έμφαση στη συμμετοχή πολιτών και φορέων. Οι βασικές κατευθύνσεις αφορούν τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, την ενίσχυση της προσβασιμότητας και την ορθολογική διαχείριση των μετακινήσεων.
Το ΣΒΑΚ λειτουργεί ως εργαλείο ενοποίησης επιμέρους πολιτικών μεταφορών και κινητικότητας, συμβάλλοντας στη συνοχή του σχεδιασμού και στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου για τη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου. Η ενσωμάτωσή του στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για την τεκμηρίωση των αναγκών και τη διασύνδεση στρατηγικού σχεδιασμού και υλοποίησης.

5.4.5 Συμπεράσματα

Η ανάλυση των υποδομών μεταφορών και προσβασιμότητας στον Δήμο Ρόδου καταδεικνύει ένα σύστημα υψηλής πολυπλοκότητας, το οποίο επηρεάζεται από τη συνύπαρξη τοπικών, υπερτοπικών και τουριστικών ροών, καθώς και από τη λειτουργία κρίσιμων εξωγενών υποδομών, όπως το λιμάνι και ο Διεθνής Αερολιμένας. Το οδικό δίκτυο καλείται να εξυπηρετήσει το σύνολο αυτών των μετακινήσεων, παρουσιάζοντας ταυτόχρονα λειτουργικές και τεχνικές αδυναμίες, οι οποίες εντείνονται από την εποχικότητα και τη μονοκεντρική οργάνωση της πόλης.
Η έντονη τουριστική δραστηριότητα, η συγκέντρωση χρήσεων στο αστικό κέντρο και η περιορισμένη διασύνδεση μεταξύ των επιμέρους υποδομών δημιουργούν αυξημένες πιέσεις στο σύστημα μεταφορών, επηρεάζοντας την καθημερινότητα των κατοίκων, την ασφάλεια των μετακινήσεων και τη συνολική λειτουργικότητα του Δήμου. Παράλληλα, η ύπαρξη τεχνολογικών εργαλείων διαχείρισης της κυκλοφορίας και η εκπόνηση του ΣΒΑΚ αναδεικνύουν τη δυνατότητα συστηματικής προσέγγισης των ζητημάτων κινητικότητας.

Η κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ των υποδομών μεταφορών αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών παρεμβάσεων και την εξασφάλιση της βιώσιμης λειτουργίας του Δήμου. Ως εκ τούτου, οι υποδομές μεταφορών και προσβασιμότητας συνιστούν κρίσιμο πεδίο για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, καθώς επηρεάζουν άμεσα την οικονομική ανάπτυξη, την τουριστική δραστηριότητα, την κοινωνική συνοχή και την ποιότητα ζωής στην τοπική κοινωνία.

5.5 Βασικές Τεχνικές και Δικτυακές Υποδομές

Οι βασικές τεχνικές και δικτυακές υποδομές αποτελούν κρίσιμο πυλώνα για τη λειτουργία, την ανθεκτικότητα και την αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου Ρόδου. Οι υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης, ενέργειας και ψηφιακών υπηρεσιών διαμορφώνουν το πλαίσιο εξυπηρέτησης των κατοίκων και των επισκεπτών, επηρεάζοντας άμεσα την ποιότητα ζωής, την προστασία του περιβάλλοντος και την οικονομική δραστηριότητα.
Η νησιωτικότητα, η έντονη εποχικότητα λόγω τουρισμού και η εκτεταμένη γεωγραφική διάρθρωση του Δήμου δημιουργούν αυξημένες απαιτήσεις για την επάρκεια, την αξιοπιστία και τη λειτουργικότητα των δικτύων. Παράλληλα, η παλαιότητα σημαντικού μέρους των υποδομών και οι αυξανόμενες πιέσεις από τη ζήτηση καθιστούν αναγκαία τη συνεχή παρακολούθηση και αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης.
Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται αναλυτικά η υφιστάμενη κατάσταση των βασικών τεχνικών και δικτυακών υποδομών του Δήμου Ρόδου, αναδεικνύοντας τα κύρια χαρακτηριστικά, τις επιδόσεις και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

5.5.1 Υποδομές Ύδρευσης

Το σύστημα ύδρευσης του Δήμου Ρόδου αποτελεί μία εκτεταμένη και σύνθετη υποδομή, η οποία εξυπηρετεί το σύνολο σχεδόν του μόνιμου και εποχιακού πληθυσμού. Η υδροδότηση βασίζεται κυρίως στο Φράγμα Γαδουρά, το οποίο αποτελεί την κύρια πηγή τροφοδοσίας, συμπληρούμενη από γεωτρήσεις, πηγές και μονάδες αφαλάτωσης για την κάλυψη τοπικών και εποχικών αναγκών.
Το δίκτυο μεταφοράς και διανομής εκτείνεται σε περίπου 1.400 χιλιόμετρα και περιλαμβάνει σημαντικό αριθμό εγκαταστάσεων, όπως δεξαμενές αποθήκευσης και αντλιοστάσια, που διασφαλίζουν τη λειτουργία του συστήματος σε όλη την έκταση του Δήμου. Η συνολική παραγωγή νερού ανέρχεται σε περίπου 25 εκατομμύρια κυβικά μέτρα ετησίως, ενώ το Φράγμα Γαδουρά παρέχει σημαντικό μέρος της απαιτούμενης ποσότητας.
Παρά το υψηλό ποσοστό κάλυψης, το σύστημα αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, κυρίως λόγω της παλαιότητας των εσωτερικών δικτύων, που οδηγεί σε αυξημένες απώλειες νερού, εκτιμώμενες σε επίπεδα έως και 40–50% σε ορισμένες περιοχές. Επιπλέον, η υφαλμύρωση σε παράκτιες γεωτρήσεις αποτελεί παράγοντα πίεσης για την ποιότητα και τη βιωσιμότητα των υδατικών πόρων.
Η έντονη εποχική αύξηση της ζήτησης, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες, δημιουργεί αιχμές κατανάλωσης και αυξάνει τις απαιτήσεις λειτουργίας του συστήματος, τόσο σε επίπεδο παροχής όσο και ενεργειακού κόστους. Συνολικά, το σύστημα ύδρευσης του Δήμου Ρόδου παρουσιάζει υψηλό επίπεδο κάλυψης, αλλά ταυτόχρονα σημαντικές λειτουργικές προκλήσεις που σχετίζονται με την αποδοτικότητα και τη βιωσιμότητά του.

5.5.2 Υποδομές Αποχέτευσης και Επεξεργασίας Λυμάτων

Το σύστημα αποχέτευσης του Δήμου Ρόδου περιλαμβάνει εκτεταμένο δίκτυο περίπου 550 χιλιομέτρων, το οποίο συνδυάζει παντορροϊκά και χωριστικά συστήματα και εξυπηρετεί κυρίως τις αστικές και τουριστικές περιοχές του νησιού. Η επεξεργασία των λυμάτων πραγματοποιείται μέσω πέντε κύριων εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, οι οποίες καλύπτουν σημαντικό μέρος του πληθυσμού.

Η κάλυψη του πληθυσμού εκτιμάται σε περίπου 75%, με υψηλότερα ποσοστά στις βόρειες περιοχές και χαμηλότερα σε ορεινούς και απομακρυσμένους οικισμούς, όπου εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται ατομικά συστήματα, όπως σηπτικοί βόθροι. Οι υφιστάμενες εγκαταστάσεις επεξεργασίας λειτουργούν σε ορισμένες περιπτώσεις κοντά στα όρια της δυναμικότητάς τους, ιδίως κατά τη θερινή περίοδο, λόγω της αυξημένης τουριστικής δραστηριότητας.
Το σύστημα αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την περιβαλλοντική προστασία και τη δημόσια υγεία, επηρεάζοντας άμεσα τη βιωσιμότητα της τουριστικής ανάπτυξης και τη συνολική λειτουργία του Δήμου.

5.5.3 Ενεργειακές Υποδομές

Το ενεργειακό σύστημα του Δήμου Ρόδου λειτουργεί ως αυτόνομο, μη διασυνδεδεμένο σύστημα, βασιζόμενο κυρίως σε θερμικούς σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Η εγκατεστημένη ισχύς καλύπτει τις ανάγκες του νησιού, ωστόσο η εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα συνεπάγεται αυξημένο κόστος παραγωγής και περιβαλλοντικές επιπτώσεις.
Η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας παρουσιάζει έντονη εποχικότητα, με σημαντικές αυξήσεις κατά τους θερινούς μήνες, όταν η αιχμή φορτίου υπερβαίνει τα 240 MW, σε αντίθεση με τη χαμηλότερη ζήτηση της χειμερινής περιόδου. Η διακύμανση αυτή δημιουργεί πιέσεις στη λειτουργία και τη σταθερότητα του συστήματος.
Παράλληλα, καταγράφεται ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως αιολικά και φωτοβολταϊκά συστήματα, τα οποία συμβάλλουν στη διαφοροποίηση του ενεργειακού μείγματος. Ωστόσο, ο κορεσμός του δικτύου περιορίζει τη δυνατότητα περαιτέρω διείσδυσης νέων έργων ΑΠΕ.
Η μελλοντική διασύνδεση του νησιού με το ηπειρωτικό σύστημα αναδεικνύεται ως κρίσιμη παράμετρος για τη βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας και τη μείωση του κόστους, ενώ το υφιστάμενο σύστημα συνεχίζει να αντιμετωπίζει προκλήσεις που σχετίζονται με την επάρκεια, τη βιωσιμότητα και την ανθεκτικότητά του.

5.5.4 Ψηφιακές Υποδομές και Τηλεπικοινωνίες

Οι ψηφιακές υποδομές του Δήμου Ρόδου παρουσιάζουν σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία έτη, με υψηλά επίπεδα κάλυψης δικτύων κινητής τηλεφωνίας και ευρυζωνικών υπηρεσιών, ιδίως στις αστικές και τουριστικές περιοχές. Η πληθυσμιακή κάλυψη δικτύων 4G και 5G είναι ιδιαίτερα υψηλή, ενώ έχουν αναπτυχθεί δίκτυα νέας γενιάς, όπως VDSL και υποδομές οπτικών ινών.
Παράλληλα, βρίσκεται σε εξέλιξη η ανάπτυξη δικτύων οπτικών ινών μέχρι το κτίριο, γεγονός που αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω τις ταχύτητες και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Ωστόσο, παρατηρείται διαφοροποίηση μεταξύ της βόρειας τουριστικής ζώνης και των νοτίων και ενδοχώριων περιοχών, όπου η ανάπτυξη των υποδομών είναι πιο περιορισμένη.
Ο Δήμος Ρόδου έχει αναπτύξει ψηφιακές υπηρεσίες προς τους πολίτες, όπως ηλεκτρονικές πλατφόρμες εξυπηρέτησης και εφαρμογές διαχείρισης αιτημάτων, ενισχύοντας τη λειτουργικότητα των υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση του κοινού.
Η εξέλιξη των ψηφιακών υποδομών συνδέεται άμεσα με τη μετάβαση σε μοντέλα «έξυπνης πόλης», αξιοποιώντας τεχνολογίες για τη βελτίωση της διαχείρισης πόρων και υπηρεσιών. Ωστόσο, η ανάγκη για ισόρροπη ανάπτυξη και μείωση των χωρικών ανισοτήτων παραμένει σημαντική πρόκληση.

5.5.5 Συνολική Αξιολόγηση Τεχνικών Υποδομων

Η αποτύπωση των βασικών τεχνικών και δικτυακών υποδομών του Δήμου Ρόδου αναδεικνύει ένα σύστημα με υψηλό επίπεδο ανάπτυξης, αλλά και σημαντικές προκλήσεις που συνδέονται με τη λειτουργικότητα, την αποδοτικότητα και την ανθεκτικότητά του. Η ύδρευση και η αποχέτευση καλύπτουν μεγάλο μέρος του πληθυσμού, αλλά επηρεάζονται από την παλαιότητα των δικτύων και

τις αυξημένες απαιτήσεις λόγω τουρισμού, ενώ το ενεργειακό σύστημα παρουσιάζει περιορισμούς λόγω της μη διασύνδεσης και της έντονης εποχικότητας της ζήτησης.
Παράλληλα, οι ψηφιακές υποδομές εξελίσσονται δυναμικά, ενισχύοντας τη λειτουργία του Δήμου, αλλά εμφανίζουν ανισότητες ως προς τη χωρική τους ανάπτυξη. Συνολικά, οι υποδομές αυτές αποτελούν θεμελιώδη παράγοντα για τη βιώσιμη λειτουργία του Δήμου, επηρεάζοντας άμεσα την οικονομική δραστηριότητα, την περιβαλλοντική προστασία και την ποιότητα ζωής.
Η κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης και των πιέσεων που δέχονται τα δίκτυα αυτά είναι καθοριστικής σημασίας για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό, καθώς επιτρέπει τη διαμόρφωση ενός συνεκτικού και ρεαλιστικού πλαισίου παρεμβάσεων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης του Δήμου Ρόδου.

6. Οργανωτική Δομή του Δήμου Ρόδου

Ο Δήμος Ρόδου διαθέτει σύνθετη και πολυεπίπεδη διοικητική οργάνωση, όπως αυτή αποτυπώνεται στον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του. Η οργανωτική του δομή συγκροτείται από Κεντρικές και Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες, οι οποίες διαρθρώνονται σε επίπεδο Διευθύνσεων, Τμημάτων, Γραφείων και Αυτοτελών οργανικών μονάδων, καλύπτοντας το σύνολο των βασικών αρμοδιοτήτων του Δήμου ως οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού.

Ο ισχύων Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του Δήμου Ρόδου εγκρίθηκε αρχικά με το ΦΕΚ Β’ 3159/30.12.2011 και τροποποιήθηκε μεταγενέστερα με το ΦΕΚ Β’ 4070/16.06.2023 και το ΦΕΚ Β’ 3449/04.07.2025. Με τις ανωτέρω τροποποιήσεις επικαιροποιήθηκαν επιμέρους οργανικές μονάδες και αρμοδιότητες, σύμφωνα με τις σύγχρονες διοικητικές ανάγκες του Δήμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ισχύοντος Ο.Ε.Υ., οι Κεντρικές Υπηρεσίες του Δήμου οργανώνονται σε επιμέρους ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου. Ειδικότερα, προβλέπονται οι υπηρεσίες που υπάγονται απευθείας στον Δήμαρχο, οι επιτελικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες τοπικής οικονομικής ανάπτυξης, οι υπηρεσίες περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, οι υπηρεσίες υποστήριξης, καθώς και οι υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας, παιδείας και πολιτισμού. Παράλληλα, στο διοικητικό σχήμα περιλαμβάνεται η Γενική Διεύθυνση, υπό την οποία εντάσσεται ο κύριος κορμός των διοικητικών και επιχειρησιακών μονάδων του Δήμου.

Η οργανωτική αυτή διάρθρωση αποτυπώνει τη διοικητική πολυμορφία και το εύρος των αρμοδιοτήτων του Δήμου Ρόδου, ο οποίος, λόγω της γεωγραφικής έκτασης, του νησιωτικού χαρακτήρα, της πληθυσμιακής και τουριστικής επιβάρυνσης και της ανάγκης εξυπηρέτησης πολλών επιμέρους δημοτικών ενοτήτων, διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο κεντρικών και αποκεντρωμένων δομών. Στο πλαίσιο αυτό, οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες λειτουργούν συμπληρωματικά προς τις Κεντρικές, εξυπηρετώντας τις Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες είτε σε επίπεδο επιμέρους Δημοτικής Ενότητας είτε σε επίπεδο ομάδας Δημοτικών Ενοτήτων, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 2 του Ο.Ε.Υ.

Ειδικότερα, οι υπηρεσίες του Δήμου περιλαμβάνουν αφενός τις επιτελικές και υποστηρικτικές μονάδες που διασφαλίζουν τον σχεδιασμό, τον συντονισμό και τη διοικητική λειτουργία του οργανισμού και αφετέρου τις επιχειρησιακές και θεματικές δομές που ασκούν αρμοδιότητες σχετικές με την τοπική ανάπτυξη, το περιβάλλον, τις τεχνικές υποδομές, την κοινωνική πολιτική, την παιδεία, τον αθλητισμό, τον πολιτισμό, την εξυπηρέτηση του πολίτη και άλλους τομείς τοπικής διακυβέρνησης.

Στο πλαίσιο της τροποποίησης του 2025, ενσωματώθηκαν σημαντικές μεταβολές στη διάρθρωση του οργανισμού, όπως η πρόβλεψη χωριστής Διεύθυνσης Συγκοινωνιών, καθώς και η σαφέστερη διάκριση των αρμοδιοτήτων στους τομείς της παιδείας, του αθλητισμού και του πολιτισμού.

Η παρούσα ενότητα αποσκοπεί στην περιγραφική και συστηματική αποτύπωση της οργανωτικής δομής του Δήμου Ρόδου, όπως αυτή προκύπτει από τον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας. Στις επόμενες υποενότητες παρουσιάζονται οι βασικές οργανικές ενότητες του Δήμου, η διοικητική τους διάρθρωση και ο ρόλος των επιμέρους μονάδων, με βάση τις προβλέψεις του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία του Δήμου.

6.1 Υπηρεσίες Υπαγόμενες Απευθείας στον Δήμαρχο

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ισχύοντος Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του Δήμου Ρόδου, στις Κεντρικές Υπηρεσίες περιλαμβάνονται, ως διακριτή οργανική ενότητα, οι υπηρεσίες που υπάγονται απευθείας στον Δήμαρχο. Οι υπηρεσίες αυτές επιτελούν κρίσιμο επιτελικό και υποστηρικτικό ρόλο, συνδέονται άμεσα με τη διοίκηση του Δήμου και συμβάλλουν στην άσκηση των στρατηγικών, θεσμικών και διοικητικών αρμοδιοτήτων της δημοτικής αρχής.
Ειδικότερα, στην εν λόγω ενότητα περιλαμβάνονται:

- Γενικός Γραμματέας
- Αυτοτελές Τμήμα Δημάρχου
- Αυτοτελές Τμήμα Επικοινωνίας, Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων
- Νομική Υπηρεσία
- Αυτοτελές Τμήμα Διαφάνειας – Διαύγειας
- Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
- Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας
- Διεύθυνση Προγραμματισμού και Οργάνωσης
- Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας, με τις επιμέρους οργανικές τους μονάδες, όπως αυτές προβλέπονται στον Ο.Ε.Υ.

Οι ανωτέρω οργανικές μονάδες συγκροτούν τον βασικό πυρήνα υποστήριξης της πολιτικής και διοικητικής λειτουργίας του Δήμου.

- **Ο Γενικός Γραμματέας** διασφαλίζει τον συντονισμό των υπηρεσιών και την εύρυθμη λειτουργία του διοικητικού μηχανισμού.

- **Το Αυτοτελές Τμήμα Δημάρχου** υποστηρίζει άμεσα το έργο του Δημάρχου σε επίπεδο οργάνωσης, επικοινωνίας και παρακολούθησης θεμάτων διοίκησης.

- **Το Αυτοτελές Τμήμα Επικοινωνίας, Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων** αναλαμβάνει την προβολή του Δήμου και τη διαχείριση των σχέσεων με φορείς και δίκτυα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

- **Η Νομική Υπηρεσία** παρέχει νομική υποστήριξη και διασφαλίζει τη νομιμότητα των διοικητικών πράξεων.

- **Το Αυτοτελές Τμήμα Διαφάνειας – Διαύγειας** συμβάλλει στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας, ιδίως μέσω της τήρησης των σχετικών διαδικασιών δημοσιότητας.

- **Το Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας** λειτουργεί ως βασικός μηχανισμός εξυπηρέτησης πολιτών, ιδίως ευάλωτων ομάδων, διευκολύνοντας την πρόσβαση σε διοικητικές υπηρεσίες.

- **Το Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας**, συντονίζει δράσεις πρόληψης και αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών, στοιχείο κρίσιμο για έναν νησιωτικό Δήμο με αυξημένες απαιτήσεις διαχείρισης κινδύνων.

- **Η Διεύθυνση Προγραμματισμού και Οργάνωσης** αποτελεί βασικό επιτελικό μηχανισμό σχεδιασμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης των πολιτικών και των προγραμμάτων του Δήμου, συμβάλλοντας στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των υπηρεσιών.

- **Η Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας** ασκεί αρμοδιότητες ελέγχου και εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας σε τοπικό επίπεδο, διασφαλίζοντας την τήρηση της τάξης, την προστασία των κοινόχρηστων χώρων και τη ρύθμιση θεμάτων καθημερινότητας των πολιτών, ενώ παράλληλα λειτουργεί και με αποκεντρωμένες μονάδες για την κάλυψη των αναγκών των δημοτικών ενοτήτων.

Συνολικά, οι υπηρεσίες που υπάγονται απευθείας στον Δήμαρχο συγκροτούν έναν κρίσιμο επιτελικό πυλώνα, ο οποίος διασφαλίζει τον στρατηγικό συντονισμό, τη θεσμική λειτουργία και τη διαρκή υποστήριξη της διοίκησης, ενισχύοντας την ικανότητα του Δήμου Ρόδου να ανταποκρίνεται στις αυξημένες διοικητικές και αναπτυξιακές απαιτήσεις του.

6.2 Υπηρεσίες Υπαγόμενες στην Γενική Διεύθυνση

Σύμφωνα με τον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.) του Δήμου Ρόδου (ΦΕΚ Β΄ 3449/2025), στη Γενική Διεύθυνση υπάγονται οι βασικές διοικητικές και επιχειρησιακές υπηρεσίες του Δήμου, οι οποίες έχουν ως αποστολή τον συντονισμό, την υποστήριξη και την υλοποίηση των δημοτικών πολιτικών και αρμοδιοτήτων. Οι υπηρεσίες αυτές διαρθρώνονται σε επιμέρους θεματικές ενότητες, οι οποίες καλύπτουν το σύνολο των βασικών λειτουργιών του Δήμου και υποστηρίζουν την εύρυθμη λειτουργία του διοικητικού μηχανισμού.

6.2.1 Γενικός Διευθυντής

Ο Γενικός Διευθυντής αποτελεί το ανώτερο διοικητικό στέλεχος της Γενικής Διεύθυνσης και είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό, την εποπτεία και την εύρυθμη λειτουργία των οργανικών μονάδων που υπάγονται σε αυτήν. Παράλληλα, μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων των οργάνων διοίκησης, τον προγραμματισμό της λειτουργίας των υπηρεσιών, την παρακολούθηση της επίτευξης των επιχειρησιακών στόχων και τη διασφάλιση της αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των επιμέρους οργανικών μονάδων.

6.2.2 Ενότητα Β: Επιτελκές Υπηρεσίες

Στην Ενότητα Β υπάγονται οι επιτελικές υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης, οι οποίες είναι αρμόδιες για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την υποστήριξη των πληροφοριακών συστημάτων και των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ), συμβάλλοντας στον ψηφιακό μετασχηματισμό και στη βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου.

Οι Επιτελικές Υπηρεσίες περιλαμβάνουν την ακόλουθη Διεύθυνση και τα επιμέρους Τμήματα:

- **Διεύθυνση Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών**

Η Διεύθυνση Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών αποτελεί οργανική μονάδα των Επιτελικών Υπηρεσιών και είναι αρμόδια για τη λειτουργία και υποστήριξη των συστημάτων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) του Δήμου, καθώς και για την προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Η Διεύθυνση περιλαμβάνει τις ακόλουθες διοικητικές ενότητες:

- Τμήμα Νέων Τεχνολογιών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- Τμήμα Διαχείρισης Εξοπλισμού ΤΠΕ και Πληροφοριακών Συστημάτων
- Τμήμα Γεωπληροφορικής – ΚΟ.Σ.Ε.

❖ **Αρμοδιότητες Διεύθυνσης**

Η Διεύθυνση εποπτεύει, συντηρεί και επεκτείνει όλα τα συστήματα πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών που χρησιμοποιούνται από τις υπηρεσίες του Δήμου. Παρέχει τεχνική υποστήριξη και μεριμνά για την απρόσκοπτη λειτουργία των συστημάτων.

Επιπρόσθετα, είναι αρμόδια για την ανάπτυξη, εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση των συστημάτων ΤΠΕ του Δήμου, καθώς και για την εκπλήρωση του έργου του ΚΟ.Σ.Ε., σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

- **Τμήμα Νέων Τεχνολογιών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης**
  Το Τμήμα είναι υπεύθυνο για την παρακολούθηση των τεχνολογικών εξελίξεων και την προώθηση έργων πληροφορικής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

- **Τμήμα Διαχείρισης Εξοπλισμού ΤΠΕ και Πληροφοριακών Συστημάτων**
  Το Τμήμα είναι υπεύθυνο για την υποστήριξη του εξοπλισμού και των πληροφοριακών συστημάτων του Δήμου και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας τους.

- **Τμήμα Γεωπληροφορικής – ΚΟ.Σ.Ε.**

  Το Τμήμα είναι αρμόδιο για την ανάπτυξη και λειτουργία του γεωπληροφοριακού συστήματος (GIS) και την υποστήριξη του ΚΟ.Σ.Ε.

6.2.3 Ενότητα Γ: Υπηρεσίες Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης

Η Ενότητα Γ περιλαμβάνει τις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τον σχεδιασμό, την υποστήριξη και την εφαρμογή πολιτικών τοπικής οικονομικής ανάπτυξης, με έμφαση στην ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα, της επιχειρηματικότητας, της ενέργειας, της βιομηχανίας και του τουρισμού. Οι υπηρεσίες της ενότητας συμβάλλουν στην αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Δήμου Ρόδου, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας και στην προώθηση της βιώσιμης αναπτυξιακής προοπτικής του νησιού.
Οι Υπηρεσίες Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης περιλαμβάνουν τις ακόλουθες Διευθύνσεις και διοικητικές ενότητες:

- **Διεύθυνση Πρωτογενούς Τομέα**
  - Τμήμα Αγροτικής Παραγωγής και Ανάπτυξης
  - Τμήμα Γεωργικών Επιχειρήσεων
  - Τμήμα Κτηνιατρικής και Αλιείας
- **Διεύθυνση Εμπορίου, Ενέργειας και Βιομηχανίας**
  - Τμήμα Αδειοδοτήσεων και Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων
  - Γραφείο Ενημέρωσης Καταναλωτή

- Τμήμα Φυσικών Πόρων, Ενέργειας - ΑΠΕ και Βιομηχανίας
- Τμήμα Απασχόλησης και Επιχειρηματικότητας

- **Διεύθυνση Τουρισμού**
  - Τμήμα Στρατηγικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Τουρισμού
  - Γραφείο Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού
  - Τμήμα Προβολής, Προώθησης και Πληροφόρησης

❖ **Διεύθυνση Πρωτογενούς Τομέα**

Η Διεύθυνση Πρωτογενούς Τομέα είναι αρμόδια για την προστασία και ανάπτυξη της φυτικής και ζωικής παραγωγής, καθώς και της αλιείας στην περιοχή του Δήμου. Παράλληλα, υποστηρίζει τον αγροτικό κόσμο για τη βελτίωση των μεθόδων εργασίας και την καλύτερη οργάνωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Από την επεξεργασία των στοιχείων των υπηρεσιακών ερωτηματολογίων και την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης προκύπτουν σημαντικές ανάγκες ενίσχυσης της στελέχωσης, ιδίως σε κρίσιμους τομείς όπως η κτηνιατρική και η διαχείριση ζωικού κεφαλαίου. Παράλληλα, καταγράφονται ζητήματα καταλληλότητας και ασφάλειας των κτιριακών υποδομών, γεγονός που καθιστά αναγκαίο τον εκσυγχρονισμό τους.

❖ **Διεύθυνση Εμπορίου, Ενέργειας και Βιομηχανίας**

Η Διεύθυνση Εμπορίου, Ενέργειας και Βιομηχανίας είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, αδειοδότηση και εποπτεία των εμπορικών δραστηριοτήτων, καθώς και για την παρακολούθηση θεμάτων που αφορούν την αξιοποίηση φυσικών πόρων, την ενέργεια, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τη βιομηχανία. Επιπλέον, περιλαμβάνει αρμοδιότητες που σχετίζονται με την προστασία του καταναλωτή και την προώθηση της απασχόλησης.
Από την επεξεργασία των στοιχείων των υπηρεσιακών ερωτηματολογίων αναδεικνύονται σημαντικές ανάγκες ενίσχυσης της στελέχωσης με εξειδικευμένο προσωπικό, ιδίως σε αντικείμενα ελέγχων και χωροθετήσεων. Παράλληλα, καταγράφονται ζητήματα καταλληλότητας των κτιριακών υποδομών που επηρεάζουν τη λειτουργικότητα της υπηρεσίας.

❖ **Διεύθυνση Τουρισμού**

Η Διεύθυνση Τουρισμού είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων ανάπτυξης του τουρισμού στον Δήμο, καθώς και για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς. Στο πλαίσιο αυτό, συμβάλλει τόσο στον στρατηγικό σχεδιασμό όσο και στην προβολή και προώθηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.

6.2.4 Ενότητα Δ: Υπηρεσίες Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής

Η Ενότητα Δ περιλαμβάνει τις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τον χωρικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, την προστασία και διαχείριση του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος, καθώς και για τη διατήρηση και αναβάθμιση της ποιότητας ζωής. Μέσω των αρμοδιοτήτων τους, οι υπηρεσίες

της ενότητας συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη, στη λειτουργική οργάνωση του χώρου, στην προστασία του περιβάλλοντος και στη βελτίωση της καθημερινότητας των πολιτών.

Οι Υπηρεσίες Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής περιλαμβάνουν τις ακόλουθες Διευθύνσεις και διοικητικές ενότητες:

- **Διεύθυνση Πολεοδομικών Εφαρμογών**
    - Τμήμα Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
    - Τμήμα Ελέγχου Κατασκευών
    - Τμήμα Ελέγχου και Χορήγησης Αδειών Καταστημάτων – Επιχειρήσεων
    - Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης και Αρχείου
- **Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού**
    - Τμήμα Μελετών και Εφαρμογών
    - Τμήμα Τακτοποιήσεων – Απαλλοτριώσεων
    - Τμήμα Πολεοδομικού Πληροφοριακού Συστήματος
- **Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου**
    - Τμήμα Περιβάλλοντος
    - Τμήμα Μελετών, Σχεδιασμού και Συντήρησης Πρασίνου
- **Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης**
    - Τμήμα Σχεδιασμού
    - Τμήμα Αποκομιδής
    - Τμήμα Σάρωσης και Καθαριότητας Κοινοχρήστων Χώρων
    - Τμήμα Καθαριότητας Κτιρίων
    - Τμήμα ΧΥΤΑ – ΧΥΤΥ
    -

❖ **Διεύθυνση Πολεοδομικών Εφαρμογών**

Η Διεύθυνση Πολεοδομικών Εφαρμογών είναι αρμόδια για την έκδοση και τον έλεγχο εφαρμογής των οικοδομικών αδειών, τον έλεγχο των αυθαίρετων κατασκευών, τη χορήγηση αδειών καταστημάτων, επιχειρήσεων και άλλων δραστηριοτήτων, καθώς και για τη γραμματειακή υποστήριξη των τμημάτων και επιτροπών της. Παράλληλα, ασκεί αρμοδιότητες που συνδέονται με την εφαρμογή του πολεοδομικού, χωροταξικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού σε επίπεδο ελέγχου δόμησης και επιβολής των προβλεπόμενων κυρώσεων.

Από την επεξεργασία των στοιχείων των υπηρεσιακών ερωτηματολογίων καταγράφονται ανάγκες ενίσχυσης του υλικοτεχνικού εξοπλισμού, ιδίως σε μέσα ψηφιοποίησης και διαχείρισης εγγράφων, με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας των διαδικασιών.

❖ **Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού**

Η Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού έχει την ευθύνη του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού στα όρια του Δήμου. Στο πλαίσιο αυτό, προωθεί την υλοποίηση του πολεοδομικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού, τη μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης, ενώ τηρεί και το σχετικό έντυπο και ηλεκτρονικό αρχείο χαρτών, διαγραμμάτων και όρων δόμησης.
Από την επεξεργασία των στοιχείων των υπηρεσιακών ερωτηματολογίων προκύπτει ότι η υφιστάμενη στελέχωση ανταποκρίνεται στις βασικές απαιτήσεις, ωστόσο αναδεικνύεται ανάγκη συνεχούς επιμόρφωσης σε εξειδικευμένα τεχνικά και θεσμικά ζητήματα.

❖ **Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου**

Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Πρασίνου είναι αρμόδια για την προστασία και αναβάθμιση του τοπικού φυσικού περιβάλλοντος, με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη συντήρηση των χώρων πρασίνου. Οι αρμοδιότητές της συνδέονται τόσο με την περιβαλλοντική προστασία όσο και με τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση παρεμβάσεων που αφορούν το αστικό και φυσικό περιβάλλον του Δήμου.
Από την επεξεργασία των στοιχείων των υπηρεσιακών ερωτηματολογίων αναδεικνύεται ανάγκη ενίσχυσης της υπηρεσίας με εξειδικευμένο προσωπικό, ιδίως σε αντικείμενα αστικού πρασίνου και περιβαλλοντικής διαχείρισης, καθώς και περαιτέρω επιμόρφωσης του υφιστάμενου προσωπικού.

❖ **Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης**

Η Διεύθυνση Καθαριότητας και Ανακύκλωσης είναι αρμόδια για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, δηλαδή την προσωρινή αποθήκευση, συλλογή, μεταφορά, μεταφόρτωση, ανακύκλωση και εν γένει αξιοποίηση και διάθεσή τους, καθώς και για την εξασφάλιση της καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων. Επιπλέον, έχει την ευθύνη λειτουργίας των εγκαταστάσεων διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων του Δήμου.
Από την επεξεργασία των στοιχείων των υπηρεσιακών ερωτηματολογίων προκύπτει ότι η Διεύθυνση αντιμετωπίζει προκλήσεις ως προς τη βιωσιμότητα της στελέχωσης, λόγω της γήρανσης του προσωπικού και της εξάρτησης από συμβασιούχες μορφές απασχόλησης. Παράλληλα, αναδεικνύεται ανάγκη ενίσχυσης διοικητικής υποστήριξης και εξειδικευμένων γνώσεων.

6.2.5 Ενότητα Ε: Υπηρεσίες Υποστήριξης

Οι Υπηρεσίες Υποστήριξης αποτελούν βασική ενότητα της οργανωτικής δομής του Δήμου και έχουν ως κύρια αποστολή τη διοικητική, οικονομική, τεχνική και λειτουργική υποστήριξη του συνόλου των δημοτικών υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, συμβάλλουν στην εύρυθμη λειτουργία του διοικητικού μηχανισμού, στη διαχείριση των οικονομικών και των πόρων του Δήμου, στην εξυπηρέτηση των πολιτών, καθώς και στην υποστήριξη των τεχνικών και λειτουργικών αναγκών των δημοτικών υποδομών.
Οι Υπηρεσίες Υποστήριξης περιλαμβάνουν τις ακόλουθες Διευθύνσεις και διοικητικές ενότητες:

- **Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών**
    - Τμήμα Διοίκησης
    - Τμήμα Δημοτικού Συμβουλίου και Συλλογικών Οργάνων

- Τμήμα Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού
- Τμήμα Μισθοδοσίας

- **Διεύθυνση Ληξιαρχείου και Μητρώων**
  - Τμήμα Ληξιαρχείου
  - Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης
  - Τμήμα Αλλοδαπών και Μετανάστευσης
  - Τμήμα Κοιμητηρίων
- **Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών**
  - Τμήμα Προϋπολογισμού και Πληροφόρησης
  - Τμήμα Λογιστηρίου
  - Τμήμα ΔΗ.ΦΟ.ΔΩ.
  - Τμήμα Ταμείου
  - Τμήμα Προσόδων
  - Τμήμα Προμηθειών
  - Τμήμα Αξιοποίησης – Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας και Κτηματολογίου
- **Διεύθυνση Τεχνικών Έργων και Υποδομών**
  - Τμήμα Οδοποιίας, Υδραυλικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων
  - Τμήμα Κτιριακών Έργων και Κοινόχρηστων Χώρων
  - Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων
  - Τμήμα Εκτέλεσης Έργων Αυτεπιστασίας και Καθημερινότητας
  - Τμήμα Κυκλοφορίας και Αδειών Μεταφορών
  - Τμήμα Ελέγχου και Παρακολούθησης Έργων – Διοικητικής Υποστήριξης
- **Διεύθυνση Μεσαιωνικής Πόλης και Μνημείων**
  - Τμήμα Προγραμματισμού, Μελετών και Ιστορικής Τεκμηρίωσης
  - Τμήμα Εκτέλεσης Έργων
- **Διεύθυνση ΚΕΠ**
  - Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών «Πλ. Ελευθερίας» Ρόδου
  - Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης
  - Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών Μεσαιωνικής Πόλης Ρόδου
  - Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών συνοικίας «Μητρόπολης» Ρόδου

- Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών συνοικίας «Ροδίνι» Ρόδου
- Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών συνοικίας «Αγ. Αποστόλων» Ρόδου
- Γραφείο Εξυπηρέτησης Πολιτών συνοικίας «Ανάληψης» Ρόδου

- **Διεύθυνση Τροχαίου Υλικού και Μηχανημάτων**
  - Τμήμα Κίνησης
  - Τμήμα Επισκευής Οχημάτων και Μηχανημάτων
  - Τμήμα Διαχείρισης Υλικών, Καυσίμων & Ελαιολιπαντικών
- **Διεύθυνση Συγκοινωνιών**
  - Τμήμα Σχεδίασης και Υποστήριξης Συγκοινωνιακού έργου
  - Τμήμα Εκτέλεσης Συγκοινωνιακού έργου

❖ **Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών**

Η Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων που αφορούν την ορθολογική διοίκηση και διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου. Παράλληλα, παρέχει γραμματειακή υποστήριξη στα πολιτικά όργανα του Δήμου, υποστηρίζει τη λειτουργία του κεντρικού πρωτοκόλλου και εξασφαλίζει γενικές υπηρεσίες διοικητικής υποστήριξης προς τις δημοτικές υπηρεσίες.

❖ **Διεύθυνση Ληξιαρχείου και Μητρώων**

Η Διεύθυνση Ληξιαρχείου και Μητρώων είναι αρμόδια για την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων που αφορούν τη δημοτική κατάσταση και την καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του Δήμου, καθώς και για θέματα που σχετίζονται με τη λειτουργία των κοιμητηρίων.
Από την επεξεργασία των στοιχείων των υπηρεσιακών ερωτηματολογίων προκύπτει ότι η Διεύθυνση εμφανίζει επαρκή αντιστοίχιση ειδικοτήτων με τις αρμοδιότητές της, ενώ επισημαίνεται η ανάγκη συνεχούς επικαιροποίησης των γνώσεων του προσωπικού, λόγω της φύσης και της μεταβαλλόμενης νομοθεσίας του αντικειμένου.

❖ **Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών**

Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την τήρηση των οικονομικών προγραμμάτων λειτουργίας του Δήμου, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων, τη διαχείριση εσόδων και δαπανών, καθώς και για τη διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Παράλληλα, μεριμνά για τη διενέργεια των νόμιμων διαδικασιών προμήθειας υλικών, εξοπλισμού και υπηρεσιών.

❖ **Διεύθυνση Τεχνικών Έργων και Υποδομών**

Η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων και Υποδομών αποτελεί βασική τεχνική υπηρεσία του Δήμου και συνδέεται με τον σχεδιασμό, την εκτέλεση, την παρακολούθηση και τη διοικητική υποστήριξη έργων και υποδομών, καθώς και με ζητήματα κυκλοφορίας και αδειών μεταφορών. Η διάρθρωσή

της καλύπτει τομείς οδοποιίας, υδραυλικών και εγγειοβελτιωτικών έργων, κτιριακών και ηλεκτρομηχανολογικών έργων, καθώς και έργων καθημερινότητας και αυτεπιστασίας.

❖ **Διεύθυνση Μεσαιωνικής Πόλης και Μνημείων**

Η Διεύθυνση Μεσαιωνικής Πόλης και Μνημείων συνδέεται με τον προγραμματισμό, τη μελέτη, την ιστορική τεκμηρίωση και την εκτέλεση έργων που αφορούν την προστασία και ανάδειξη της Μεσαιωνικής Πόλης και των μνημείων του Δήμου.

❖ **Διεύθυνση ΚΕΠ**

Η Διεύθυνση ΚΕΠ είναι αρμόδια για την εξυπηρέτηση των πολιτών μέσω των επιμέρους μονάδων της και για την παροχή διοικητικών πληροφοριών και υπηρεσιών σε διάφορα σημεία της πόλης. Η δομή της αποτυπώνει την οργανωμένη παρουσία του Δήμου σε επίπεδο άμεσης διοικητικής εξυπηρέτησης του πολίτη.

❖ **Διεύθυνση Τροχαίου Υλικού και Μηχανημάτων**

Η Διεύθυνση Τροχαίου Υλικού και Μηχανημάτων είναι αρμόδια για τη διαχείριση, κίνηση, επισκευή και συντήρηση των οχημάτων και μηχανημάτων του Δήμου, καθώς και για τη διαχείριση των σχετικών υλικών, καυσίμων και ελαιολιπαντικών.

❖ **Διεύθυνση Συγκοινωνιών**

Η Διεύθυνση Συγκοινωνιών είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό, την υποστήριξη και την εκτέλεση του συγκοινωνιακού έργου του Δήμου, σύμφωνα με τη διάρθρωση που εισήχθη με την τροποποίηση του ΟΕΥ.

6.2.6 Ενότητα ΣΤ: Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού

Η Ενότητα ΣΤ περιλαμβάνει τις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών κοινωνικής προστασίας, δημόσιας υγείας, προσχολικής αγωγής, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού. Οι υπηρεσίες της ενότητας συμβάλλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, στη στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, στην προαγωγή της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και του αθλητισμού, καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του Δήμου.
Επισημαίνεται ότι η παρούσα διάρθρωση των υπηρεσιών αποτυπώνει τις μεταβολές που επήλθαν με την τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου (ΦΕΚ Β’ 3449/04.07.2025), με την οποία αναδιαρθρώθηκαν οι οργανικές μονάδες των τομέων Παιδείας, Αθλητισμού και Πολιτισμού.
Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού περιλαμβάνουν τις ακόλουθες Διευθύνσεις και διοικητικές ενότητες:

- **Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας**
    - Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
    - Γραφείο Εθελοντισμού
    - Γραφείο Υποστήριξης ΑΜΕΑ

- Τμήμα Προστασίας Τρίτης Ηλικίας
- Τμήμα Κοινωνικής Πρόνοιας
- Τμήμα Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας

- **Διεύθυνση Προσχολικής Αγωγής και Δημιουργικής Απασχόλησης**
  - Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης
  - Η Διεύθυνση λειτουργεί με τρία επιπλέον αποκεντρωμένα Τμήματα
- **Διεύθυνση Παιδείας και Νέας Γενιάς**
  - Τμήμα Διοίκησης και Υποστήριξης Λειτουργίας Σχολικών Μονάδων
  - Τμήμα Νέας Γενιάς, Διά Βίου Μάθησης και Βιβλιοθηκών
  - Τμήμα Διεθνούς Κέντρου Συγγραφέων και Μεταφραστών Ρόδου
- **Διεύθυνση Αθλητισμού**
  - Τμήμα Σχεδιασμού, Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητικών Δράσεων - Εκδηλώσεων και Προγραμμάτων
  - Τμήμα Διαχείρισης Αθλητικών Υποδομών
- **Διεύθυνση Πολιτισμού**
  - Τμήμα Σχεδιασμού - Υλοποίησης δράσεων και Διαχείρισης Υποδομών Πολιτισμού
  - Τμήμα Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης

❖ **Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας**

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής και Υγείας είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής του Δήμου, την προώθηση της ισότητας των φύλων, καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της περιλαμβάνονται δράσεις κοινωνικής πρόνοιας, υποστήριξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, μέριμνας για την τρίτη ηλικία, καθώς και η ανάπτυξη πρωτοβουλιών εθελοντισμού και υποστήριξης ατόμων με αναπηρία.

❖ **Διεύθυνση Προσχολικής Αγωγής και Δημιουργικής Απασχόλησης**

Η Διεύθυνση Προσχολικής Αγωγής και Δημιουργικής Απασχόλησης είναι αρμόδια για την υλοποίηση πολιτικών που αφορούν τη φροντίδα και την ανάπτυξη της βρεφικής και παιδικής ηλικίας, μέσω της λειτουργίας παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών και δομών δημιουργικής απασχόλησης. Παράλληλα, μεριμνά για την εύρυθμη λειτουργία των σχετικών δομών και των αποκεντρωμένων τμημάτων της.
Από την επεξεργασία των στοιχείων των υπηρεσιακών ερωτηματολογίων προκύπτει ότι η Διεύθυνση παρουσιάζει επαρκή στελέχωση σε βασικές ειδικότητες. Ωστόσο, αναδεικνύεται η ανάγκη συστηματικής επιμόρφωσης του προσωπικού, ιδίως σε θέματα ειδικής αγωγής, παιδικής ψυχολογίας και σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων, προκειμένου να ενισχυθεί περαιτέρω η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

- **Διεύθυνση Παιδείας και Νέας Γενιάς**

Η Διεύθυνση Παιδείας και Νέας Γενιάς είναι υπεύθυνη για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών που αφορούν την εκπαίδευση, τη διά βίου μάθηση και τη στήριξη της νέας γενιάς. Στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνονται η υποστήριξη της λειτουργίας των σχολικών μονάδων, η ανάπτυξη δράσεων εκπαίδευσης ενηλίκων και βιβλιοθηκών, καθώς και η λειτουργία του Διεθνούς Κέντρου Συγγραφέων και Μεταφραστών Ρόδου. Η εν λόγω Διεύθυνση συγκροτήθηκε στο πλαίσιο της τροποποίησης του Ο.Ε.Υ. (ΦΕΚ Β’ 3449/2025), ενισχύοντας τον διακριτό ρόλο του Δήμου στον τομέα της παιδείας και της νέας γενιάς.

- **Διεύθυνση Αθλητισμού**

Η Διεύθυνση Αθλητισμού είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την υλοποίηση πολιτικών και δράσεων που προάγουν τον αθλητισμό σε τοπικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, περιλαμβάνονται δράσεις μαζικού αθλητισμού, διοργάνωσης αθλητικών εκδηλώσεων, καθώς και η διαχείριση και αξιοποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων του Δήμου. Η Διεύθυνση αυτή θεσμοθετήθηκε ως αυτοτελής οργανική μονάδα με την τροποποίηση του Ο.Ε.Υ. (ΦΕΚ Β’ 3449/2025).
Από την επεξεργασία των στοιχείων των υπηρεσιακών ερωτηματολογίων προκύπτει ότι η Διεύθυνση διαθέτει επαρκή κατανομή προσωπικού ανά αντικείμενο, υποστηρίζοντας τόσο τη διαχείριση υποδομών όσο και την υλοποίηση δράσεων, με περιθώρια περαιτέρω ενίσχυσης μέσω επιμόρφωσης και βελτίωσης διαδικασιών.

- **Διεύθυνση Πολιτισμού**

Η Διεύθυνση Πολιτισμού είναι υπεύθυνη για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της πολιτιστικής πολιτικής του Δήμου, την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και την υποστήριξη της σύγχρονης καλλιτεχνικής δημιουργίας. Παράλληλα, περιλαμβάνει αρμοδιότητες που σχετίζονται με την καλλιτεχνική εκπαίδευση και τη λειτουργία πολιτιστικών δομών. Η Διεύθυνση αυτή συγκροτήθηκε ως διακριτή οργανική μονάδα στο πλαίσιο της τροποποίησης του Ο.Ε.Υ. (ΦΕΚ Β’ 3449/2025).
Η ανωτέρω αναδιάρθρωση ενισχύει τη λειτουργική αυτοτέλεια των επιμέρους τομέων και συμβάλλει στην αποτελεσματικότερη άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων του Δήμου, διασφαλίζοντας την καλύτερη ανταπόκριση στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

6.3 Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες Δήμου Ρόδου

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου Ρόδου συγκροτούν το διοικητικό πλέγμα τοπικής παρουσίας του Δήμου στις Δημοτικές Ενότητες και λειτουργούν συμπληρωματικά προς τις Κεντρικές Υπηρεσίες. Σκοπός τους είναι η εγγύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση ζητημάτων καθημερινότητας και η αποκέντρωση βασικών διοικητικών, τεχνικών και υποστηρικτικών λειτουργιών.
Σύμφωνα με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, η διάρθρωση των Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών οργανώνεται σε δύο βασικά επίπεδα:

α) Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες ανά Δημοτική Ενότητα και

β) Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες ανά ομάδα Δημοτικών Ενοτήτων.

6.3.1 Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες ανά Δημοτική Ενότητα

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες ανά Δημοτική Ενότητα είναι εγκατεστημένες στις έδρες των Δημοτικών Ενοτήτων και εξυπηρετούν τις Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες κάθε ενότητας. Λειτουργούν ως τοπικές μονάδες διοικητικής, οικονομικής και λειτουργικής υποστήριξης, με αντικείμενο που συνδέεται άμεσα με την εξυπηρέτηση των πολιτών, τη διοικητική διεκπεραίωση υποθέσεων, τη συντήρηση υποδομών και την αντιμετώπιση ζητημάτων καθημερινότητας.
Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες ανά Δημοτική Ενότητα είναι εγκατεστημένες στις έδρες των Δημοτικών Ενοτήτων και εξυπηρετούν τις Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες κάθε ενότητας. Οι υπηρεσίες αυτές λειτουργούν ως τοπικές μονάδες διοικητικής, οικονομικής και λειτουργικής υποστήριξης, με αντικείμενο που συνδέεται άμεσα με την εξυπηρέτηση του πολίτη, την τοπική διοικητική διεκπεραίωση, τη συντήρηση υποδομών και την αντιμετώπιση ζητημάτων καθημερινότητας.

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες ανά Δημοτική Ενότητα περιλαμβάνουν, κατά βάση, μονάδες ΚΕΠ, διοικητικής και οικονομικής υποστήριξης, καθώς και υπηρεσίες συντηρήσεων και καθημερινότητας. Η βασική οργανωτική τους μορφή επαναλαμβάνεται στις περισσότερες Δημοτικές Ενότητες, με επιμέρους διαφοροποιήσεις όπου αυτό προβλέπεται από τον Ο.Ε.Υ.

Ειδικότερα, στις Δημοτικές Ενότητες Αρχαγγέλου, Αταβύρου, Αφάντου, Ιαλυσού, Καλλιθέας, Καμείρου, Λίνδου, Νότιας Ρόδου και Πεταλούδων λειτουργούν αποκεντρωμένες υπηρεσίες που περιλαμβάνουν κατά κανόνα:

- Τμήμα ΚΕΠ
- Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων
- Τμήμα Συντηρήσεων και Καθημερινότητας

Στο πλαίσιο αυτό, τα αποκεντρωμένα **Τμήματα ΚΕΠ** είναι αρμόδια για την ενημέρωση και εξυπηρέτηση των πολιτών, την παραλαβή και διαβίβαση αιτήσεων προς τις αρμόδιες υπηρεσίες, την παρακολούθηση της διεκπεραίωσης διοικητικών υποθέσεων, καθώς και την παροχή βασικών διοικητικών υπηρεσιών, όπως η θεώρηση γνησίου υπογραφής και η επικύρωση εγγράφων.

Τα **Τμήματα Διοικητικών και Οικονομικών Θεμάτων**, μέσω των επιμέρους γραφείων τους, παρέχουν γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη στις υπηρεσίες της Δημοτικής Ενότητας, εξυπηρετούν τους πολίτες σε ζητήματα που συνδέονται με τις κεντρικές δημοτικές υπηρεσίες, υποστηρίζουν θέματα προσωπικού και διεκπεραίωσης αιτημάτων, ενώ παράλληλα ασκούν οικονομικές αρμοδιότητες, όπως εισπράξεις, βεβαιώσεις εσόδων, τήρηση σχετικών αρχείων και διαχείριση υλικών.

Περαιτέρω, από την επεξεργασία των στοιχείων που συλλέχθηκαν μέσω δομημένων ερωτηματολογίων των υπηρεσιακών μονάδων, καθώς και από την αποτύπωση της λειτουργίας των αποκεντρωμένων διοικητικών μονάδων στις επιμέρους Δημοτικές Ενότητες, αναδεικνύονται βασικές παράμετροι που σχετίζονται με την ενίσχυση της διοικητικής τους ικανότητας και της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ειδικότερα, διαπιστώνεται ότι, παρά την επάρκεια βασικών διοικητικών λειτουργιών, προκύπτουν ανάγκες περαιτέρω ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού, ιδίως σε εξειδικευμένες κατηγορίες προσωπικού, καθώς και ανάγκες συνεχούς επιμόρφωσης σε θέματα ψηφιακών δεξιοτήτων, διοικητικών διαδικασιών και εξυπηρέτησης πολιτών.

Παράλληλα, καταγράφονται ανάγκες βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των κτιριακών υποδομών, με στόχο την αναβάθμιση των συνθηκών εργασίας, την ενίσχυση της λειτουργικότητας των υπηρεσιών και τη διασφάλιση της προσβασιμότητας των πολιτών.

Σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής, προκύπτει η ανάγκη ανανέωσης και ενίσχυσης του εξοπλισμού, καθώς και περαιτέρω ανάπτυξης των πληροφοριακών συστημάτων, με έμφαση στη διαλειτουργικότητα και την υποστήριξη των ψηφιακών διαδικασιών.

Συνολικά, αναδεικνύεται η σημασία της οργανωτικής ενίσχυσης των αποκεντρωμένων υπηρεσιών, μέσω παρεμβάσεων που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό, τις υποδομές, τον εξοπλισμό και την ψηφιακή αναβάθμιση, με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ποιότητας εξυπηρέτησης των πολιτών.

Τα **Τμήματα Συντηρήσεων και Καθημερινότητας** καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τοπικών αρμοδιοτήτων που αφορούν τη συντήρηση υποδομών, την καθαριότητα, τα κοιμητήρια, τη χορήγηση αδειών επιχειρήσεων και γενικότερα την υποστήριξη της καθημερινής λειτουργίας των Δημοτικών Ενοτήτων. Ειδικότερα, μέσω των επιμέρους γραφείων τους, μεριμνούν για τη συντήρηση τεχνικών υποδομών, κοινόχρηστων χώρων, πρασίνου, δημοτικών εγκαταστάσεων και ηλεκτροφωτισμού, καθώς και για τον καθαρισμό δρόμων, πλατειών, δημοτικών κτιρίων και λοιπών κοινόχρηστων χώρων.

Από την επεξεργασία των ερωτηματολογίων των Τμημάτων Συντηρήσεων και Καθημερινότητας των Δημοτικών Ενοτήτων προκύπτει ότι οι υπηρεσίες ανταποκρίνονται σε βασικό βαθμό στις λειτουργικές τους αρμοδιότητες, ωστόσο αναδεικνύονται ανάγκες περαιτέρω ενίσχυσης σε ανθρώπινο δυναμικό, τεχνικό εξοπλισμό και υποδομές.

Ειδικότερα, καταγράφονται ανάγκες εκσυγχρονισμού του στόλου οχημάτων και των μηχανημάτων έργου, βελτίωσης των κτιριακών εγκαταστάσεων και ενίσχυσης της επιμόρφωσης του προσωπικού. Παράλληλα, επισημαίνεται η σημασία της ενίσχυσης των υποστηρικτικών λειτουργιών και της αξιοποίησης πληροφοριακών συστημάτων, με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.»

Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελεί η **Δημοτική Ενότητα Πεταλούδων**, όπου προβλέπεται επιπλέον **Γραφείο Συντήρησης και Λειτουργίας Κοιλάδας Πεταλούδων**, το οποίο έχει την ευθύνη για τη συντήρηση, καθαρισμό, φύλαξη και προστασία της Κοιλάδας των Πεταλούδων και του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας, καθώς και για τη διαχείριση των σχετικών εγκαταστάσεων και της περιβαλλοντικής προστασίας της περιοχής.

Ιδιαίτερη επίσης περίπτωση αποτελεί η **Δημοτική Ενότητα Ρόδου**, στην οποία προβλέπεται ειδικότερη αποκεντρωμένη οργανωτική διάρθρωση, με τη λειτουργία τοπικών οργανικών μονάδων που ασκούν, σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, αρμοδιότητες συναφείς με εκείνες των αντίστοιχων κεντρικών υπηρεσιών του Δήμου. Οι μονάδες αυτές εντάσσονται λειτουργικά στο συνολικό διοικητικό σύστημα του Δήμου και συμβάλλουν στην άμεση και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των πολιτών.

Ειδικότερα, στη Δημοτική Ενότητα Ρόδου λειτουργούν οι ακόλουθες αποκεντρωμένες μονάδες:

- Γραφείο Υποστήριξης Δημοτικής Ενότητας Ρόδου
- Τμήμα Ελέγχου Κυκλοφορίας και Στάθμευσης Οχημάτων Δημοτικής Αστυνομίας
- Τμήμα Ελέγχου Καταστημάτων, Υπαίθριων Δραστηριοτήτων και Οικοδόμησης Δημοτικής Αστυνομίας

- Γραφείο Συντήρησης Πρασίνου
- Γραφείο Σάρωσης και Καθαριότητας Κοινόχρηστων Χώρων
- Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Δημιουργικής Απασχόλησης
- Γραφείο Κοιμητηρίων

Η ανωτέρω διάρθρωση ανταποκρίνεται στις αυξημένες λειτουργικές και διοικητικές απαιτήσεις της Δημοτικής Ενότητας Ρόδου, η οποία συγκεντρώνει έντονα χαρακτηριστικά αστικού κέντρου και αυξημένο όγκο δραστηριοτήτων. Μέσω της αποκεντρωμένης αυτής οργάνωσης διασφαλίζεται η αποτελεσματικότερη άσκηση ελέγχων, η ταχύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και η βελτίωση της καθημερινής λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών.

6.3.2 Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες ανά Ομάδα Δημοτικών Ενοτήτων

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες ανά ομάδα Δημοτικών Ενοτήτων περιλαμβάνουν υπηρεσίες που υπάγονται διοικητικά στις αντίστοιχες Διευθύνσεις ή Τμήματα των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου και καλύπτουν ευρύτερες χωρικές ενότητες, ανάλογα με τον όγκο και τις ιδιαιτερότητες του αντικειμένου τους. Η περιοχή ευθύνης και η έδρα τους καθορίζονται με απόφαση Δημάρχου. Παράλληλα, μέσω του αρμόδιου Χωρικού Αντιδημάρχου διασφαλίζεται η ενότητα της διοίκησης και η εποπτεία των αποκεντρωμένων δημοτικών υπηρεσιών σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας.

Πέραν των υπηρεσιών που λειτουργούν ανά Δημοτική Ενότητα, ο Ο.Ε.Υ. προβλέπει και αποκεντρωμένες υπηρεσίες που οργανώνονται ανά ομάδα Δημοτικών Ενοτήτων. Οι υπηρεσίες αυτές διακρίνονται σε δύο χωρικές ενότητες:

- Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες Ανατολικής Ρόδου
- Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες Δυτικής Ρόδου

Οι υπηρεσίες αυτές υπάγονται διοικητικά στις αντίστοιχες Διευθύνσεις των Κεντρικών Υπηρεσιών και ασκούν αποκεντρωμένα καθήκοντα στους τομείς της δημοτικής αστυνομίας, της πληροφορικής, της αγροτικής ανάπτυξης, των τεχνικών έργων, της αποκομιδής απορριμμάτων, της κίνησης και συντήρησης οχημάτων και της προσχολικής αγωγής.

Ειδικότερα, τόσο στην Ανατολική όσο και στη Δυτική Ρόδο προβλέπονται αντίστοιχες αποκεντρωμένες μονάδες, όπως:

- Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας
- Γραφείο Διαχείρισης Εξοπλισμού ΤΠΕ
- Γραφείο Αγροτικής Ανάπτυξης
- Γραφείο Τεχνικών Έργων και Υποδομών
- Γραφείο Αποκομιδής Απορριμμάτων
- Γραφεία Κίνησης και Συντήρησης Οχημάτων – Μηχανημάτων
- Γραφεία Αποθήκης Υλικών, Καυσίμων και Ελαιολιπαντικών
- Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Δημιουργικής Απασχόλησης

Οι αποκεντρωμένες αυτές υπηρεσίες λειτουργούν ως τοπική προέκταση των κεντρικών διοικητικών μονάδων και ασκούν το σύνολο ή μέρος των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους σε τοπικό επίπεδο. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται η επιχειρησιακή ικανότητα του Δήμου σε ευρύτερες γεωγραφικές ζώνες του νησιού, ιδίως σε τομείς που απαιτούν ταχύτερη ανταπόκριση, καθημερινή παρουσία ή συνεχή τεχνική και λειτουργική υποστήριξη.

Ιδιαίτερη μνεία γίνεται στο γεγονός ότι οι αντίστοιχες κεντρικές Διευθύνσεις δύνανται, όταν το κρίνουν απαραίτητο, να μεταφέρουν προσωπικό από τις κεντρικές προς τις αποκεντρωμένες μονάδες και αντιστρόφως, καθώς και μεταξύ αποκεντρωμένων μονάδων, για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών και με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

Η διάρθρωση των Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών του Δήμου Ρόδου αποτυπώνει μια εκτεταμένη και πολυεπίπεδη διοικητική οργάνωση, η οποία επιδιώκει να διασφαλίσει την παρουσία του Δήμου σε τοπικό επίπεδο και την άμεση ανταπόκριση στις ανάγκες των επιμέρους Δημοτικών Ενοτήτων. Μέσω των υπηρεσιών αυτών υποστηρίζεται η διοικητική αποκέντρωση, ενισχύεται η προσβασιμότητα των πολιτών στις δημοτικές υπηρεσίες και διαμορφώνεται ένα λειτουργικό σύστημα τοπικής διοικητικής και επιχειρησιακής υποστήριξης σε όλο το εύρος του Δήμου.

Περαιτέρω, από την αποτύπωση της λειτουργίας των αποκεντρωμένων διοικητικών μονάδων στις επιμέρους Δημοτικές Ενότητες, αναδεικνύονται βασικές παράμετροι που σχετίζονται με την ενίσχυση της διοικητικής τους ικανότητας και της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
Ειδικότερα, διαπιστώνεται ότι, παρά την επάρκεια βασικών διοικητικών λειτουργιών, προκύπτουν ανάγκες περαιτέρω ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού, ιδίως σε εξειδικευμένες κατηγορίες προσωπικού, καθώς και ανάγκες συνεχούς επιμόρφωσης σε θέματα ψηφιακών δεξιοτήτων, διοικητικών διαδικασιών και εξυπηρέτησης πολιτών.
Παράλληλα, καταγράφονται ανάγκες βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των κτιριακών υποδομών, με στόχο την αναβάθμιση των συνθηκών εργασίας, την ενίσχυση της λειτουργικότητας των υπηρεσιών και τη διασφάλιση της προσβασιμότητας των πολιτών.
Σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής, προκύπτει η ανάγκη ανανέωσης και ενίσχυσης του εξοπλισμού, καθώς και περαιτέρω ανάπτυξης των πληροφοριακών συστημάτων, με έμφαση στη διαλειτουργικότητα και την υποστήριξη των ψηφιακών διαδικασιών.
Συνολικά, αναδεικνύεται η σημασία της οργανωτικής ενίσχυσης των αποκεντρωμένων υπηρεσιών, μέσω παρεμβάσεων που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό, τις υποδομές, τον εξοπλισμό και την ψηφιακή αναβάθμιση, με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ποιότητας εξυπηρέτησης των πολιτών.

7. Χρηματοοικονομική Ανάλυση Δήμου Ρόδου

Η χρηματοοικονομική ανάλυση του Δήμου Ρόδου αποτελεί βασικό εργαλείο για την αποτύπωση της δημοσιονομικής του κατάστασης και τη στήριξη του επιχειρησιακού του σχεδιασμού κατά την προγραμματική περίοδο.

Μέσα από τη συστηματική καταγραφή των οικονομικών μεγεθών, όπως τα έσοδα, οι δαπάνες και τα χρηματικά διαθέσιμα, καθίσταται δυνατή η κατανόηση της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου και η εκτίμηση της δυνατότητάς του να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις υλοποίησης των προβλεπόμενων δράσεων και έργων.

Η χρηματοοικονομική ανάλυση δεν περιορίζεται στη διαπίστωση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά συμβάλλει στη διαμόρφωση ρεαλιστικών επιλογών, στην ορθολογική κατανομή των πόρων και στη διασφάλιση της δημοσιονομικής ισορροπίας, η οποία αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου.

7.1 Οικονομική Διαχείριση Δήμου Ρόδου

Η οικονομική διαχείριση του Δήμου Ρόδου διαμορφώνεται με γνώμονα τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής λειτουργίας, την αποτελεσματική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και την κάλυψη των αναγκών των πολιτών και των τοπικών κοινοτήτων.

Κεντρικός στόχος αποτελεί η διατήρηση της δημοσιονομικής σταθερότητας, μέσα από την ισορροπημένη διαχείριση εσόδων και δαπανών, τη βελτίωση της εισπραξιμότητας και την ενίσχυση της αποδοτικότητας των δημοτικών υπηρεσιών.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και προγραμμάτων, καθώς και στη βελτίωση της διαχειριστικής ικανότητας του Δήμου, ώστε να ενισχυθεί η δυνατότητα υλοποίησης αναπτυξιακών παρεμβάσεων και έργων υποδομής.

Παράλληλα, η οικονομική διαχείριση διέπεται από τις αρχές της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της ορθολογικής κατανομής των πόρων, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τη δημοτική διοίκηση.

7.2 Προϋπολογισμός του Δήμου Ρόδου

Ο προϋπολογισμός του Δήμου αποτελεί το βασικό εργαλείο οικονομικού προγραμματισμού, μέσω του οποίου προσδιορίζονται τα αναμενόμενα έσοδα και οι προγραμματισμένες δαπάνες για κάθε οικονομικό έτος.

Μέσω του προϋπολογισμού καθορίζονται οι προτεραιότητες της δημοτικής πολιτικής, κατανέμονται οι διαθέσιμοι πόροι και εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών, καθώς και η υλοποίηση των προγραμματισμένων δράσεων και έργων.

Η κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού βασίζεται σε ρεαλιστικές εκτιμήσεις ως προς τις οικονομικές δυνατότητες του Δήμου και τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, ενώ παρέχει τη δυνατότητα προσαρμογής μέσω αναμορφώσεων, σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών ή εμφάνισης έκτακτων αναγκών.

Στο πλαίσιο του επιχειρησιακού σχεδιασμού, ο προϋπολογισμός λειτουργεί ως βασικό μέσο σύνδεσης των στρατηγικών στόχων του Δήμου με τις διαθέσιμες χρηματοδοτικές δυνατότητες.

Σημειώνεται ότι το πλαίσιο κατάρτισης και παρακολούθησης των προϋπολογισμών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης εξελίσσεται, με την εισαγωγή επικαιροποιημένων συστημάτων οικονομικής ταξινόμησης και παρακολούθησης των δημοσιονομικών μεγεθών. Στο πλαίσιο αυτό, τα στοιχεία των προϋπολογισμών των ετών 2025 και 2026 αποτυπώνουν τη μετάβαση σε επικαιροποιημένη δομή οικονομικής διαχείρισης, χωρίς να επηρεάζεται η συνολική αποτύπωση των βασικών οικονομικών μεγεθών του Δήμου.

7.3 Ανάλυση Εσόδων Οικονομικού Έτους 2025

Η ανάλυση των εσόδων του Δήμου για το οικονομικό έτος 2025 βασίζεται αποκλειστικά στα επίσημα στοιχεία του εγκεκριμένου Προϋπολογισμού του Δήμου Ρόδου, όπως αυτά έχουν αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου. Τα στοιχεία προέρχονται από τη «Γενική

Ανακεφαλαίωση Εσόδων» και αποτυπώνουν τη συνολική διάρθρωση των χρηματοδοτικών πόρων του Δήμου σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο του δημόσιου λογιστικού.

Το συνολικό ύψος των εσόδων για το οικονομικό έτος 2025 ανέρχεται σε 215.575.529,02 ευρώ. Η κατανομή των εσόδων διαφοροποιείται μεταξύ των επιμέρους κατηγοριών και περιλαμβάνει τόσο τακτικές όσο και έκτακτες χρηματοδοτικές ροές.

Τα τακτικά έσοδα ανέρχονται σε 79.303.981,41 ευρώ και περιλαμβάνουν θεσμοθετημένους πόρους, ανταποδοτικά τέλη και λοιπά επαναλαμβανόμενα έσοδα που αφορούν τη λειτουργία του Δήμου.

Οι εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις ανέρχονται σε 79.760.170,75 ευρώ και αποτελούν τη μεγαλύτερη επιμέρους κατηγορία εσόδων, περιλαμβάνοντας χρηματοδοτήσεις και λοιπές εισροές που αφορούν την υλοποίηση δράσεων και έργων.

Τα έκτακτα έσοδα ανέρχονται σε 23.767.513,09 ευρώ και περιλαμβάνουν επιχορηγήσεις, χρηματοδοτήσεις από προγράμματα και λοιπές μη επαναλαμβανόμενες εισροές.

Τα έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών, τα οποία βεβαιώνονται για πρώτη φορά, ανέρχονται σε 3.490.758,97 ευρώ και αφορούν την είσπραξη απαιτήσεων προηγούμενων χρήσεων.

Οι εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και τρίτων ανέρχονται σε 13.802.653,64 ευρώ και αποτελούν λογιστικές ροές που αποδίδονται σε τρίτους και δεν συνιστούν καθαρό έσοδο του Δήμου.

Τέλος, το χρηματικό υπόλοιπο ανέρχεται σε 15.450.451,16 ευρώ και αφορά διαθέσιμα προηγούμενης χρήσης που μεταφέρονται στο οικονομικό έτος 2025.

Συνολικά, τα έσοδα του Δήμου για το οικονομικό έτος 2025, όπως αποτυπώνονται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό, παρουσιάζουν τη διάρθρωση των επιμέρους κατηγοριών και το ύψος τους.

Για την πληρέστερη αποτύπωση της διάρθρωσης των εσόδων του Δήμου Ρόδου για το οικονομικό έτος 2025, παρατίθεται ο ακόλουθος συγκεντρωτικός πίνακας, στον οποίο παρουσιάζονται οι βασικές κατηγορίες εσόδων και το αντίστοιχο ύψος τους.

Πίνακας 28:Διάρθρωση Εσόδων Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2025 (Πηγή:Δήμος Ρόδου)

Κατηγορία Εσόδων	**Ποσό (€)**	**Περιγραφή**
Τακτικά Έσοδα	79.303.981,41	Περιλαμβάνουν θεσμοθετημένους πόρους, ανταποδοτικά τέλη και λοιπά επαναλαμβανόμενα έσοδα
Έκτακτα Έσοδα	23.767.513,09	Αφορούν επιχορηγήσεις, χρηματοδοτήσεις και λοιπές μη επαναλαμβανόμενες εισροές
Έσοδα ΠΟΕ (βεβαιούμενα για πρώτη φορά)	3.490.758,97	Προέρχονται από απαιτήσεις προηγούμενων οικονομικών ετών
Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις	79.760.170,75	Περιλαμβάνουν χρηματοδοτήσεις και λοιπές εισροές

Κατηγορία Εσόδων	Ποσό (€)	Περιγραφή
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	13.802.653,64	Αφορούν ποσά που αποδίδονται σε τρίτους
Χρηματικό υπόλοιπο	15.450.451,16	Υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	**215.575.529,02**	

Πίνακας 29:Ποσοστιάια Κατανομή Εσόδων Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2025 (Πηγή:Δήμος Ρόδου)

Κατηγορία Εσόδων	Ποσό (€)	Ποσοστό (%)
Τακτικά Έσοδα	79.303.981,41	36,79
Έκτακτα Έσοδα	23.767.513,09	11,02
Έσοδα ΠΟΕ	3.490.758,97	1,62
Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις	79.760.170,75	37,00
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	13.802.653,64	6,40
Χρηματικό υπόλοιπο	15.450.451,16	7,16
ΣΥΝΟΛΟ	**215.575.529,02**	**100,00**

7.4 Ανάλυση Δαπανών Οικονομικού Έτους 2025

Η ανάλυση των δαπανών του Δήμου για το οικονομικό έτος 2025 βασίζεται αποκλειστικά στα επίσημα στοιχεία του εγκεκριμένου Προϋπολογισμού του Δήμου Ρόδου, όπως αυτά έχουν αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου. Τα στοιχεία προέρχονται από τη «Γενική Ανακεφαλαίωση Δαπανών» και αποτυπώνουν τη συνολική κατανομή των οικονομικών πόρων του Δήμου, σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο του δημόσιου λογιστικού.

Το συνολικό ύψος των δαπανών για το οικονομικό έτος 2025 ανέρχεται σε 215.575.529,02 ευρώ. Οι δαπάνες κατανέμονται σε επιμέρους κατηγορίες που αφορούν τόσο τη λειτουργία του Δήμου όσο και την υλοποίηση επενδυτικών και λοιπών δράσεων.

Οι δαπάνες χρήσης ανέρχονται σε 92.126.798,00 ευρώ και περιλαμβάνουν λειτουργικές δαπάνες που αφορούν τη λειτουργία των υπηρεσιών και την παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Οι επενδύσεις ανέρχονται σε 33.403.291,70 ευρώ και αφορούν έργα, προμήθειες και λοιπές δράσεις που συνδέονται με την ανάπτυξη υποδομών και τη βελτίωση των δημοτικών λειτουργιών.

Οι πληρωμές παρελθόντων οικονομικών ετών και λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις ανέρχονται σε 89.845.987,69 ευρώ και περιλαμβάνουν την εξόφληση υποχρεώσεων προηγούμενων χρήσεων, καθώς και λοιπές δημοσιονομικές υποχρεώσεις.

Τέλος, το αποθεματικό ανέρχεται σε 199.451,63 ευρώ και αφορά πρόβλεψη για την κάλυψη έκτακτων και απρόβλεπτων αναγκών.

Συνολικά, οι δαπάνες του Δήμου για το οικονομικό έτος 2025, όπως αποτυπώνονται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό, παρουσιάζουν τη διάρθρωση των επιμέρους κατηγοριών και το ύψος τους.

Για την πληρέστερη αποτύπωση της διάρθρωσης των δαπανών του Δήμου Ρόδου για το οικονομικό έτος 2025, παρατίθεται ο ακόλουθος συγκεντρωτικός πίνακας, στον οποίο παρουσιάζονται οι βασικές κατηγορίες δαπανών και το αντίστοιχο ύψος τους.

Πίνακας 30:Διάρθρωση Δαπανών Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2025 (Πηγή:Δήμος Ρόδου)

Κατηγορία Δαπανών	**Ποσό (€)**	**Περιγραφή**
Δαπάνες Χρήσης	92.126.798,00	Αφορούν λειτουργικές δαπάνες για τη λειτουργία των υπηρεσιών
Επενδύσεις	33.403.291,70	Περιλαμβάνουν έργα, προμήθειες και λοιπές δράσεις
Πληρωμές ΠΟΕ και λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	89.845.987,69	Αφορούν υποχρεώσεις προηγούμενων ετών και λοιπές δημοσιονομικές εκροές
Αποθεματικό	199.451,63	Πρόβλεψη για την κάλυψη έκτακτων και απρόβλεπτων αναγκών
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ	**215.575.529,02**	

Πίνακας 31:Ποσοστιάια Κατανομή Δαπανών Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2025 (Πηγή:Δήμος Ρόδου)

Κατηγορία Δαπανών	**Ποσό (€)**	**Ποσοστό (%)**
Δαπάνες Χρήσης	92.126.798,00	42,73
Επενδύσεις	33.403.291,70	15,49
Πληρωμές ΠΟΕ και λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	89.845.987,69	41,67
Αποθεματικό	199.451,63	0,09
ΣΥΝΟΛΟ	**215.575.529,02**	**100,00**

7.5 Ανάλυση Εσόδων Οικονομικού Έτους 2026

Η ανάλυση των εσόδων του Δήμου για το οικονομικό έτος 2026 βασίζεται αποκλειστικά στα επίσημα στοιχεία του εγκεκριμένου Προϋπολογισμού του Δήμου Ρόδου, όπως αυτά είναι αναρτημένα στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου. Τα στοιχεία προέρχονται από τους αναλυτικούς πίνακες εσόδων του οικονομικού έτους 2026 και αποτυπώνουν τη συνολική χρηματοδοτική διάρθρωση του Δήμου σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο του δημόσιου λογιστικού.

Επισημαίνεται ότι για το οικονομικό έτος 2026 εφαρμόζεται η νέα ταξινόμηση των οικονομικών μεγεθών με βάση τους Αναλυτικούς Λογαριασμούς Εσόδων και Εξόδων (Α.Λ.Ε.), σε αντικατάσταση του προηγούμενου συστήματος των Κωδικών Αριθμών Εσόδων (Κ.Α.Ε.) που ίσχυε κατά το οικονομικό έτος 2025. Η μετάβαση αυτή πραγματοποιείται στο πλαίσιο της εναρμόνισης της δημοσιονομικής ταξινόμησης των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4270/2014 περί δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας και των σχετικών κανονιστικών πράξεων εφαρμογής του νέου λογιστικού πλαισίου.

Ως εκ τούτου, τα οικονομικά δεδομένα των οικονομικών ετών 2025 και 2026 δεν είναι απολύτως συγκρίσιμα σε επίπεδο επιμέρους κατηγοριών εσόδων, καθώς διαφοροποιείται η μεθοδολογία ταξινόμησης και καταγραφής των οικονομικών μεγεθών. Ωστόσο, η συνολική αποτύπωση των εσόδων αποτυπώνει τα ίδια συνολικά οικονομικά μεγέθη, επιτρέποντας την κατανόηση του συνολικού ύψους των χρηματοδοτικών πόρων του Δήμου.

Το συνολικό ύψος των εσόδων για το οικονομικό έτος 2026 ανέρχεται σε 128.493.111,14 ευρώ. Το ποσό αυτό προκύπτει από τα γενικά σύνολα των εσόδων του εγκεκριμένου προϋπολογισμού και αποτυπώνει το σύνολο των προβλεπόμενων χρηματοδοτικών ροών του Δήμου για το έτος αναφοράς.

Συνολικά, τα έσοδα του Δήμου για το οικονομικό έτος 2026, όπως αποτυπώνονται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό, παρουσιάζουν το συνολικό ύψος των διαθέσιμων οικονομικών πόρων του Δήμου για την κάλυψη των λειτουργικών και λοιπών αναγκών του.

Για την πληρέστερη αποτύπωση του συνολικού ύψους των εσόδων του Δήμου Ρόδου για το οικονομικό έτος 2026, παρατίθεται ο ακόλουθος συγκεντρωτικός πίνακας.

Πίνακας 32:Συνολικά Έσοδα Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2026 (Πηγή:Δήμος Ρόδου)

Κατηγορία	Ποσό (€)
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	128.493.111,14

7.6 Ανάλυση Δαπανών Οικονομικού Έτους 2026

Η ανάλυση των δαπανών του Δήμου για το οικονομικό έτος 2026 βασίζεται αποκλειστικά στα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο επίσημο αρχείο του Προϋπολογισμού του Δήμου Ρόδου, όπως αυτό έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Δήμου. Τα δεδομένα προκύπτουν απευθείας από τους αναλυτικούς πίνακες δαπανών και αποτυπώνουν με βεβαιότητα το συνολικό ύψος των εξόδων του Δήμου.

Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, το σύνολο των δαπανών για το έτος 2026 ανέρχεται σε 146.081.074,28 €, το οποίο αποτυπώνει το συνολικό επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας και υποχρεώσεων του Δήμου για το συγκεκριμένο έτος.

Επισημαίνεται ότι και για το οικονομικό έτος 2026 οι δαπάνες καταγράφονται βάσει της νέας ταξινόμησης των Αναλυτικών Λογαριασμών Εξόδων (Α.Λ.Ε.), σε αντικατάσταση του προηγούμενου συστήματος των Κωδικών Αριθμών Εξόδων (Κ.Α.Ε.), γεγονός που επηρεάζει τη δυνατότητα άμεσης σύγκρισης με τα στοιχεία του έτους 2025 σε επίπεδο επιμέρους κατηγοριών δαπανών.

Οι δαπάνες περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα κατηγοριών, όπως μισθοδοσία προσωπικού, κοινωνικές παροχές, μεταβιβάσεις, προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών, τόκους, καθώς και δαπάνες που σχετίζονται με δάνεια και λοιπές υποχρεώσεις, γεγονός που αποτυπώνει τη συνολική λειτουργία και τις ανάγκες του Δήμου.

Πίνακας 33:Σύνολο Εξόδων Δήμου Ρόδου - Οικονομικό Έτος 2026 (Πηγή:Δήμος Ρόδου)

Κατηγορία	Ποσό (€)
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ	146.081.074,28

Ο προϋπολογισμός του οικονομικού έτους 2026 καταρτίστηκε και εγκρίθηκε με την υπ’ αριθ. 968/2025 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (ΑΔΑ:Ρ40ΤΩ1Ρ-0ΟΣ), κατόπιν ελέγχου και σχετικών παρατηρήσεων του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ, και κατέστη εκτελεστός σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του εγκεκριμένου προϋπολογισμού, η ισοσκέλιση αυτού επιτυγχάνεται μέσω της πρόβλεψης χρηματικού υπολοίπου προηγούμενων χρήσεων, το οποίο καλύπτει τη διαφορά μεταξύ συνολικών εσόδων και δαπανών.

Η ανωτέρω επισήμανση παρατίθεται αποκλειστικά για λόγους πληρότητας της παρουσίασης των οικονομικών δεδομένων, δεδομένου ότι στο πλαίσιο του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος δεν αποτελεί αντικείμενο περαιτέρω δημοσιονομικής ανάλυσης ή αξιολόγησης.

8. SWOT ANALYSIS

Η ανάλυση SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) αποτελεί ένα από τα πλέον κρίσιμα εργαλεία στρατηγικού σχεδιασμού για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς επιτρέπει τη συστηματική αποτύπωση και αξιολόγηση των παραγόντων που επηρεάζουν τη λειτουργία και την αναπτυξιακή προοπτική ενός Δήμου. Στο πλαίσιο κατάρτισης ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος, η SWOT Analysis δεν περιορίζεται σε μια απλή καταγραφή δεδομένων, αλλά συνιστά μια συνθετική διαδικασία ερμηνείας της υφιστάμενης κατάστασης, η οποία γεφυρώνει την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος με τη διαμόρφωση των στρατηγικών επιλογών του Δήμου.
Ειδικότερα, μέσω της ανάλυσης των εσωτερικών χαρακτηριστικών του οργανισμού, αναδεικνύονται τα βασικά πλεονεκτήματα (δυνατά σημεία) που μπορούν να αξιοποιηθούν, καθώς και οι αδυναμίες που περιορίζουν την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των υπηρεσιών. Παράλληλα, η διερεύνηση του εξωτερικού περιβάλλοντος επιτρέπει τον εντοπισμό των ευκαιριών

που διαμορφώνονται σε οικονομικό, κοινωνικό, θεσμικό και περιβαλλοντικό επίπεδο, καθώς και των απειλών που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την αναπτυξιακή πορεία του Δήμου.
Στο παρόν κεφάλαιο επιχειρείται μια ολοκληρωμένη και σε βάθος αποτύπωση των παραπάνω παραμέτρων, με διακριτή παρουσίαση της ανάλυσης για το εσωτερικό και το εξωτερικό περιβάλλον. Η προσέγγιση που ακολουθείται βασίζεται στην επεξεργασία των διαθέσιμων στοιχείων, των θεσμικών κειμένων, των υπηρεσιακών δεδομένων και των ευρημάτων από τα ερωτηματολόγια των δημοτικών υπηρεσιών, ώστε να διασφαλιστεί η τεκμηριωμένη και αξιόπιστη αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης.
Η SWOT Analysis που ακολουθεί δεν έχει περιγραφικό μόνο χαρακτήρα, αλλά λειτουργεί ως κρίσιμο ενδιάμεσο στάδιο μεταξύ της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης και της διαμόρφωσης του στρατηγικού σχεδιασμού. Τα συμπεράσματα που θα προκύψουν αναμένεται να αποτελέσουν τη βάση για τον προσδιορισμό των στρατηγικών αξόνων, των μέτρων και των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση ενός συνεκτικού, ρεαλιστικού και αποτελεσματικού πλαισίου παρεμβάσεων για την επόμενη προγραμματική περίοδο.

8.1 SWOT ANALYSIS Εσωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου

Στο πλαίσιο της ανάλυσης του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Ρόδου, η εφαρμογή της μεθοδολογίας SWOT αποσκοπεί στη συστηματική αποτύπωση των βασικών χαρακτηριστικών που προσδιορίζουν τη διοικητική, οργανωτική και λειτουργική του ικανότητα. Η ανάλυση αυτή δεν περιορίζεται σε μια απλή καταγραφή στοιχείων, αλλά επιχειρεί να αναδείξει τις πραγματικές δυνατότητες και τους περιορισμούς του Δήμου ως οργανισμού, σε άμεση συνάρτηση με την ικανότητά του να σχεδιάζει και να υλοποιεί πολιτικές τοπικής ανάπτυξης.
Ο πίνακας που ακολουθεί συνοψίζει τα βασικά ευρήματα της ανάλυσης, αποτυπώνοντας αφενός τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες που εντοπίζονται στο εσωτερικό του οργανισμού και αφετέρου τις ευκαιρίες και απειλές που προκύπτουν από τη διασύνδεση του εσωτερικού με το ευρύτερο θεσμικό και λειτουργικό περιβάλλον. Ωστόσο, η σημασία του πίνακα έγκειται κυρίως στη δυνατότητα ερμηνείας των στοιχείων που περιλαμβάνει, καθώς κάθε καταγεγραμμένος παράγοντας επηρεάζει ουσιαστικά τη λειτουργία των υπηρεσιών και τη συνολική διοικητική αποτελεσματικότητα.

Στις ενότητες που ακολουθούν, παρουσιάζεται αναλυτικά η ερμηνεία των επιμέρους κατηγοριών της SWOT ανάλυσης, με στόχο την εις βάθος κατανόηση των παραγόντων που ενισχύουν ή περιορίζουν τη λειτουργία του Δήμου Ρόδου, καθώς και των επιπτώσεών τους στη διαμόρφωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Πίνακας 34:SWOT Analysis Εσωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου

SWOT ANALYSIS Εσωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου	
Δυνατά Σημεία	**Αδυναμίες**
Επαρκής αντιστοίχιση προσόντων προσωπικού σε βασικές υπηρεσίες	Υποστελέχωση κρίσιμων υπηρεσιών και τμημάτων
Ύπαρξη εξειδικευμένων στελεχών (μηχανικοί, γεωπόνοι, κοινωνικές ειδικότητες)	Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού σε συγκεκριμένους τομείς
Εμπειρία και θεσμική γνώση προσωπικού	Γήρανση εργατοτεχνικού προσωπικού
Οργανωμένη διοικητική δομή βάσει ΟΕΥ	Ανεπαρκής διοικητική υποστήριξη σε τεχνικές υπηρεσίες
Ανάπτυξη σημαντικών δημοτικών δομών (παιδεία,	Ελλείψεις σε κρίσιμες λειτουργίες (π.χ. κτηνιατρική,

SWOT ANALYSIS Εσωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου	
πολιτισμός, κοινωνική πολιτική)	ελεγκτικοί μηχανισμοί)
Εμπειρία στη διαχείριση σύνθετων έργων και υπηρεσιών	Περιορισμένη αξιοποίηση νέων τεχνολογιών
Υφιστάμενη κουλτούρα επιμόρφωσης	Αποσπασματική επιμόρφωση χωρίς στρατηγικό σχεδιασμό
Δυνατότητα υλοποίησης δράσεων σε πολλούς τομείς πολιτικής	Προβλήματα συντονισμού μεταξύ υπηρεσιών
Ευκαιρίες	**Απειλές**
Ψηφιακός μετασχηματισμός δημόσιας διοίκησης	Συνταξιοδότηση προσωπικού χωρίς αντικατάσταση
Χρηματοδοτικά εργαλεία (ΕΣΠΑ, Ταμείο Ανάκαμψης)	Αυξημένες απαιτήσεις λόγω τουριστικής πίεσης
Δυνατότητα προσλήψεων εξειδικευμένου προσωπικού	Γραφειοκρατία και θεσμικοί περιορισμοί
Εκσυγχρονισμός υπηρεσιών μέσω τεχνολογίας	Αδυναμία προσαρμογής σε νέες απαιτήσεις
Συνεργασίες με φορείς και οργανισμούς	Κίνδυνος υποβάθμισης υπηρεσιών λόγω φόρτου
Ενίσχυση διοικητικής ικανότητας μέσω κατάρτισης	Χαμηλή ελκυστικότητα θέσεων για εξειδικευμένο προσωπικό

- **Ανάλυση Δυνατών Σημείων (Strengths)**

Τα δυνατά σημεία που αποτυπώνονται στον πίνακα καταδεικνύουν ότι ο Δήμος Ρόδου διαθέτει μία ουσιαστική βάση διοικητικής και λειτουργικής επάρκειας, η οποία στηρίζεται κυρίως στο ανθρώπινο δυναμικό και στη θεσμική του οργάνωση. Η επαρκής αντιστοίχιση των προσόντων του προσωπικού σε βασικές υπηρεσίες, σε συνδυασμό με την παρουσία εξειδικευμένων στελεχών, δημιουργεί ένα πλαίσιο λειτουργικής σταθερότητας, το οποίο επιτρέπει την κάλυψη κρίσιμων αναγκών σε τομείς όπως οι τεχνικές υπηρεσίες, η κοινωνική πολιτική και η αγροτική ανάπτυξη.
Ιδιαίτερη σημασία έχει η συσσωρευμένη εμπειρία και η θεσμική γνώση του προσωπικού, στοιχεία που ενισχύουν τη συνέχεια της διοίκησης και τη δυνατότητα διαχείρισης σύνθετων διοικητικών διαδικασιών. Η εμπειρία αυτή αποτυπώνεται και στην ικανότητα του Δήμου να υλοποιεί σύνθετα έργα και υπηρεσίες, γεγονός που αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την απορρόφηση χρηματοδοτήσεων και την υλοποίηση αναπτυξιακών παρεμβάσεων.
Παράλληλα, η ύπαρξη οργανωμένης διοικητικής δομής βάσει του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) παρέχει ένα σαφές πλαίσιο κατανομής αρμοδιοτήτων, το οποίο διευκολύνει τη λειτουργία των υπηρεσιών και την άσκηση διοίκησης. Η ανάπτυξη σημαντικών δημοτικών δομών σε τομείς όπως η παιδεία, ο πολιτισμός και η κοινωνική πολιτική ενισχύει την πολυεπίπεδη παρέμβαση του Δήμου και τη δυνατότητα κάλυψης κοινωνικών αναγκών.
Τέλος, η υφιστάμενη κουλτούρα επιμόρφωσης και η δυνατότητα υλοποίησης δράσεων σε πολλούς τομείς πολιτικής υποδηλώνουν έναν οργανισμό με προσαρμοστικότητα και δυνατότητα εξέλιξης, στοιχεία ιδιαίτερα σημαντικά για την εφαρμογή ενός σύγχρονου επιχειρησιακού σχεδιασμού.

- **Ανάλυση Αδυναμιών (Weaknesses)**

Οι αδυναμίες που καταγράφονται στον πίνακα αναδεικνύουν σημαντικά διαρθρωτικά προβλήματα, τα οποία περιορίζουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα του Δήμου. Η υποστελέχωση κρίσιμων υπηρεσιών αποτελεί τον πλέον καθοριστικό παράγοντα, καθώς επηρεάζει άμεσα τη δυνατότητα ανταπόκρισης σε αυξημένες διοικητικές και τεχνικές απαιτήσεις.
Παράλληλα, η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού σε συγκεκριμένους τομείς δημιουργεί λειτουργικά κενά, τα οποία δεν μπορούν να καλυφθούν επαρκώς από το υφιστάμενο δυναμικό. Το πρόβλημα αυτό επιτείνεται από τη γήρανση του εργατοτεχνικού προσωπικού, γεγονός που δημιουργεί προοπτική περαιτέρω αποδυνάμωσης των υπηρεσιών σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.
Η ανεπαρκής διοικητική υποστήριξη των τεχνικών υπηρεσιών αποτελεί επίσης κρίσιμο ζήτημα, καθώς επηρεάζει την ωρίμανση, δημοπράτηση και υλοποίηση έργων. Επιπλέον, οι ελλείψεις σε κρίσιμες λειτουργίες, όπως οι ελεγκτικοί μηχανισμοί ή η κτηνιατρική υποστήριξη, καταδεικνύουν αδυναμία πλήρους κάλυψης βασικών αρμοδιοτήτων του Δήμου.
Σημαντική διάσταση των αδυναμιών αποτελεί και η περιορισμένη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, η οποία επηρεάζει την ταχύτητα και την ποιότητα εξυπηρέτησης των πολιτών. Η επιμόρφωση του προσωπικού, αν και υφίσταται, εμφανίζεται αποσπασματική και χωρίς στρατηγικό σχεδιασμό, γεγονός που μειώνει την αποτελεσματικότητά της.
Τέλος, τα προβλήματα συντονισμού μεταξύ υπηρεσιών αναδεικνύουν ζητήματα εσωτερικής συνοχής, τα οποία επηρεάζουν την οριζόντια συνεργασία και την ολοκληρωμένη υλοποίηση πολιτικών.

- **Ανάλυση Ευκαιριών (Opportunities)**

Οι ευκαιρίες που καταγράφονται στον πίνακα σχετίζονται κυρίως με το ευρύτερο θεσμικό και αναπτυξιακό πλαίσιο μέσα στο οποίο λειτουργεί ο Δήμος. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της δημόσιας διοίκησης αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προοπτικές, καθώς μπορεί να συμβάλει στον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών, στη μείωση της γραφειοκρατίας και στη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών.
Παράλληλα, η ύπαρξη χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως το ΕΣΠΑ και το Ταμείο Ανάκαμψης, δημιουργεί σημαντικές δυνατότητες ενίσχυσης των υποδομών και των υπηρεσιών του Δήμου. Η αξιοποίηση των πόρων αυτών μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για την κάλυψη υφιστάμενων ελλείψεων και την αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας.
Η δυνατότητα προσλήψεων εξειδικευμένου προσωπικού και η ενίσχυση της κατάρτισης αποτελούν επίσης κρίσιμες ευκαιρίες για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών. Επιπλέον, οι συνεργασίες με φορείς και οργανισμούς μπορούν να ενισχύσουν τη δικτύωση του Δήμου και να δημιουργήσουν συνέργειες σε επίπεδο έργων και δράσεων.

- **Ανάλυση Απειλών (Threats)**

Οι απειλές που αναδεικνύονται σχετίζονται κυρίως με εξωτερικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη λειτουργία του Δήμου, αλλά έχουν άμεση αντανάκλαση στο εσωτερικό του περιβάλλον. Η συνταξιοδότηση προσωπικού χωρίς αντίστοιχη αναπλήρωση αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κινδύνους, καθώς μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω αποδυνάμωση των υπηρεσιών.
Ιδιαίτερη σημασία έχει και η αυξημένη πίεση που ασκείται λόγω της τουριστικής δραστηριότητας, η οποία δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις σε επίπεδο υποδομών και υπηρεσιών, συχνά πέραν των δυνατοτήτων του Δήμου. Παράλληλα, η ύπαρξη γραφειοκρατικών και θεσμικών περιορισμών μειώνει την ευελιξία στη λήψη αποφάσεων και καθυστερεί την υλοποίηση παρεμβάσεων.
Η αδυναμία προσαρμογής σε νέες απαιτήσεις και η χαμηλή ελκυστικότητα των θέσεων για εξειδικευμένο προσωπικό ενδέχεται να επιδεινώσουν τις υφιστάμενες αδυναμίες, ενώ ο αυξημένος φόρτος εργασίας δημιουργεί κίνδυνο υποβάθμισης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

8.2 SWOT Analysis Εξωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου

Η ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Ρόδου αποτελεί κρίσιμο συμπλήρωμα της διερεύνησης του εσωτερικού του δυναμικού, καθώς αποτυπώνει το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο ο Δήμος καλείται να λειτουργήσει, να σχεδιάσει και να υλοποιήσει τις πολιτικές του. Σε αντίθεση με το εσωτερικό περιβάλλον, το οποίο αφορά στοιχεία που βρίσκονται υπό τον άμεσο έλεγχο του Δήμου, το εξωτερικό περιβάλλον περιλαμβάνει παράγοντες οικονομικούς, κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και θεσμικούς, οι οποίοι διαμορφώνουν τόσο τις ευκαιρίες όσο και τους περιορισμούς της τοπικής ανάπτυξης.
Ο πίνακας που παρατίθεται συνοψίζει τα βασικά χαρακτηριστικά του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Ρόδου, αναδεικνύοντας αφενός τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής και αφετέρου τις διαρθρωτικές αδυναμίες, τις αναδυόμενες ευκαιρίες και τις κρίσιμες απειλές. Η ανάλυση που ακολουθεί δεν περιορίζεται στην περιγραφική αποτύπωση των στοιχείων, αλλά επιχειρεί να ερμηνεύσει τη δυναμική τους και να αναδείξει τις επιπτώσεις τους στη λειτουργία και τον στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου.

Πίνακας 35:SWOT Analysis Εξωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου

SWOT ANALYSIS Εξωτερικού Περιβάλλοντος Δήμου Ρόδου	
Δυνατά Σημεία	**Αδυναμίες**
Ισχυρή τουριστική ταυτότητα	Εποχικότητα οικονομίας
Γεωγραφική θέση & διεθνής αναγνωρισιμότητα	Εξάρτηση από τον τουρισμό
Φυσικό και πολιτιστικό κεφάλαιο	Πιέσεις σε υποδομές
Ανάπτυξη υπηρεσιών και αγοράς	Ανισότητες στην αγορά εργασίας
Δυναμικός ιδιωτικός τομέας	Περιορισμένη διαφοροποίηση οικονομίας
Ευκαιρίες	**Απειλές**
Βιώσιμος τουρισμός	Κλιματική αλλαγή
Επενδύσεις και χρηματοδοτήσεις	Οικονομικές κρίσεις
Ψηφιακή οικονομία	Υπερτουρισμός
Αγροτική και γαλάζια οικονομία	Περιβαλλοντική υποβάθμιση
Καινοτομία & επιχειρηματικότητα	Δημογραφική πίεση

- **Ανάλυση Δυνατών Σημείων (Strengths)**

Τα δυνατά σημεία του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Ρόδου συνδέονται άμεσα με τη γεωγραφική, οικονομική και πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής, η οποία αποτελεί έναν από τους ισχυρότερους αναπτυξιακούς πόλους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η ισχυρή τουριστική ταυτότητα της Ρόδου συνιστά τον βασικό πυλώνα της τοπικής οικονομίας, προσδίδοντας υψηλή αναγνωρισιμότητα και σημαντική εισροή επισκεπτών και κεφαλαίων.
Η γεωγραφική θέση του νησιού και η διεθνής του προβολή ενισχύουν περαιτέρω τη δυναμική αυτή, καθιστώντας τη Ρόδο στρατηγικό κόμβο στον ευρύτερο χώρο της Ανατολικής Μεσογείου. Παράλληλα, το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό κεφάλαιο, το οποίο περιλαμβάνει μοναδικά οικοσυστήματα, μνημεία και ιστορική κληρονομιά, δημιουργεί σημαντικές προοπτικές για την ανάπτυξη θεματικών μορφών τουρισμού και την ενίσχυση της τοπικής ταυτότητας.
Η ανάπτυξη υπηρεσιών και αγοράς, σε συνδυασμό με την παρουσία ενός δυναμικού ιδιωτικού τομέα, συμβάλλει στη δημιουργία ενός ενεργού οικονομικού περιβάλλοντος, το οποίο ενισχύει την επιχειρηματικότητα και την απασχόληση. Τα στοιχεία αυτά συγκροτούν ένα ισχυρό εξωτερικό υπόβαθρο, το οποίο μπορεί να λειτουργήσει ως μοχλός ανάπτυξης για τον Δήμο.

- **Ανάλυση Αδυναμιών (Weaknesses)**

Παρά τα σημαντικά πλεονεκτήματα, το εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου Ρόδου χαρακτηρίζεται από διαρθρωτικές αδυναμίες, οι οποίες σχετίζονται κυρίως με τη μονοδιάστατη ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Η έντονη εποχικότητα της οικονομικής δραστηριότητας αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό, καθώς η εξάρτηση από τον τουρισμό δημιουργεί σημαντικές διακυμάνσεις στην απασχόληση και στο εισόδημα.
Η εξάρτηση αυτή καθιστά την τοπική οικονομία ευάλωτη σε εξωτερικούς παράγοντες, ενώ παράλληλα περιορίζει τη δυνατότητα ανάπτυξης άλλων παραγωγικών τομέων. Επιπλέον, η αυξημένη τουριστική δραστηριότητα ασκεί σημαντικές πιέσεις στις υποδομές, όπως τα δίκτυα ύδρευσης, αποχέτευσης, μεταφορών και διαχείρισης απορριμμάτων, δημιουργώντας προκλήσεις για τη βιωσιμότητα του αστικού και φυσικού περιβάλλοντος.
Οι ανισότητες στην αγορά εργασίας, οι οποίες ενισχύονται από την εποχικότητα, καθώς και η περιορισμένη διαφοροποίηση της οικονομίας, αποτελούν επίσης κρίσιμα ζητήματα που επηρεάζουν τη μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής.

- **Ανάλυση Ευκαιριών (Opportunities)**

Οι ευκαιρίες που αναδεικνύονται στο εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου Ρόδου σχετίζονται με τις διεθνείς και εθνικές τάσεις που διαμορφώνουν το νέο αναπτυξιακό πρότυπο. Η στροφή προς τον βιώσιμο τουρισμό δημιουργεί σημαντικές προοπτικές αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος, με έμφαση στην ποιότητα, τη διαφοροποίηση και την προστασία του περιβάλλοντος.
Παράλληλα, οι δυνατότητες επενδύσεων και χρηματοδοτήσεων, τόσο μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων όσο και μέσω ιδιωτικών κεφαλαίων, προσφέρουν σημαντικά εργαλεία για την ενίσχυση των υποδομών και της τοπικής οικονομίας. Η ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας και των νέων τεχνολογιών δημιουργεί νέες μορφές επιχειρηματικότητας και απασχόλησης, ενώ η ενίσχυση της αγροτικής και γαλάζιας οικονομίας μπορεί να συμβάλει στη διαφοροποίηση της παραγωγικής βάσης.
Τέλος, η προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας ενισχύει τη δυναμική της τοπικής οικονομίας και δημιουργεί προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης.

- **Ανάλυση Απειλών (Threats)**

Οι απειλές που καταγράφονται στο εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου Ρόδου συνδέονται κυρίως με παγκόσμιες και διαρθρωτικές προκλήσεις, οι οποίες επηρεάζουν άμεσα την τοπική οικονομία και το περιβάλλον. Η κλιματική αλλαγή αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κινδύνους, καθώς

επηρεάζει το φυσικό περιβάλλον και ενδέχεται να μεταβάλει τις συνθήκες του τουριστικού προϊόντος.
Οι οικονομικές κρίσεις και οι διακυμάνσεις στη διεθνή αγορά του τουρισμού μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τα έσοδα και την απασχόληση, ενώ το φαινόμενο του υπερτουρισμού δημιουργεί κινδύνους για την υποβάθμιση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος.
Η περιβαλλοντική υποβάθμιση, ως αποτέλεσμα της αυξημένης πίεσης στους φυσικούς πόρους, καθώς και οι δημογραφικές πιέσεις, αποτελούν πρόσθετους παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν τη βιωσιμότητα της τοπικής ανάπτυξης.

- **Σύνθεση Συμπερασμάτων SWOT Ανάλυσης και Στρατηγικές Κατευθύνσεις**

Η ολοκληρωμένη ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Ρόδου, όπως αποτυπώθηκε μέσω της SWOT Analysis, αναδεικνύει ένα πολυδιάστατο και δυναμικό σύστημα, στο οποίο συνυπάρχουν ισχυρά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά με κρίσιμους περιορισμούς και προκλήσεις. Η σύνθεση των ευρημάτων καταδεικνύει ότι ο Δήμος λειτουργεί σε ένα περιβάλλον υψηλών δυνατοτήτων αλλά και αυξημένων απαιτήσεων, γεγονός που καθιστά τον στρατηγικό σχεδιασμό όχι μόνο αναγκαίο, αλλά και καθοριστικό για τη μελλοντική του πορεία.
Σε επίπεδο εξωτερικού περιβάλλοντος, η Ρόδος συγκεντρώνει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα, τα οποία σχετίζονται με τη διεθνή τουριστική της ταυτότητα, τη γεωγραφική της θέση και το ιδιαίτερα πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό της κεφάλαιο. Τα στοιχεία αυτά διαμορφώνουν ένα ισχυρό αναπτυξιακό υπόβαθρο, το οποίο ενισχύεται από την ύπαρξη ενός δυναμικού ιδιωτικού τομέα και την ανάπτυξη της τοπικής αγοράς. Παράλληλα, οι ευκαιρίες που αναδύονται σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, όπως η στροφή προς βιώσιμα πρότυπα τουρισμού, η αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και η ανάπτυξη της ψηφιακής και καινοτόμου οικονομίας, δημιουργούν ευνοϊκές προοπτικές για τη διαφοροποίηση και την αναβάθμιση της τοπικής ανάπτυξης.
Ωστόσο, ταυτόχρονα αναδεικνύονται σημαντικές διαρθρωτικές αδυναμίες και εξωτερικές απειλές, οι οποίες επηρεάζουν τη βιωσιμότητα του αναπτυξιακού μοντέλου. Η έντονη εξάρτηση από τον τουρισμό και η εποχικότητα της οικονομικής δραστηριότητας περιορίζουν την ανθεκτικότητα του τοπικού συστήματος, ενώ οι πιέσεις που ασκούνται στις υποδομές και στους φυσικούς πόρους ενισχύουν τον κίνδυνο περιβαλλοντικής και λειτουργικής υποβάθμισης. Παράλληλα, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, οι διακυμάνσεις της διεθνούς οικονομίας και το φαινόμενο του υπερτουρισμού συνιστούν κρίσιμους παράγοντες αβεβαιότητας που επηρεάζουν άμεσα την τοπική ανάπτυξη.
Η αποτελεσματική αξιοποίηση των παραπάνω δυνατοτήτων και η διαχείριση των προκλήσεων αυτών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την κατάσταση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου. Η ανάλυση ανέδειξε ότι, παρά την ύπαρξη σημαντικών θετικών στοιχείων, όπως η εμπειρία και η θεσμική γνώση του προσωπικού, η οργανωμένη διοικητική δομή και η δυνατότητα υλοποίησης δράσεων σε πολλαπλούς τομείς πολιτικής, υφίστανται κρίσιμες αδυναμίες που περιορίζουν τη διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα.
Ειδικότερα, η υποστελέχωση υπηρεσιών, η έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, η γήρανση του προσωπικού, καθώς και οι αδυναμίες στον συντονισμό και στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, συνιστούν βασικούς περιοριστικούς παράγοντες. Οι παράγοντες αυτοί αποκτούν ιδιαίτερη σημασία όταν συνδυάζονται με τις αυξημένες απαιτήσεις που δημιουργεί το εξωτερικό περιβάλλον, ιδίως λόγω της έντονης τουριστικής δραστηριότητας, η οποία πολλαπλασιάζει τον φόρτο λειτουργίας των υπηρεσιών.
Από τη διασταύρωση των παραπάνω στοιχείων προκύπτει ότι το βασικό στρατηγικό διακύβευμα για τον Δήμο Ρόδου έγκειται στην επίτευξη ισορροπίας μεταξύ της αξιοποίησης των ισχυρών αναπτυξιακών του πλεονεκτημάτων και της ενίσχυσης της εσωτερικής του λειτουργικής επάρκειας. Με άλλα λόγια, η επιτυχία του αναπτυξιακού σχεδιασμού δεν εξαρτάται αποκλειστικά από την ύπαρξη ευκαιριών, αλλά από την ικανότητα του Δήμου να οργανωθεί, να προσαρμοστεί και να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις απαιτήσεις που αυτές δημιουργούν.

Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύεται η ανάγκη για ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, μέσω της αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού, της συστηματικής επιμόρφωσης, της βελτίωσης του συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών και της ενσωμάτωσης σύγχρονων τεχνολογικών εργαλείων. Παράλληλα, καθίσταται αναγκαία η σταδιακή διαφοροποίηση του τοπικού παραγωγικού μοντέλου, ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από τον τουρισμό και να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα της τοπικής οικονομίας.
Η SWOT Analysis, επομένως, δεν αποτελεί απλώς ένα εργαλείο καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά ένα κρίσιμο εργαλείο στρατηγικής ερμηνείας, το οποίο επιτρέπει τη σύνδεση των δεδομένων με τις κατευθύνσεις πολιτικής. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν διαμορφώνουν το αναγκαίο υπόβαθρο για τη χάραξη των Στρατηγικών Αξόνων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, οι οποίοι καλούνται να αξιοποιήσουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, να αντιμετωπίσουν τις διαρθρωτικές αδυναμίες και να προσαρμόσουν τον Δήμο στις σύγχρονες προκλήσεις.
Κατά συνέπεια, η μετάβαση από την ανάλυση στη στρατηγική συνιστά μια διαδικασία ουσιαστικού μετασχηματισμού, κατά την οποία τα ευρήματα της SWOT μετατρέπονται σε συνεκτικές κατευθύνσεις σχεδιασμού. Οι κατευθύνσεις αυτές θα εξειδικευτούν στους Στρατηγικούς Άξονες και τα επιμέρους Μέτρα του Επιχειρησιακού Προγράμματος, με στόχο τη διαμόρφωση ενός λειτουργικού, ρεαλιστικού και βιώσιμου πλαισίου ανάπτυξης για τον Δήμο Ρόδου κατά την επόμενη προγραμματική περίοδο.

9. Στρατηγικές Επιλογές Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ρόδου

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου Ρόδου για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο αποτελεί το πλαίσιο καθορισμού των βασικών προτεραιοτήτων και κατευθύνσεων ανάπτυξης του Δήμου, σε συνάρτηση με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του νησιωτικού χώρου, τις ανάγκες των κατοίκων και τις σύγχρονες περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις.
Η διαμόρφωση του στρατηγικού πλαισίου βασίστηκε στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου, όπως αυτή αποτυπώθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, καθώς και στην καταγραφή των βασικών ζητημάτων που επηρεάζουν την καθημερινότητα των πολιτών, τη λειτουργία της τοπικής οικονομίας και την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στα χαρακτηριστικά της νησιωτικότητας, στην έντονη εποχική πληθυσμιακή μεταβολή, στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και στη διασφάλιση της χωρικής συνοχής μεταξύ της πόλης και των κοινοτήτων.
Ο στρατηγικός σχεδιασμός αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός συνεκτικού πλαισίου στρατηγικών επιλογών που θα ενισχύει τη διοικητική αποτελεσματικότητα, θα αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής των κατοίκων, θα προστατεύει το περιβάλλον και θα υποστηρίζει έναν ανθεκτικό και διαφοροποιημένο αναπτυξιακό προσανατολισμό για το νησί.
Στο πλαίσιο αυτό, το παρόν κεφάλαιο εξειδικεύει το στρατηγικό όραμα του Δήμου και αποτυπώνει τις βασικές αρχές, τις προτεραιότητες και τους Στρατηγικούς Άξονες που θα αποτελέσουν τη βάση για την περαιτέρω εξειδίκευσή τους σε επιχειρησιακούς στόχους και δράσεις στο επόμενο στάδιο κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την προγραμματική περίοδο.

9.1 Στρατηγικό Όραμα

Το όραμα του Δήμου Ρόδου εστιάζει στη διαμόρφωση ενός ανθρώπινου, σύγχρονου, ψηφιακά εξελιγμένου και ανθεκτικού Δήμου, ο οποίος ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις ανάγκες της καθημερινότητας και επιδιώκει την ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη του συνόλου του νησιού. Κεντρική επιδίωξη αποτελεί η λειτουργία ενός Δήμου ανοιχτού, χρήσιμου και κοντά στον πολίτη, ο οποίος αξιοποιεί τη συνεργασία με την τοπική κοινωνία και τους φορείς, ενισχύει τη διαφάνεια

και τη συμμετοχή και μετατρέπει τις στρατηγικές του προτεραιότητες σε συγκεκριμένες και εφαρμόσιμες παρεμβάσεις.

Το Όραμα του Δήμου Ρόδου συνοψίζεται ως εξής:

«Μια σύγχρονη, ανθρώπινη, φιλική και ανθεκτική Ρόδος, με ισχυρό κοινωνικό πρόσημο, αναβαθμισμένη καθημερινότητα, σύγχρονες και προσβάσιμες υποδομές, αποτελεσματικές ψηφιακές υπηρεσίες και ισόρροπη ανάπτυξη σε ολόκληρο το νησί. Ένας Δήμος χρήσιμος, ανοιχτός και κοντά στον πολίτη, που ακούει τις ανάγκες της κοινωνίας, προστατεύει το περιβάλλον και αναδεικνύει το φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα του τόπου, δημιουργώντας καλύτερες συνθήκες ζωής για τους κατοίκους και τους επισκέπτες.»

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της συγκεκριμένης περιόδου αποτελεί το βασικό εργαλείο υλοποίησης του οράματος, καθώς οργανώνει τις στρατηγικές προτεραιότητες του Δήμου σε συγκεκριμένους Άξονες, Μέτρα, Στόχους και Δράσεις.

Εικόνα 7:Διάρθρωση του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου Ρόδου - Από το Όραμα στην Επιχειρησιακή Υλοποίηση

Οι βασικές κατευθύνσεις του Οράματος εξειδικεύονται ως εξής:

- ***Κοινωνική Συνοχή και Χωρική Ισότητα:*** Ο Δήμος στοχεύει στην ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες και υποδομές για κάθε κάτοικο, ανεξαρτήτως γεωγραφικής θέσης. Η ενίσχυση της αποκεντρωμένης λειτουργίας των υπηρεσιών και η αναβάθμιση του ρόλου των τοπικών κοινοτήτων συμβάλλουν στη χωρική ισορροπία και στη βελτίωση της ποιότητας εξυπηρέτησης των πολιτών σε όλο το νησί.
- ***Ψηφιακός Μετασχηματισμός και Διαφάνεια:*** Η συστηματική ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στη διοικητική λειτουργία αποσκοπεί στην ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της αποδοτικότητας των υπηρεσιών, περιορίζοντας τα διοικητικά βάρη και ενδυναμώνοντας τη συμμετοχή των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
- ***Περιβαλλοντική Ανθεκτικότητα και Ποιότητα Ζωής:*** Προτεραιότητα δίνεται στη θωράκιση του νησιού έναντι των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, μέσω της ορθολογικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, της προστασίας του περιβαλλοντικού και πολιτιστικού πλούτου, και της αναβάθμισης του δημόσιου χώρου με όρους βιώσιμης κινητικότητας και λειτουργικότητας.

- ***Νέο Αναπτυξιακό Πρότυπο:*** Επιδιώκεται η μετάβαση σε ένα διαφοροποιημένο και ανθεκτικό μοντέλο, στο οποίο ο τουρισμός διασυνδέεται με τον πολιτισμό, την πρωτογενή παραγωγή, την καινοτομία και την οικονομία της γνώσης, ενισχύοντας την τοπική απασχόληση και την προστιθέμενη αξία της νησιωτικής οικονομίας.

Απώτερος σκοπός είναι η διαμόρφωση ενός σύγχρονου, λειτουργικού και θεσμικά συνεκτικού διοικητικού και αναπτυξιακού μοντέλου για τη Ρόδο, όπου η οικονομική πρόοδος συνδυάζεται με την κοινωνική συνοχή και την περιβαλλοντική προστασία, διασφαλίζοντας ισότιμες ευκαιρίες και βιώσιμη προοπτική για όλους τους κατοίκους του νησιού.

9.2 Αρχές και Αξίες του Στρατηγικού Σχεδιασμού

Η υλοποίηση του στρατηγικού οράματος του Δήμου Ρόδου διέπεται από ένα σύνολο θεμελιωδών αρχών, οι οποίες καθορίζουν τον τρόπο σχεδιασμού, λήψης αποφάσεων και εφαρμογής των δημοτικών πολιτικών.

✓ **Συμμετοχική Διακυβέρνηση και Διαφάνεια**

Η διοικητική λειτουργία του Δήμου βασίζεται στις αρχές της ανοικτής διακυβέρνησης, ενισχύοντας τη διαβούλευση, τη λογοδοσία και τη συμμετοχή των πολιτών και των τοπικών φορέων στη διαμόρφωση των πολιτικών και στη λήψη αποφάσεων. Η αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων υποστηρίζει την διαρκή ενημέρωση, τη διαφάνεια και τη συστηματική επικοινωνία με την κοινωνία.

✓ **Κοινωνική Συνοχή και Ισότητα**

Η δημοτική πολιτική διασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών στις υπηρεσίες και τις υποδομές, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, τα άτομα με αναπηρία, τα παιδιά και τους ηλικιωμένους. Στόχος είναι η κοινωνική ενσωμάτωση, η ενδυνάμωση και η ενεργή συμμετοχή όλων στην οικονομική και κοινωνική ζωή του νησιού.

✓ **Νησιωτικότητα και Χωρική Συνοχή**

Οι πολιτικές του Δήμου προσαρμόζονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του νησιωτικού χώρου και στις έντονες χωρικές διαφοροποιήσεις του νησιού. Επιδιώκεται η ισόρροπη ανάπτυξη μεταξύ πόλης και κοινοτήτων μέσω ενίσχυσης της αποκεντρωμένης λειτουργίας, αναβάθμισης του ρόλου των τοπικών συμβουλίων και δίκαιης κατανομής πόρων και υποδομών.

✓ **Περιβαλλοντική Υπευθυνότητα και Ανθεκτικότητα**

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, η βιώσιμη διαχείριση των πόρων και η προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής αποτελούν διατομεακή προτεραιότητα του στρατηγικού σχεδιασμού. Ο προγραμματισμός ενσωματώνει αρχές πρόληψης, κυκλικής οικονομίας και ενίσχυσης της πολιτικής προστασίας.

✓ **Βιώσιμη Ανάπτυξη και Τοπική Οικονομία**

Η οικονομική ανάπτυξη προωθείται με τρόπο που ενισχύει την τοπική παραγωγή, διαφοροποιεί την οικονομική βάση και διασυνδέει τον τουρισμό με τον πολιτισμό, την αγροδιατροφή, την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία, δημιουργώντας σταθερές και ποιοτικές θέσεις εργασίας.

✓ **Διοικητική Αποτελεσματικότητα και Συνεχής Βελτίωση**

Ο Δήμος επιδιώκει την διαρκή αναβάθμιση των υπηρεσιών του μέσω επιμόρφωσης του ανθρώπινου δυναμικού, αξιοποίησης της τεχνολογίας και απλοποίησης διαδικασιών, με στόχο την ποιοτική και έγκαιρη εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων.

9.3 Στρατηγικές Επιλογές και Άξονες Προτεραιότητας

Η παρούσα ενότητα προσδιορίζει τις Στρατηγικές Επιλογές του Δήμου Ρόδου για τη συγκεκριμένη περίοδο, οι οποίες συγκροτούν τον κεντρικό πυρήνα προγραμματισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος και εξειδικεύουν το Στρατηγικό Όραμα σε συνεκτικό πλαίσιο δημοτικής πολιτικής.
Οι Στρατηγικές Επιλογές διαμορφώνονται βάσει:

- ✓ Της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης
- ✓ Της αξιοποίησης ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων
- ✓ Των συμπερασμάτων της στρατηγικής αξιολόγησης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος
- ✓ Των εγκεκριμένων θεσμικών εργαλείων χωρικού, περιβαλλοντικού και ενεργειακού σχεδιασμού

Παράλληλα, λαμβάνονται υπόψη οι κατευθύνσεις του Τεχνικού Προγράμματος, του Προϋπολογισμού, καθώς και οι εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές προτεραιότητες.
Η στρατηγική αρχιτεκτονική του Επιχειρησιακού Προγράμματος οργανώνεται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ και διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) Στρατηγικούς Άξονες, οι οποίοι καλύπτουν οριζόντια το σύνολο των τομέων δημοτικής πολιτικής.
Κάθε Στρατηγικός Άξονας εξειδικεύεται σε Μέτρα και Επιχειρησιακούς Στόχους, διαμορφώνοντας μια ιεραρχημένη δομή προγραμματισμού:

Άξονας → Μέτρο → Στόχος → Δράση

Η δομή αυτή διασφαλίζει:

- ✓ τη θεματική συνοχή του σχεδιασμού,
- ✓ τη δυνατότητα αντιστοίχισης με συγκεκριμένα έργα και δράσεις,
- ✓ τη σύνδεση με χρηματοδοτικά εργαλεία,
- ✓ τη συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης.

Η διάρθρωση των Στρατηγικών Αξόνων είναι λειτουργικά συμβατή με τις αρμοδιότητες του Δήμου, όπως αυτές αποτυπώνονται στον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, επιτρέποντας την ευθυγράμμιση στρατηγικού σχεδιασμού και διοικητικής εφαρμογής.

9.4 Στρατηγικοί Άξονες

Α/Α Άξονα	Άξονας
1	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ
2	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
3	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
4	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
Σύνολο	**4**

Άξονας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Ο Άξονας 1 αποτελεί τον βασικό πυλώνα της βιώσιμης ανάπτυξης του Δήμου Ρόδου. Η νησιωτική φυσιογνωμία, η έντονη τουριστική δραστηριότητα, η εκτεταμένη ακτογραμμή και η ύπαρξη σημαντικών φυσικών οικοσυστημάτων δημιουργούν αυξημένες περιβαλλοντικές και χωρικές απαιτήσεις, οι οποίες καθιστούν αναγκαία τη συστηματική θωράκιση και αναβάθμιση του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Άξονας περιλαμβάνει πολιτικές που αφορούν:

- την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος,
- τη διαχείριση αποβλήτων και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας,
- τη βιώσιμη διαχείριση υδατικών πόρων και βασικών υποδομών,
- την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών κινδύνων,
- την ενεργειακή αναβάθμιση και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή,
- την αναβάθμιση του δημόσιου χώρου,
- τη βιώσιμη κινητικότητα και τη βελτίωση της καθημερινότητας.

Στις ακόλουθες υποενότητες παρουσιάζεται αναλυτικά η διάρθρωση κάθε Στρατηγικού Άξονα σε Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους.

Ο Άξονας 1 συγκροτεί τη θεμελιώδη προϋπόθεση για τη διατήρηση της ελκυστικότητας του νησιού ως τόπου κατοικίας και διεθνούς τουριστικού προορισμού.

Άξονας 2 : Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

Ο Άξονας 2 εκφράζει τη δέσμευση του Δήμου για κοινωνική συνοχή και ισόρροπη ανάπτυξη. Στόχος του είναι η ενίσχυση της ποιότητας ζωής μέσω ολοκληρωμένων κοινωνικών, εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και αθλητικών πολιτικών.

Περιλαμβάνει παρεμβάσεις που αφορούν:

- τη στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων,
- την ενίσχυση κοινωνικών δομών και υπηρεσιών,
- την αναβάθμιση σχολικών και εκπαιδευτικών υποδομών,

- την ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας,
- την ανάπτυξη αθλητικών εγκαταστάσεων και δράσεων μαζικής άθλησης,
- την προώθηση δράσεων πρόληψης και δημόσιας υγείας.

Ο Άξονας αποσκοπεί στη μείωση κοινωνικών ανισοτήτων και στην ενίσχυση της συνοχής μεταξύ αστικού κέντρου και τοπικών κοινοτήτων.

Άξονας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Ο Άξονας 3 αφορά την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και τη δημιουργία βιώσιμων συνθηκών απασχόλησης. Η Ρόδος, ως διεθνώς αναγνωρισμένος τουριστικός προορισμός, καλείται να ενισχύσει την ανθεκτικότητα και τη διαφοροποίηση του αναπτυξιακού της μοντέλου.
Οι παρεμβάσεις του Άξονα εστιάζουν:

- στην ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος,
- στη διασύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό, το περιβάλλον και τον πρωτογενή τομέα,
- στη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας,
- στην προώθηση της καινοτομίας και της ψηφιακής οικονομίας,
- στη δημιουργία και διατήρηση θέσεων εργασίας.

Η στρατηγική του Άξονα αποσκοπεί στη διαμόρφωση ενός βιώσιμου, εξωστρεφούς και ανθεκτικού οικονομικού περιβάλλοντος.

Άξονας 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Ο Άξονας 4 αφορά την οργανωτική και οικονομική ενδυνάμωση του Δήμου. Η επιτυχής υλοποίηση των στρατηγικών παρεμβάσεων των προηγούμενων Αξόνων προϋποθέτει αποτελεσματικές διοικητικές δομές, σύγχρονες διαδικασίες και υγιή δημοσιονομική διαχείριση.
Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνονται παρεμβάσεις που αφορούν:

- τον εκσυγχρονισμό των διοικητικών δομών,
- τον ψηφιακό μετασχηματισμό των υπηρεσιών,
- την απλοποίηση διαδικασιών,
- την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας,
- τη βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης,
- την αύξηση της ικανότητας διεκδίκησης και απορρόφησης χρηματοδοτήσεων.

Ο Άξονας λειτουργεί οριζόντια και αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για τη συνολική επιτυχία του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
Η διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος σε τέσσερις Στρατηγικούς Άξονες διασφαλίζει τη συνοχή, τη λειτουργικότητα και τη διοικητική εφαρμοσιμότητα του συνολικού σχεδιασμού. Οι Άξονες δεν λειτουργούν αποσπασματικά, αλλά αλληλοσυμπληρώνονται, συγκροτώντας ένα ενιαίο πλαίσιο πολιτικής που συνδέει το περιβάλλον, την κοινωνία, την οικονομία και τη διοίκηση.
Η εσωτερική συνοχή της δομής Άξονας – Μέτρο – Στόχος επιτρέπει τη σαφή ιεράρχηση προτεραιοτήτων, την αντιστοίχιση με συγκεκριμένες παρεμβάσεις και τη σύνδεση με

διαθέσιμους χρηματοδοτικούς πόρους. Με τον τρόπο αυτό, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δεν αποτελεί απλώς εργαλείο στρατηγικής διατύπωσης, αλλά ολοκληρωμένο μηχανισμό διοίκησης, προγραμματισμού και αξιολόγησης της δημοτικής πολιτικής.
Η επιτυχία του σχεδιασμού εξαρτάται από τη συνέργεια των τεσσάρων Αξόνων και από τη συνεπή εφαρμογή τους στο σύνολο των δημοτικών λειτουργιών, με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη θεσμική επάρκεια και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Ρόδου.

9.4.1 Άξονας 1 – Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Ο Άξονας 1 «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής» συνιστά τον βασικό πυλώνα της βιώσιμης ανάπτυξης του Δήμου Ρόδου. Η νησιωτική φυσιογνωμία, η έντονη τουριστική δραστηριότητα, η εκτεταμένη ακτογραμμή και η παρουσία σημαντικών φυσικών οικοσυστημάτων δημιουργούν αυξημένες περιβαλλοντικές και χωρικές απαιτήσεις, καθιστώντας αναγκαία τη συστηματική προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος.
Ο Άξονας περιλαμβάνει πολιτικές που αφορούν:

- την προστασία και ορθολογική διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος,
- τη διαχείριση αποβλήτων και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας,
- τη βιώσιμη διαχείριση υδατικών πόρων και βασικών υποδομών,
- την πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών κινδύνων,
- την ενεργειακή αναβάθμιση και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή,
- την αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και
- τη βιώσιμη κινητικότητα.

Ο Άξονας 1 αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για τη διατήρηση της ελκυστικότητας του νησιού ως τόπου κατοικίας και διεθνούς τουριστικού προορισμού.
Στο πλαίσιο αυτό, ο Άξονας 1 οργανώνεται σε δέκα (10) διακριτά Μέτρα, τα οποία αποτυπώνουν τις βασικές θεματικές προτεραιότητες της δημοτικής πολιτικής και εξειδικεύονται σε Στρατηγικούς Στόχους. Οι Στόχοι αυτοί συνδέονται με τα εγκεκριμένα θεσμικά και προγραμματικά εργαλεία του Δήμου, διασφαλίζοντας τη συνοχή και τη λειτουργική εφαρμοσιμότητα του σχεδιασμού.

Άξονας	Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου
Άξονας 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	1.1	Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας
	1.2	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων και Κυκλική Οικονομία
	1.3	Διαχείριση Υδατικών Πόρων και Δικτύων Υποδομής
	1.4	Κλιματική Ανθεκτικότητα και Πολιτική Προστασία
	1.5	Βιώσιμη Κινητικότητα και Αναβάθμιση Δημόσιου Χώρου
	1.6	Ενεργειακή Μετάβαση και Εξοικονόμηση Πόρων
	1.7	Αστικό Πράσινο, Αναπλάσεις και Ποιότητα Αστικού Περιβάλλοντος

Άξονας	Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου
	1.8	Διαχείριση Αστικού Χώρου
	1.9	Χωρικός Σχεδιασμός
	1.10	Έμφυλη Διάσταση στον Αστικό Σχεδιασμό και την Ασφάλεια των Δημόσιων Χώρων.

Η αναλυτική διάρθρωση του Άξονα 1 σε Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 36:Άξονας 1 Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου	Α/Α Στρατηγικού Στόχου	Στρατηγικός Στόχος
1.1	Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας	1.1.1	Θεσμική και λειτουργική ενίσχυση της προστασίας των περιοχών Natura 2000
		1.1.2	Δημιουργία πιστοποιημένων οικολογικών διαδρομών και υποδομών ενημέρωσης επισκεπτών στις περιοχές Natura
		1.1.3	Αποκατάσταση υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων και προστασία δασικών εκτάσεων
		1.1.4	Προστασία και διατήρηση της αυτόχθονης πανίδας και της βιοποικιλότητας
		1.1.5	Διαχείριση αδέσποτων ζώων
		1.1.6	Προστασία και διαχείριση του φυσικού παραλιακού μετώπου
1.2	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Αποβλήτων και Κυκλική Οικονομία	1.2.1	Πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, ενίσχυση της επαναχρησιμοποίησης και ελαχιστοποίησης της τελικής διάθεσης με εφαρμογή κυκλικών μοντέλων κατανάλωσης
		1.2.2	Ολοκληρωμένη Διαλογή στην Πηγή, Αύξηση - Επέκταση ΔσΠ: Αύξηση ποσοστών ανάκτησης υφιστάμενων ρευμάτων αποβλήτων, επέκταση με νέα ρεύματα αποβλήτων
		1.2.3	Διαχείριση υγρών αποβλήτων
		1.2.4	Ψηφιακός Μτασχηματισμός και Οικονομικά Εργαλεία ανταποδοτικής διαχείρισης αποβλήτων
		1.2.5	Κοινωνική Συμμετοχή - Εκπαίδευση και Αλλαγή Κουλτούρας
1.3	Διαχείριση Υδατικών Πόρων και Δικτύων Υποδομής	1.3.1	Ενίσχυση αντιπλημμυρικής προστασίας και ανθεκτικότητας υποδομών
		1.3.2	Διασφάλιση ποιοτικής και ποσοτικής επάρκειας νερού
1.4	Κλιματική Ανθεκτικότητα και Πολιτική Προστασία	1.4.1	Θεσμική και επιχειρησιακή ενίσχυση της πολιτικής προστασίας και της ετοιμότητας έναντι φυσικών κινδύνων
		1.4.2	Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων πυρκαγιάς

Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου	Α/Α Στρατηγικού Στόχου	Στρατηγικός Στόχος
		1.4.3	Ανάπτυξη μέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και ενίσχυση ανθεκτικότητας υποδομών και δημόσιου χώρου
		1.4.4	Ανάπτυξη συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης και ψηφιακής παρακολούθησης φυσικών κινδύνων
		1.4.5	Ενσωμάτωση της Έμφυλης Διάστασης στην Κλιματική Προσαρμογή και την Πολιτική Προστασία
1.5	Βιώσιμη Κινητικότητα και Αναβάθμιση Δημόσιου Χώρου	1.5.1	Προώθηση βιώσιμων μορφών μετακίνησης
		1.5.2	Αναβάθμιση και βελτίωση προσβασιμότητας δημόσιων χώρων
		1.5.3	Μείωση κυκλοφοριακού αποτυπώματος και προώθηση βιώσιμης αστικής κινητικότητας
		1.5.4	Βελτίωση διαχείρισης χώρων στάθμευσης μέσω ψηφιακών εργαλείων
1.6	Ενεργειακή Μετάβαση και Εξοικονόμηση Πόρων	1.6.1	Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικών υποδομών
		1.6.2	Μείωση ενεργειακής κατανάλωσης και εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
		1.6.3	Ενίσχυση αξιοποίησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και ενεργειακής αυτονομίας
		1.6.4	Ενεργειακή αναβάθμιση δημοτικού οδοφωτισμού και φωτισμού δημόσιων χώρων
1.7	Αστικό Πράσινο, Αναπλάσεις και Ποιότητα Αστικού Περιβάλλοντος	1.7.1	Αναβάθμιση και ενίσχυση αστικού πρασίνου
		1.7.2	Δημιουργία και αναβάθμιση πολυλειτουργικών χώρων πρασίνου
		1.7.3	Διασφάλιση ποιότητας και ασφάλειας παιδικών χαρών και υπαίθριων χώρων αναψυχής
		1.7.4	Βελτίωση προσβασιμότητας ΑμεΑ σε παραλίες και δημόσιους χώρους
		1.7.5	Ενίσχυση ελεύθερων χώρων και ποιοτική αναβάθμιση αστικού ιστού
1.8	Διαχείριση Αστικού Χώρου	1.8.1	Αναβάθμιση συστήματος καθαριότητας και διαχείρισης απορριμμάτων
		1.8.2	Βελτίωση και αναβάθμιση του αστικού χώρου και του αστικού εξοπλισμού
		1.8.3	Θεσμοθέτηση και εφαρμογή Κοινοχρήστων χώρων
1.9	Χωρικός Σχεδιασμός	1.9.1	Ολοκλήρωση και Εφαρμογή του ΤΠΣ

Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου	Α/Α Στρατηγικού Στόχου	Στρατηγικός Στόχος
		1.9.2	Θέσπιση ειδικών μέτρων προστασίας δομημένου περιβάλλοντος και κοινόχρηστων χώρων εντός των ορίων των οικισμών και ολοκλήρωση του πολεοδομικού σχεδιασμού β επιπέδου
		1.9.3	Προστασία Γης Υψηλής Παραγωγικότητας και Φυσικών Πόρων Περιοχών Natura ιδιαίτερου φυσικού κάλλους
		1.9.4	Έλεγχος φέρουσας ικανότητας του νησιού για την προστασία του περιβάλλοντος
		1.9.5	Ψηφιοποίηση Πολεοδομικής Πληροφορίας στο πλαίσιο του Ολοκληρωμένου συστήματος σχεδιασμού/διαχείρισης του χώρου (GIS)
1.10	Έμφυλη Διάσταση στον Αστικό Σχεδιασμό και την Ασφάλεια των Δημόσιων Χώρων.	1.10.1	Ενίσχυση της Έμφυλης Ασφάλειας και Πρόληψη της Βίας στον Δημόσιο Χώρο
		1.10.2	Βελτίωση της Προσβασιμότητας και των Υποδομών Φροντίδας

Ο παρών Άξονας συγκροτεί το βασικό πλαίσιο πολιτικής του Δήμου Ρόδου για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο στον συγκεκριμένο τομέα παρέμβασης. Η ιεράρχηση σε Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους διασφαλίζει τη συνοχή του σχεδιασμού, την ορθολογική κατανομή προτεραιοτήτων και τη δυνατότητα αποτελεσματικής επιχειρησιακής εξειδίκευσης στο επόμενο στάδιο προγραμματισμού.

Η υλοποίηση των επιμέρους Στόχων του Άξονα συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός βιώσιμου και ανθεκτικού πλαισίου τοπικής ανάπτυξης, ενισχύοντας τη διοικητική ικανότητα του Δήμου και αναβαθμίζοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων του νησιού.

9.4.2 Άξονας 2 : Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

Ο Άξονας 2 «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός» εκφράζει τον κοινωνικό και πολιτιστικό πυρήνα της στρατηγικής του Δήμου Ρόδου για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Σε ένα νησί με έντονη εποχικότητα, χωρικές διαφοροποιήσεις μεταξύ αστικού κέντρου και κοινοτήτων και αυξανόμενες ανάγκες κοινωνικής υποστήριξης, η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και της ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες και υποδομές αποτελεί θεμελιώδη προτεραιότητα.

Η στρατηγική του Άξονα στοχεύει στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου κοινωνικής προστασίας και ενδυνάμωσης της τοπικής κοινωνίας, το οποίο συνδυάζει την υποστήριξη των ευάλωτων ομάδων με την αναβάθμιση των εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και αθλητικών υποδομών. Παράλληλα, προωθεί την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη δημόσια ζωή και ενισχύει την πρόσβαση όλων σε ευκαιρίες μάθησης, δημιουργίας και άθλησης.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στην προστασία, ανάδειξη και βιώσιμη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ρόδου και ιδίως της Μεσαιωνικής Πόλης, η οποία αποτελεί μνημείο παγκόσμιας πολιτιστικής αξίας και θεμελιώδες στοιχείο της ιστορικής και αναπτυξιακής ταυτότητας του νησιού. Ο πολιτισμός αντιμετωπίζεται τόσο ως πεδίο κοινωνικής πολιτικής όσο και ως παράγοντας ταυτότητας και ποιοτικής αναβάθμισης του τοπικού αναπτυξιακού προτύπου.

Ο Άξονας 2 εδράζεται στις θεσμικές αρμοδιότητες του Δήμου στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, της σχολικής στέγης, του πολιτισμού και του αθλητισμού, καθώς και στις κατευθύνσεις

των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών για την κοινωνική ένταξη και τη βιώσιμη κοινωνική ανάπτυξη.

Άξονας	Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου
Άξονας 2: Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός	2.1	Κοινωνική Πολιτική & Κοινωνική Συνοχή
	2.2	Παιδεία και Εκπαιδευτικό Περιβάλλον
	2.3	Πολιτισμός & Πολιτιστική Κληρονομιά
	2.4	Αθλητισμός & Μαζική Άθληση
	2.5	Πολιτικές Νεολαίας & Συμμετοχής
	2.6	Πρόληψη & Τοπικές Πολιτικές Υγείας
	2.7	Εθελοντισμός και ενεργός πολίτης

Η αναλυτική διάρθρωση του Άξονα 2 σε εφτά (7) Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 37:Άξονας 2 Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Εκπαίδευση, Πολιτισμός και Αθλητισμός

Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου	Α/Α Στρατηγικού Στόχου	Στρατηγικός Στόχος
2.1	Κοινωνική Πολιτική & Κοινωνική Συνοχή	2.1.1	Διατήρηση και βελτίωση του δικτύου κοινωνικών δομών και υπηρεσιών
		2.1.2	Στήριξη ηλικιωμένων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων
		2.1.3	Πρόληψη φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού
		2.1.4	Διασφάλιση βιώσιμης λειτουργίας του δημοτικού συστήματος κοινωνικής πρόνοιας
		2.1.5	Αναβάθμιση κοινωνικών και παιδικών υποδομών για τη Συμφιλίωση Επαγγελματικής και Οικογενειακής Ζωής
		2.1.6	Καθολική προσβασιμότητα ΑμεΑ σε κοινωνικές δομές και δημόσιους χώρους
		2.1.7	Πρόληψη και αντιμετώπιση της έμφυλης βίας και ενίσχυση της υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας και πολλαπλών διακρίσεων
		2.1.8	Ανάπτυξη και εφαρμογή ολοκληρωμένης τοπικής στεγαστικής πολιτικής (πχ δημοσίων υπαλλήλων, φοιτητών)

Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου	Α/Α Στρατηγικού Στόχου	Στρατηγικός Στόχος
2.2	Παιδεία και Εκπαιδευτικό Περιβάλλον	2.2.1	Συνολική αναβάθμιση, ενεργειακή βελτίωση και διασφάλιση λειτουργικής επάρκειας σχολικών μονάδων
		2.2.2	Διασφάλιση ισότιμης λειτουργίας σχολικών δομών σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες
		2.2.3	Ενίσχυση προσχολικής αγωγής και βρεφονηπιακών δομών
		2.2.4	Βελτίωση προσβασιμότητας και ασφάλειας σχολικών εγκαταστάσεων
		2.2.5	Προγράμματα και Δράσεις Φιλαναγνωσίας Παιδιών και Ενηλίκων
		2.2.6	Καταπολέμηση Έμφυλων Στερεοτύπων και Προώθηση της Ισότητας στην Εκπαίδευση
2.3	Πολιτισμός & Πολιτιστική Κληρονομιά	2.3.1	Προστασία, ανάδειξη και βιώσιμη διαχείριση της Μεσαιωνικής Πόλης και της ιστορικής πολιτιστικής κληρονομιάς
		2.3.2	Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός δημοτικών πολιτιστικών υποδομών
		2.3.3	Σύσταση Φορέα Διαχείρισης και λειτουργίας του Εθνικού Θεάτρου Ρόδου
		2.3.4	Θεσμική και οργανωμένη ανάπτυξη πολιτιστικών δράσεων και εκδηλώσεων
		2.3.5	Ενίσχυση λειτουργικής επάρκειας και βιωσιμότητας δημοτικών πολιτιστικών οργανισμών
		2.3.6	Προώθηση συμμετοχής πολιτών και φορέων σε πολιτιστικές δράσεις και εθελοντισμό
		2.3.7	Προγράμματα προώθησης των Παραδοσιακών και Εικαστικών Τεχνών
		2.3.8	Ανάδειξη της Γυναικείας Καλλιτεχνικής Δημιουργίας και Ισότιμη Εκπροσώπηση
2.4	Αθλητισμός & Μαζική Άθληση	2.4.1	Συνολική αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός δημοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων

Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου	Α/Α Στρατηγικού Στόχου	Στρατηγικός Στόχος
		2.4.2	Διασφάλιση λειτουργικής επάρκειας και τεχνικής θωράκισης αθλητικών υποδομών
		2.4.3	Ανάπτυξη προγραμμάτων Μαζικού Αθλητισμού και στήριξη αθλητικών σωματείων
		2.4.4	Διοργάνωση Αθλητικών Εκδηλώσεων
2.5	Πολιτικές Νεολαίας & Συμμετοχής	2.5.1	Ενίσχυση θεσμών νεανικής συμμετοχής και διαβούλευσης
		2.5.2	Ανάπτυξη δράσεων εθελοντισμού και κοινωνικής συμμετοχής
2.6	Πρόληψη & Τοπικές Πολιτικές Υγείας	2.6.1	Ανάπτυξη δράσεων πρόληψης και προαγωγής υγείας
		2.6.2	Ενίσχυση συνεργασιών με υγειονομικούς και κοινωνικούς φορείς
		2.6.3	Θέσπιση και εφαρμογή κινήτρων για την προσέλκυση και παραμονή υγειονομικού προσωπικού
2.7	Εθελοντισμός και ενεργός πολίτης	2.7.1	Κοινωνική δικτύωση με οικολογικό προσανατολιμό
		2.7.2	Ανάπτυξη δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης με έμφυλη διάσταση και υποστήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων

Ο παρών Άξονας συγκροτεί το βασικό πλαίσιο πολιτικής του Δήμου Ρόδου για την προγραμματική περίοδο στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, της παιδείας, του πολιτισμού και του αθλητισμού. Η ιεράρχηση σε Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους διασφαλίζει τη συνοχή του σχεδιασμού, την ορθολογική κατανομή προτεραιοτήτων και τη δυνατότητα αποτελεσματικής επιχειρησιακής εξειδίκευσης στο επόμενο στάδιο προγραμματισμού.
Η υλοποίηση των επιμέρους Στόχων του Άξονα συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός κοινωνικά συνεκτικού και λειτουργικά αναβαθμισμένου πλαισίου τοπικής ανάπτυξης, ενισχύοντας τη διοικητική ικανότητα του Δήμου και αναβαθμίζοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων του νησιού.

9.4.3 Άξονας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Ο Άξονας 3 «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» αποτυπώνει τη στρατηγική κατεύθυνση του Δήμου Ρόδου για την ενίσχυση της παραγωγικής βάσης του νησιού και τη διαμόρφωση συνθηκών βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης κατά την προγραμματική περίοδο. Σε ένα περιβάλλον όπου η τοπική οικονομία χαρακτηρίζεται από έντονη εξάρτηση από τον τουρισμό,

εποχικότητα στην απασχόληση και διαφοροποιήσεις μεταξύ των Δημοτικών Ενοτήτων, η ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητας και της διαφοροποίησης της παραγωγικής δραστηριότητας καθίσταται στρατηγικής σημασίας.
Η στρατηγική του Άξονα εστιάζει:

- Στην υποστήριξη της επιχειρηματικότητας
- Στην ενίσχυση της απασχόλησης
- Στην αξιοποίηση των τοπικών παραγωγικών πόρων
- Στην προώθηση της εξωστρέφειας της τοπικής οικονομίας

Παράλληλα, επιδιώκεται η δημιουργία ενός ευνοϊκού θεσμικού και λειτουργικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη επενδυτικών πρωτοβουλιών, την ενίσχυση μικρομεσαίων επιχειρήσεων και τη στήριξη καινοτόμων δραστηριοτήτων.
Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται:

- Στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη
- Στη διασύνδεση του τουρισμού με τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα
- Στην ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας ως συγκριτικού πλεονεκτήματος
- Στην ενίσχυση της επαγγελματικής κατάρτισης και της διασύνδεσης της αγοράς εργασίας με τις ανάγκες της παραγωγικής δραστηριότητας.

Ο Άξονας 3 εδράζεται στις αρμοδιότητες του Δήμου στους τομείς της τοπικής οικονομικής ανάπτυξης, της υποστήριξης της επιχειρηματικότητας, της αγροτικής και τουριστικής προβολής και της προώθησης της απασχόλησης, καθώς και στις κατευθύνσεις των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα.
Στο πλαίσιο αυτό, ο Άξονας 3 οργανώνεται σε διακριτά Μέτρα, τα οποία αποτυπώνουν τις βασικές θεματικές προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής του Δήμου και εξειδικεύονται σε Στρατηγικούς Στόχους.

Άξονας	**Α/Α Μέτρου**	**Τίτλος Μέτρου**
Άξονας 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	3.1	Τουρισμός και Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη
	3.2	Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας, Καινοτομίας και Ψηφιακού Μετασχηματισμού
	3.3	Ενίσχυση και διασύνδεση του Πρωτογενούς Τομέα με τον Τουρισμό
	3.4	Ανάδειξη του Πολιτισμού ως Πυλώνα Τοπικής Ανάπτυξη
	3.5	Βιώσιμη Ανάπτυξη Θαλάσσιων και Παράκτιων Δραστηριοτήτων
	3.6	Απασχόληση και Κοινωνική Οικονομία

Η αναλυτική διάρθρωση του Άξονα 3 σε Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 38:Άξονας 3 Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Α/Α Μέτρου	**Τίτλος Μέτρου**	**Α/Α Στρατηγικού Στόχου**	**Στρατηγικός Στόχος**
3.1	Τουρισμός και Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη	3.1.1	Διαφοροποίηση και ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος μέσω θεματικών μορφών (πολιτιστικός, περιπατητικός, γαστρονομικός)
		3.1.2	Αναβάθμιση και διαφοροποίηση της στρατηγικής προβολής
		3.1.3	Ανάπτυξη και προώθηση αθλητικού τουρισμού ως εργαλείου ενίσχυσης της τοπικής οικονομίας
3.2	Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας, Καινοτομίας και Ψηφιακού Μετασχηματισμού	3.2.1	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και υποστήριξη των ΜμΕ
		3.2.2	Ανάπτυξη δράσεων υποστήριξης νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας
		3.2.3	Υποστήριξη ψηφιακού μετασχηματισμού τοπικών επιχειρήσεων
		3.2.4	Ανάπτυξη πρωτοβουλιών σύνδεσης εκπαίδευσης, κατάρτισης και αγοράς εργασίας
		3.2.5	Αξιοποίηση δημοτικής ακίνητης περιουσίας για αναπτυξιακούς και επενδυτικούς σκοπούς
		3.2.6	Βελτίωση επενδυτικής ελκυστικότητας και αναπτυξιακού περιβάλλοντος
		3.2.7	Προαγωγή της οικονομίας της γνώσης και της καινοτομίας σε τοπικό επίπεδο
		3.2.8	Προώθηση επιχειρηματικότητας στο πλαίσιο της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) σε τομείς αιχμής
		3.2.9	Ανάπτυξη συμπράξεων επιχειρήσεων με ερευνητικούς φορείς και δομές κατάρτισης

Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου	Α/Α Στρατηγικού Στόχου	Στρατηγικός Στόχος
3.3	Ενίσχυση και διασύνδεση του Πρωτογενούς Τομέα με τον Τουρισμό	3.3.1	Ενίσχυση και αναδιάρθρωση της τοπικής αγροτικής παραγωγής
		3.3.2	Προώθηση, πιστοποίηση και ανάδειξη τοπικών προϊόντων (branding)
		3.3.3	Διασύνδεση αγροδιατροφικού τομέα με τουρισμό και εστίαση
		3.3.4	Βιώσιμη διαχείριση φυσικών πόρων στον πρωτογενή τομέα
3.4	Ανάδειξη του Πολιτισμού ως Πυλώνα Τοπικής Ανάπτυξης	3.4.1	Ανάπτυξη οργανωμένων πολιτιστικών διαδρομών
		3.4.2	Δημιουργία πολιτιστικών προϊόντων με οικονομικό αποτύπωμα
		3.4.3	Διοργάνωση διεθνών πολιτιστικών εκδηλώσεων με αναπτυξιακό χαρακτήρα
		3.4.4	Στήριξη δημιουργικών και πολιτιστικών βιομηχανιών
3.5	Βιώσιμη Ανάπτυξη Θαλάσσιων και Παράκτιων Δραστηριοτήτων	3.5.1	Βιώσιμη ανάπτυξη θαλάσσιου τουρισμού
	Βιώσιμη Ανάπτυξη Θαλάσσιων και Παράκτιων Δραστηριοτήτων	3.5.2	Αναβάθμιση λιμενικών υποδομών και Μαρινών
	Βιώσιμη Ανάπτυξη Θαλάσσιων και Παράκτιων Δραστηριοτήτων	3.5.3	Προώθηση καταδυτικού και θαλάσσιου αθλητικού τουρισμού
	Βιώσιμη Ανάπτυξη Θαλάσσιων και Παράκτιων Δραστηριοτήτων	3.5.4	Προστασία και βιώσιμη αξιοποίηση παράκτιου και θαλάσσιου πλούτου
	Βιώσιμη Ανάπτυξη Θαλάσσιων και Παράκτιων Δραστηριοτήτων	3.5.5	Πιστοποίηση και ποιοτική αναβάθμιση παραλιών και θαλάσσιων υπηρεσιών

Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου	Α/Α Στρατηγικού Στόχου	Στρατηγικός Στόχος
3.6	Απασχόληση και Κοινωνική Οικονομία	3.6.1	Υλοποίηση τοπικών προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχόλησης
		3.6.2	Στήριξη κοινωνικών επιχειρήσεων και φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚοινΣΕπ)
		3.6.3	Ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης σε τομείς αιχμής (τουρισμός, ψηφιακές δεξιότητες, πράσινη οικονομία)

Ο παρών Άξονας συγκροτεί το βασικό πλαίσιο οικονομικής πολιτικής του Δήμου Ρόδου για την προγραμματική περίοδο στον τομέα της τοπικής ανάπτυξης και της απασχόλησης. Η ιεράρχηση σε Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους διασφαλίζει τη συνοχή του σχεδιασμού, την ορθολογική αποτύπωση των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων και τη δυνατότητα αποτελεσματικής επιχειρησιακής εξειδίκευσης στο επόμενο στάδιο προγραμματισμού.
Η υλοποίηση των επιμέρους Στόχων του Άξονα συμβάλλει καθοριστικά στη διαμόρφωση ενός ανθεκτικού και διαφοροποιημένου παραγωγικού προτύπου για το νησί, ενισχύοντας την τοπική οικονομική δραστηριότητα και δημιουργώντας προϋποθέσεις σταθερής απασχόλησης.

9.4.4 Άξονας 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Ο Άξονας 4 «Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου» συγκροτεί τον θεσμικό και λειτουργικό πυλώνα του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου για την προγραμματική περίοδο. Η υλοποίηση των στρατηγικών επιλογών των προηγούμενων Αξόνων προϋποθέτει μία διοίκηση οργανωμένη, λειτουργικά αποτελεσματική και δημοσιονομικά σταθερή, ικανή να ανταποκρίνεται στις ανάγκες ενός μεγάλου νησιωτικού Δήμου με σύνθετη διοικητική και χωρική πραγματικότητα.
Η διοικητική αναδιοργάνωση, ο ψηφιακός εκσυγχρονισμός, η ορθολογική διαχείριση των οικονομικών πόρων και η ενίσχυση της θεσμικής επάρκειας αποτελούν βασικές συνιστώσες του Άξονα. Παράλληλα, η ενίσχυση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της ποιότητας εξυπηρέτησης των πολιτών εντάσσονται στον συνολικό στόχο βελτίωσης της διοικητικής λειτουργίας.
Ο Άξονας 4 εδράζεται στις θεσμικές αρμοδιότητες του Δήμου ως προς την εσωτερική οργάνωση των υπηρεσιών, τη διαχείριση ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, τη δημοσιονομική παρακολουθηση, την αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και τη διασφάλιση χρηστής διοίκησης, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
Στο πλαίσιο αυτό, ο Άξονας 4 οργανώνεται σε πέντε (5) διακριτά Μέτρα, τα οποία αποτυπώνουν τις βασικές προτεραιότητες διοικητικής ενίσχυσης και οικονομικής διαχείρισης του Δήμου και εξειδικεύονται σε συγκεκριμένους Στρατηγικούς Στόχους.

Άξονας	Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου
Άξονας 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου	4.1	Διοικητική Αναδιοργάνωση και Ενίσχυση Ανθρώπινου Δυναμικού
	4.2	Ψηφιακός Μετασχηματισμός και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση
	4.3	Χρηστή Οικονομική Διαχείριση και Δημοσιονομικός Έλεγχος
	4.4	Αξιοποίηση Χρηματοδοτήσεων και Διαχείριση Έργων
	4.5	Διαφάνεια, Λογοδοσία και Συμμετοχική Διακυβέρνηση

Η στρατηγική κατεύθυνση του Άξονα εξειδικεύεται μέσω ιεραρχημένης διάρθρωσης σε Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους, διασφαλίζοντας τη θεσμική συνοχή του σχεδιασμού και τη δυνατότητα επιχειρησιακής εξειδίκευσης στο Παραδοτέο ΙΙ.
Η αναλυτική διάρθρωση του Άξονα 4 σε Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 39:Άξονας 4 Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου	Α/Α Στρατηγικού Στόχου	Στρατηγικός Στόχος
4.1	Διοικητική Αναδιοργάνωση και Ενίσχυση Ανθρώπινου Δυναμικού	4.1.1	Αναδιοργάνωση και βελτίωση αποδοτικότητας διοικητικών υπηρεσιών
		4.1.2	Συνεχής επιμόρφωση και ενίσχυση διοικητικής ικανότητας προσωπικού
		4.1.3	Ενίσχυση μηχανισμών διαφάνειας, λογοδοσίας και αποδοτικότητας
		4.1.4	Σύνταξη Εσωτερικών Κανονισμών λειτουργίας Οργανικών Μονάδων
4.2	Ψηφιακός Μετασχηματισμός και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση	4.2.1	Ψηφιοποίηση διοικητικών διαδικασιών και απλοποίηση πράξεων
		4.2.2	Ανάπτυξη και αναβάθμιση ψηφιακών υποδομών και πληροφοριακών συστημάτων

Α/Α Μέτρου	Τίτλος Μέτρου	Α/Α Στρατηγικού Στόχου	Στρατηγικός Στόχος
		4.2.3	Ενίσχυση ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης πολιτών
4.3	Χρηστή Οικονομική Διαχείριση και Δημοσιονομικός Έλεγχος	4.3.1	Ενίσχυση διαφάνειας και παρακολούθησης οικονομικής διαχείρισης
		4.3.2	Ενίσχυση διαφάνειας στην εκτέλεση του προϋπολογισμού
		4.3.3	Ορθολογική διαχείριση δημοτικής περιουσίας (μητρώο, καταγραφή, έλεγχος)
4.4	Αξιοποίηση Χρηματοδοτήσεων και Διαχείριση Έργων	4.4.1	Ενίσχυση σχεδιασμού και αξιοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων
		4.4.2	Βελτίωση συντονισμού και παρακολούθησης υλοποίησης έργων
4.5	Διαφάνεια, Λογοδοσία και Συμμετοχική Διακυβέρνηση	4.5.1	Ενίσχυση ανοικτής διακυβέρνησης και πρόσβασης πολιτών στην πληροφορία
		4.5.2	Θεσμοθέτηση διαδικασιών διαβούλευσης και συμμετοχής πολιτών

Ο παρών Άξονας συγκροτεί το βασικό πλαίσιο πολιτικής του Δήμου Ρόδου για την προγραμματική περίοδο στον τομέα της διοικητικής ενίσχυσης και της χρηστής οικονομικής διαχείρισης. Η ιεράρχηση σε Μέτρα και Στρατηγικούς Στόχους διασφαλίζει τη συνοχή του σχεδιασμού, την ορθολογική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και τη δυνατότητα αποτελεσματικής επιχειρησιακής εξειδίκευσης στο επόμενο στάδιο προγραμματισμού.

Η υλοποίηση των επιμέρους Στόχων του Άξονα συμβάλλει στην ενίσχυση της θεσμικής επάρκειας, της διοικητικής αποτελεσματικότητας και της οικονομικής βιωσιμότητας του Δήμου, δημιουργώντας προϋποθέσεις διαφάνειας, λογοδοσίας και συνεχούς βελτίωσης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Ο παρών Στρατηγικός Σχεδιασμός καθορίζει το πλαίσιο κατεύθυνσης της δημοτικής πολιτικής του Δήμου Ρόδου για την προγραμματική περίοδο, προσδιορίζοντας τις βασικές προτεραιότητες και τη δομή των Στρατηγικών Αξόνων, Μέτρων και Στόχων. Η περαιτέρω εξειδίκευσή τους σε συγκεκριμένες δράσεις, έργα, χρονοδιαγράμματα, δείκτες παρακολούθησης και χρηματοδοτικά εργαλεία πραγματοποιείται στο επόμενο στάδιο του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού (Παραδοτέο ΙΙ), διασφαλίζοντας τη λειτουργική εφαρμογή και τη συστηματική παρακολούθηση της υλοποίησης κατά την συγκεκριμένη περίοδο.

10. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Η αποτελεσματική υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος ενός Δήμου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη δυνατότητα εξασφάλισης και αξιοποίησης των κατάλληλων χρηματοδοτικών πόρων. Στο σύγχρονο περιβάλλον της τοπικής αυτοδιοίκησης, οι Δήμοι δεν περιορίζονται πλέον στις παραδοσιακές πηγές χρηματοδότησης, αλλά καλούνται να λειτουργήσουν ως ενεργοί «διαχειριστές πόρων», αξιοποιώντας ένα σύνθετο πλέγμα εθνικών, ευρωπαϊκών και χρηματοοικονομικών εργαλείων.
Η μετάβαση σε ένα πολυεπίπεδο σύστημα χρηματοδότησης συνδέεται άμεσα με τις αυξανόμενες απαιτήσεις για βιώσιμη ανάπτυξη, ψηφιακό μετασχηματισμό, ανθεκτικότητα απέναντι στην κλιματική αλλαγή και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Στο πλαίσιο αυτό, η ικανότητα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης να σχεδιάζουν ώριμα έργα, να προσελκύουν χρηματοδοτήσεις και να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τους διαθέσιμους πόρους αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας.
Για τον Δήμο Ρόδου, η αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων αποκτά ιδιαίτερη σημασία, δεδομένων:

- της έντονης τουριστικής δραστηριότητας και των αυξημένων πιέσεων σε υποδομές,
- της νησιωτικότητας και των γεωγραφικών ιδιαιτεροτήτων,
- της ανάγκης προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος,
- καθώς και της επιδίωξης μετάβασης σε ένα πιο βιώσιμο και ανθεκτικό αναπτυξιακό μοντέλο.

Στο πλαίσιο αυτό, το παρόν κεφάλαιο αποτυπώνει το σύνολο των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων που μπορούν να αξιοποιηθούν κατά την προγραμματική περίοδο, αναλύοντας τόσο τις βασικές πηγές χρηματοδότησης των ΟΤΑ όσο και τα κύρια εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα που υποστηρίζουν την υλοποίηση αναπτυξιακών παρεμβάσεων.

10.1 Βασικές Πηγές Χρηματοδότησης των ΟΤΑ και του Δήμου

Η υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου βασίζεται στην αξιοποίηση ενός σύνθετου και πολυεπίπεδου πλαισίου χρηματοδότησης, το οποίο περιλαμβάνει ίδιους πόρους, κρατικές επιχορηγήσεις και σύγχρονα εθνικά και ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία. Η ορθολογική επιλογή και συνδυαστική αξιοποίησή τους αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη διασφάλιση της υλοποιησιμότητας των δράσεων, τη δημοσιονομική ισορροπία και την ενίσχυση της αναπτυξιακής δυναμικής του Δήμου.
Οι ανωτέρω πηγές χρηματοδότησης συνδέονται άμεσα με τους Στρατηγικούς Άξονες, τα Μέτρα και τους Στόχους του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος και εξειδικεύονται περαιτέρω στις επόμενες ενότητες, όπου αποτυπώνεται η κατανομή των πόρων ανά Άξονα, έτος και είδος χρηματοδότησης.
Στο πλαίσιο αυτό, οι βασικές πηγές χρηματοδότησης που δύνανται να αξιοποιηθούν από τον Δήμο παρουσιάζονται ως ακολούθως:

10.1.1Ίδιοι Πόροι Δήμου

Οι ίδιοι πόροι περιλαμβάνουν τα τακτικά και έκτακτα έσοδα του Δήμου, όπως ανταποδοτικά τέλη, φόρους, δικαιώματα, εισφορές και έσοδα από την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Αποτελούν βασική πηγή κάλυψης λειτουργικών δαπανών, ενώ παράλληλα χρησιμοποιούνται για τη συγχρηματοδότηση έργων και δράσεων, ενισχύοντας την οικονομική αυτοτέλεια και τη δημοσιονομική ευελιξία του Δήμου.

10.1.2 Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ)

Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι αποτελούν τη βασική μορφή κρατικής χρηματοδότησης προς τους ΟΤΑ και κατανέμονται βάσει θεσμοθετημένων κριτηρίων. Μέσω αυτών καλύπτονται κρίσιμες λειτουργικές ανάγκες, ενώ παράλληλα χρηματοδοτούνται τεχνικά έργα μικρής και μεσαίας κλίμακας, συμβάλλοντας στην εύρυθμη λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών.

10.1.3 Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ)

Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) αποτελεί το βασικό εργαλείο άσκησης της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής και χρηματοδοτεί έργα υποδομών, τοπικής ανάπτυξης και ενίσχυσης της διοικητικής ικανότητας των ΟΤΑ. Λειτουργεί συμπληρωματικά προς τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, καλύπτοντας παρεμβάσεις που δεν εντάσσονται σε αυτά.

10.1.4 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021–2027

Τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021–2027 αποτελούν την κύρια πηγή ευρωπαϊκής συγχρηματοδότησης και περιλαμβάνουν τομεακά και περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα. Μέσω αυτών χρηματοδοτούνται δράσεις που αφορούν το περιβάλλον, την κοινωνική πολιτική, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, τη βιώσιμη κινητικότητα και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.

10.1.5 Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF)

Το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο της τρέχουσας περιόδου, με έμφαση σε έργα πράσινης μετάβασης, ενεργειακής αναβάθμισης, ψηφιακού μετασχηματισμού και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας των υποδομών. Η αξιοποίησή του προϋποθέτει υψηλό βαθμό ωριμότητας έργων και διοικητικής ετοιμότητας.

10.1.6 Ευρωπαϊκά Προγράμματα Άμεσης Διαχείρισης

Τα προγράμματα άμεσης διαχείρισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως το LIFE, το Horizon Europe, το Interreg, το URBACT και το Erasmus+, παρέχουν δυνατότητες χρηματοδότησης καινοτόμων δράσεων και ανάπτυξης συνεργασιών. Η συμμετοχή του Δήμου σε αυτά ενισχύει την εξωστρέφεια και την υιοθέτηση καλών πρακτικών.

10.1.7 Χρηματοδοτικά Εργαλεία και Δανεισμός

Η αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και δανειακών μηχανισμών μέσω φορέων, όπως το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, επιτρέπει την υλοποίηση έργων μεγάλης κλίμακας. Η χρήση τους απαιτεί προσεκτικό σχεδιασμό και διασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας.

10.1.8 Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)

Οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα αποτελούν εναλλακτικό μηχανισμό υλοποίησης έργων και υπηρεσιών, επιτρέποντας την αξιοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων και τεχνογνωσίας, ιδίως σε τομείς υποδομών, ενέργειας και διαχείρισης πόρων.

10.1.9 Ειδικά Εθνικά Προγράμματα ΟΤΑ (σε φάση μετάβασης)

Προγράμματα προηγούμενων περιόδων, όπως ο «Φιλόδημος» και το «Αντώνης Τρίτσης», λαμβάνονται υπόψη για λόγους συνέχειας του αναπτυξιακού σχεδιασμού, καθώς οι δράσεις τους ενσωματώνονται πλέον σε νεότερα χρηματοδοτικά εργαλεία και μηχανισμούς.

10.1.10 Συμπεράσματα και Χρηματοδοτική Στρατηγική του Δήμου

Η αποτελεσματική αξιοποίηση των ανωτέρω χρηματοδοτικών εργαλείων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την επιτυχή υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς διασφαλίζει τη δυνατότητα μετάβασης από τον στρατηγικό σχεδιασμό στην πρακτική εφαρμογή των παρεμβάσεων. Η πολυπλοκότητα του σύγχρονου χρηματοδοτικού περιβάλλοντος καθιστά αναγκαία τη συστηματική παρακολούθηση των διαθέσιμων πόρων, την έγκαιρη ωρίμανση των έργων και την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου.
Παράλληλα, η συνδυαστική αξιοποίηση εθνικών, ευρωπαϊκών και ιδίων πόρων επιτρέπει τη μέγιστη δυνατή μόχλευση χρηματοδότησης και τη βέλτιστη κατανομή των πόρων ανά στρατηγικό άξονα, ενισχύοντας τη συνοχή και τη λειτουργικότητα του σχεδιασμού.
Εν κατακλείδι, η χρηματοδοτική στρατηγική του Δήμου συνιστά βασικό πυλώνα της αναπτυξιακής του πολιτικής, διασφαλίζοντας τις προϋποθέσεις για βιώσιμη ανάπτυξη, ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών κατά την προγραμματική περίοδο.

10.2 Σύνδεση των Χρηματοδοτικών Εργαλείων με τους Στρατηγικούς Άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η αποτύπωση των χρηματοδοτικών εργαλείων του Δήμου δεν εξαντλείται στην απλή καταγραφή των διαθέσιμων πηγών χρηματοδότησης, αλλά αποκτά ουσιαστικό περιεχόμενο μόνο όταν συνδέεται λειτουργικά με τη δομή και τις προτεραιότητες του Στρατηγικού Σχεδιασμού. Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα ενότητα εστιάζει στη συσχέτιση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων με τους τέσσερις Στρατηγικούς Άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου, αναδεικνύοντας τη λογική με την οποία οι πηγές χρηματοδότησης μπορούν να υποστηρίξουν την υλοποίηση των επιμέρους στόχων και παρεμβάσεων.
Η σύνδεση αυτή είναι κρίσιμη, καθώς επιτρέπει τη μετάβαση από το επίπεδο της στρατηγικής διατύπωσης στο επίπεδο της επιχειρησιακής εφαρμογής. Παράλληλα, διασφαλίζει ότι ο σχεδιασμός του Δήμου παραμένει ρεαλιστικός, εφαρμόσιμος και θεσμικά ευθυγραμμισμένος με το ισχύον εθνικό και ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό πλαίσιο. Η αξιοποίηση των κατάλληλων χρηματοδοτικών εργαλείων ανά τομέα πολιτικής δεν αποτελεί απλώς τεχνικό ζήτημα οικονομικής κάλυψης, αλλά βασικό στοιχείο αποτελεσματικότητας του συνολικού αναπτυξιακού σχεδιασμού.

10.2.1 Σύνδεση με τον Άξονα 1: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Ο Άξονας 1 συγκεντρώνει ένα ιδιαίτερα εκτεταμένο και σύνθετο πεδίο παρεμβάσεων, το οποίο περιλαμβάνει έργα και δράσεις που σχετίζονται με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, τη διαχείριση αποβλήτων, τη διαχείριση υδατικών πόρων, την πολιτική προστασία, τη βιώσιμη κινητικότητα, την ενεργειακή μετάβαση, τις αναπλάσεις και τη λειτουργία του αστικού χώρου. Πρόκειται για πεδία πολιτικής με αυξημένες ανάγκες επενδυτικών πόρων, υψηλό βαθμό τεχνικής εξειδίκευσης και έντονη διασύνδεση με εθνικές και ευρωπαϊκές προτεραιότητες.
Για τον λόγο αυτό, ο Άξονας 1 συνδέεται κατά κύριο λόγο με συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και χρηματοδοτικά εργαλεία που υποστηρίζουν έργα περιβαλλοντικής προστασίας, κλιματικής ανθεκτικότητας και τεχνικών υποδομών. Ιδιαίτερη σημασία αποκτούν τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021–2027, ιδίως εκείνα που αφορούν το περιβάλλον, την πολιτική προστασία, τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη, την κινητικότητα και τις ενεργειακές παρεμβάσεις, καθώς και το Περιφερειακό Πρόγραμμα Νοτίου Αιγαίου, το οποίο δύναται να στηρίξει έργα με ισχυρή χωρική και νησιωτική διάσταση. Παράλληλα, το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας παρουσιάζει ιδιαίτερη συνάφεια με έργα ενεργειακής αναβάθμισης, ψηφιακής διαχείρισης δικτύων και ενίσχυσης ανθεκτικότητας βασικών υποδομών, ενώ το Πράσινο Ταμείο μπορεί να λειτουργήσει υποστηρικτικά σε δράσεις αστικής αναζωογόνησης, πράσινων παρεμβάσεων και βιώσιμης κινητικότητας.
Επιπλέον, για παρεμβάσεις μικρότερης κλίμακας ή συμπληρωματικού χαρακτήρα, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι και οι ίδιοι πόροι του Δήμου, ιδίως σε θέματα καθημερινότητας, μικρών τεχνικών έργων, συντήρησης δημόσιων χώρων και λειτουργικής

ενίσχυσης του αστικού περιβάλλοντος. Συνεπώς, ο Άξονας 1 προϋποθέτει ένα μεικτό και πολυεπίπεδο σχήμα χρηματοδότησης, στο οποίο η μεγάλη βαρύτητα δίνεται στα συγχρηματοδοτούμενα εργαλεία, χωρίς να υποκαθίσταται ο ρόλος των εθνικών και ιδίων πόρων.

10.2.2 Σύνδεση με τον Άξονα 2: Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός

Ο Άξονας 2 περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων που αφορούν την κοινωνική συνοχή, την παιδεία, την προσχολική αγωγή, την πολιτιστική κληρονομιά, τις αθλητικές υποδομές, τις πολιτικές νεολαίας και τις τοπικές πολιτικές υγείας. Ο χαρακτήρας των παρεμβάσεων αυτών είναι σύνθετος, καθώς συνδυάζει κοινωνικές υπηρεσίες, λειτουργικές ανάγκες, ήπιες τεχνικές παρεμβάσεις και έργα αναβάθμισης δημοτικών δομών.
Ως προς τη χρηματοδότησή του, ο Άξονας 2 παρουσιάζει αυξημένη δυνατότητα σύνδεσης με πόρους του ΕΣΠΑ 2021–2027, ιδίως σε ό,τι αφορά δράσεις κοινωνικής ένταξης, αναβάθμισης κοινωνικών δομών, προσβασιμότητας, εκπαιδευτικών και πολιτιστικών υποδομών, καθώς και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής. Τα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία είναι ιδιαίτερα σημαντικά σε δράσεις που αφορούν ευάλωτες ομάδες, προσχολική αγωγή, αναβάθμιση σχολικών και κοινωνικών υποδομών, καθώς και σε τομείς πολιτισμού και αθλητισμού που συνδέονται με την τοπική ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών.
Παράλληλα, ένα σημαντικό μέρος του Άξονα αυτού στηρίζεται και σε εθνικούς πόρους, κρατικές επιχορηγήσεις και ίδιους πόρους του Δήμου, καθώς πολλές από τις σχετικές παρεμβάσεις έχουν σταθερό λειτουργικό χαρακτήρα και απαιτούν διαρκή χρηματοδοτική υποστήριξη, ιδίως στους τομείς της κοινωνικής πρόνοιας, της λειτουργίας δομών και της συντήρησης υποδομών. Η χρηματοδότηση του πολιτισμού και του αθλητισμού δύναται επίσης να αντλήσει συμπληρωματικούς πόρους από ειδικά προγράμματα, χορηγίες, συνέργειες και ευρωπαϊκά προγράμματα συνεργασίας, ιδίως όταν οι σχετικές δράσεις εντάσσονται σε ευρύτερες στρατηγικές προβολής, πολιτιστικής ανάδειξης ή κοινωνικής συμμετοχής.
Συνεπώς, ο Άξονας 2 χαρακτηρίζεται από έντονο συνδυασμό λειτουργικών και επενδυτικών αναγκών, γεγονός που απαιτεί ισορροπημένη αξιοποίηση τόσο συγχρηματοδοτούμενων όσο και τακτικών πηγών χρηματοδότησης.

10.2.3 Σύνδεση με τον Άξονα 3: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Ο Άξονας 3 αφορά τη στρατηγική του Δήμου για την ενίσχυση της τοπικής οικονομικής βάσης, την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, τη σύνδεση του τουρισμού με τον πολιτισμό και τον πρωτογενή τομέα, τη βιώσιμη ανάπτυξη παράκτιων και θαλάσσιων δραστηριοτήτων, καθώς και την προώθηση της απασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας.
Σε αντίθεση με τους δύο προηγούμενους Άξονες, ο Άξονας 3 δεν επικεντρώνεται κυρίως σε «κλασικά» τεχνικά έργα ή σε σταθερές διοικητικές λειτουργίες, αλλά σε ένα σύνολο πολιτικών και παρεμβάσεων που συνδέονται με την αναπτυξιακή ταυτότητα του Δήμου και τη λειτουργία της τοπικής οικονομίας. Για τον λόγο αυτό, η χρηματοδότησή του συνδέεται κατεξοχήν με ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα που στοχεύουν στην επιχειρηματικότητα, την καινοτομία, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την έξυπνη εξειδίκευση, την απασχόληση και τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη.
Ιδιαίτερα κρίσιμη είναι η σύνδεση του Άξονα αυτού με το ΕΣΠΑ 2021–2027, τα τομεακά προγράμματα ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας, τα εργαλεία που υποστηρίζουν δράσεις RIS3, τα προγράμματα που αφορούν την κατάρτιση και την απασχόληση, καθώς και τις δυνατότητες χρηματοδότησης που παρέχουν τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης και το Στρατηγικό Σχέδιο της ΚΑΠ 2023–2027, ειδικά στα πεδία της πρωτογενούς παραγωγής, της τοπικής αγροδιατροφής και της διασύνδεσης με τον τουρισμό.

Παράλληλα, ο Άξονας 3 μπορεί να υποστηριχθεί και μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων συνεργασίας, ιδίως σε θέματα πολιτιστικών διαδρομών, γαλάζιας οικονομίας, θαλάσσιου τουρισμού, βιώσιμης παράκτιας ανάπτυξης και μεταφοράς τεχνογνωσίας. Ο ρόλος των ιδίων πόρων του Δήμου εδώ είναι περισσότερο συμπληρωματικός και λιγότερο κυρίαρχος, καθώς οι περισσότερες παρεμβάσεις του Άξονα προϋποθέτουν τη μόχλευση εξωτερικών χρηματοδοτήσεων και τη διασύνδεση με εθνικά και ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά πλαίσια.
Συνεπώς, ο Άξονας 3 συνδέεται άμεσα με τα εργαλεία που ενισχύουν τον παραγωγικό μετασχηματισμό, την τοπική οικονομική διαφοροποίηση και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, καθιστώντας τη χρηματοδοτική του στρατηγική κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας του συνολικού Επιχειρησιακού Προγράμματος.

10.2.4 Σύνδεση με τον Άξονα 4: Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου

Ο Άξονας 4 λειτουργεί οριζόντια και υποστηρικτικά προς όλους τους υπόλοιπους, καθώς αφορά την εσωτερική οργάνωση, τη διοικητική αποτελεσματικότητα, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, τη χρηστή οικονομική διαχείριση, την αξιοποίηση χρηματοδοτήσεων και τη συμμετοχική διακυβέρνηση. Πρόκειται για Άξονα με ιδιαίτερη θεσμική βαρύτητα, καθώς από την επιτυχή υλοποίησή του εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό και η δυνατότητα εφαρμογής των τριών προηγούμενων Αξόνων.
Η χρηματοδότησή του προέρχεται κυρίως από εθνικούς πόρους, ίδιους πόρους του Δήμου και επιλεγμένα ευρωπαϊκά προγράμματα που στηρίζουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό, την αναδιοργάνωση υπηρεσιών, την ενίσχυση της διοικητικής επάρκειας και τη βελτίωση της διακυβέρνησης. Ειδικότερα, τα προγράμματα που αφορούν την ψηφιακή αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης, την ενίσχυση πληροφοριακών συστημάτων, την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και την αναβάθμιση της εξυπηρέτησης πολιτών παρουσιάζουν άμεση συνάφεια με τις επιδιώξεις του Άξονα αυτού.
Παράλληλα, ο ίδιος ο Άξονας 4 έχει άμεση σύνδεση με την ικανότητα του Δήμου να αξιοποιεί τα χρηματοδοτικά εργαλεία που αναλύθηκαν στην προηγούμενη ενότητα. Η ενίσχυση της τεχνικής και διοικητικής επάρκειας, η ωρίμανση έργων, η συστηματική παρακολούθηση προσκλήσεων και η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών συνιστούν κρίσιμες προϋποθέσεις για τη διεκδίκηση και απορρόφηση χρηματοδοτήσεων. Υπό την έννοια αυτή, ο Άξονας 4 δεν είναι απλώς ένας ακόμη τομέας πολιτικής, αλλά ο μηχανισμός που υποστηρίζει λειτουργικά τη χρηματοδοτική και επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα ολόκληρου του Προγράμματος.

10.2.5 Συνολική Ερμηνεία της Χρηματοδοτικής Σύνδεσης των Αξόνων

Η συσχέτιση των χρηματοδοτικών εργαλείων με τους τέσσερις Στρατηγικούς Άξονες αναδεικνύει ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ρόδου δεν αντιμετωπίζει τη χρηματοδότηση ως αποσπασματικό τεχνικό ζήτημα, αλλά ως αναπόσπαστο τμήμα του στρατηγικού σχεδιασμού. Κάθε Άξονας παρουσιάζει διαφορετικές χρηματοδοτικές ανάγκες, διαφορετικό βαθμό εξάρτησης από εξωτερικούς πόρους και διαφορετικό επίπεδο δυνατότητας μόχλευσης χρηματοδότησης.
Ο Άξονας 1 συνδέεται κυρίως με επενδυτικά και συγχρηματοδοτούμενα εργαλεία υψηλής έντασης κεφαλαίου. Ο Άξονας 2 απαιτεί συνδυασμό λειτουργικών και επενδυτικών πόρων, με έμφαση σε κοινωνικές και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις. Ο Άξονας 3 βασίζεται κυρίως σε αναπτυξιακά εργαλεία που στηρίζουν την οικονομική διαφοροποίηση, την απασχόληση και την καινοτομία. Ο Άξονας 4, τέλος, στηρίζει τη θεσμική και διοικητική ικανότητα του Δήμου και λειτουργεί ως αναγκαία υποδομή εφαρμογής για το σύνολο του Προγράμματος.
Η λογική αυτή επιβεβαιώνει ότι η επιτυχία του Επιχειρησιακού Προγράμματος δεν εξαρτάται μόνο από την ποιότητα των στρατηγικών στόχων, αλλά και από την ικανότητα του Δήμου να αντιστοιχίζει κάθε πεδίο παρέμβασης με το καταλληλότερο χρηματοδοτικό μέσο. Η στρατηγική αυτή προσέγγιση ενισχύει τη ρεαλιστικότητα του σχεδιασμού, επιτρέπει τη βέλτιστη αξιοποίηση

των διαθέσιμων πόρων και δημιουργεί ισχυρότερες προϋποθέσεις εφαρμογής κατά την προγραμματική περίοδο.

10.2.6 Συμπεράσματα και Χρηματοδοτική Στρατηγική των Στρατηγικών Αξόνων

Η σύνδεση των χρηματοδοτικών εργαλείων με τους Στρατηγικούς Άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτελεί κρίσιμο στοιχείο της αναπτυξιακής αρχιτεκτονικής του Δήμου Ρόδου, καθώς αποτυπώνει τη λειτουργική μετάβαση από τον στρατηγικό σχεδιασμό στη δυνατότητα πραγματικής εφαρμογής. Η αποτύπωση αυτή επιβεβαιώνει ότι οι προτεραιότητες του Δήμου δεν διαμορφώνονται αποκομμένα από το διαθέσιμο χρηματοδοτικό περιβάλλον, αλλά εδράζονται σε ένα ρεαλιστικό πλαίσιο αξιοποίησης εθνικών, ευρωπαϊκών και ιδίων πόρων.
Παράλληλα, καθίσταται σαφές ότι κάθε Άξονας προϋποθέτει διαφορετική χρηματοδοτική προσέγγιση, ανάλογα με το είδος των παρεμβάσεων, τον βαθμό ωριμότητας των έργων, τον χαρακτήρα των απαιτούμενων δαπανών και τη θεσμική συνάφεια με τα διαθέσιμα προγράμματα. Η διαφοροποίηση αυτή δεν αποδυναμώνει τη συνοχή του σχεδιασμού, αλλά αντιθέτως αναδεικνύει τη λειτουργική εξειδίκευση του Προγράμματος και τη δυνατότητα ορθολογικής ιεράρχησης των πόρων.
Εν κατακλείδι, η χρηματοδοτική στρατηγική του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου βασίζεται στη συνδυαστική και στοχευμένη αξιοποίηση πολλαπλών πηγών χρηματοδότησης, με γνώμονα τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη διοικητική αποτελεσματικότητα και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Η προσέγγιση αυτή δημιουργεί τις απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε οι στρατηγικές επιλογές του Δήμου να αποκτήσουν ουσιαστικό επιχειρησιακό αντίκρισμα και να μετασχηματιστούν σε εφαρμόσιμες παρεμβάσεις.

10.3 Βασικές Κατευθύνσεις για την Αποτελεσματική Αξιοποίηση των Χρηματοδοτικών Εργαλείων

Η αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων δεν αποτελεί μία αυτόματη ή αυτονόητη διαδικασία, αλλά προϋποθέτει ένα συνεκτικό πλαίσιο διοικητικών, τεχνικών και στρατηγικών επιλογών. Στο πλαίσιο αυτό, η επιτυχία του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου για τη συγκεκριμένη περίοδο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα του Δήμου να οργανώσει, να ιεραρχήσει και να υποστηρίξει αποτελεσματικά την ένταξη και υλοποίηση των παρεμβάσεών του στα κατάλληλα χρηματοδοτικά σχήματα.
Κεντρικό στοιχείο της προσέγγισης αυτής αποτελεί η συστηματική ωρίμανση έργων και δράσεων. Η έγκαιρη εκπόνηση μελετών, η εξασφάλιση αδειοδοτήσεων και η τεχνική τεκμηρίωση των παρεμβάσεων συνιστούν βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχή ένταξη σε χρηματοδοτικά προγράμματα. Η ύπαρξη ώριμων προτάσεων επιτρέπει στον Δήμο να ανταποκρίνεται άμεσα σε προσκλήσεις χρηματοδότησης, ενισχύοντας τη δυνατότητα απορρόφησης πόρων και περιορίζοντας τον κίνδυνο απώλειας ευκαιριών.
Παράλληλα, ιδιαίτερη σημασία έχει η ιεράρχηση των αναγκών και των προτεραιοτήτων. Η πληθώρα δυνητικών παρεμβάσεων καθιστά αναγκαία την επιλογή εκείνων που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή, κοινωνική ή περιβαλλοντική προστιθέμενη αξία, σε συνδυασμό με τον βαθμό ωριμότητας και τη δυνατότητα χρηματοδότησής τους. Η ιεράρχηση αυτή διασφαλίζει τη στοχευμένη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και ενισχύει τη συνοχή μεταξύ στρατηγικού σχεδιασμού και επιχειρησιακής εφαρμογής.
Καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει επίσης η ενίσχυση της διοικητικής και τεχνικής επάρκειας του Δήμου. Η αποτελεσματική διαχείριση χρηματοδοτικών προγραμμάτων απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις, επαρκές ανθρώπινο δυναμικό και σαφείς εσωτερικές διαδικασίες. Η συστηματική επιμόρφωση του προσωπικού, η αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και η ενίσχυση των μηχανισμών συντονισμού μεταξύ των υπηρεσιών συμβάλλουν καθοριστικά στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ταχύτητας υλοποίησης των έργων.

Εξίσου σημαντική είναι η παρακολούθηση των χρηματοδοτικών προσκλήσεων και των εξελίξεων στο εθνικό και ευρωπαϊκό περιβάλλον. Η έγκαιρη ενημέρωση για νέα προγράμματα και χρηματοδοτικές δυνατότητες επιτρέπει στον Δήμο να προσαρμόζει τον σχεδιασμό του, να επικαιροποιεί τις προτεραιότητές του και να αξιοποιεί ευκαιρίες που συνδέονται με νέες πολιτικές κατευθύνσεις, όπως η πράσινη μετάβαση, ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η κοινωνική συνοχή.
Η ανάπτυξη συνεργασιών αποτελεί επίσης κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας. Η συνεργασία με άλλους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, με δημόσιους οργανισμούς, πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα, καθώς και με ιδιωτικούς φορείς, ενισχύει τη δυνατότητα συμμετοχής σε σύνθετα χρηματοδοτικά σχήματα και προγράμματα συνεργασίας. Παράλληλα, διευκολύνει τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την υλοποίηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων με ευρύτερο αναπτυξιακό αποτύπωμα.
Ιδιαίτερη έμφαση απαιτείται και στη διασφάλιση της συνέχειας και της παρακολούθησης των παρεμβάσεων. Η αποτελεσματική υλοποίηση των έργων δεν περιορίζεται στη φάση ένταξης, αλλά εκτείνεται σε όλο τον κύκλο ζωής τους, από τον σχεδιασμό έως την ολοκλήρωση και την αξιολόγηση. Η ανάπτυξη μηχανισμών παρακολούθησης, η τήρηση χρονοδιαγραμμάτων και η έγκαιρη αντιμετώπιση διοικητικών ή τεχνικών προβλημάτων αποτελούν κρίσιμες προϋποθέσεις για την επιτυχή απορρόφηση των πόρων και την επίτευξη των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων.
Τέλος, η αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων οφείλει να εντάσσεται σε ένα ενιαίο και συνεκτικό πλαίσιο στρατηγικού σχεδιασμού. Η επιλογή των έργων και δράσεων δεν μπορεί να γίνεται αποσπασματικά, αλλά πρέπει να συνδέεται με τις συνολικές προτεραιότητες του Δήμου, όπως αυτές αποτυπώνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται ότι οι διαθέσιμοι πόροι κατευθύνονται σε παρεμβάσεις με ουσιαστικό αναπτυξιακό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο.
Η υιοθέτηση των ανωτέρω κατευθύνσεων ενισχύει τη δυνατότητα του Δήμου Ρόδου να αξιοποιεί αποτελεσματικά το σύνολο των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων, μετατρέποντας τον στρατηγικό σχεδιασμό σε υλοποιήσιμες και μετρήσιμες παρεμβάσεις κατά την προγραμματική περίοδο.

10.4 Συμπεράσματα και Κατευθύνσεις Χρηματοδοτικής Πολιτικής

Η ανάλυση των χρηματοδοτικών εργαλείων και η συσχέτισή τους με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ρόδου αναδεικνύουν ότι η χρηματοδότηση δεν αποτελεί απλώς έναν υποστηρικτικό μηχανισμό υλοποίησης, αλλά βασικό συντελεστή διαμόρφωσης και επιτυχίας του συνολικού αναπτυξιακού σχεδιασμού. Η αποτελεσματική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων συνδέεται άμεσα με την ικανότητα του Δήμου να μετασχηματίζει τις στρατηγικές του επιλογές σε ώριμες, εφαρμόσιμες και χρηματοδοτήσιμες παρεμβάσεις.
Η πολυπλοκότητα του σύγχρονου χρηματοδοτικού περιβάλλοντος, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, καθιστά αναγκαία την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης και δυναμικής χρηματοδοτικής πολιτικής, η οποία να συνδυάζει διαφορετικές πηγές πόρων και να προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες. Η ύπαρξη πολλαπλών χρηματοδοτικών εργαλείων δημιουργεί σημαντικές ευκαιρίες για τον Δήμο, αλλά ταυτόχρονα απαιτεί υψηλό βαθμό συντονισμού, διοικητικής επάρκειας και στρατηγικής στόχευσης.
Κεντρικό συμπέρασμα αποτελεί ότι η επιτυχία του Επιχειρησιακού Προγράμματος δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τη διαθεσιμότητα των χρηματοδοτήσεων, αλλά κυρίως από την ικανότητα του Δήμου να οργανώσει αποτελεσματικά τον σχεδιασμό, την προετοιμασία και την υλοποίηση των παρεμβάσεων. Η ωρίμανση έργων, η σαφής ιεράρχηση προτεραιοτήτων, η ενίσχυση των διοικητικών δομών και η συνεχής παρακολούθηση των χρηματοδοτικών ευκαιριών συνιστούν καθοριστικούς παράγοντες για την επιτυχή απορρόφηση πόρων.
Παράλληλα, η ανάγκη συνδυαστικής αξιοποίησης των διαθέσιμων εργαλείων καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική, ιδίως σε ένα περιβάλλον περιορισμένων πόρων και αυξημένων αναπτυξιακών απαιτήσεων. Η δυνατότητα συμπληρωματικής χρηματοδότησης έργων και δράσεων, η αξιοποίηση συνεργασιών και η ενίσχυση της μόχλευσης πόρων συμβάλλουν στη μεγιστοποίηση του

αναπτυξιακού αποτελέσματος και στην αποτελεσματικότερη υλοποίηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων του Δήμου.
Επιπλέον, η ενίσχυση της διοικητικής και τεχνικής επάρκειας του Δήμου αναδεικνύεται ως κρίσιμη προϋπόθεση για τη βιώσιμη αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων. Η επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας και η βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών αποτελούν βασικές κατευθύνσεις που ενισχύουν τη λειτουργικότητα της διοίκησης και την ικανότητα ανταπόκρισης στις απαιτήσεις των σύγχρονων προγραμμάτων χρηματοδότησης.
Στο πλαίσιο αυτό, η χρηματοδοτική πολιτική του Δήμου Ρόδου οφείλει να εστιάζει στη διασφάλιση της συνοχής μεταξύ στρατηγικού σχεδιασμού και διαθέσιμων πόρων, στην ενίσχυση της απορροφητικότητας και στην αποτελεσματική υλοποίηση έργων και δράσεων με ουσιαστικό αναπτυξιακό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Η προσέγγιση αυτή δεν περιορίζεται στην αξιοποίηση υφιστάμενων εργαλείων, αλλά περιλαμβάνει και τη διαρκή προσαρμογή στις νέες χρηματοδοτικές δυνατότητες και πολιτικές κατευθύνσεις.
Εν κατακλείδι, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Ρόδου δεν αντιμετωπίζει τη χρηματοδότηση ως παράγοντα περιορισμού, αλλά ως μοχλό ανάπτυξης και μετασχηματισμού. Μέσα από μία συνεκτική και στρατηγικά προσανατολισμένη χρηματοδοτική πολιτική, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου βιώσιμης ανάπτυξης, το οποίο ανταποκρίνεται στις ανάγκες του νησιού και διασφαλίζει μία ισόρροπη και ανθεκτική προοπτική για το σύνολο της τοπικής κοινωνίας κατά την προγραμματική περίοδο.

Παράρτημα Ι: Διαδικασίες Δημόσιας Διαβούλευσης

Η διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Ρόδου υλοποιείται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που διέπει την κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως αυτό αποτυπώνεται στον ν. 5314/2026 (Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης), στο π.δ. 185/2007, όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 89/2011, καθώς και στις λοιπές ισχύουσες κανονιστικές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών. Η διαδικασία συντονίζεται από τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Οργάνωσης του Δήμου Ρόδου. Η δημόσια διαβούλευση αποτελεί αναπόσπαστο και υποχρεωτικό στάδιο της κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια, τη συμμετοχικότητα και την κοινωνική νομιμοποίηση των στρατηγικών επιλογών.

Στο πλαίσιο της εκπόνησης του Στρατηγικού Σχεδιασμού, η συλλογή και επεξεργασία των απαιτούμενων στοιχείων πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Προγραμματισμού και Οργάνωσης του Δήμου Ρόδου, η οποία είχε τον συντονισμό της διαδικασίας. Για τον σκοπό αυτό διανεμήθηκαν δομημένα ερωτηματολόγια στις Διευθύνσεις, τα Τμήματα και τις λοιπές οργανικές μονάδες του Δήμου, προκειμένου να αποτυπωθεί η υφιστάμενη κατάσταση, να καταγραφούν οι ανάγκες και να αναδειχθούν οι αναπτυξιακές και λειτουργικές προτεραιότητες των υπηρεσιών.

Μετά την έγκριση του Στρατηγικού Σχεδιασμού από το Δημοτικό Συμβούλιο, το εγκεκριμένο κείμενο δημοσιοποιείται για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δύο (2) εβδομάδων, μέσω ανάρτησης στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα σε πολίτες και φορείς να υποβάλουν εγγράφως ή ηλεκτρονικά προτάσεις και παρατηρήσεις. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής διασφαλίζεται η ενεργός ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας και η ισότιμη πρόσβαση στη διαδικασία συμμετοχής. Οι απόψεις και οι προτάσεις που θα υποβληθούν κατά το στάδιο της δημόσιας διαβούλευσης καταγράφονται, αξιολογούνται και συνεκτιμώνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου, σε συνδυασμό με τις εισηγήσεις των αιρετών οργάνων, και ενσωματώνονται, όπου κρίνεται σκόπιμο, στο τελικό σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Η δημόσια διαβούλευση συνιστά κρίσιμο μηχανισμό συμμετοχικού προγραμματισμού, ενισχύοντας τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και τη συλλογική ευθύνη στη χάραξη της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου για την περίοδο την τρέχουσα περίοδο .

Παράρτημα ΙΙ: Ανακοίνωση Δημόσιας Διαβούλευσης για τον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Ο Δήμος θέτει σε δημόσια διαβούλευση τον Στρατηγικό Σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ο οποίος εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. ……/2026 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που διέπει την κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως αυτό αποτυπώνεται στον ν. 5314/2026 (Κώδικας Τοπικής Αυτοδιοίκησης), καθώς και στις λοιπές ισχύουσες κανονιστικές διατάξεις.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί το βασικό εργαλείο μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού του Δήμου και καθορίζει το όραμα, τις στρατηγικές κατευθύνσεις και τις αναπτυξιακές προτεραιότητες για την τρέχουσα περίοδο. Στόχος του είναι η διαμόρφωση ενός συνεκτικού και ρεαλιστικού πλαισίου δράσεων, που ανταποκρίνεται στις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και ενισχύει τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Στο πλαίσιο της συμμετοχικής διαδικασίας, καλούνται οι δημότες, οι επαγγελματικοί και κοινωνικοί φορείς, καθώς και κάθε ενδιαφερόμενος, να διατυπώσουν τις απόψεις και τις προτάσεις τους σχετικά με:

- τις προτεραιότητες ανάπτυξης του Δήμου,
- τη βελτίωση της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών,
- τις παρεμβάσεις που κρίνουν αναγκαίες για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλουν τις προτάσεις τους:

- μέσω της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας διαβούλευσης,
- με συμπλήρωση του σχετικού ερωτηματολογίου,
- ή με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ……

Η δημόσια διαβούλευση θα διαρκέσει από …/…/2026 έως …/…/2026.

Η ενεργός συμμετοχή των πολιτών και των τοπικών φορέων αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός αναπτυξιακού σχεδίου με ευρεία κοινωνική αποδοχή, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα.

Παράρτημα ΙΙΙ: Ερωτηματολόγιο Ανοικτής Δημόσιας Διαβούλευσης για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΟΥ

Στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, ο Δήμος Ρόδου καλεί τους πολίτες και τους τοπικούς φορείς να συμμετάσχουν ενεργά, διατυπώνοντας τις απόψεις και τις προτάσεις τους για τον στρατηγικό σχεδιασμό και τις αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο.

Α. Στοιχεία Συμμετέχοντος (Προαιρετικά)

Ονοματεπώνυμο ή Επωνυμία Φορέα: _____

Διεύθυνση: _____

Τηλ.: _____ Email: _____

(Η συμπλήρωση των ανωτέρω στοιχείων είναι προαιρετική και η επεξεργασία τους πραγματοποιείται αποκλειστικά για τους σκοπούς της δημόσιας διαβούλευσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, σύμφωνα με τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (ΕΕ 2016/679 - GDPR) και την ισχύουσα εθνική νομοθεσία. Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλούμε ανατρέξτε στην Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων η οποία είναι αναρτημένη στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου.)

Β. Δημογραφικά Στοιχεία

Ηλικία:

☐ 18–25

☐ 26–40

☐ 41–55

☐ 56–65

☐ Άνω των 65

Φύλο:

☐ Άρρεν

☐ Θήλυ

☐ Επιθυμώ να μην απαντήσω

Μορφωτικό Επίπεδο:

☐ Δημοτικό

☐ Γυμνάσιο

☐ Λύκειο

☐ ΑΕΙ/ΤΕΙ

☐ Μεταπτυχιακές/Διδακτορικές Σπουδές

Εργασιακή Κατάσταση:

☐ Δεν εργάζομαι

☐ Δημόσιος Τομέας

☐ Ιδιωτικός Τομέας

☐ Ελεύθερος Επαγγελματίας

☐ Άλλο: _____

Γ. Θεματικές Ερωτήσεις

1. Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Ποιες ανάγκες ή προβλήματα θεωρείτε ότι υπάρχουν στον τομέα του Περιβάλλοντος και της Ποιότητας Ζωής; (π.χ. καθαριότητα, διαχείριση απορριμμάτων, χώροι πρασίνου, παραλιακό μέτωπο, κυκλοφοριακό, στάθμευση, ύδρευση, κοινόχρηστοι χώροι, βιώσιμη κινητικότητα, υποδομές κ.λπ.)

Ποιες παρεμβάσεις προτείνετε για την αντιμετώπισή τους;

2. Κοινωνική Πολιτική – Υγεία – Παιδεία – Πολιτισμός – Αθλητισμός

Ποιες ανάγκες ή προβλήματα εντοπίζετε;

Ποιες παρεμβάσεις θεωρείτε απαραίτητες;

3. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Ποιες ανάγκες ή προβλήματα διαπιστώνετε; (π.χ. ενίσχυση επιχειρηματικότητας, τουριστική ανάπτυξη, πρωτογενής τομέας, αγροδιατροφή, πολιτισμός, καινοτομία, γαλάζια οικονομία, στήριξη της απασχόλησης κ.λ.π.)

Ποιες παρεμβάσεις προτείνετε;

4. Δυνατά Σημεία του Δήμου Ρόδου

Καταγράψτε έως δέκα (10) δυνατά σημεία που μπορούν να συμβάλουν στην αναπτυξιακή προοπτική του Δήμου:

5. Προτεινόμενες Δράσεις για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο

Σχόλια – Παρατηρήσεις

Υποβολή Ερωτηματολογίου

Το παρόν ερωτηματολόγιο μπορεί να υποβληθεί:

- μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Δήμου
- με αποστολή στο email: _____
- ή σε έντυπη μορφή στο Δημαρχείο Ρόδου

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ Β. ΚΑΣΑΠΗΣ